



**Handboek voor het Nederlandsche volk, inhoudende eene voor iedereen bevattelijke voorstelling van de hoofdzakelijke punten der verschillende Nederlandsche wetten die in het dagelijksche leven het meest voorkomen**

<https://hdl.handle.net/1874/235994>

HL  
Vak 38

# HANDBOEK

VOOR HET

## NEDERLANDSCHE VOLK,

INHOUDENDE

EENE VOOR IEDEREEN BEVATTELIJKE VOORSTELLING  
VAN DE HOOFDZAKELIJKE PUNTEN  
DER VERSCHILLENDE NEDERLANDSCHE WETTEN,  
DIE IN HET DAGELIJKSCHE LEVEN  
HET MEEST VOORKOMEN,

DOOR

**E. A. PATEER,**

CANDIDAAT-NOTARIS TE HOOFDPLAAT.

*Voor rekening van den Schrijver.*

6e DRUK.

209

ZIERIKZEE,  
A. M. E. VAN DISHOECK.  
1879.

Men leze de binnenzijde van den omslag.

De Uitgever A. M. E. VAN DISHOECK, te *Zierikzee*,  
debiteert met succes:

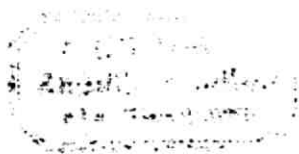
- J. FRANSE**, De Wet tot vernieuwing der bestaande hypothekaire inschrijvingen en art. 1240 van het Burgerlijk Wetboek, met aantekeningen en model-borderellen; voorafgegaan door de geschiedenis der ontworpen verbeteringen van ons hypotheekwezen, **3<sup>de</sup> vermeerderde druk** f 0,40.
- J. FRANSE**, De »Wet op het regt van successie en van overgang bij overlijden», zooals zij gewijzigd en aangevuld is tot 1 Julij 1878, met eene toelichting van enkele harer uitdrukkingen en een alphabetisch register, **2<sup>de</sup> druk** f 0,40.
- J. FRANSE**, De Wet op het notarisambt, zooals zij gewijzigd en aangevuld is tot 15 Mei 1878, met de besluiten ter uitvoering van de artt. 3 en 14, het Programma van het examen en een alphabetisch register, **2<sup>de</sup> druk** . f 0,50.
- J. FRANSE**, Wetboekje voor het openbaar verkoopen van roerende zaken en het beheer der strandvonderij, met model-processenverbaal en eene chronologische verzameling der tot het eerste betrekkelijke Fransche wetten f 0,75.
- J. FRANSE**, Onze rechterlijke inrichting en onze rechterlijke indeeling . . . . . f 1,20.
- J. FRANSE**, De Nederlandsche Deurwaarder. Handboek met formulieren voor deurwaarders bij de verschillende rechtscolleges . . . . . f 6,—.
- J. FRANSE**, Tarief van gerechtskosten in strafzaken, voor genees-, heel- en verloskundigen, veeartsen, tolken en andere deskundigen, met modellen . . . . . f 0,30.
- J. FRANSE**, Naamlijst der Nederlandsche gemeenten, met aanwijzing van de provincie, het arrondissement en het kanton, waartoe zij behooren (volgens de vroegere indeeling) . . . . . f 0,90.

38  
7

# HANDBOEK

VOOR HET

NEDERLANDSCHE VOLK.



BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT



2949 457 6

# HANDBOEK

VOOR HET

## NEDERLANDSCHE VOLK,

INHOUDENDE

EENE VOOR IEDEREEN BEVATTELIJKE VOORSTELLING  
VAN DE HOOFDZAKELIJKE PUNTEN DER VER-  
SCHILLENDE NEDERLANDSCHE WETTEN DIE IN HET  
DAGELIJSCHES LEVEN HET MEEST VOORKOMEN,

DOOR

**E. A. PATEER,**  
CANDIDAAT-NOTARIS TE HOOFDPLAAT.

.....  
6<sup>e</sup> DRUK.  
.....



VOOR REKENING VAN DEN SCHRIJVER.

—1863—

ZIERIKZEE,  
A. M. E. VAN DISHOECK.

—  
1879.



---

WAGENINGSCHĒ BOEK- EN MUZIEKDrukKERIJ.

## VOORWOORD.

---

*In de overtuiging van de op iederen mensch rustende verplichtingen, om steeds zooveel in zijn vermogen is mede te werken aan het algemeen belang: „volksonderwijs en volksbeschaving,” en tevens overtuigd zijnde, dat de kennis der wetten waaronder men leeft, en vooral aangelegenheden van dien, waarmede men als het ware dagelijks in aanraking komt, daarop een heilzamen invloed kunnen uitoefenen, stelde ik mij tot taak, een boekdeel te vormen, waarin de hoofdzakelijke punten dienaangaande zouden worden behandeld; immers door de verkrijging dier noodige kennis wordt alle vooroordeel tegen dezelve weggenomen, want zoolang men met de ware bedoeling en geest dier wetten niet bekend is, gevoelt men zich tot dezelve niet aangetrokken; eerst dan wanneer men het goede dier wetten kent, en daartegenover stelt, het nadeelige en wanordelijke dat er plaats zou hebben, indien de algemeene wetgever daarin niet had voorzien, ja, eerst dan, begint men niet alleen achting, maar liefde voor de wet te gevoelen; en ofschoon*



*ik moet bekennen, dat ik met huivering aan die taak begon, niet zoozeer omdat het een werk is, dat veel zorg en tijd vereischte, maar vooral omdat men moet afwachten, hoedanig het publiek hierover denken zal, mag ik thans niet nalaten een woord van dank te brengen, ten 1<sup>e</sup>. dat, het werk eene zoo goede ontvangst en algemeenen bijval heeft mogen genieten, en ten 2<sup>e</sup> aan die achtbare rechtsgeleerden, die mij met hunne ingenomenheid en sympathie blijk gaven; — immers de vijf eerste oplagen ieder van 1000 Ex. zijn zoo spoedig uitverkocht geweest, dat reeds een 6<sup>e</sup> druk noodzakelijk is geworden.*

*Moge ook dezen zesden druk een even gunstig onthaal vinden, daarvan een ruim gebruik worden gemaakt en mij in lateren leeftijd de gewenschte goede vruchten zien dragen, is steeds mijn vurige wensch.*

E. A. P.

HOOFDPLAAT, April 1879.

---

## INLEIDING.

---

Het zal voorzeker geen betoog behoeven, dat het voor iederen mensch, van welken rang of staat hij zijn moge, of tot welke positie hij behoort, nuttig en heilzaam is, bekend te zijn, niet alleen met de ordening der Maatschappij, maar ook met de daaromtrent bestaande wetten die haar beheerschen en beschermen; — immers hiervan was ook reeds de wetgever overtuigd, toen hij schreef in artikel 1 der wet, houdende algemeene bepalingen der wetgeving voor het Koninkrijk:

»Geene wet is verbindende zoolang zij niet behoorlijk is afgekondigd.»

Ongetwijfeld werd dit artikel daargesteld, om aan de wet eerst dan eene verbindende kracht te geven, wanneer zij zou zijn afgekondigd, en zoolang die afkondiging niet heeft plaats gehad, niemand aan die wet zal zijn gehouden, noch voor overtreding zou kunnen worden vervolgd. Maar, door de afkondiging, heeft de wetgever er tegelijkertijd die openbaarheid aan willen verbinden,

opdat ieder ingezeten met den inhoud daarvan bekend zoude zijn; vandaar het uitvloeisel uit gemeld artikel 1, dat daarin stilzwijgend ligt opgesloten:

»Ieder wordt geacht de wet te kennen.»

Ja, de kennis dier wetten is voor iederen mensch daarom nuttig, omdat hem de geheele ordening der Maatschappij daardoor zoo schoon aaneengeschakeld wordt voorgesteld; de nuttigheid der wetten daaruit leert kennen en begrijpen, en alsdan zeer gemakkelijk het bestaande vooroordeel bij zichzelf kunnen verdrijven, te weten dit: als zouden de wetten slechts gemaakt zijn in het belang van enkelen, en niet in dat van iedereen; — als zouden zij slechts zijn daargesteld door de luim van den een of anderen wetgever. — Men leert en begrijpt dan, dat de wetten zijn tot stand gekomen, niet door de luim eens wetgevers; niet om den eenen te bevoordeelen, en een ander te benadeelen; maar dat de wetten, de oorspronkelijke grond daarvan, zich van lieverlede als van zelf heeft doen kennen, door de gewoonten en de belangen der volkeren, die zich in gevormde Staten bevonden. Men leert het ontstaan, de vorming der Staten kennen, dringt als van lieverlede in den geest dier wetten door, krijgt ze daardoor lief, eerbiedigt dezelve en bemint daardoor onwillekeurig het vaderland. Ja! dat land, die Staat, wordt hun dan des te meer dierbaar, omdat zij alsdan hebben leeren inzien, welke bescherming iedereen in het bijzonder geniet; hoe gerust en vrijelijk men zich daaronder kan bewegen; hoe personen en eigendommen worden beschermd tegen overweldiging en verdrukking.

Doch van den anderen kant zal het almede geen betoog behoeven, dat er vooralsnog een groot getal menschen

zijn, die hoegenaamd niets, noch van de eene, noch van de andere wet weten, en daardoor soms al eens onwillekeurig door onwetendheid tot het hiervoren omschreven vooroordeel worden aangezet en voortgedreven; — immers het is alleen gebrek aan wetenschap, die den mensch onverschillig maakt voor datgene wat hij niet kent; — maar er zijn bovendien ook nog een aantal, die niet genoegzaam bekend zijnde met den geest en de bedoeling der wetten, dezelve daardoor niet begrijpende, en ten gevolge van dien, den geheel oningewijde, soms in zijn vooroordeel behulpzaam zijn. De gesprekken toch, die men dikwijls hier en daar over die onderwerpen hoort voeren, getuigen hiervan ten volle.


En ofschoon het mijne bedoeling niet is een volledig overzicht van ons wettenstelsel te geven, omdat ik daartoe de noodige bekwaamheid niet bezit, heb ik toch gemeend, de Maatschappij, zoo niet eene dienst, dan toch voorzeker geene ondiensnt te doen, met een boekdeel te vormen, waarin hoofdzakelijk de verschillende wetten worden behandeld, die in den dagelijkschen omgang het meest voorkomen; ten einde een ieder daardoor, op eene gemakkelijke wijze, eenig denkbeeld, eenige kennis zou krijgen, van die wetten, waarmede iedereen nu en dan in aanraking komt. — Zooals datgene wat betrekking heeft op den staat der personen, waaronder het huwelijk; huwelijksvoorwaarden; deszelfs gevolgen; — voogdij; — zaken; — eigendomsrecht; — vruchtgebruik; — erfopvolging; — wettelijke; — testamentaire; — pandgeving; — hypotheekrecht; — koop en verkoop; — huur en verhuur; — handelswetgeving; — rechtsmiddelen in zake de manier van procederen; — ten uitvoerlegging van vonnissen; — verzegeling

bij overlijden; — boedelbeschrijving; — verjaring; — enz. enz. enz.

Voor het geval er soms hier of daar fouten of misslagen mochten worden aangetroffen, verzoek ik beleefdelijk aan iederen deskundigen beoordeelaar, mij die niet euvel te duiden, maar de goedheid wel te willen hebben, die onder mijne aandacht te brengen, opdat die bij een volgenden druk te baat zouden kunnen worden genomen; — terwijl ik mij aan hen, voor deze bereidvaardigheid ten mijnen opzichte bewezen, steeds verplicht zal betoonen, — aangezien het mijn doel is hetzelfde voor het publiek zoo volledig en gemakkelijk mogelijk te maken.

Geene exemplaren zullen voor echt worden erkend, dan die door den Schrijver zijn onderteekend.

*Hoofdplaat, Mei 1876.*



A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'J. J. A. van der Meer', written over a horizontal line. The signature is highly stylized and fluid.

## VAN PERSONEN.

---

### *Genot en verlies der burgerlijke rechten.*

Iederen mensch zijn door den Nederlandschen wetgever rechten aangewezen, naar zijnen stand, ouderdom en kunne; en blijft daaraan onderworpen, zoolang hij onder het gezag en gebied van de Nederlandsche wetgeving wil verkeerem. Die rechten en verplichtingen zullen hierin achtereenvolgens bij elkander gebracht, behandeld, en zooveel mogelijk waar dit noodig is, toegelicht worden, ten einde, na daarmede al-zoo nadere kennis te hebben leeren maken, dezelve bij voor-komende gelegenheden, waar dit noodig en verplichtend zij, in toepassing te brengen en te waardeeren; daardoor de wetten te eerbiedigen en lief te hebben, en achting voor den algemeenen wetgever te verkrijgen.

---

Artikel 1 van het Burgerlijk Wetboek zegt:

»Het genot der burgerlijke rechten, is onafhankelijk van de staatkundige rechten, welke alleen overeenkomstig de grondwet worden verkregen.»

Vooraf zij opgemerkt, dat het woord staatkundige rechten, waarvan in dit artikel gesproken wordt, van dezelfde beteekenis is, als het woord »burgerschapsrechten,» dat men verder hier en daar hooren zal.

Burgerlijke rechten en staatkundige rechten, ziet men, zijn verschillend van elkander. Men kan die bezitten óf wel te zamen, óf wel afzonderlijk; dat wil zeggen, men kan wel alleen burgerlijke rechten bezitten, zonder staatkundige rechten; — doch men kan geen staatkundige rechten bezitten, zonder tevens in het genot te zijn der burgerlijke rechten. En waarom niet?

Omdat staatkundige rechten alleen overeenkomstig de grondwet worden verkregen, en men daarvoor alzoo hoofdzakelijk Nederlander zijn moet, en meerderjarig; — welk recht van Nederlander men verkrijgt, óf door geboorte — óf door eene wet, waarbij men wordt genaturaliseerd. — En meerderjarigheid, óf door het vervullen van den ouderdom van drie en twintig jaren — óf door brieven van meerderjarig-verklaring, door den Hoogen Raad verleend, en door den Koning goedgekeurd. — Vandaar dat iemand die in het volle genot der burgerschapsrechten is, als van zelf is in het genot der burgerlijke rechten, en tot de uitoefening daarvan bevoegd; doch dit is in het omgekeerde niet altijd het geval met iemand, die in het genot is der burgerlijke rechten; omdat men daarvoor niet altijd Nederlander zijn moet, noch meerderjarig.

Men ziet dus, wanneer men in het bezit is van de burgerlijke rechten alleen, men nog niet bevoegd is tot de uitoefening van eenig staatkundig- of burgerschapsrecht, bij voorbeeld: om eene openbare betrekking te bekleeden; — om kiesgerechtigde te zijn, enz.; terwijl tot de uitoefening en het genot der burgerlijke rechten, als daar zijn: de bevoegdheid van personen om met elkander verbindtenissen aan te gaan, ook vreemdelingen zijn bevoegd, voor zooverre zij zich op het grondgebied van den Staat bevinden. (art. 2, Burg. Wetb.) Zooals zij koopen en verkoopen — huren en verhuren — oefenen alzoo burgerlijke rechten, uit, — en personen die handlichting hebben bekomen, zooals men verder zien zal.

Er zijn evenwel ook nog Nederlandsche personen, die alhoewel in het genot der burgerlijke rechten zijnde, nogthans tot de uitoefening daarvan niet altijd persoonlijk bevoegd zijn; als daar zijn: minderjarigen; — onder curateele gestelden; — gehuwde vrouwen, — doch deze kunnen echter toch sommige rechten uitoefenen, zooals:

het recht van erfgenaam te zijn;

het maken van een uitersten wil of testament, zoodra zij den ouderdom van achttien jaren hebben bereikt;

ook diegenen, die slechts ter zake van verkwisting zijn onder curateele gesteld, zijn bevoegd tot het maken van eenen uitersten wil.

Het verschil in burgerlijke rechten, en staatkundige- of burgerschapsrechten, ziet men, is zeer gemakkelijk te onthouden; men bedenke slechts, dat iemand, om tot de uitoefening van burgerschapsrechten bevoegd te zijn, stellig en zeker Nederlander zijn moet en meerderjarig; — en voor de burgerlijke rechten niet.

---

*Wie zijn Nederlanders door geboorte?*

Nederlanders door geboorte zijn de zoodanigen:

die geboren zijn binnen het Koninkrijk of deszelfs Kolonien, uit ouders aldaar gevestigd;

die geboren zijn binnen het Koninkrijk, hoezeer uit ouders aldaar niet gevestigd, mits zij zelve hunne woonplaats aldaar vestigen;

die geboren zijn buiten 's lands uit Nederlanders;

die buiten 's lands geboren zijn, uit vreemde ouders, welke binnen het Koninkrijk of deszelfs Kolonien gevestigd; doch voor 's lands dienst afwezig of anderszins op reis zijn. (art. 5 B. W.)

---



*Wie zijn Nederlanders door eene wet?*

Nederlanders door eene wet zijn diegene, die als zoodanig zijn genaturaliseerd; — ter verkrijging van welke men moet overleggen:

1. deszelfs geboorteakte;
2. een bewijs dat men sedert de laatste zes jaren in Nederland heeft gewoond;
3. een bewijs dat men voornemens is zich aldaar te blijven vestigen, en
4. den ouderdom van drie en twintig jaren hebben vervuld.

*Kan naturalisatie zonder overlegging dier stukken niet worden verleend?*

Ja, doch alleen in sommige gevallen; bijv. ter belooning van uitstekende diensten aan het Rijk in Europa, of deszelfs Kolonien of bezittingen in andere werelddeelen bewezen; of om andere redenen van staatsbelang.

Bovendien is er nog eene persone, die van al deze formaliteiten is vrijgesteld; te weten: eene vreemde vrouw: die wanneer zij met eenen Nederlander getrouwd is, den Staat volgt van haren man, en alzoo Nederlandsche vrouw is, zonder dat recht, of door geboorte, of door naturalisatie te hebben verkregen. (art. 6 B. W.).

Is men eenmaal Nederlander of door geboorte, of door eene wet, dan kan men die hoedanigheid evenwel nog verliezen, als daar zijn:

door het aannemen van naturalisatie in een vreemd land;  
 door buiten toestemming des Konings zich in vreemden krijgsdienst te begeven, of openbare bedieningen aan te nemen, welke door eene vreemde Regeering zijn opgedragen;

of door eene vijfjarig verblijf in een vreemd land, met het kennelijk oogmerk om niet terug te keeren.

---

De hoedanigheid van Nederlander aldus verloren hebbende, kan men die niet terug bekomen, dan door het ondergaan der hiervoren omschreven formaliteiten, in zake de naturalisatie; — terwijl ook hiervan wederom is vrijgesteld, de Nederlandsche vrouw, die met eenen vreemdeling getrouwd zijnde, daardoor den Staat van haren man volgende, als zoodanig hare hoedanigheid van Nederlandsche vrouw verloren hebbende, na de ontbinding des huwelijks, hare hoedanigheid van Nederlandsche vrouw terug bekomt, door de eenvoudige daad, dat zij in Nederland is gevestigd, of zich daarin kome vestigen; en in het laatste geval van haar voornemen kennis geve aan het bestuur der plaats alwaar zij zich, na hare terugkomst, heeft gevestigd. (art. 10 en 11 B. W.)

---

#### VAN AANGIFTEN VAN GEBOORTEN

De aangiften van geboorten zullen binnen drie dagen na de bevalling moeten worden gedaan aan den plaatselijken Ambtenaar van den Burgerlijken stand, in tegenwoordigheid van twee getuigen. (art. 29 B. W.)

---

Men ziet dus, dat de wetgever voor het doen dier aangiften een termijn heeft vastgesteld, en wel een termijn van slechts drie dagen; terwijl wanneer men dien termijn laat voorbijgaan, zonder van die geboorte ter bestemde plaats aangifte te hebben gedaan, men boetschuldig is.

Wanneer een kind bijv. des Maandags wordt geboren, moet de aangifte uiterlijk op Donderdag daaraanvolgende

worden gedaan ; (aangezien den dag der bevalling zelve niet wordt medegerekend).

---

*Door wien moet die aangifte worden gedaan?*

Die aangiften zullen moeten worden gedaan door den vader, of bij gebreke van dien, door de geneesheeren, vroedmeesters, vroedvrouwen, of andere personen, die bij de bevalling zijn tegenwoordig geweest. (art. 30 B. W.)

---

»Of andere personen.» Volgens deze woorden, kunnen dus ook vrouwen voor het doen der aangiften van geboorten worden genomen ; voor zooverre zij er maar bij tegenwoordig zijn geweest, op het oogenblik dat de bevalling plaats had, en meerderjarig zijn.

---

Wanneer de moeder buiten hare woning bevallen is, zal de aangifte moeten geschieden door den persoon, ten wiens huize zij bevallen is (art 30 B. W.); — terwijl van kinderen, in een gesticht of gevangenis geboren, de aangifte moet worden gedaan door den concierge of cipier.

---

Bij de artikelen 35 en 36 B. W. is wijders bepaald, dat een kind, geboren gedurende eene zeereis, de akte van geboorte binnen vier en twintig uren door den scheepskapitein of gezagvoerder van het schip, op het dagregister moet worden ingeschreven, en in de eerste haven, welke het schip zal aandoen, wanneer die binnen het Koninkrijk is gelegen, zal de scheepskapitein of gezagvoerder verplicht zijn, een uittreksel uit het dagregis-

ter van het schip aan het Departement van Marine in te zenden.

---

## VAN AANGIFTE VAN OVERLIJDEN.

Van overledene personen moet de aangifte gedaan worden binnen vijf dagen na het overlijden, zulks naar aanleiding van art. 6 der wet van den 10 April 1869 (Staatsblad no. 65), dat zegt: dat de begraafing niet later geschieden mag, dan op den vijfden dag na het overlijden; ten ware ontheffing van deze tijdsbepaling door den Burgemeester moest zijn verleend.

En aangezien geene begraafing zonder vergunning mag geschieden, volgt daar van zelve uit, dat men, om die vergunning te verkrijgen, eerst aangifte van het overlijden moet hebben gedaan; terwijl men daarbij alsdan nog moet overleggen, eene verklaring van den geneesheer die den overledene heeft behandeld, of, zoo die verklaring ontbreekt, een bewijs van de verrigte doodschouw, afgegeven door den daarmede belast zijnde geneeskundige.

---

Bij het Burgerlijk Wetboek was daaromtrent geen tijd bepaald; — alleen is daarbij vastgesteld, dat de begraafing niet vroeger geschieden mag, dan zes en dertig uren na het overlijden; behoudens de gevallen bij de Reglementen van Politie voorzien, zooals kan plaats hebben bij besmettelijke ziekten.

---

*Door wien moeten de aangiften van overlijden worden gedaan?*

Deze aangiften moeten altijd geschieden door twee meerderjarige manspersonen, die binnen het Koninkrijk ge-

vestigd zijn; — onverschillig of zij bloedverwanten zijn of niet. Hiervoor kunnen dus nimmer vrouwen worden toegelaten; hetgeen bij de aangiften van geboorten wel het geval is.

Behalve deze aangifte moet door al de erfgenamen ten kantore van den Ontvanger der Registratie, binnen den kring van wiens kantoor de overledene zijne laatste woonplaats had, eene schriftelijke memorie van aangifte worden ingediend, van al hetgeen door het overlijden wordt geërfd of verkregen.

---

*Binnen welk tijdstip moet die aangifte worden gedaan?*

Die aangifte moet worden ingeleverd:

binnen zes maanden, te rekenen van den dag van het overlijden, zoo dit binnen het rijk in Europa;

binnen acht maanden, zoo het in Europa buiten het rijk, en binnen twaalf maanden, zoo het in een ander werelddeel voorvalt.

En ingeval van vermoedelijk overlijden, zes maanden na de dagteekening der verklaring.

Ook van doodgeboren kinderen moet ten zelfden kantore binnen zes maanden eene verklaring worden ingeleverd.

---

VAN HET HUWELIJK EN DE PERSONEN  
WIER TOESTEMMING DAARTOE  
WORDT VEREISCHT.

Betrekkelijk het huwelijk, bepaald art. 84 B. W., dat de man tegelijkertijd slechts met ééne vrouw, de vrouw slechts met éénen man door het huwelijk kan zijn verbonden.

Bij art. 86, dat een jonkman den vollen ouderdom van achttien en eene jonge dochter die van zestien jaren moet hebben bereikt, om een huwelijk te kunnen aangaan, tenzij de Koning, om gewichtige redenen, dit verbod,

door het verleenen van dispensatie, mocht hebben opgeheven.

Bij art. 87 is bepaald, dat het huwelijk is verboden tusschen alle personen, die elkander bestaan in de opgaande en nederdalende linie; hetzij door wettige of onwettige geboorte, of door aanhuwelijking, en in de zijdlinie tusschen broeder en zuster, wettige of onwettige.

Bij art. 88 is het huwelijk mede verboden, voor zoverre de Koning geen dispensatie mocht hebben verleend, tusschen schoonbroeder en schoonzuster, wettige of onwettige; — tusschen oom of oudoom en nicht of achternicht, mitsgaders tusschen moei of oudmoei, en neef of achterneef, wettige of onwettige.

---

Geen huwelijk mag plaats hebben:

1. Van een persoon die bij rechterlijk vonnis van overspel is overtuigd, met den medeplichtige aan dat overspel. (art. 89 B. W.)
2. Tusschen personen wier huwelijk om welke reden ook, door echtscheiding is ontbonden. (art. 90 B. W.)
3. Van eene vrouw wier vorig huwelijk nog minder dan drie honderd dagen is ontbonden (art. 91 B. W.)

---

Martini geeft evenwel eene reden op, waarbij eene weduwe vroeger een nieuw huwelijk kan aangaan: en met die gronden kan ik mij ook zeer goed vereenigen; — hij zegt aldus:

»De beweegreden van het verbod in art. 91 is gelegen »in de onzekerheid, die er anders zoude bestaan, nopens »de vraag, of het kind dat geboren wordt, na de vol- »trekking des tweeden huwelijks, doch vóór den drie »honderdsten dag, na de ontbinding van het eerste, ge- »rekend moet worden, den eersten of den tweeden man »tot vader te hebben. — Is nu de vrouw, weduwe zijnde,

»binnen de drie honderd dagen na het overlijden van haar  
 »man bevallen, dan zou zij dadelijk kunnen hertrouwen,  
 »en behoeft zij den drie honderdsten dag na de ontbinding  
 »van haar eerste huwelijk niet af te wachten, omdat de  
 »beweegreden ophoudt van het verbod in art. 91.»

---

Bij art. 92 en volgende van het B. W. is voorgescreven, dat echte kinderen, gedurende hunne minderjarigheid, geen huwelijk kunnen aangaan, zonder de toestemming van hunnen vader en hunne moeder te hebben verzocht, en dezelve te hebben verkregen, hetzij van beiden, hetzij van den vader alleen, indien de moeder zich niet verklaard, of met den vader in gevoelen verschilt.

Wanneer de vader overleden is, of zich in de onmogelijkheid bevindt, om zijnen wil te verklaren, wordt de toestemming van de moeder vereischt. Indien de vader en moeder beide overleden zijn, of zich in de onmogelijkheid bevinden, om hunnen wil te verklaren, vervult de grootvader van vaderszijde hunne plaats en zoo vervolgens; bijv.:

Iemand tusschen de achttien en drie en twintig jaren oud, alzoo minderjarig, heeft tot het aangaan van een huwelijk in de eerste plaats de toestemming zijner ouders noodig. Mocht evenwel de moeder niet kunnen besluiten, hare toestemming te geven, dan is het voldoende, dat dezelve gevraagd is, en de vader dit, hetzij bij de akte van toestemming, hetzij ten overstaan van den Ambtenaar van den Burgerlijken Stand, verklaart, dat de toestemming van de moeder is gevraagd geweest.

Wanneer de vader overleden is, of zich in de onmogelijkheid bevindt, zijnen wil te verklaren, dan volgt de moeder; — bij gebreke van deze, de grootvader van vaderszijde; — bij gebreke van dien, de grootvader van moederszijde — Wanneer ook deze ontbreekt, de grootmoe-

der van vaderszijde, en bij gebreke van deze de grootmoeder van moederszijde.

En voor het geval ook deze ontbreekt, of wanneer zij zich allen in de onmogelijkheid bevinden, om hunnen wil te verklaren, kunnen echte kinderen, zoolang zij minderjarig zijn geen huwelijk aangaan, zonder de toestemming van hunnen voogd en hunnen toezienenden voogd.

Ingeval van weigering van beiden of van een hunner, kan de Kantonrechter verlof tot het aangaan des huwelijks verleen.

---

Men ziet dus dat echte kinderen, zoolang zij minderjarig zijn, de tusschenkomst van den Kantonrechter tot het aangaan van een huwelijk niet kunnen inroepen, wanneer hunne ouders of grootouders in leven zijn; — doch dit is geheel anders gesteld als zij meerderjarig zijn, maar den vollen ouderdom van dertig jaren nog niet hebben bereikt; alsdan hebben zij slechts de toestemming hunner ouders noodig, doch verder niet; — terwijl wanneer de ouders alsdan weigeren hunne toestemming te geven, zij de tusschenkomst kunnen inroepen van den Kantonrechter.

---

Natuurlijke kinderen (in het dagelijksche leven onechte genaamd) hebben wanneer zij wettiglijk door den vader erkend zijn, evenals echte kinderen tot aan hun dertigste jaar diens toestemming noodig, doch nimmer dien van grootouders; en wanneer zij niet erkend zijn, die van hunne moeder, (namelijk wanneer zij alsdan door de moeder zijn erkend), en bij gebreke van deze van hunnen voogd en hunnen toezienenden voogd; — wel te verstaan gedurende hunne minderjarigheid.

In geval, van weigering van beiden of van een hunner, kunnen ook zij de tusschenkomst van den Kantonrechter inroepen; en ingeval van niet erkenning, hebben zij na



hunne meerderjarigheid geene toestemming meer noodig; zelfs niet van hunne natuurlijke moeder.

---

Er bestaat ook nog verschil tusschen kinderen die erkend en gewettigd, en kinderen, die alhoewel erkend, toch niet gewettigd zijn.

---

*Welk verschil is er dan tusschen wettiging en erkenning?*

Dit namelijk: dat kinderen die erkend en gewettigd zijn, dezelfde rechten genieten, alsof zij sedert het huwelijk waren geboren; —

en kinderen die alleen erkend zijn niet.

Want door de erkenning alleen worden slechts burgerlijke betrekkingen geboren, tusschen dat kind en zijnen vader of zijne moeder. (art 335 B. W.)

---

*Hoe geschiedt dan wettiging?*

Wettiging geschiedt door het opvolgend huwelijk van hunnen vader en hunne moeder, wanneer deze hen, vóór het aangaan des huwelijks, wettelijk hebben erkend; of wanneer die erkenning plaats heeft, bij de akte van voltrekking zelve. (art. 327 B. W.)

Mochten de ouders dit hebben verzuimd, dan kan dit verzuim worden hersteld, door brieven van wettiging, bij den Koning, na ingewonnen advies van den Hoogen Raad, verleend. (art. 329 B. W.)

---

*En wat is dan erkenning zonder wettiging?*

Erkend zonder wettiging zijn zoodanige kinderen, van wier ouders het huwelijk niet is tot stand gekomen; of

dit verzuimd hebben bij de huwelijksakte te doen; en in geval van dat verzuim, mede verzuimd hebben, hetzelfde bij den Koning aan te vragen, en alzoo slechts erkenning bij eene andere akte hebben gedaan.

Men ziet dus dat het voor de kinderen van groot belang is, of zij erkend en gewettigd zijn; dan wel of zij slechts alleen erkend zijn.

---

Hiervoren is gesproken van eene akte van toestemming, in sommige gevallen benoodigd, wanneer de ouders of diegenen, die hunne toestemming tot het huwelijk moeten geven, buiten de mogelijkheid zijn, bij de huwelijksvoltrekking tegenwoordig te zijn. Men zij bedacht dat deze akte van toestemming, wil ze geldig zijn, voor een Notaris moet zijn verleden.

Het kan ook gebeuren, dat de aanstaande echtgenooten, of een hunner buiten de mogelijkheid is, om zijne geboorte-akte over te leggen, hetzij dat men vergeten is in de geboorte-registers ingeschreven te worden — dat, hoe zeldzaam dit moge voorkomen, toch kan plaats hebben; — hetzij dat de registers zijn verloren, of in het ongereede geraakt, door brand of andere ongelukken; — zoomede die van overlijden van personen wier toestemming tot het huwelijk vereischt wordt; dan kan hierin worden voorzien op de wijze als bij art. 127 en 128 van het B. W. is aangegeven; te weten: door eene akte van bekendheid, afgegeven door den Kantonrechter, van zijne geboorte of woonplaats, of wel door eene dergelijke, doch beëdigde verklaring, afgelegd door de getuigen, welke bij de voltrekking des huwelijks moeten tegenwoordig zijn.

Onbegrepen deze stukken moet door den aanstaanden Echtgenoot voor zooverre hij den ouderdom van 40 jaren niet heeft bereikt, worden overgelegd, een bewijs dat hij zijne plichten ten aanzien van de Nationale Militie heeft vervuld, of tot geene dienst bij de Militie is gehouden

geweest; terwijl weduwnaars en weduwen daarenboven nog moeten overleggen een bewijs van overlijden, stavende het afsterven van hunnen vorigen Echtgenoot.

---

Het huwelijk zal niet mogen worden voltrokken, vóór den derden dag nadien der laatste afkondiging, die dag zelve niet daaronder begrepen. (art. 130 B. W.)

»dat is dus den Woensdag.»

Het huwelijk zal in het openbaar, in het huis der gemeente, ten overstaan van den ambtenaar van den Burgerlijken Stand der woonplaats van eene der beide partijen, worden voltrokken, en in tegenwoordigheid van vier getuigen, hetzij nabestaanden of vreemden, manspersonen, meerderjarig zijnde, en binnen het Koninkrijk gevestigd. (art. 131. B. W.)

Indien eene der partijen, uithoofde van een behoorlijk bezeugen wettig beletsel verhinderd wordt zich naar het huis der gemeente te begeven, zal het huwelijk kunnen worden voltrokken in een bijzonder huis binnen die gemeente gelegen, mits geschiedende in tegenwoordigheid van zes getuigen.

Bij de huwelijks akte zal, in dat geval, worden melding gemaakt van de oorzaak, welke daartoe heeft aanleiding gegeven. (art. 132 B. W.)

»De inhoud van dit artikel heeft eene zeer schoone strekking niet waar, voor diegene, die uithoofde van ziekte of ander wettig beletsel verhinderd zijn zich naar het gemeente huis te begeven, en toch zoo gaarne hun huwelijk om soms zeer dringende redenen, zouden wenschen voltrokken te zien.

Alleen wordt dan de tegenwoordigheid van twee getuigen meer vereischt.

De aanstaande echtgenooten zijn verplicht bij de voltrekking van hun huwelijk in persoon voor den ambtenaar van den Burgelijken Stand te verschijnen. (art. 133 B. W.)

Het zal aan den Koning vrijstaan, om, uithoofde van gewichtige redenen, aan partijen te vergunnen, het huwelijk door eenen bijzonderen bij authentieke akte gevolmachtigde, te mogen voltrekken.

»Indien de lastgever, vóór dat het huwelijk voltrokken is, wettiglijk met eenen anderen persoon mocht zijn in den echt getreden, zal het huwelijk, bij eenen gevolmachtigde voltrokken, als niet geschied beschouwd worden. (art. 134 B. W.)

De getuigen, van welke men bij de akten van den burgerlijken stand gebruik maakt, zullen daartoe door de belanghebbende personen worden gekozen en moeten zijn manspersonen, meerderjarig en binnen het Koninkrijk hunne woonplaats hebbende.

Ook nabestaanden zullen als getuigen worden toegelaten. (art. 20 B. W.)

De huwelijken, in een vreemd land aangegaan, hetzij tusschen Nederlanders, hetzij tusschen Nederlanders en vreemdelingen, zijn van waarde, indien die voltrokken zijn naar den vorm, in dat land gebruikelijk, mits de huwelijksafkondigingen, volgens de tweede afdeeling van dezen titel, binnen dit Koninkrijk, zonder stuiting des huwelijks, hebben plaats gehad, en de Nederlandsche echtgenooten niet hebben gehandeld tegen de bepalingen, in de eerste afdeelingen van denzelfden titel vervat. (art. 138 B. W.)

Binnen het jaar na de terugkomst der echtgenooten op het grondgebied van het Koninkrijk, zal de akte van huwelijksvoltrekking, in een vreemd land aangegaan, in het openbaar huwelijksregister van hunne woonplaats moeten worden overgeschreven. (art. 139 B. W.)

Wordt aan de naleving van deze artikelen niet voldaan, dan volgt hieruit, dat de wettigheid van het huwelijk

zoude kunnen worden betwist en de kinderen hier te lande uit hen geboren, niet als wettige kinderen zijn aan te merken, maar als onechte moeten worden te boek gesteld.

Het is dus voor Nederlanders, die in den vreemde zijn gehuwd en zich naderhand in Nederland vestigen van het grootste belang, het voorschrift van dit artikel getrouw na te komen.

---

### HUWELIJKS-VOORWAARDEN.

Personen nu die met elkander een huwelijk aangaan, gedragen zich óf naar de artikelen 174 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, betrekkelijk de daarstelling der wettelijke gemeenschap van goederen, óf wijken daarvan af door het maken van huwelijksche voorwaarden. Al wie alzo huwt zonder huwelijksche voorwaarden, worden geacht stilzwijgend in de hiervoren gemelde wetsbepalingen (art. 174 B. W. en volgende) te hebben berust.

Wil men evenwel afwijken van die wettelijke regelen, hetzij dat men wil huwen buiten gemeenschap van goederen; — in gemeenschap van winst en verlies; — of alleen in gemeenschap van vruchten en inkomsten, dan zij men bedacht, dat men deze voorwaarden moet laten verlijden, bij notariële akte, en wel vóór het aangaan des huwelijks, beide op straffe van nietigheid, terwijl wanneer eenmaal de huwelijksche voorwaarden gemaakt zijn, doch door omstandigheden het huwelijk niet tot stand komt, dezelve vervallen; alsmede de schenkingen die ter zake van het huwelijk mochten zijn geschonken. (art. 209 B. W.)

Men ziet dus dat, wanneer men met een contract wil trouwen, zooals dat in de wandeling wordt genoemd, men zich vóór dat men trouwt, moet wenden tot een Notaris; — terwijl, wanneer onverhoopt het huwelijk niet tot stand komt, het contract is vervallen.

Huwelijksche voorwaarden mitsdien eerst kracht erlangende' van af het oogenblik dat het huwelijk is voltrokken, kunnen daarentegen na die voltrekking op geenerlei wijze meer worden veranderd. (art. 204 B. W.)

---

Ofschoon men nu door het maken van dusdanig contract kan afwijken van de wettelijke gemeenschap van goederen, kan men nogthans geene voorwaarden maken, die men maar zou kunnen kiezen of verlangen; immers artikel 194 van het Burgerlijk Wetboek zegt:

»De aanstaande echtgenooten kunnen door huwelijksche voorwaarden afwijken van de regelen, opzigtelijk de wettelijke gemeenschap vastgesteld, mits die niet met de goede zeden, of met de openbare orde strijdig zijn, en bovendien onder de navolgende bepalingen.»

Terwijl bij de artikelen 195, 196, 197 en 198 B. W. datgene wordt opgenomen, waarvan nimmer mag worden afgeweken, noch worden bedongen.

---

Men mag bijv. niet afwijken van de rechten, welke uit de macht van den man als zoodanig en uit de vaderlijke macht voortspruiten. — Zeer wijsselijk is dit door den wetgever ter neêrgeschreven; immers art. 160 B. W. zegt:

»De man is het hoofd der echtvereeniging.»

En bij art. 353, dat daaraan onafscheidelijk is verbonden;

»Een kind, van welken ouderdom ook, is eerbied en ontzag aan zijne ouders verschuldigd.»

Men begrijpt derhalve al dadelijk, wanneer men bij huwelijksche voorwaarden daarvan kon afwijken, die artikelen geheel en al nutteloos zouden worden gemaakt, en niet alleen ongerijmd, maar geheel en al strijdig zouden

zijn met het mannelijk karakter en met de waardigheid van den vader; — immers, waar zou het recht van den man verblijven, als: »hoofd der echtvereeniging,” en den eerbied van het kind voor zijnen vader, wanneer bereids, bij huwelijks-contraakt, hij reeds als hoofd was weerloos gemaakt. En daarom moet men achting hebben voor den wetgever, die van den eenen kant zorgde, dat men bepalingen kon maken, ter voorkoming van misbruiken; — maar ook van den anderen kant voorkwam, dat die bepalingen aan de eer en rechten, van iederen echtgenoot in het bijzonder, nimmer nadeel zouden kunnen doen.

---

Men mag ook niet afwijken van de rechten, welke de wet aan de betrekking van langstlevenden echtgenoot heeft verbonden, als daar zijn:

Het opmaken eener boedelbeschrijving binnen den tijd van drie maanden, na het overlijden van een der echtgenooten, indien er minderjarige kinderen overblijven; — immers, hiertoe is alsdan de langstlevende verplicht, op straffe, dat, bij gebreke van zoodanige boedelbeschrijving, de gemeenschap voortduurt ten voordeele der minderjarigen, doch nimmer ten hunnen nadeele.

Van het recht dat de vrouw heeft, om van de gemeenschap afstand te doen.

Van het vruchtgenot, hetwelk de ouders hebben van de goederen hunner kinderen, totdat deze den vollen ouderdom van twintig jaren hebben bereikt, ten ware zij vroeger in den echt mochten zijn getreden.

Van de voogdij der minderjarige kinderen, welke na de ontbinding des huwelijks, van rechtswege aan de langstlevende der ouders toekomt.

Van het recht, dat de langstlevende der ouders heeft om eenen voogd over zijne minderjarige kinderen te benoemen.

---

Men mag insgelijks niet afwijken ;

Van de rechten, welke aan den man, als het hoofd der echtverbintenis, toekomen.

Noch afstand doen van hetgeen de wet hun in de nalatenschap hunner afkomelingen toekent; — noch de nalatenschap dier afkomelingen regelen.

Noch bedingen, dat de een tot een grooter aandeel in de schulden zal gehouden zijn, dan deszelfs aandeel in de baten der gemeenschap belooft.

Immers dit toch zijn alle bepalingen, die, wanneer daarvan mocht worden afgeweken, strijdig zouden zijn, èn met de goede zeden, èn met de openbare orde.

## HET HUWELIJK EN DESZELFS GEVOLGEN.

Zoodra het huwelijk is voltrokken, zijn de echtgenooten, zoo lezen wij in art. 158 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, aan elkander wederkeerig getrouwheid — hulp en bijstand verschuldigd; — en verbinden zij zich over en weder, door de enkele daad des huwelijks, hunne kinderen te onderhouden en op te voeden.

Onder de verschillende standen der maatschappelijke samenleving, bekleedt voorzeker het huwelijk eene voorname plaats, en het is daarom, dat wij hier eenige oogenblikken bij willen stilstaan, om te doen zien, dat het huwelijk een der noodzakelijkste steunpilaren is, waarop het gebouw der maatschappelijke orde en samenleving is gevestigd. — Want verbeelden wij ons eens, dat het huwelijk niet bestond; — stellen wij ons eens voor den geest de vermenigvuldiging van het menschelijk geslacht, al zij het dan nog niet op verre na, zooals in het huwelijk, welke zedeloosheid, uitspattingen en buitensporigheden zouden alsdan de aarde niet overdekken. — Welke wanorde zou er niet heerschen in de samenleving. Waar zou den



band, dien innigen band van bloedverwantschap zijn, die thans zoo vele familiën zoo liefderijk aan elkander snoert. Waar zou de orde in de Maatschappij blijven, zonder het huisgezin, dat door het huwelijk wordt gevormd. Verbeelden wij ons slechts eene kleine gemeente, waar zich niets zouden bevinden dan éénloopende personen, hoe zou het er gesteld zijn? immers voorzeker allertreurigst, allerellendigst. Ja, haren toestand zou zonder twijfel zeer spoedig van dien aard worden, dat zij bij eene andere gemeente zou moeten worden ingedeeld, aangezien de inwoners van geslacht tot geslacht van elkander zouden vervreemden. En als reeds eene kleine gemeente zich niet in eenen zoodanigen toestand zoude kunnen staande houden, wat zou dan het geval zijn, met een geheelen Staat? Neen, zonder het huwelijk is er geen huisgezin en zonder huisgezin geen geregelde ordening in de Maatschappij denkbaar.

Het huisgezin, voortgesproten door het huwelijk, vormt den steun der maatschappelijke orde. — Immers, iedereen gevoelt genoegzaam, van den rijkste tot den armste, en omgekeerd, zich het best op zijn gemak in zijn te huis; — van daar het spreekwoord: oost west, t'huis best, — en een eigen haard is geld waard. Och! hoe verlangend, niet waar, is om zoo maar te zeggen iedereen, wanneer hij na eene reis, al is die nog niet lang geweest, soms van eenige weken, of maar van eenige dagen, naar zijn te huis te mogen wederkeeren. — Met welke vreugde begroet hij het plekje grond, waar zijn gade en kroost, zijne dierbare familieleden zich bevinden. Ja, als is het dan nog zoo gering, al is hij nog zoo arm, dien haard, dien hij daar bezit, waar hij zich zoo ongestoord met zijne familie rondom kan vereenigen, is hem schatten waard, want daar bevindt hij zich geheel gerust en vrij, daar kan hem niemand hinderen, en zegt hij onwillekeurig tot zichzelf: ja, een eigen haard is geld waard, — hij is daar vrij en gerust, en waarom? Omdat men overtuigd is en verzekerd, dat deze

zijne bezittingen, al is het dan ook nog zoo gering, beschermd en bewaakt worden door de gewapende macht, de Justitie en de Policie.

En wanneer men dit dan goed begrijpt en overweegt, dan begint men te eerbiedigen en lief te hebben die wetten des lands, die ons beschermen en beheerschen. Ja, dan krijgt men ongetwijfeld liefde en eerbied, èn voor de wet, èn voor den wetgever, die daar van uit zijn kabinet, zijn studeervertrek, zich zoo menigen dag, en nacht zelfs heeft bezig gehouden, met de samenstelling dier wetten, tijd noch moeite heeft ontzien, om dit alles bijeen en in zuiver verband te brengen.

En dan door het huisgezin, gevolg van het huwelijk, komt de beste, de meest vruchtbare arbeid voort; immers, hiervoren hebben wij gezien, dat de echtgenooten aan elkander niet alleen getrouwheid verschuldigd zijn, maar tevens hulp en bijstand, en dat zij zich over en weder verbonden hebben, hunne kinderen te onderhouden en op te voeden. — Welnu, is dit geen sterke prikkel om arbeidzaam te zijn? Want wat zal nu ieder braaf mensch doen, die aan zijne eenmaal zoo plechtig afgelegde verklaring wil beantwoorden? — Zal hij zich niet beijveren om te werken voor vrouw en kinderen, onverschillig in welken stand hij geplaatst is, of hij rijk of arm zij, immers, ja! — indachtig de schoone spreuk: »arbeid adelt.” En is dit dan geen sterken steun voor de Maatschappij? Zou dit plaats hebben, wanneer er geen huwelijk en mitsdien geen huisgezin bestond? — Wanneer er zich niets bevonden dan éénloopende personen; — immers, neen; — want dan behoefde men slechts voor zichzelf te zorgen, familie zou men niet hebben; men zou dus weinig genoeg smaken van datgene, wat men al eens over verdienen kan; men zou dientengevolge zeer waarschijnlijk slechts bij den dag leven, hetwelk tot gevolg zou hebben, dat men bijv. deze maand zou werken en

eene volgende maand niets doen dan leêgloopen. — En als het dan met allen zoo ging, dat als het ware een daaruit voortvloeiend onvermijdelijk gevolg zou wezen, welke wanorde zou er dan niet heerschen? — daarom zonder het huwelijk kan men zich geen geregeld huisgezin, — geene familieleden, — en alzoo geene goede geregelde ordening in de maatschappij voorstellen.

---

De man is het hoofd der echtvereëning en verleent als zoodanig aan zijne vrouw bijstand in rechten, (art. 160 B. W.)

Wat volgt hieruit?

Hieruit volgt, dat de vrouw, zoodra het huwelijk is voltrokken, niet vrijelijk meer kan handelen, maar tot het verrichtten van de eene of andere daad den bijstand van haren man noodig heeft; — dat wil zeggen: eene gehuwde vrouw kan niet voorkomen in eene akte om iets te geven of te verkrijgen, te vervreemden, te verpanden of te verkoopen, zonder daartoe door haren man behoorlijk te zijn bijgestaan. Mocht nu de man weigeren zijnen bijstand te verleen, dan heeft eene gehuwde vrouw geene macht; maar in dat geval is haar toch door den wetgever een weg aangewezen, die zij alsdan kan volgen, te weten: zij kan zich dan wenden tot de Arrondissements-Rechtbank, waaronder zij behoort, die haar alsdan de noodige machtiging kan verleen.

---

*Zijn er geen gevallen, waarin eene gehuwde vrouw den bijstand van haren man niet behoeft?*

Ja, er zijn enkele gevallen, waarin eene gehuwde vrouw den bijstand van haren man niet noodig heeft, te weten:

1. Ten opzichte van handelingen of verbindtenissen we-

gens alles wat de gewone en dagelijksch uitgaven der huishouding betreft.

2. Tot het maken van een uiterste wil of testament.
3. Wanneer zij, met uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van haren man, openbare koopvrouw is en als zoodanig handelt.
4. Tot het geven harer toestemming tot het huwelijk ten behoeve harer voorkinderen.
5. Ook niet in eene rechtsvordering tot echtscheiding — scheiding van tafel en bed, of scheiding van goederen.
6. Of in eene rechtsvordering tot inschrijving eener hypotheek, die bij huwelijksche voorwaarden mocht zijn bedongen.
7. Of van daden van beheer harer goederen, wanneer zij zich dat mocht hebben voorbehouden. (art. 164 166, 168, 170, 173, 1217 B. W.)

---

Heeft de vrouw mitsdien, voor de meeste gevallen, den bijstand van haren man noodig, haar is nogtans gedurende het huwelijk een recht toegekend, dat den man niet bezit, te weten: dat, hetwelk haar is gegeven bij art. 241 B. W. betrekkelijk de scheiding van goederen, — daar zoo even hierboven aan het slot van n<sup>o</sup>. 5 genoemd; — onverschillig of zij gehuwd is, in gemeenschap of buiten gemeenschap van goederen — dat is met of zonder huwelijks-contract.

Immers dat artikel zegt:

- »De vrouw kan staande het huwelijk bij den Rechter scheiding van goederen vragen — doch alleen in de volgende gevallen:
1. Wanneer de man, door een kennelijk wangedrag, de goederen der gemeenschap verspilt en het huisgezin aan ondergang blootstelt.
  2. Wanneer, door wanorde en het slecht beheer zijner zaken, de waarborg van het huwelijksgoed der

vrouw, en voor hetgeen haar naar rechten toekomt, zoude verloren gaan, of ook door grof verzuim in het beheer van het huwelijksgoed, hetzelfde zoude worde in gevaar gebracht.”

Menigeen zegt hierop: waarom heeft de man ook niet datzelfde recht; kan hij ook niet in de omstandigheid verkeeren; dat de hierboven genoemde twee punten grootendeels op zijne vrouw zouden kunnen worden toegepast? — en dan zegt men al eens onwillekeurig, ja, dat is waar; — en nogtans is het zeer wijselijk door den wetgever aan den man niet verleend; — immers dit zou geheel en al overbodig zijn; — hiervoren toch hebben wij gezien, dat de man is het »hoofd der echtvereeniging;” dat dat recht hem zelfs bij huwelijksche voorwaarden niet kan worden ontnomen; — welnu, niet waar, verkeert zijne vrouw onverhoopt in de hierboven genoemde treurige gevallen, dan heeft hij zelfs het recht in handen haar dit te beletten, door haar bijv. de sleutels der geldkast te onthouden en wat hij wijders dienstig oordeelt. Maar wat zou eene vrouw moeten doen, die in dat smartelijk geval verkeert, zoo zij dat recht niet had? — Daarom dank aan den wetgever, die de vrouw tegenover den verkwistenden man een zoo afdoend wapen in de hand heeft gegeven.

---

Bij de overweging van deze drie laatste onderwerpen, geboorte, overlijden en huwelijk komt men ongetwijfeld tot de overtuiging van de schoone inrichting door den wetgever daargesteld om de daardoor verkregen rechten te kunnen bewijzen, te beschermen en te verzekeren; immers de Registers van den burgerlijken stand zegt Vaillant zijn bestemd om de bewijzen te leveren van de drie gewichtigste tijdperken des menschelijken levens, de geboorte, het huwelijk en het overlijden, en de grondslagen voor het genot en de uitoefening der burgerlijke rechten te

vestigen, en terecht; want bestonden er geene registers van den burgerlijken stand, men zou ronddwalen in een cirkel van onwetendheid en het al of niet bestaan der leden in de maatschappij niet kunnen bewijzen; — door de inschrijving toch eener geboorte, wordt niet alleen het bestaan van een mensch bewezen, maar zoodanig zelfs dat daarin tevens wordt gemeld tot welke familie en geslacht dat kind behoort; terwijl bij overlijden de rechten van den overledene, aan een ander overgaande, men in de inschrijving het bewijs vindt, om zijne door dat overlijden verkregen rechten te handhaven; en zoo ook eveneens bij het huwelijk.

Men heeft daarbij gezien dat de wetgever heeft gewild, dat eene aangifte van geboorte moet geschieden in tegenwoordigheid van twee getuigen, een aangifte van overlijden door twee aangevers, en bij het huwelijk moeten tegenwoordig zijn, of vier of zes getuigen, doch het vereischte om hunnen naam te kunnen teekenen niet heeft gesteld, weshalve ook ongeleerde personen als zoodanig mogen worden gebezigd.

---

### BLOEDVERWANT- EN ZWAGERSCHAP.

Art. 345 B. W. zegt:

Bloedverwantschap bestaat in de betrekking tusschen personen, welke de een van den anderen afstammen of eenen gemeenen stamvader hebben.

De betrekking van bloedverwantschap wordt berekend, door het getal der geboorten, elke geboorte wordt een graad genoemd. Art. 346 B. W. De opvolging van graden maakt de linie.

Men noemt eene rechte linie de opvolging van graden tusschen personen, die de een van den anderen afstammen; zijdlinie, de opvolging van graden tusschen personen, die niet van elkander afstammen, maar die eenen gemeenen stamvader hebben.

Art. 347 B. W. De rechte linie wordt onderscheiden, in rechte nederdalende en rechte opgaande linie.

De eerste maakt het verband tusschen den stamvader en die van hem afstammen; de laatste verbindt een persoon met degene van welken hij afstamt, bijv. rechte nederdalende linie: vader, — zoon, — kleinzoon, — achterkleinzoon en zoo vervolgens; — en in de rechte opgaande linie is dit omgekeerd.

Artt. 348 en 349 B. W. berekenen de graden in de rechte nederdalende, in de rechte opgaande en in de zijdelinie, bijv. stellen wij A. als gemeenen stamvader, hebbende twee kinderen B. en C. dan bestaan die kinderen in den eersten graad tot hunnen vader A. en als broeders tot elkander in den tweeden graad.

De kinderen van B. en C. bestaan tot A. hunnen grootvader in den tweeden graad; de kinderen van B. tot C. als zijnde hun oom, en omgekeerd de kinderen van C. tot B. in den derden graad; terwijl die kinderen zelve D. en E. tot elkander, als zijnde volle neven, bestaan in den vierden graad.

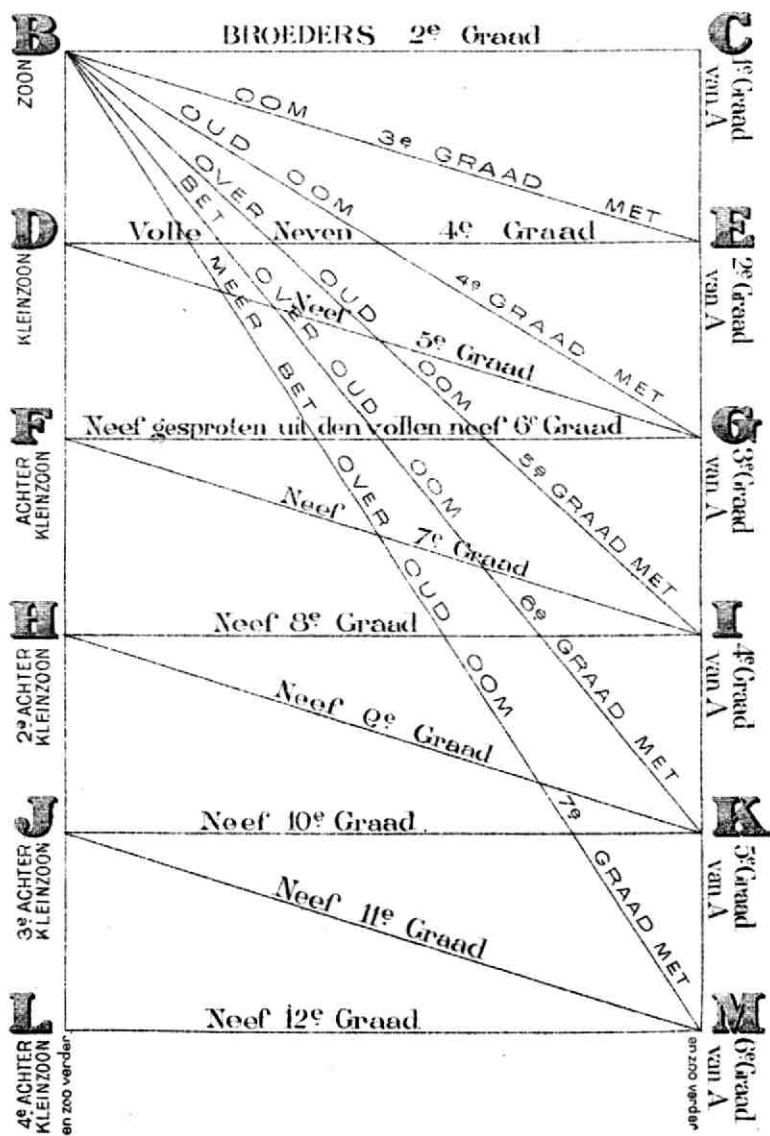
Deze hunne kinderen F. en G. bestaan tot elkander in den zesden graad, tot hun neef D. of E. in den vijfden graad en tot hun oudoom B. of C. in den vierden graad.

Deze hunne kinderen H. en I. tot elkander in den achtsten graad, tot hun neef F. of G. in den zevenden graad tot hun neef D. of E. in den zesden graad en tot hun overoudoom B. of C. in den vijfden graad.

Deze hunne kinderen J. en K. tot elkander in den tienden graad, tot hun neef H. of I. in den negenden graad en zoo vervolgens en tot hun bet-overoudoom B. of C. in den zesden graad.

Deze hunne kinderen L. en M. tot elkander in den twaalfden graad, tot hun neef J. of K. in den elfden graad, en zoo verder, en tot hun meer bet-overoudoom B. of C. in den zevenden graad.

Tot meerdere verduidelijking diene de Tafel.







Zwagerschap wordt op dezelfde wijze berekend als bloedverwantschap.

Personen evenwel die zusters in huwelijk hebben zijn geene zwagers; — zoo als bijv. de vrouw van Jan en de vrouw van Piet zijn zusters; nu is Jan wel zwager van de vrouw van Piet en Piet van de vrouw van Jan; doch Jan en Piet, tegenover elkander, zijn geen zwagers. — Het is hun derhalve om die reden niet verboden tegelijkertijd in dezelfde gemeente lid van den Raad te zijn.

---

## MINDERJARIGHEID EN VOOGDIJ.

Minderjarigen zijn de zoodanigen, die den vollen ouderdom van drie en twintig jaren niet hebben bereikt, en niet vroeger in den echt zijn getreden.

Wanneer het huwelijk vóór hunnen vollen ouderdom van drie en twintig jaren is ontbonden, keeren zij niet tot den staat van minderjarigheid terug. (art 385 B. W.)

Door het huwelijk wordt men alzoo meerderjarig; doch men vergisse zich hier niet mede, want men verkrijgt daardoor alleen die hoedanigheid van meerderjarigheid, tot het uitoefenen van die burgerlijke rechten, als waartoe men minderjarig zijnde, nog persoonlijk onbevoegd zoude zijn; — zoo als het aangaan van verbindtenissen; het drijven van zijne eigene zaken, en zoo meer van dien aard; — en niet, zoo als sommigen meenen, van staatkundige of burgerschapsrechten, als daar zijn: het bekleeden eener openbare betrekking, en om kiesgerechtigd te zijn. Hiervoor moet men den bij de wet vereischten ouderdom bezitten.

---

Hiervoren hebben wij gezien dat de langst levende der echtgenooten, binnen den tijd van drie maanden, wan-

neer er minderjarige kinderen overblijven, eene boedelbeschrijving moet doen opmaken van de goederen, welke de gemeenschap uitmaken, en daar deze in tegenwoordigheid van den toezienden voogd moet worden opgemaakt, volgt daar van zelve uit dat deze binnen gelijk tijdstip moet worden benoemd.

Het gebeurt nogthans bij vele mingevoeden, dat deze wettelijke tijdsbepaling niet altijd wordt nagekomen, maar hiermede soms maanden en maanden, ja, zelfs wel eens jaren wordt gewacht. En dit heeft voor den langstlevenden echtgenoot dan dit nadeelig gevolg, dat de gemeenschap voortduurt ten voordeele van de minderjarigen en nimmer ten hunnen nadeele, en dit is eene straf; men moge hier zoo ligt over heen stappen als men wil, die toch niet zoo gering kan worden genoemd, als men wel denkt.

Men bedenke eens het volgende geval: — personen bijv. die gehuwd zijn zonder huwelijkscontract en alzoo in wettige gemeenschap van goederen, als:

A. sterft, nalatende zijne echtgenoot B. en drie minderjarige kinderen C. D. en E.; — de gemeenschap bestaat, na aftrek der lasten en schulden, uit een zuiver saldo van  $f$  1000. — Was nu hiervan binnen den wettelijken termijn eene boedelbeschrijving opgemaakt, dan zou B. als langstlevenden echtgenoot, genieten, krachtens wettig bestaan hebbende gemeenschap van goederen, de helft of  $f$  500. — en de kinderen C. D. en E, ieder een derde in de helft of  $f$  166.66<sup>3</sup>, uitmakende de wederhelft der gemeenschap of  $f$  500.—

Nu heeft men evenwel eenige jaren gewacht, alvorens tot het opmaken dier boedelbeschrijving over te gaan, doch door zekere omstandigheden gedwongen, zou men hier nu toch maar toe besluiten; hetzij dat de kinderen, of een huwelijk willen aangaan, of door meerderjarigheid aanspraak willen maken op hun vaderlijk of moederlijk erfdeel; hetzij dat de langstlevende zelf een nieuw huwelijk

willende aangaan, zich in eens geplaatst ziet voor art 407 van het B. W., dat zegt:

»De vader, of de moeder, alvorens een nieuw huwelijk aan te gaan, is verplicht aan den toezienden voogd der minderjarigen aan te bieden, eenen behoorlijken staat der goederen, welke het vermogen van den minderjarigen uitmaken.

»Wanneer de vader of de moeder in gebreke blijft om vóór het aangaan van het huwelijk aan dit voorschrift te voldoen, verliest dezelve de voogdij en zal er een andere voogd benoemd worden.»

Stellen wij ons nu eens twee gevallen voor: een waarin de gemeenschap is achteruitgegaan, en een geval waarin de gemeenschap is vooruitgegaan, en wij zullen zien, dat het altijd uitloopt ten nadeele van den langstlevende echtgenoot, die zich aan dat verzuim heeft schuldig gemaakt, bijv.

#### 1<sup>ste</sup> Geval.

Zoo als men hiervoren heeft gezien, stellen wij dat bij overlijden van den erflater, de gemeenschap bestond uit een zuiver saldo van / 1000.—; hieruit zou hebben genoten de langstlevende echtgenoot f 500.— en de kinderen de wederhelft, gelijke som van f 500.—, doch nu is het zuiver saldo gedaald tot op 700.—; de kinderen ondervinden hier nu voor hun erfdeel geen nadeel van, want dat moet blijven op f 500.— en komt de vermindering van f 300.— geheel en alleen ten laste van den langstlevenden echtgenoot.

Hierop zal nu misschien menigeen zeggen: maar het zuiver saldo is slechts f 700.—, hoe weet men nu dat het vroeger f 1000.— zoude hebben kunnen zijn, bijgevolg voor de kinderen maar / 350.—; doch dit is niet zoo, want men lette wel op, de boedelbeschrijving moet alsdan niet alleen opgemaakt worden, zoo als ze zich op dat oogenblik bevindt; maar zoo nauw mogelijk als ze zich bevond bij het overlijden. Men kan dus wel begrijpen,

dat zoo iets zoo nauwkeurig mogelijk wordt gedaan, terwijl de langstlevende echtgenoot bovendien tevens een en ander onder eede moet verklaren. En zoo komt men tot de ondervinding dat de gemeenschap is achteruitgegaan en vroeger f1000.— bedroeg.

Anderen zeggen: had men nu in tijds eene boedelbeschrijving opgemaakt, dan zou de gemeenschap toch eveneens zijn achteruitgegaan, en zou het alsdan aan de kinderen toegekende gedeelte dezelfde som van f500.— hebben bedragen; bijgevolg meenen zij, komt het ook maar overeen uit; — doch zij vergissen zich hiermede deerlijk; want men houde wel in het oog, dat in het geval de boedelbeschrijving in tijds is opgemaakt, de langstlevende der ouders, alsdan het wettelijk vruchtgenot geniet van de goederen zijner kinderen; — en voor het geval de boedelbeschrijving is verzuimd, dan geniet die langstlevende het vruchtgenot niet.

Men moet derhalve alsdan ook hiermede behoorlijke rekening houden.

## 2<sup>de</sup> Geval.

Is nu de nalatenschap vooruitgegaan, zoodat zij bij de laatstgenoemde opmaking bedraagt f2000.— (in plaats van f1000.—, zoo als zulks bij het overlijden was), dan geniet de langstlevende hieruit f1000.— en de kinderen de wederhelft van f1000.—; zoodat in dit geval de langstlevende verplicht is tot eene uitkeering van eene som van f1000.—, en alzoo eene meerdere uitgaaf van f500.—, als dat zulks anders zoude geweest zijn.

Bovendien verliezen zij de voogdij en moet er een anderen voogd benoemd worden; eene straf die in vele gevallen ook niet zoo gering is te achten.

Het is derhalve zaak deze wetsbepaling, die zoo werkt in beider belang, steeds getrouw na te komen.

---

In iedere voogdij is slechts één voogd, behalve in de volgende gevallen :

1. Wanneer de vader aan de langstlevende moeder eenen bijzonderen raadsman mocht hebben toegevoegd. (art. 401 B. W.)
2. Wanneer de moeder, hertrouwd zijnde, in de voogdij mocht zijn bevestigd, of op nieuw als voogdesse mocht zijn benoemd, wordt haar man van rechtswege medevoogd. (art. 406 B. W.)
3. Of wanneer de minderjarige binnen het Koninkrijk gevestigd zijnde, goederen in eene of meerdere Koloniën bezit, en het beheer over die goederen in iedere Kolonie op verzoek van den voogd aan een bewindvoerder mocht zijn toevertrouwd. (art. 418 B. W.)

Art. 400 B. W. zegt.

»Na de ontbinding van het huwelijk, door den dood van een der echtgenooten veroorzaakt, behoort de voogdij der minderjarige kinderen van rechtswege aan den langstlevende der ouders.»

De moeder is evenwel niet verplicht de voogdij aan te nemen; zij moet echter in geval van weigering, de plichten van voogdesse waarnemen en een anderen voogd doen benoemen, en blijft verantwoordelijk tot op het tijdstip, dat laatstgemelde de voogdij zal hebben aanvaard. (art. 404 B. W.)

Men ziet dus, dat de moeder zich van de voogdij kan verschoonen, doch de vader kan dit niet.

Wanneer de moeder de voogdij niet heeft geweigerd en een nieuw huwelijk wilt aangaan, dan is zij verplicht zich vóór het aangaan van dat huwelijk tot den Kantonrechter te wenden, onder wiens rechtsgebied zij behoort, ten einde door dezen te worden beslist, of zij de voogdij zal kunnen behouden. (art. 405 B. W.)

Blijft zij evenwel in gebreke aan dit wettelijk voorschrift te voldoen, dan verliest zij van rechtswege de voogdij, en is haar man alsdan hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk

wegens alle gevolgen der voogdij, welke zijne vrouw onbevoegdelyk heeft behouden. (art. 405 B. W.)

---

De langstlevende der ouders alleen heeft het recht om eenen voogd over zijne minderjarige kinderen te benoemen.

Hij zal zelfs verscheidene personen kunnen benoemen, ten einde bij ontstentenis elkander in de voogdij op te volgen. (art. 409 B. W.)

Wanneer men over dit artikel eens ernstig nadenkt, dan moet men zeggen, wat is het toch »een schoon recht'', dat de langstlevende der ouders bezit; — te meer schoon omdat het een recht is, zoo als men hiervoren heeft gezien, dat niet ontnomen kan worden. — Immers, hoe troostend voor een stervenden vader of moeder, die, hun einde voelende naderen, een laatsten blik werpt op de minderjarige kinderen, die zijn of haar sterfbed omringen; wanneer zij ten grave kunnen dalen, met de stellige overtuiging, dat de voogdijschap hunner minderjarige kinderen aan goede handen is toevertrouwd.

Verbeelden wij ons eens een weduwnaar of weduwe met minderjarige kinderen, op hun sterfbed liggende, bezielde met de gedachte, — aangezien de vader of de moeder dier kinderen reeds vroeger is gestorven, en thans hij of zij als langstlevende echtgenoot, mede aan den eindpaal van het leven gekomen — en met tranende oogen, dat zij die kinderen, daar rond zich geschaard, hier weldra als weezen zullen moeten achterlaten. — Ach, zuchtten zij, in wier handen zullen die kinderen nu vallen?; — zullen zij opgevoed worden als in de ouderlijke woning? — zullen zij onder het toezicht komen van personen, die hun hard of zacht zullen behandelen?; — die hunne belangen trouw zullen behartigen of verwaarloozen?; — dit alles, niet waar! foltert het hart van dien stervenden vader of moeder; — maar, o! hoe gelukkig, daar is de wetgever, die het hier-

voren gestelde artikel 409 ter nederschreef en de langstlevende echtgenoot daardoor een recht in handen gaf, waarvan hij nu zoo troostvol kan gebruik maken. — Immers hij bezit onder zijne bloedverwanten of andere kennissen zulke innige vrienden; — vrienden die de belangen zijner kinderen zoo goed, zoo trouw na zijnen dood zullen behartigen. Met gretigheid maakt hij alsdan van dat recht gebruik en benoemt eenen dusdanigen persoon tot voogd; — ja, kan zelfs meerdere personen benoemen, om bij ontstentenis elkander op te volgen; — hij kan alzoo geruster sterven.

Bij het doen dezer benoeming lette men echter op art. 410 B. W., dat zegt:

»Dat die benoeming moet geschieden, óf bij uiterste wilsbeschikking, óf bij elke andere authentieke en bijzonderlijk daartoe ingerichte akte.»

Dus nimmer bij eene onderhandsche akte, men lette hier dus wel op, ten einde te voorkomen, dat dusdanige benoeming, waarop men zooveel prijs stelt, toch niet krachteloos zou zijn.

Bovendien verdient het grootelijks aanbeveling, hiermede niet te wachten tot dat men op zijn sterfbed ligt, maar hiertoe over te gaan zoodra men weduwnaar of weduwe is geworden.

Zoo even hebben wij dan gezien, dat in elke voogdij slechts één voogd is; doch in elke voogdij, wordt door den Kantonrechter een toeziende voogd benoemd, teneinde de handelingen van den voogd te kunnen nagaan, om te zien of hij aan zijne verplichtingen voldoet, en de belangen der minderjarigen waar te nemen, wanneer dezelve met die van den voogd in tweestrijd zijn. (art. 422 en 427 B. W.)

Slechts in een geval wordt geen toeziende voogd benoemd, en dat is over minderjarigen, die in eenig gesticht van weldadigheid zijn opgenomen; deze blijven, zoo lang zij zich daarin bevinden, onder de voogdij van Regenten van dat gesticht. (art. 421 B. W.)



Deze Regenten zijn ook van het stellen van zekerheid vrijgesteld, art. 421 B. W.; iets waartoe iedere andere voogd verplicht is, zoo als wij hierna zien zullen.

Laten wij nu eens de hoofdzakelijkste verplichtingen nagaan van den voogd en van den toezienden voogd.

De voornaamste verplichtingen van den voogd bestaan in:

Het stellen van zekerheid van hun beheer, tot beloop eener aan het beheer der voogdij geëvenredigde geldsom; — welke som door den Kantonrechter zal worden bepaald. (art. 390 B. W.)

Bij dit artikel worden genoemd »alle voogden» (uitzonderd Regenten van een gesticht van weldadigheid); hieruit kan worden opgemaakt, dat ook de vader en de moeder tot het stellen van zekerheid zijn verplicht; — doch ik geloof dat dit op de ouders, die het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen hunner kinderen, niet toepasselijk is. — Immers bij het tweede gedeelte van art. 832 B. W.; handelende over vruchtgebruik, ziet men dat ouders, die het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen hunner kinderen, van het stellen van zekerheid, bij vruchtgebruik voorgeschreven, zijn vrijgesteld. Bij aandachtige overweging hiervan, kan men mitsdien met grond veronderstellen, dat ouders, die het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen hunner kinderen, er niet toe gehouden zijn. Doch ook alleen in dat geval, want van alle goederen hebben de ouders het vruchtgenot niet.

Zij hebben bijv. het vruchtgenot niet:

1. Van zoodanige goederen, welke de kinderen door afzonderlijken arbeid en vlijt mochten hebben verkregen; of die aan hen zijn geschonken of gemaakt

- bij testament, of bij akte onder de levenden, onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat de ouders daarvan het vruchtgenot niet zouden bekomen. (art. 368 B. W.)
2. Van goederen, aan hunne natuurlijke of wettelijke erkende kinderen toebehoorende. (art. 374 B. W.)
  3. Van datgene wat de kinderen uit eigen hoofde erven, uit eene nalatenschap, waarvan hunne ouders, uit hoofde van onwaardigheid, door de wet zijn uitgesloten. (art. 887 B. W.)
- 

De voogd moet alvorens de voogdij te aanvaarden eenen toezienden voogd doen benoemen. (art. 423 B. W.)

Inventaris of boedelbeschrijving maken in alle de nalatenschappen, welke aan den minderjarigen zijn opgekomen. (art. 428 B. W.)

Om de twee jaren rekening en verantwoording doen aan den toezienden voogd, doch hiervan zijn ook de vader en de moeder vrijgesteld. (art. 429 B. W.)

Zorg te dragen voor den persoon van den minderjarigen en denzelven in alle burgerlijke handelingen vertegenwoordigen. (art. 441 B. W.)

De goederen van den minderjarigen als een goed huisvader te besturen. (art. 443 B. W.)

Om binnen tien dagen, nadat hij de voogdij heeft aanvaard, de ontzegeling te vorderen, indien verzegeling heeft plaats gehad, en dadelijk, in tegenwoordigheid van den toezienden voogd, overgaan of doen overgaan tot het inventariseeren der goederen van den minderjarige. (art. 444 B. W.)

Indien de minderjarige iets aan den voogd verschuldigd is, zal deze (de voogd) zulks bij den inventaris moeten opgeven; bij gebreke van die opgave, kan de voogd, hetgeen aan hem mocht verschuldigd zijn, niet vorderen, voordat de minderjarigen meerderjarig geworden zullen zijn,

en zal hij bovendien verliezen de achterstallige renten en de interessen der hoofdsom. (art. 445 B. W.) Men lette hier dus wel op en denke niet wij kunnen dat later wel verrekenen, ik heb daaraan op het oogenblik toch geen behoefte; want de minderjarige zoude op het tijdstip zijner meerderjarigheid geen cent interest dienaangaande verschuldigd zijn.

Bij het aanvaarden van elke voogdij, met uitzondering van die (welke door de vader of de moeder gevoerd wordt), zal de Kantonrechter de som bepalen, welke de minderjarige jaarlijks zal kunnen verteren; gelijk mede de kosten welke op het beheer der goederen kunnen vallen; — bij dezelfde akte zal ook worden bepaald, of de voogd gemachtigd is, om zich in zijn beheer te bedienen van één of meer bijzondere loontrekkende bewindvoerders, onder zijne verantwoordelijkheid de zaken waarnemende. (art. 446 B. W.)

Alle de meubelen of huisraad, die den minderjarige bij de opening der voogdij, of gedurende derzelver loop te beurt vallen, mitsgaders de roerende goederen, welke geene vruchten, inkomsten of voordeelen opleveren, in het openbaar te doen verkoopen, door een bevoegden ambtenaar, en met inachtneming der plaatselijke gebruiken; — ter uitzondering van die goederen nogtans, die met bewilliging van den Kantonrechter in natura mogen bewaard blijven. (art. 447 B. W.)

Ook die goederen zijn van die verplichting vrijgesteld, waarvan de vader en de moeder het wettelijk vruchtgenot hebben, zoo zij verkiezen dezelve te bewaren, ten einde die naderhand in natura terug te geven; in welk geval zij die goederen ten hunne koste, naar derzelver oprechte waarde doen schatten, door eenen deskundigen, die door den toezienden voogd zal worden benoemd en bij den Kantonrechter zal worden beëdigd. (art. 448 B. W.)

Om hetgeen van de inkomsten des minderjarigen, na aftrek der vertering overschiet te beleggen, zoodra het

batig slot het vierde gedeelte der gewone inkomsten van den minderjarigen te boven gaat.

Om de penningen van den minderjarige op geene andere wijze te beleggen dan:

1. door aankoop van inschrijvingen op het Grootboek der Werkelijke Schuld van dit Koninkrijk;
2. door aankoop van onroerende goederen;
3. of in rentegevende schuldbrieven, gehypothekeerd op vaste goederen, welker onbezwaarde waarde ten minste een derde boven de te beleggen som bedraagt. Wanneer de voogden gedurende den tijd van een jaar zijn in gebreke gebleven, om eenige geldsommen, overeenkomstig het voorschrift van dit artikel, te beleggen zijn zij daarvan de wettelijke interessen verschuldigd. (art. 449 B. W.)

Indien zich onder de goederen van den minderjarige certificaten bevinden van de nationale schuld, zijn de voogden verplicht de overschrijving daarvan op het Grootboek, ten name van den minderjarige te doen bewerkstelligen, (art. 450 B. W.)

Om alle erfenissen, welke aan de minderjarige opkomen, niet anders te aanvaarden dan onder het voorrecht van boedelbeschrijving. (art. 459 B. W.)

Om bij het eindigen van zijn beheer eene slotrekening en verantwoording te doen. (art. 467 B. W.)

Alles op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen.

Bovendien heeft de voogd machtiging van den Kantonrechter noodig in de volgende gevallen, te weten:

Om de roerende goederen van den minderjarige, die met bewilliging van den Kantonrechter in natura zijn bewaard gebleven, of die vruchten, inkomsten of voordeelen opleveren, te verkoopen. (art. 447 B. W.)

Om ten behoeve van den minderjarige geld op te nemen; — diens onroerende goederen te vervreemden of te verpanden; — deszelfs effecten, — schuldvorderingen, — en actien te verkoopen of over te dragen. (art. 451 B. W.)

Om de goederen van den minderjarige voor zichzelf te huren of in pacht te nemen. (art. 458 B. W.)

Om eene opdracht aan te nemen van rechten of schuldvorderingen, jegens den onder zijne voogdij staanden persoon. (art. 458 B. W.)

Om eene erfenis aan den minderjarige opgekomen te verwerpen. (art. 459 B. W.)

Om eene aan den minderjarige gedane gift aan te nemen. (art. 460 B. W.)

Om zich op eene tegen den minderjarige ingestelde rechtsvordering te verdedigen, — of eene rechtsvordering in te stellen. (art. 461 B. W.)

Om in eene rechtsvordering tegen den minderjarige ingesteld te berusten. (art. 462 B. W.)

Om eene scheiding of verdeling te vragen. (art. 463 B. W.)

Om in naam van den minderjarige eene dading aan te gaan, of de beslissing van eene zaak aan scheidsmannen op te dragen. (art. 465 B. W.)

Bovendien vermag de voogd geen onroerend goed van den minderjarige op eene andere wijze dan in openbare veiling te koopen, — terwijl in dat geval de koop echter niet van kracht zal zijn, dan tengevolge der goedkeuring van den Kantonrechter en het onroerend goed voor geen lageren prijs is verkocht, dan waarop hetzelfde voor het verleend verlof zal zijn geschat geworden, door drie deskundigen, daartoe benoemd. (art. 454 en 457 B. W.)

---

*Welke zijn de voornaamste verplichtingen van den  
toezienden voogd?*

De voornaamste verplichtingen van den toezienden voogd bepalen zich tot:

Het waarnemen der belangen van den minderjarige, wanneer dezelve met die van den voogd in tweestrijd zijn. (art. 427 B. W.)

Toe te zien dat de voogd aan zijne verplichtingen voldoet, door het stellen van hypotheek, of door dezelve, zoo daartoe termen zijn aan te vullen; mitsgaders dat de hypotheek behoorlijk worde ingeschreven, en om den voogd te noodzaken tot het maken van inventaris of boedelbeschrijving, in alle de nalatenschappen, welke aan de minderjarige opkomen. (art. 428 B. W.)

Om van den voogd (behalve van vader en moeder) om de twee jaren eene summierere rekening en verantwoording te vorderen, en zich doen vertoonen de effecten en bescheiden, aan de minderjarige toebehoorende. (art. 429 B. W.)

Om de afzetting van den voogd te vorderen, indien daartoe reden bestaan. (art. 430 B. W.)

Om wanneer de voogdij opengevallen of door de afwezigheid van den voogd verlaten is, de benoeming van een nieuwen voogd te doen bewerkstelligen, en verplicht zijn inmiddels alle zoodanige daden van voogdij te verichten, welke geen uitstel kunnen lijden. (art. 431 B. W.)

Om zorg te dragen, dat de voogd de certificaten van de nationale schuld, welke aan den minderjarige behooren, op het Grootboek, ten name van den minderjarige, doen bewerkstelligen. (art. 450 B. W.)

Mede even als bij den voogd, alles op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen.

---

Uit voorgaande punten ziet men, niet waar, dat de algemeene wetgever zich de belangen der minderjarigen

in hooge mate heeft aangetrokken; immers, wanneer de plichten van den voogd en van den toezienden voogd getrouw worden vervuld en nagekomen, hebben de minderjarigen (zonder buitengewone onvoorziene omstandigheden) geen nadeel in hunne goederen of rechten te vreezen. En zoo als men verder bij verzegeling zien zal, heeft men niets laten ontglippen, wat maar eenigzins de belangen der minderjarigen kan bevorderen. Dus, ook bij ernstige overweging dezes, moet de achting voor die wetsbepalingen, bij iederen mensch in niet geringe mate blijken; — want menig ouderloos kind, heeft daaraan het behoud van zijn vermogen, hem door zijne ouders nagelaten, te danken.

---

Ter loops hebben wij gezien van welke goederen hunner kinderen de ouders het vruchtgenot niet hebben; zien wij nu welke lasten er aan het vruchtgenot zijn verbonden en wanneer hetzelfde ophoudt.

---

De lasten aan het vruchtgenot verbonden bestaan, behalve in de zoodanige waartoe de vruchtgebruikers verplicht zijn, (en waarmede men verder, bij de behandeling van het vruchtgebruik) nader kennis zal leeren maken:

1. In het onderhoud en de opvoeding der kinderen, overeenkomstig het vermogen der kinderen.
  2. In de betaling van renten en van intresten van hoofdsommen; en
  3. In de begrafeniskosten van het kind. (art. 367 B. W.)
- 

Het vruchtgenot houdt op:

1. Als het kind den vollen ouderdom van twintig jaren heeft bereikt of eerder mocht zijn gehuwd. (art 366

B. W.) (Van een meisje kan alzoo het vruchtgenot soms ophouden met haar zestiende jaar, aangezien zij alsdan de jaren heeft bereikt, waarop zij een huwelijk mag aangaan.)

2. Door het overlijden der kinderen. (art 369 B. W.)

Behalve deze omstandigheden zijn er nog gevallen, waarin de ouders dat vruchtgenot kunnen verliezen, als:

1. Wanneer de langstlevende der echtgenooten mocht verzuimd hebben, om overeenkomstig art. 182) dat is binnen drie maanden na de ontbinding van het huwelijk) eene boedelbeschrijving op te maken. (art. 370 B. W.)
2. Ten aanzien van de moeder, welke een tweede huwelijk mocht hebben aangegaan. (art. 371 B. W.)  
(De vader verliest echter door het aangaan van een tweede huwelijk het vruchtgenot niet.)
3. Wanneer een huwelijk door echtscheiding is ontbonden, verliest diegene, tegen wien de echtscheiding is uitgesproken, het vruchtgenot. — En indien de echtscheiding tegen den vader is uitgesproken, treedt de moeder niet vroeger in het vruchtgenot, dan na het overlijden van den vader. (art. 372 B. W.)

Hetzelfde geldt ook omtrent de scheiding van tafel en bed. (art. 301 B. W.)

4. Door veroordeeling wegens misdrijf tot eene oonteerende straf, ingevolge art. 335, alinea 2 C. P.

## VAN HANDLICHTING.

Door handlichting kan de minderjarige meerderjarig worden verklaard, of kunnen aan hem bepaalde rechten van meerderjarigheid worden toegekend. (art 473 B. W.)



De wet onderscheidt alzoo twee soorten van handlichting, te weten :

1°. die waarbij een minderjarige kan worden meerderjarig verklaard, en

2°. die waarbij aan een minderjarige bepaalde rechten van meerderjarigheid kunnen worden toegekend.

Het eerste wordt genoemd *venia aetatis* of brieven van meerderjarig verklaring, welke op verzoek van den minderjarige door den Hoogen Raad worden verleend en door den Koning goedgekeurd. (art. 474 B. W.)

En het tweede gedeeltelijke handlichting, welke mede op verzoek van den minderjarige, door den Kantonrechter wordt verleend, mits zulks niet zij tegen den wil van degeen der ouders, die de vaderlijke macht uitoefent. (art. 480 B. W.)

Om het recht van *venia aetatis* of brieven van meerderjarig-verklaring te verkrijgen, wordt vereischt den vollen ouderdom van twintig jaren. (art. 475 B. W.)

En voor gedeeltelijke handlichting den vollen ouderdom van achttien jaren. (art. 480 B. W.)

Bij het verzoekschrift moet eene akte van geboorte, of wanneer die niet geleverd kan worden, een ander deugdelijk blijk van den vereischten ouderdom worden overgelegd. (art. 475 B. W.)

Welk verschil bestaat er nu tusschen *venia aetatis* en gedeeltelijke handlichting?

Dit namelijk: dat verleende *venia aetatis* tengevolge heeft, dat de meerderjarig-verklaarde daardoor in alles met den meerderjarige wordt gelijk gesteld, uitgezonderd nogtans :

1. Ten opzichte van het aangaan van een huwelijk, blijft hij echter in de verpichting om de toestemming

zijner ouders of grootouders te verkrijgen, zoo als bij art. 478 B. W. is voorgeschreven, terwijl:

2. Het den Hoogen Raad vrijstaat, om in het belang van den minderjarige, in de brieven van meerderjarig-verklaring de bepaling te voegen, dat hij, aan wien dezelve verleend worden, desnietteenstaande totdat hij den vollen ouderdom van drie en twintig jaren zal hebben bereikt, zijne onroerende goederen niet anders zal mogen vervreemden of bezwaren, dan met toestemming van den Kantonrechter zijner woonplaats. (art. 479 B. W.)

En het gevolg van gedeeltelijke handlichting maakt, dat den minderjarige, die dusdanige handlichting heeft bekomen, als meerderjarig wordt beschouwd, alleen opzichtelijk de daden en verrichtingen, uitdrukkelijk in de akte van handlichting omschreven, en daartegen op grond van minderjarigheid niet kan worden, opgekomen, — voor het overige blijft hij in den volstrekten toestand van minderjarigheid. (art. 483 B. W.)

---

De bevoegdheid en rechten van gedeeltelijke handlichting, aan den minderjarige toe te kennen, mogen zich niet verder uitstrekken dan tot:

1. de gedeeltelijke of de geheele ontvangst, de uitgave van en de beschikking over zijne inkomsten,
2. het sluiten van verhuringen;
3. het bebouwen zijner landerijen en het uitoefenen van zoodanige bedrijven als daartoe noodzakelijk zijn;
4. het uitoefenen van eenig handwerk;
5. het oprichten van of deelnemen in eenige fabriek, en eindelijk:
6. het drijven van nering en handel.

In de beide laatste gevallen is de minderjarige bevoegd, om even als een meerderjarige, alle verbindtenissen te slui-

ten, tot die fabriek, nering en handel betrekkelijk, met uitzondering van de vervreemding en de bezwaring zijner vaste goederen, en van de vervreemding of verpanding zijner rentegevende effecten, inschrijvingen in grootboeken van openbare schuld, hypothecaire schuldvorderingen en aandeelen in naamlooze of andere vennootschappen.

Hij kan ter zake der handeling, waartoe hij krachtens de verkregene handlichting bevoegd was, hetzij eischende of verwerende, in rechten optreden. (art. 484 B. W.)

Bovendien kan *venia aetatis* eenmaal verleend zijnde niet meer worden ingetrokken, doch gedeeltelijke handlichting wel. Deze kan door de Arrondissements-Rechtbank worden ingetrokken, indien de minderjarige daarvan misbruik maakt, of er gegronde vrees bestaat dat hij dit doen zal. (art. 485 B. W.)

---

Op wiens verzoek kan die intrekking geschieden;

Die intrekking geschiedt wanneer beide de ouders in leven zijn, op verzoek van den vader, of zoo de vaderlijke macht door de moeder wordt uitgeoefend, op verzoek van deze, en wanneer de minderjarige onder voogdij staat, op verzoek van den voogd of den toezienden voogd (art. 485 B. W.)

Ook deze personen, mitsgaders de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, worden door den Hoogen Raad en den Kantonrechter gehoord, alvorens het recht van *venia aetatis* of gedeeltelijke handlichting wordt verleend. (art. 476 en 481 B. W.)

---

## VAN CURATEELE EN VAN AFWEZIGHEID.

Heeft de algemeene wetgever, zooals men hiervoren heeft gezien, zich het lot der minderjarigen in hooge mate aan-

getrokken; ook in het belang van onder curateele gestelden en van afwezigen zijn de noodige voorzorgsmaatregelen genomen. — De curator toch staat onder dezelfde verplichtingen als die van den voogd; — terwijl voor afwezigen, door de Rechtbank van het Arrondissement der woonplaats van den afwezige, op verzoek van belanghebbenden of ook van het Openbaar Ministerie, een bewindvoerder wordt benoemd, die almede onder gelijke verplichtingen, de voogdij nabijkomende, verantwoordelijk is.

---

### V A N Z A K E N .

De wet verstaat door zaken alle goederen en rechten, welke het voorwerp van eigendom kunnen zijn. (art. 555 B. W.)

Voorwerpen dus die niet in eigendom kunnen worden bezeten, worden niet onder zaken begrepen; zooals bijv. het firmament; — zon; — maan en sterren.

Er zijn zaken die aan niemand toebehooren; de overige zijn het eigendom of van den Staat, of van gemeenschappen, of van bijzondere personen. (art. 575 B. W.)

Roerende zaken, welke aan niemand toebehooren, worden het eigendom van dengene, die zich dezelve het eerst toe-eigent. (art. 640 B. W.)

Hieronder kan worden opgenomen wild en visch, voor zooverre men door de bevoegdheid om te jagen en te visschen daartoe gerechtigd is. — Het vinden van eenen schat, — indien die althans gevonden wordt op zijn eigen grond; — want vindt men de schat op den grond van een ander, dan behoort de eene helft aan den vinder en de wederhelft aan den eigenaar van den grond.

Men verstaat door eenen schat al zoodanige verborgene of begravenen zaken, waarop niemand zijn recht van eigendom kan bewijzen en die door een louter toeval ontdekt zijn. (art. 642 B. W.)

---

Zaken aan den Staat behoorende zijn :

Gronderven en andere onroerende zaken, die onbeheerd zijn en geenen eigenaar hebben, gelijk mede de zaken van dengene, die zonder erfgenaam overleden is of wiens erfenis verlaten is. (art. 576 B. W.)

De wegen en straten, welke te zijnen laste zijn, de stranden der zee, de bevaarbare en vlotbare stroomen der rivieren, met hunne oevers, de groote en kleine eilanden, en de platen, welke in die wateren opkomen, gelijk ook de havens en reeden; onverminderd de door titel of bezit verkregen rechten van bijzondere personen of gemeenschappen. (art. 577 B. W.)

Door oevers worden verstaan de boorden der rivieren, meren of stroomen, welke bij gewone tijden, als het water op het hoogste is, door het water overdekt worden en niet hetgeen door watervloeden overstroomd is. (art. 578 B. W.)

Gronden en getimmerten, welke tot 's lands vestingwerken behooren, en gevolgelijk alle gronden, waarop eenige werken van verdediging zijn aangelegd geworden, als: wallen, borstweringen, grachten, bedekte wegen, glacien of vooruitspringende werken, pleinen, waarop krijgsgebouwen gesticht zijn, linien, posten, verschansingen, redouten, dijken, sluizen, kanalen en hunne boorden; insgelijks onverminderd de door titel of bezit verkregen rechten van bijzondere personen of gemeenschappen. (art. 579 B. W.)

Zaken aan gemeenschappen toebehoorende, zijn de zoodanige, die het gezamenlijk eigendom zijn van een zedelijk lichaam. (art. 582 B. W.)

»Met het woord zedelijk lichaam, in dit artikel genoemd, bedoelt de wet voorzeker die zedelijke lichamen, die op openbaar gezag als zoodanig zijn ingesteld, zoo-

als: de Staat, — de Provinciën, — de Gemeenten, — de Polderbesturen. Of ook wel die als geoorloofd zijn toegelaten, of alleen tot een bepaald oogmerk niet strijdig met de wetten of met de goede zeden zijn samengesteld, zooals: verschillende maatschappijen, genootschappen en broederschappen.”

---

Zaken aan bijzondere personen toebehoorende, zijn de zoodanige, die het afzonderlijk eigendom zijn van een of meer enkele personen. (art. 583 B. W.)

---

Zaken zijn lichamelijk of onlichamelijk, — roerend of onroerend. (art. 559 en 560 B. W.)

Lichamelijke zaken zijn de zoodanige, die met de uiterlijke zintuigen kunnen worden waargenomen, en

Onlichamelijke zaken al datgene wat buiten de zintuigen ligt, zooals: erfgenaamschap, — erfdiensbaarsheid, — vruchtgebruik, — recht van opstal, — erfpachtsrecht, — en zoo voorts.

---

Roerende zaken worden verdeeld in twee soorten, als:

1. Roerende zaken uit haren aard; (art. 565 B. W.) en
2. Roerende zaken door wetsbepaling. (art. 567 B. W.)

Bovendien worden zij onderscheiden in verbruikbare en onverbruikbare. (art. 561 B. W.)

---

Roerende zaken uit haren aard zijn de zoodanige, die zichzelf kunnen verplaatsen, of die verplaatst kunnen worden, als: schepen; — schuiten; — ponten; — op vaartuigen geplaatste of andere losse molens en baden, en dergelijke voorwerpen. (art. 565 en 566 B. W.)

---

als roerende zaken door wetsbepaling worden beschouwd:

1. Het vruchtgebruik en gebruik van roerende zaken;
2. gevestigde renten, hetzij altijddurende- of lijfrenten;
3. verbindtenissen en vorderingen, die opeisbare geldsommen of roerende goederen tot onderwerp hebben;
4. actien of aandeelen in maatschappijen van geldhandel; koophandel of nijverheid; zelfs wanneer onroerende goederen, tot die ondernemingen betrekkelijk, aan de maatschappijen toebehooren. Deze actien of aandeelen worden geacht roerende zaken te zijn, doch ten opzichte van ieder der deelgenooten, alleenlijk zoolang de gemeenschap duurt;
5. aandeelen in 's Rijksschuld, hetzij dezelve bestaan in inschrijvingen op het grootboek, hetzij in certificaten, schuldbekentenissen, obligatien of andere effecten, met de daartoe behoorende coupons of rentebewijzen;
6. actien in- of coupons van obligatien van alle andere geldleeningen, daaronder begrepen die, welke door vreemde mogendheden zijn aangegaan. (art. 567 B. W.)

---

Wijders worden zij onderscheiden in verbruikbare en onverbruikbare.

Verbruikbare zijn de zoodanige die door het gebruik verloren gaan. (art. 561 B. W.)

Zoo als bijv. geld, — graan, dranken enz.

Onverbruikbare zijn de zoodanige, die na het gebruik in nature worden teruggegeven.

---

Onroerende zaken worden verdeeld in drie soorten, als:

1. In onroerende zaken uit haren aard, art. 562 B. W.)
  2. In onroerende zaken door bestemming: (art. 563 B. W.) en
  3. In onroerende zaken door wetsbepaling! (art. 564 B. W.)
-

I. *In onroerende zaken uit haren aard.*

Onroerende zaken uit haren aard zijn:

1. Gronderven en hetgeen daarop gebouwd is.
2. Molens, met uitzondering van de zoodanige, die hiervoren onder roerende zaken uit haren aard zijn genoemd.
3. Boomen en veldgewassen, die met hunne wortels in den grond vast zijn; onafgeplukte boomvruchten; mitsgaders delfstoffen, als: steenkolen; — veen — en dergelijke, zoolang deze voorwerpen nog niet van den grond gescheiden en uitgedolven zijn.
4. Schaarhout van kapbosschen en hout van hoogstammige boomen, zoolang het niet gekapt is.
5. Buizen of goten, die tot waterleiding in een huis of op een erf dienen.

En in 't algemeen alles wat aan een erf of aan een gebouw aard- of nagelvast is. (art. 562 B. W.)

II. *In onroerende zaken door bestemming.*

Door bestemming worden onder onroerende zaken begrepen:

1. Bij fabrieken, trafieken, molens smederijen en dergelijke onroerende zaken; de persen, distilleerketels, ovens, kuipen, vaten en verdere gereedschappen, bepaaldelijk tot derzelve wezen behoorende, al waren die voorwerpen niet aard- of nagelvast.
2. Bij woonhuizen: de spiegels, schilderijen en andere sieraden, wanneer het hout of muurwerk waarop dezelfde zijn vastgemaakt, een gedeelte is van het beschot, den muur of het pleisterwerk van het vertrek al waren die voorwerpen overigens niet nagelvast.
3. Bij landelijke eigendommen: de mesthoop of mestfaalt tot bemesting der landen bestemd; de duiven



tot eene duivenvlucht behoorende; de konijnen in de konijnen-warande; de visschen die zich in de vijvers bevinden.

4. De bouwstoffen, welke van de afbraak van een gebouw voorkomen, indien zij bestemd zijn om het gebouw weder op te trekken.

En in het algemeen alle zoodanige voorwerpen, welke de eigenaar tot een blijvend gebruik aan zijne onroerende zaak verbonden heeft.

De eigenaar wordt geacht zoodanige voorwerpen tot een blijvend gebruik aan zijne onroerende zaak verbonden te hebben, wanneer dezelve daaraan zijn vastgehecht, door aard, timmer- of metselwerk, of wanneer zij daarvan niet kunnen worden losgemaakt, zonder dezelve te breken of te beschadigen, of zonder het gedeelte van het onroerend voorwerp, waaraan zij zijn vastgehecht, te breken of te beschadigen. (art. 563 B. W.)

---

### III. *In onroerende zaken door wetsbepaling.*

Hiertoe behooren:

1. Het vruchtgebruik en gebruik van onroerende zaken.
2. De erfdienstbaarheden.
3. Het recht van opstal.
4. Het erfpachtsrecht.
5. Grondrenten, hetzij in geld of in natura verschuldigd.
6. Het tiendrecht.
7. Het recht van beklemming.
8. De rechtsvorderingen, dienende om onroerende zaken terug te eischen of te doen leveren. (art. 564 B. W.)

---

Indien bij de wet of in cenige burgerlijke handeling, de uitdrukking wordt gebezigd van roerende goederen; —

inboedel; — meubelen of huisraad; stoffeering; — of een huis met al het geen zich daarin bevindt; — zonder eenige bijvoeging, uitlegging, uitbreiding of beperking, worden de voorzegde uitdrukkingen geacht de voorwerpen te bevatten, welke bij de volgende artikelen zijn aangeduid. (artikel 568 B. W.)

De uitdrukking »roerende goederen" bevat zonder uitzondering alles, wat volgens de hiervoren vastgestelde regelen voor roerend wordt gehouden (art. 569 B. W.)

De uitdrukking »inboedel" bevat alles, wat in voege voorschreven voor roerend wordt gehouden met uitzondering van het gereed geld, van actien, schuldvorderingen en andere rechten, hiervoren bij roerende zaken door wetsbepaling onder no. 6 genoemd; van koopmanschappen en grondstoffen van werktuigen tot fabrieken, trafieken of den landbouw behoorende, mitsgaders van bouwstoffen, tot het opbouwen bestemd of van afbraak afkomstig. (art. 570 B. W.)

De uitdrukking »meubelen of huisraad," bevat al hetgeen, wat volgens het voorzegde artikel 570 tot den inboedel behoort; met uitzondering van paarden en levende have, van rijtuigen met hun toebehooren, van edelgesteenten, boeken en handschriften, teekeningen, prenten, schilderijen, beelden, gedenkpenningen, natuurkundige en wetenschappelijke werktuigen, — en andere kostbaarheden en zeldzaamheden, van lijffinnen, wapens, granen, wijnen en andere levensmiddelen. (art. 571 B. W.)

De uitdrukking »een huis met al hetgeen zich daarin bevindt," bevat alles, wat volgens het hiervoren vermelde artikel 569 voor roerende goederen wordt gehouden en in het huis gevonden; met uitzondering van het gereed geld en van de inschulden, en andere rechten, waarvan de bescheiden zich in het huis mochten bevinden. (art. 572 B. W.)

De uitdrukking »stoffeering" bevat alleen die meubelen welke tot gebruik en versiering der vertrekken dienen; als: behangsels en tapijten, bedden stoelen, spiegels, pendules,

tafels, porcelein en andere voorwerpen van dien aard.

Schilderijen en beelden, welke een gedeelte van de meubelen eens vertreks uitmaken, zijn daaronder insgelijks begrepen; doch geenzins de verzameling van schilderijen, prenten en beelden, die op galerijen en in bijzondere vertrekken geplaatst zijn.

Hetzelfde geldt omtrent het porcelein; alle de zoodanige, die een gedeelte uitmaken van de sieraden eens vertreks, zijn onder de uitdrukking van stoffeering begrepen. (art. 573 B. W.)

De uitdrukking »een gemeubileerd huis,” of »een huis met zijne meubelen,” bevat alleen de stoffeering. (art. 574 B. W.)

---

Men ziet dus dat de wetgever er op bedacht is geweest, ter voorkoming van verwarring of misverstand, duidelijke voorschriften, omtrent de hiervoren genoemde woorden; — »roerende goederen,” — »inboedel,” — »meubelen of huisraad” enz. te geven; — immers in het hiervoren vermelde, is het in die woorden bedoelde duidelijk omschreven, met vermelding tevens wat daarvan is uitgezonderd; — bijv. wanneer ik zou zeggen: ik verkoop u mijn huis met den »inboedel;” of: ik verkoop u mijn huis met de »meubelen of huisraad;” of: ik verkoop u mijn huis »met al hetgeen zich daarin bevindt,” — dan weet men al dadelijk, dat onder den »inboedel,” — geen gereed geld, actiën of schuldvorderingen enz. zijn begrepen; — dat onder de »meubelen of huisraad” — geen paarden of rijtuig, of edelgesteenten enz. behooren; dat onder de uitdrukking: »een huis met al hetgeen zich daarin bevindt,” mede geen gereed geld, in schulden of andere rechten worden verstaan.

---

Na de hoofdelijke behandeling dan der zaken, zullen wij alvorens de rechten te behandelen die men op zaken

kan hebben, datgene beschouwen, wat onmiddellijk aan zaken is verbonden; dat is hetgeen wat men ter gelegenheid der zaken verkrijgt en hetwelk »vruchten» wordt genoemd. En deze worden onderscheiden in drie soorten; te weten in:

1. Natuurlijke vruchten:
  2. Vruchten van nijverheid; en
  3. Burgerlijke vruchten. (art. 558 B. W.)
- 

#### I. Natuurlijke vruchten zijn:

1. degene welke de aarde uit haar zelve voortbrengt; zooals: appelen, peren en soortgelijke vruchten, gras, hooi enz. en
  2. al hetgeen de beesten opleveren of uit de beesten geboren wordt; zooals: de voortteeling derzelve; de wol van schapen, melk enz.
- 

#### II. Vruchten van Nijverheid.

Vruchten van nijverheid zijn: die uit den grond getrokken en door bebouwing verkregen worden; zooals: granen en zaden.

---

#### III. Burgerlijke vruchten zijn:

1. Huur- en pachtpenningen.
  2. Interessen van geldsommen; en
  3. Verschuldigde renten. (art. 558 B. W.)
- 

Ofschoon nu al deze vruchten van de zaken, waarvan zij afkomstig zijn of waaraan zij behoord hebben, kunnen worden gescheiden en afzonderlijk in den handel worden gebracht, is er toch een tijd dat vruchten een gedeelte

der zaak uitmaken, dat wil zeggen, dat zaken en vruchten nog een geheel vormen — zooals men leest bij de twee eerstvolgende artikelen.

Vruchten, zoowel natuurlijke, als vruchten die door nijverheid worden verkregen, maken een gedeelte der zaak uit, zoolang dezelve- tak en wortelvast of aan den grond gehecht zijn. (art. 556 B. W.)

De burgerlijke vruchten worden alleen geacht een gedeelte der zaak uit te maken, zoolang dezelve niet opeischbaar zijn; behoudens de bijzondere wetsbepalingen en overeenkomsten. (art 557 B. W.)

Wanneer dus het tegendeel niet mocht bedongen zijn, dan wordt de koper van een stuk land, waarop vruchten staan te groeien, door den koop van dat land tegelijkertijd eigenaar van de vruchten;

door den koop van een boomgaard tegelijkertijd van de appelen en peren;

door den koop van schapen tegelijkertijd van de wol;

door den koop van een woonhuis tegelijkertijd van de huur;

door den koop van eene inschuld tegelijkertijd van de interessen, welke niet vervallen, dus nog niet opeischbaar zijn.

Een en ander nothans, voor zooverre men daaromtrent niet anders mocht overeengekomen zijn.

*Welke rechten nu kan men op de hiervoren omschreven zaken hebben?*

Men kan op zaken verschillende rechten hebben, te weten:  
Men kan daarop hebben.

1. Een recht van bezit.
2. Een recht van eigendom.
3. Een recht van erfgenaamschap.
4. Een recht van vruchtgebruik.

5. Een recht van pand; en
  6. Een recht van hypotheek. (art. 584 B. W.)
- 

*Waarin bestaan nu die rechten en hoe worden die verkregen?*

Bijvoorbeeld:

Wat is een recht van bezit?

Door bezit wordt verstaan het houden of genieten eener zaak, welke iemand, òf in persoon, òf door een ander in zijne macht heeft, alsof zij hem toebehoorde. (art. 585 B. W.)

Bezit wordt verkregen door de daad van eene zaak onder zijne macht te brengen, met het oogmerk om dezelve voor zich te behouden. (art. 594 B. W.)

---

Bezit wordt onderscheiden in twee soorten; te weten:

1. In bezit ter goeder trouw; en
2. In bezit ter kwader trouw. (art. 586 B. W.)

De goede trouw van den bezitter wordt steeds verondersteld; hij, die kwade trouw beweert, moet dezelve bewijzen. (art. 589 B. W.)

---

Men ziet dus dat de wetgever verondersteld heeft, dat niemand zich op eene bedriegelijke wijze in het bezit der goederen van anderen zou willen stellen, met het oogmerk om zich die op eene onbetamelijke wijze toe te eigenen, vandaar dat degene, die zich op de kwade trouw beroept; dezelve moet bewijzen. En goed beschouwd, heeft dit zijne goede zijde; immers men kan ook bezitten ter goeder trouw, derhalve wanneer nu iemand, die ter goeder trouw bezit, door den vermeenden of waren eigenaar daarvan zonder eenige formaliteit kon worden ontzet, met beschul-

diging tevens van kwade trouw, dan zou zoo iemand, die steeds gemeend had goed te handelen, in de oogen zijner medeburgers, althans bij velen, beschouwd worden als hebbende gehandeld met bedriegelijke oogmerken; — het peil van het karakter van dien mensch zou daardoor in veler oog, geheel en al buiten zijne schuld, aanmerkelijk dalen.

En van den anderen kant tevens om voor te komen, dat dengene die iemand van goederen, die hij bezit, zoude willen verdringen, op grond van te zijn den wettigen eigenaar, in dat bezit niet zou kunnen worden gesteld, zonder dat zijne daarop vermeende rechten door den Rechter zouden zijn bewezen, als te zijn geheel en al overeenkomstig de waarheid.

En ook omdat er voor den bezitter te groot financiëel verschil bestaat, of hij heeft bezeten ter goeder trouw, dan wel of hij heeft bezeten ter kwader trouw, zooals men hierna zien zal, bij de behandeling der rechten van bezit ter goeder trouw — en van bezit ter kwader trouw.

---

Zien wij eerst wanneer het bezit is ter goeder trouw.

Het bezit is ter goeder trouw, wanneer de bezitter de zaak bezit, uit kracht eener wijze van eigendoms-verkrijging, waarvan de gebreken aan hem onbekend zijn (art. 587 B. W.) Bijv. iemand verkoopt zijn huis, de koper staat op het punt naar het buitenland te vertrekken, heeft alzoo weinig tijd meer beschikbaar, maakt daarvan terloops eene onderhandsche akte, trekt hoegenaamd geene eigendoms-bewijzen in, hetzij omdat de verkooper voorgeeft dat die in het ongereede zijn geraakt of bij hem niet voorhanden zijn, of wel dat er geene bestaan, omdat hij het huis uit den grond nieuw heeft opgebouwd. De koper laat die onderhandsche akte vooralsnog niet registreren, aangezien hij den tijd daartoe als het ware voor

zijn vertrek niet meer heeft, en denkt: met later dubbel recht te betalen, ben ik er toch af.

De verkooper dit nu wetende, maakt van deze gelegenheid gebruik (beter gezegd misbruik,) om het later aan een ander, die met deze zaak niet bekend is, andermaal te verkoopen; deze tweede koper laat daarvan eene behoorlijke akte opmaken, registreeren en overschrijven. — Nu kan men toch niet zeggen, niet waar, dat die tweede koper de ware eigenaar is, en men kan ook niet zeggen dat hij met bedriegelijke oogmerken heeft gehandeld; hij bezit aldus ter goeder trouw.

Of iemand koopt een paard of eene koe van een koopman, die gewoon is daarin handel te drijven, zoodat men niets kwaads vermoeden kan, — doch niettegenstaande daarvan, heeft die koopman dat paard of die koe nogthans gestolen. — Nu kan men toch wederom niet zeggen, dat men door dusdanigen koop handelt met bedriegelijke oogmerken, en men kan ook niet zeggen, dat men de ware eigenaar is; men bezit alzoo ter goeder trouw.

---

*Wanneer is nu het bezit ter kwader trouw?*

Het bezit is ter kwader trouw, wanneer de bezitter kennis draagt, dat de zaak, welke hij bezit, aan hem niet in eigendom toebehoort. (art. 588 B. W.)

Bijv. Wanneer men zich in het bezit heeft gesteld van goederen, waarvan de wettige eigenaar, ten gevolge van afwezigheid, geen gebruik kan maken, met de bedoeling die voor zich in eigendom te behouden, — of ten gevolge van andere oorzaken; genoeg als men maar weet, dat de zaak, waarvan men zich in het bezit heeft gesteld of waarvan men in het bezit is gekomen, niet aan zich maar aan een ander in eigendom toebehoort.

---



*Welke rechten geeft het bezit ter goeder trouw?*

Het bezit ter goeder trouw geeft ten opzichte der zaak aan den bezitter het recht:

1. Dat hij bij voorraad en tot op het tijdstip der gerechtelijke terugvordering, als eigenaar wordt aangemerkt.
2. Dat hij den eigendom der zaak door middel van verjaring verkrijgt; te weten:
  - a. door een bezit van twintig jaren, met vertooning van een wettigen titel?
  - b. door een bezit van dertig jaren, zonder dat hij kan worden genoodzaakt zijnen titel te toonen. art. 2000 B. W.)
3. Dat hij tot op de gerechtelijke terugvordering de vruchten geniet, welke de zaak oplevert.
4. Dat hij in het bezit der zaak moet worden gehandhaafd, wanneer hij daarin gestoord wordt, of in het bezit moet worden hersteld, wanneer hij hetzelfde verloren heeft. (art. 604 B. W.)

Dat wil zeggen, zoolang de rechtmatige eigenaar niet door den Rechter is aangewezen. — Men kan alzoo, zoolang de rechterlijke procedure niet is ten einde gebracht, niet van zijn bezit worden ontzet; — dit zou ook onrechtvaardig zijn, niet waar? immers het zou zeer wel mogelijk kunnen zijn, dat degene, welke zich als rechtmatigen eigenaar wil voordoen, bedriegelijk of met valsche stukken handelt.

*Welke rechten geeft het bezit ter kwader trouw?*

Het bezit ter kwader trouw geeft aan den bezitter ten opzichte der zaak het recht:

1. Om bij voorraad en tot op het tijdstip der gerechtelijke terugvordering als eigenaar te worden aangemerkt;

2. om de vruchten der zaak te genieten, doch onder gehoudenheid om die aan den rechthebbende terug te geven; (dit verschilt alzoo met een bezitter ter goeder trouw, want die behoeft de genotene vruchten niet terug te geven, zooals men hiervoren heeft gezien.)
3. Om in het bezit te worden gehandhaafd of hersteld, zooals in het vierde lid van het vorig artikel is gezegd. (art. 605 B. W.)

Zooals men dan ziet, bestaat het financiële verschil van den bezitter ter kwader trouw, met dat van den bezitter ter goeder trouw, hierin, dat die ter kwader trouw verplicht is tot teruggave der genotene vruchten en die ter goeder trouw niet, en bovendien tot datgene wat vermeld is bij (art. 634 B. W.) dat zegt:

»De bezitter ter kwader trouw is verplicht:

1. Om alle de vruchten der opgeëischte zaak met dezelve terug te geven, zelfs de zoodanige, die niet genoten zijn, indien de eigenaar die had kunnen genieten.
2. Om alle kosten, schaden en interessen te vergoeden.
3. Om, ingeval hij het goed niet mocht kunnen teruggeven, daarvan de waarde te voldoen, zelfs wanneer dat goed buiten zijne schuld of bij toeval is verloren gegaan, tenzij hij mocht kunnen bewijzen, dat de zaak evenzeer zoude vergaan zijn, indien de eigenaar die had bezeten."

---

Er zijn ook nog sommige zaken, die, ofschoon men dezelve in zijn bezit kan hebben, evenwel onder het bezitrecht niet kunnen worden begrepen, — en mitsdien door de bezitters daarvan nimmer door verjaring in eigendom kunnen worden verkregen, al bezitten zij dezelve ook honderd jaren of langer.

Dusdanige bezitters zijn: huurders, erfpachters, last-

hebbers, pandhouders, bewaarnemers, executeurs, bewindvoerders, enz.; deze toch bezitten de zaken niet met de gedachte alsof zij hun eigendom waren; zij kunnen zich dus nooit op bezitters ter goeder trouw of verjaring beroepen, evenmin als iemand, die geld op effecten heeft voorgeschoten; — deze kan daardoor ook nimmer eigenaar van die effecten worden.

---

Wat is een recht van eigendom?

Eigendom is een recht, om van eene zaak het vrije genot te hebben, en daarover op de volstrekste wijze te beschikken, mits men er geen gebruik van make, strijdende tegen de wetten of de openbare verordeningen, daargesteld door zoodanige macht, die daartoe, volgens de Grondwet, de bevoegdheid heeft en mits men aan de rechten van anderen geen hinder toebrengt; alles behoudens de ont-eigening ten algemeenen nutte, tegen behoorlijke schade-loosstelling, volgens de Grondwet. (art. 625 B. W.)

---

Op de volstrekste wijze, dus op de wijze zooals men wil, zooals men verkiest of verlangt, als men daardoor, hetzij door de eene of andere daad maar geen nadeel toebrengt aan de aangrenzende eigendommen van anderen, en men er geen gebruik van make, strijdende tegen de wetten of openbare verordeningen, — het zou bijv. niet opgaan zijn huis of schuur in brand te steken, al konden daardoor geen menschenlevens in gevaar worden gebracht, en al werd er geen voordeel door verzekering tegen brand of anderszins mede beoogd, enkel en alleen uit liefhebberij; immers dat zijn handelingen, die nimmer mogen worden gedoogd. — Zoo ook mag men geen meester blijven, om een aan hem toebehoorend woonhuis, staande in de bebouwde kom der gemeente, of op zoodanige

andere plaats, dat het met de openbare wegen in aanraking komt, in zoodanigen bouwvalligen toestand te laten verkeerem, dat het voor de openbare veiligheid gevaarlijk wordt geacht, — bij gebreke van herstelling, niet waar, door den eigenaar, moet de openbare macht de bevoegdheid hebben daarin verandering te brengen.

Overigens worden ieders eigendommen beschermd door de wet, waarvan de uitoefening is opgedragen aan de gewapende macht, de Politie en de Justitie.

Het recht van eigendom daarom, goed beschouwd, is schoon, ja, zeer schoon; — en nothans wordt dit niet door iedereen als zoodanig beschouwd; — immers wat heeft de wetgever, zoo door andere hiermede in verband staande wetten als anderszins, niet moeten daarstellen, om dat recht van eigendom te waarborgen. — Wat toch zou de bloote letter der wet beteekenen, als al datgene, wat daaraan onvermijdelijk is verbonden, niet stiptelijk kon worden ten uitvoer gebracht.

Om toch het recht van eigendom te verzekeren, is er noodig geweest:

1. Een Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
2. Een Wetboek van Strafvordering.
3. Eene wet op de Rechterlijke organisatie en het beleid der Justitie.
4. Verschillende belastingwetten.

En waarom?

Omdat er een Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering moet bestaan, zoo om de onderlinge geschillen van verscheidene personen uit den weg te ruimen, als om den weg te wijzen, hoedanig en op welke wijze men in die zaak zijn recht verkrijgt.

Een Wetboek van Strafvordering moet er bestaan, om aanranding van een anders eigendom door diefstal, bijv. te straffen en ook de wijze ter verkrijging van recht in die aangelegenheid aan te toonen.

Een wet op de Rechterlijke organisatie en het beleid der Justitie, moet er bestaan, om het personeel aan te wijzen, tot wien men zich in de verschillende soorten van eigendoms-verlies zal behooren te wenden. — Om Kantongerechten, — Rechtbanken, — Gerechtshoven — en een Hoogen Raad in te stellen.

Belastingwetten moeten er bestaan, om de jaarwedden van het daaraan verbonden personeel en verdere uitgaven, in 's lands en algemeen belang benoodigd, te kunnen verzekeren.

En toch, niet waar? wordt het recht van eigendom door velen niet als een zoo schoon recht beschouwd, als wel zoude behooren.

Velen toch hoort men dikwijls klagen over de belasting, die zij moeten betalen; zij meenen maar, dat zij dat geld nutteloos geven; dat zij dat geld kwijt zijn, zonder dat zij er iets aan hebben; — doch wanneer zij eens ernstig nadachten, dan zouden zij gewis wel van een geheel tegenovergesteld gevoelen zijn; — ja, dan zouden ze duidelijk inzien, dat zij voor dat geld veel, zeer veel genieten; — want hoe zou het nu toch mogelijk wezen, dat èn zijn persoon èn zijne goederen zouden kunnen worden beschermd, indien er geene belasting moest worden betaald? Wat zou men niet oneindig meer moeten betalen, (onbegrepen nog de moeilijkheden, die daaraan zouden verbonden zijn), wanneer iedereen zelf moest voorzien in het personeel tot bewaking zijner goederen, en bovendien, hoe zou een individu, een enkele mensch, hieraan kunnen denken, alleen de millionaire, maar buiten deze bijna niemand, — de arme en mingevoede zou hieraan dan volstrekt niet kunnen denken. — Men ziet dus, dat op dit punt de wet wel degelijk meer is in het belang van den arme en van den mingevoede, dan van den millionaire.

Vandaar, dat door het bestaan van het recht van eigendom en de zekere waarborg, die er tot het behoud daarvan verzekerd zijn, en die zoowel geldig zijn en in toe-

passing worden gebracht, voor den armste die in eene stroohut woont, als voor den rijke, die in paleizen verblijft, zulks tot spoorslag moet strekken voor een ieder, om zich voortdurend van zijne maatschappelijke plichten te kwijten, en steeds met ijver en lust zich aan zijne dagelijksche bezigheden te begeven; immers hij draagt de overtuiging in zich, dat alle goederen, welke door hem op eene eerlijke wijze worden verkregen, ten zijnen behoeve onder bescherming der wet worden gesteld.

Als men dit alles ernstig overweegt, dan kan het niet uitblijven, of ook in dit opzicht moet achting en eerbied, èn voor de wet èn voor den algemeenen wetgever stijgen, en tevens voor den Rechter; — ja, de persoon eens Rechters, ook deze dwingt, door de vervulling zijner betrekking, onwillekeurig eerbied en achting af, — immers hoe vele moeilijke gevallen, in zake het eigendomsrecht, worden hem niet ter beslissing voorgelegd. De Rechter toch, hij is slechts mensch, houdt de schaal van gerechtigheid opgeheven; — aan de eene zijde legt hij de aangevoerde gronden van recht van A. en aan de andere zijde de daartegen opkomende bezwaren van B. — Beide hunne rechten komen soms zoo nabij het ware punt, dat het met het bloote oog niet zichtbaar is, naar welke zijde de balans wil overhellen. De Rechter moet toch uitspraak doen en tevens volgens de wet recht spreken; vandaar, dat hij menig uur zich aan de diepste studie moet toewijden en zelfs menige slapelooze nacht doorbrengen; — en waarom? Om recht te kunnen doen, voor u en voor mij, en verantwoord te kunnen zijn voor zijn geweten. — En daarom is de taak eens Rechters eene zeer moeilijke en lastige, maar tevens eene eervolle en achtbare taak.

---

Alvorens nu het derde gedeelte, een recht van erfgenaamschap, hiervoren genoemd: te behandelen, zullen wij eerst

BIEL  
O.F.A.  
WIJCHENS

nagaan, op welke wijze eigendom van zaken wordt verkregen.

Eigendom van zaken kan op geen andere wijze worden verkregen dan:

1. door toeëigening;
  2. door natrekking;
  3. door verjaring;
  4. door wettelijke of testamentaire erfopvolging;
  5. door opdracht of levering, ten gevolge van eenen rechtstitel van eigendoms-overgang, afkomstig van degene, die gerechtigd was over den eigendom te beschikken. (art. 639 B. W.)
- 

#### 1. Door toeëigening.

Deze aangelegenheid is reeds behandeld, zie bladzijde 57 hiervoren, bij de behandeling:

»Roerende zaken, welke aan niemand toebehooren, worden het eigendom van dengene, die zich dezelve het eerste toeëigent.» (art. 640 B. W.)

---

#### 2. Door natrekking.

Van al hetgeen met eene zaak vereenigd is, of met dezelve één lichaam uitmaakt, verkrijgt den eigenaar den eigendom door natrekking. (art. 643 B. W.)

Zooals:

Groote en kleine eilanden, en, door aanslijking, droog gewordenen platen, die zich in onbevaarbare en ontvlotbare rivieren nederzetten, behooren aan de eigenaars der oevers aan de zijde, waar zij zich gevormd hebben. Indien het eiland zich niet aan eenen kant heeft opgeworpen, behoort hetzelve aan de eigenaars der beide oevers, te rekenen van de lijn, die men veronderstelt in het midden van de rivier getrokken te zijn. (art. 644 B. W.)

Indien een stroom of eene rivier, door eenen nieuwen

arm te maken, het aan den oever liggend land van eenen eigenaar doorsnijdt en tot een eiland maakt, behoudt den eigenaar den eigendom van zijn land, zelfs wanneer dat eiland zich in eenen stroom, of in eene bevaarbare en vlotbare rivier gevormd had. (art. 645 B. W.)

De eigendom van stroomen en rivieren brengt mede den eigendom van den grond, waarover het water loopt. (art. B. 646 W.)

Indien een stroom of eene rivier eenen nieuwen loop aanneemt en zijne oude beddingen verlaat, nemen de eigenaars van de gronden, welke zij hierdoor verloren hebben, bezit van de verlatene beddingen, om zich schadeloos te stellen, een iegelijk naar evenredigheid van den grond dien hij verloren heeft. (art. 647 B. W.)

De tijdelijke overstrooming van eenen stroom of eene rivier, doen den eigendom noch verkrijgen, nog verloren gaan. (art. 648 B. W.)

De aanslijkingen en aanwassen, welke natuurlijk langzamerhand en ongemerkt aan de landen, bij een loopend water gelegen, aangroeijen, worden aanspoelingen genaamd.

De aanspoeling komt ten voordeele van de eigenaars van den oever, zonder onderscheid, of in den titel van eigendom al of niet melding wordt gemaakt van de grootte der landen; behoudens de wetten en verordeningen opzigtelijk voet- en jaagpaden. — De hierbij gemaakte bepaling is ook toepasselijk op aanspoelingen, welke aan de oevers van bevaarbare meeren plaats hebben. — En dezelfde bepaling is eindelijk ook toepasselijk op aanwassen, gorsingen en schorren, door de zee aan de stranden en aan de oevers der rivieren, alwaar ebbe enloed gaat, aangespoeld, hetzij de oever aan de Staat of wel aan bijzondere personen of gemeenschappen toebehoort. (art. 651 en 652 B. W.)

Aanspoeling heeft geene plaats ten aanzien van vijvers.

De eigenaars derzelve behouden steeds den grond, die



door het water bedekt wordt, wanneer het tot die hoogte gekomen is, dat de vijver zich daarvan ontlast, ofschoon ook de hoeveelheid van het water naderhand afneme.

Zoo ook, omgekeerd, verkrijgt de eigenaar van den vijver geen recht op de landen aan den oever gelegen, die door zijn water, bij buitengewone hoogte van hetzelfde, overdekt worden. (art. 653 B. W.)

Het wordt als geene aanspoeling aangemerkt, indien een stuks lands, door het geweld van den stroom, in eens van het eene land afgescheurd en aan het andere aangeworpen wordt, mits de eigenaar zijn recht binnen drie jaren na de gebeurtenis doet gelden. Na dit tijdsverloop wordt ook dat afgescheurde en niet gevorderde stuk gronds de eigendom van dengene, aan wiens land hetzelfde aangeworpen is. (art. 654 B. W.)

Al hetgeen op een erf geplant of gezaaid is, behoort aan den eigenaar des gronds. (art. 655 B. W.)

»Hier wordt althans verondersteld, dat de eigenaar zelf zijnen grond bebouwd, want wordt dit gedaan door eenen vruchtgebruiker of een huurder, dan behooren de vruchten van beplanting en bezaaijing, aan den huurder of vruchtgebruiker toe.»

### 3. Door verjaring.

Eigendom wordt verkregen door verjaring, nadat men eene zaak heeft bezeten gedurende den tijd, welke de wet bepaald, en overeenkomstig de voorwaarden en onder scheidings, welke bij den zevenden titel van het vierde boek van het B. W. zijn vastgesteld. (art. 665 B. W. en hierna volgende.)

Beschouwen wij nu de verjaring in het algemeen; de verjaring als middel om iets te verkrijgen of van eene verplichting bevrijd te worden; alsmede de oorzaken, die de verjaring stuiten of schorsen.

Verjaring is een middel om, door het verloop van eenen zekeren bepaalden tijd en onder de voorwaarden, bij de wet bepaald, iets te verkrijgen of van eene verbindtenis bevrijd te worden. (art. 1983 B. W.)

Om door middel van verjaring den eigendom eener zaak te verkrijgen, wordt vereischt een voortdurend en onafgebroken, ongestoord, openbaar en niet dubbelzinnig bezit, als eigenaar. (art. 1992 B. W.)

Om iets te verkrijgen, hetwelk geschiedt op de wijze zooals men gezien heeft op bladzijde 70 hiervoren, in zake de rechten, welke een bezitter ter goeder trouw verkrijgt. Men kan ook, om den tot verjaring vereischten tijd te vervullen, bij zijn eigen bezit, dat van den vorigen bezitter, van wien men de zaak verkregen heeft, voegen, op welke wijze men dezen ook zij opgevolgd; — mits de goede trouw steeds aanwezig zij, omdat zonder de aanwezigheid der goede trouw het bezit zelfs niet kan verjaren.

---

Alle rechtsvorderingen, zoowel zakelijke als persoonlijke, verjaren door dertig jaren, zonder dat hij, die zich op de verjaring beroept, verplicht zij eenigen titel aan te toonen, of dat men hem eenige exceptie, uit zijne kwade trouw ontleend, kunne tegenwerpen. (art. 2004 B. W.)

Nu heeft men hiervoren gezien, dat iemand, die ter kwader trouw bezit, eene zaak nimmer door verjaring kan verkrijgen, en niettegenstaande daarvan, blijft hij, volgens dit artikel, na verloop van dertig jaren in het ongestoord bezit en wordt als eigenaar aangemerkt. — Nu is hij wel den waren eigenaar niet en kan dit ook nimmer zijn; maar, dat hij in het bezit blijft en voor het vervolg als eigenaar wordt aangemerkt, is de schuld van den rechtmatigen eigenaar, die verzuimd heeft tegen zoodanigen bezitter binnen den tijd van dertig jaren eene rechtsvordering te stellen.

---

*Verjaring om van eene verbindtenis of verplichting bevrijd te worden.*

De rechtsvorderingen van meesters en onderwijzers in kunsten en wetenschappen, wegens de lessen, welke zij bij de maand of voor korten tijd geven; die van herbergiers en tafelhouders, wegens het verschaffen van woning en kost; die van arbeiders en handwerkslieden, wegens hun loon, verjaren door verloop van één jaar. (art. 2005 B. W.)

De rechtsvorderingen der artsen, heelmeeesters en apothekers, wegens hunne bezoeken, heelkundige diensten en geneesmiddelen; die van deurwaarders, wegens hun loon voor het beteekenen van akten en het ten uitvoer brengen van de hun opgedragene werkzaamheden; die der kostschoolhouders, wegens het kost- en schoolgeld voor derzelve leerlingen, en van andere meesters, voor het loon van hun onderwijs die der dienstboden, wegens de betaling van hun loon, verjaren door verloop van twee jaren. (art. 2006 B. W.)

De rechtsvordering der advokaten tot de betaling hunner verdiensten; die der procureurs tot de betaling van hunne voorschotten en loon, verjaren door verloop van twee jaren, te rekenen van den dag, dat het geding is uitgewezen, of dat de partijen eene schikking hebben getroffen, of de volmacht op die procureurs is ingetrokken.

Ten aanzien van onafgedane zaken kunnen zij geene voldoening vorderen van voorschotten en verdiensten, die meer dan tien jaren mochten ten achteren zijn.

De rechtsvordering der notarissen tot betaling hunner voorschotten en loon, verjaart insgelijks door verloop van twee jaren, te rekenen van den dag, waarop de akten zijn verleden. (art. 2007 B. W.)

De rechtsvorderingen van timmerlieden, metselaars en andere werkbazen, tot betaling hunner leverancien en loonen; van kooplieden, voor de koopwaren, aan bijzondere, geene handeldrijvende personen, af aan kooplieden, die denzelfden

handel niet drijven, geleverd, verjaren door verloop van vijf jaren. (art. 2008 B. W.)

De verjaring, in de vier voorgaande artikelen vermeld, heeft plaats, ofschoon men met het doen van leverancien, diensten en arbeid is voortgegaan.

Dezelve houdt slechts dan op te loopen, wanneer eene schriftelijke schuldbekentenis opgemaakt of de verjaring gestuit is, zooals men verder zien zal. (art. 2009 B. W.)

---

Wanneer dus een schuldenaar door zijn schuldeischer voor de Rechtbank wordt geroepen, om betaling te doen van het door hem verschuldigde en den tijd, binnen welken de rechtsvordering moest zijn aangevangen, is verstreken, ziet men, dat hij zich van zijne schuld kan ontslaan, door zich op de verjaring te beroepen. Het ware evenwel te wenschen, dat niemand van het middel van verjaring gebruik maakte, met het doel om zich op eene oneerlijke manier te verrijken. — Immers, waartoe heeft de algemeene wetgever de verjaring ingesteld; niet om misbruiken te plegen, — niet om zich van eene wettige schuld te kunnen ontdoen; — maar omdat er een einde zijn zou aan dergelijke zaken, waaraan noodzakelijk een tijdperk moest worden gesteld, waarop men niet meer tegen een ander zou kunnen optreden, om hem voldoening te vragen van eene schuld, welke reeds lang kon zijn voldaan en soms werkelijk voldaan zou zijn; — want immers, was er dusdanig tijdperk van verjaring niet gesteld, dan zou men verplicht zijn zijne kwitancien van rekeningen enz. zijn geheele leven te bewaren, en niet alleen zijn eigen leven, maar ook zijne kinderen zouden dat verplicht zijn, ter voorkoming van anders door den eenen of anderen, die zich nog als schuldeischer zou opdoen, bedriegelijk te worden behandeld. — De wet toch geeft in deze zaak den leverancier, den schuldeischer de tijd aan de hand, binnen welken hij in rechten

moet optreden, terwijl hij bovendien, wanneer de rechtsvordering is verjaard, doch aangelegd binnen dertig jaren, van degenen, die zich op de verjaring beroepen, den eed kan vorderen, dat de schuld werkelijk is betaald geworden.

Die eed kan opgelegd worden aan de weduwen en de erfgenamen, of aan de voogden van laatstgemelde, indien zij minderjarig zijn, ten einde te verklaren, dat zij niet weten dat de zaak verschuldigd is. (art. 2010 B. W.)

---

Er zijn evenwel nog schulden, waarvoor, wanneer dezelve verjaard zijn, geen eed kan worden afgelegd, en dat zijn:

De interessen van altijddurende renten of van lijfrenten; die van jaarwedden tot onderhoud verstreckende; de huurprijzen van huizen en van landgoederen; de interessen van geleende geldsommen, en in het algemeen, al hetgeen betaalbaar is bij het jaar of bij korte- of vastgestelde termijnen en deze verjaren na verloop van vijf jaren. (art. 2012 B. W.)

De verjaringen, waarvan hier gesproken is, loopen tegen de minderjarige en tegen degenen die onder curateele staan, onverminderd hun verhaal op hunne voogden of curators. (art. 2013 B. W.)

---

Hoe kan men voorkomen, dat iemand zich niet op de verjaring kan beroepen, of door welke oorzaken wordt eene verjaring gestuit?

De verjaring is gestuit, wanneer de bezitter, gedurende meer dan één jaar, van het genot der zaak beroofd is, hetzij door den vorigen eigenaar, hetzij zelfs door eenen derde. (art. 2015 B. W.)

Zij wordt mede gestuit door aanmaning, dagvaarding, en elke daad van rechtsvervolging, alle in den vereischten vorm beteekend, door eenen daartoe bevoegden ambtenaar, uit naam van den rechthebbende, aan dengenen, die men

beletten wil de verjaring te verkrijgen. (art. 2016 B. W.)

Deze beteekening aan een der hoofdelijke schuldenaren gedaan, wanneer meer dan één persoon zich voor de geheele schuld heeft verbonden, is voldoende om de verjaring te stuiten, tegen alle overige hoofdelijke schuldenaren, zelfs tegen hunne erfgenamen; maar wanneer de beteekening mocht gedaan zijn aan een erfgenaam van een der hoofdelijke schuldenaren, dan wordt de verjaring niet verder gestuit, dan voor zooveel het aandeel van dien erfgenaam betreft; — om alsdan de verjaring der geheele schuld, ten aanzien van de andere medeschuldenaren te stuiten, wordt vereischt eene beteekening aan alle de erfgenamen van den overleden schuldenaar.

De beteekening aan den hoofdschuldenaar gedaan of deszelfs erkenntenis, stuit de verjaring tegen den borg. (art. 2021 B. W.)

De erkenntenis, door woorden of door daden, van het recht van dengenen, tegen wien de verjaring loopt, door den bezitter of den schuldenaar gedaan, stuit almede de verjaring. (art. 2019 B. W.)

Zooals men dan ziet spreekt de wet ook van stuiting der verjaring door erkenntenis; zoo bijv. erkent men schuld, door de jaarlijksche betaling der rente; de tijd van verjaring kan derhalve niet beginnen te loopen dan van den dag, dat men opgehouden heeft te betalen, zonder daartoe door den schuldeischer gerechtelijk te zijn aangemaand, en niet van den dag der dagteekening der schuldbekentenis zelve, al was die ook meer dan dertig jaren oud. In dezen zin is ook beslist door het Hof van 's Gravenhage, bij arrest van 23 November 1827.

De stuiting der verjaring, door een der hoofdelijke schuldeischers gedaan, geldt voor alle hoofdelijke medeschuldeischers. (art. 2022 B. W.)

Dat wil zeggen, wanneer een der hoofdelijke schuldeischers, ter voorkoming van verjaring, den schuldenaar

gerechtelijk heeft gesommeerd, de overige schuldeischers het niet meer behoeven te doen.

---

Verjaring kan niet beginnen noch voortgaan tegen minderjarigen en tegen degenen die onder curateele gesteld zijn, uitgezonderd in de gevallen, bij de wet bepaald. art. 2024 B. W.)

Die uitzonderingen zijn:

- in zake de erfdienstbaarheid; betrekkelijk het recht van wederinkoop;
- in zake het vervallen eener instantie (dat is wanneer eene zaak niet binnen drie jaren tijds is voortgezet).

Bij procederen in zake den termijn van beroep; voor een en ander nogthans behoudens der minderjarigen recht, tot verhaal van schadeloosstelling op hunne voogden, indien daartoe gronden zijn.

Behalve deze uitzonderingen dan, ziet men, dat verjaring niet kan beginnen noch voortgaan tegen minderjarigen en derhalve wordt geschorst, en op bladzijde 82 hiervoren heeft men nogthans gelezen: »De verjaringen, waarvan hier gesproken is, loopen tegen minderjarigen.» Velen zullen daardoor misschien, bij oppervlakkige beschouwing, zeggen, dat zulks in strijd is met elkander, doch dat is evenwel het geval niet; — want, — in de woorden: (bij art. 2013). »De verjaringen, waarvan hier gesproken is, loopen tegen de minderjarigen,» worden bedoeld: de schulden, die de minderjarigen hebben, deze verjaring loopt mitsdien ten hunnen voordeele; men moet derhalve zorgen, dat men daartoe bij tijds de voogden aanspreke en niet wachten totdat zij meerderjarig zijn geworden, daar alsdan de schuld reeds lang zoude kunnen zijn verjaard.

Terwijl in de woorden: »Verjaring kan niet beginnen

noch voortgaan tegen minderjarigen," bij art. 2024 genoemd, bedoeld zijn: de vorderingen, de gelden, die minderjarigen op de eene of andere wijze van anderen te goed hebben; in die gevallen begint de verjaring niet te loopen dan van den dag hunner meerderjarigheid. Men ziet dus, dat de wetgever ook hier in het belang van den minderjarige heeft gezorgd, dat zij de dupe niet zouden kunnen zijn van de achteloosheid van hunnen voogd.

---

Wijders is bij art. 2027 B. W. bepaald, dat eene verjaring niet loopt:

1. Met betrekking tot eene inschuld, welke van eene voorwaarde afhangt, zoolang die voorwaarde niet vervuld is.
  2. Met betrekking tot een rechtsgeëding tot vrijwaring, zoolang de uitwinning geen plaats heeft gehad.
  3. Met betrekking tot eene inschuld, welke op eenen bepaalden dag vervalt, zoolang die dag niet verschenen is; en
  4. Bij art. 2028 B. W. tegen eenen erfgenaam, die eene nalatenschap, onder het voorrecht van boedelbeschrijving, aanvaard heeft, ten opzichte zijner inschulden, ten laste dier nalatenschap.
- 

#### 4. Door wettelijke of testamentaire erfopvolging.

Men kan alzoo den eigendom van zaken verkrijgen, doordien men tot den erflater behoort, in dien graad van bloedverwantschap, waarvan men erven kan, of hetzij dat men door den overledene als zoodanig bij testament is benoemd.

---

Erfopvolging wordt alzoo onderscheiden in erfopvolging bij versterf en in erfopvolging bij uitersten wil.



Erfopvolging bij versterf bestaat, wanneer men, uit kracht der wet; tot iemands erfenis geroepen wordt; (art. 879 B. W.) en

Erfopvolging bij uitersten wil bestaat, wanneer de overledene, bij uitersten wil, over zijne goederen wettiglijk mocht hebben beschikt. (art. 921 B. W.)

»Wettiglijk mocht hebben beschikt, men lette wel op deze woorden, want voor het geval iemand bij testament aan deze of gene meer mocht hebben geschonken, dan waarover hij de vrije beschikking had, dan is deze beschikking nietig en kunnen de wettige erfgenamen daartegen met alle grond opkomen.

Eenige bladzijden verder, bij de behandeling van het wettiglijk erfdeel, zal men zien over welk gedeelte zijner goederen iemand de vrije beschikking heeft en over welk gedeelte niet.

Erfopvolging heeft alleen door den dood plaats. (art. 877 B. W.)

Indien verscheidene personen, van welke de een tot des anderen erfenis is geroepen, door een en hetzelfde ongeval of op denzelfden dag omkomen, zonder dat men weten kunne wie het eerst overleden zij, worden zij vermoed op hetzelfde oogenblik gestorven te zijn, en er heeft geene overgang van erfenis van den eenen ten behoeve van den anderen plaats. (art 878 B. W.)

Even gelijk door den algemeenen wetgever er wettelijke regelen zijn vastgesteld, waarbij de personen zijn aangewezen, die door het overlijden van den erflater deszelfs goederen verkrijgen, voor zooverre hij daarover niet wettelijk mocht hebben beschikt, zal de eenvoudigste mensch begrijpen, dat men om erfgenaam te kunnen zijn, langer moet leven dan den erflater, dat men den erflater moet overleven; om dat, wanneer men vóór denzelfden is gestorven, men van

zelf niet meer kan erven; — derhalve wanneer twee of meer personen, die bij overlijden wederkeerig elkanders erfgenaam worden, op een en hetzelfde oogenblik, door één en hetzelfde ongeval, op den zelfden dag omkomen, zonder dat men wete wie het eerst overleden zij, bijv. bij verdrinking als anderzins, er geen overgang van erfenis van den eenen ten behoeve van den anderen kan plaats hebben.

Bijv. A. en B., echtgenooten, hebbende een kind C. — B. sterft, nalatende tot erfgenaam C. — daarna komen A. en C., dat is vader en zoon, op denzelfden dag door één en hetzelfde ongeval om het leven. Was nu eerst A. de vader, gestorven, en daarna C., de zoon, dan zouden zoowel de bloedverwanten van de vóóroverledene echtgenoot B. als die van A. kunnen erven; doch was eerst C. (de zoon) en daarna A. (de vader) gestorven, dan zouden de bloedverwanten van B. van de erfenis zijn uitgesloten; terwijl nu A. en C. vermoed worden op hetzelfde oogenblik te zijn gestorven, de nalatenschap van A. overgaat aan diens bloedverwanten, en die van C. aan zijne bloedverwanten, dat zijn zoowel die van B., moederlijke zijde, als die van A., vaderlijke zijde.

Een en ander nogthans op de wijze en in de volgorde, zooals bij erfopvolging, bij versterf, door de wet is aangegeven en hierna wordt uiteengezet.

---

Tot eene erfenis worden door de wet geroepen:

1. De wettige en natuurlijke bloedverwanten, volgens de hierna vastgestelde regelen.

2. Bij gebreke van deze de langstlevende echtgenoot, en bij gebreke van bloedverwanten en van eenen overblijvenden echtgenoot, vervallen de goederen aan den Staat. (art. 879 B. W.)

---

De wettige en de natuurlijke bloedverwanten, die achtereenvolgens door de wet tot eene erfenis worden geroepen, zijn :

1. De kinderen van den overledene of de afstammelingen van de kinderen van den overledene (uittreksel uit art. 899 B. W.)
2. Bij gebreke van kinderen of van nakomelingen daarvan, de ouders van den overledene alléén, of gezamenlijk met des overledenen broeders en zusters of derzelver afstammelingen. (uittreksels uit de artt. 900, 901 en 902 B. W.)
3. Wanneer er geene kinderen of nakomelingen van dien, nog ouders aanwezig zijn, erven alleen des overledenen broeders en zusters of derzelver afstammelingen. (art. 903 B. W.)
4. Wanneer er niet alleen geene kinderen of nakomelingen, noch ouders aanwezig zijn, maar bovendien ook geene broeders en zusters of derzelver afstammelingen, dan erven de bloedverwanten in de opgaande linie, de grootouders. — En wanneer de overledene ook geene grootouders van ééne zijde mocht hebben nagelaten, dan erven de in leven zijnde grootouders van de andere zijde, de eene helft en des overledenen zijdmagen in de andere linie de wederhelft. (uittreksel uit art. 905 B. W.)
5. Bij gebreke van kinderen en derzelver nakomelingen; van ouders, broeders en zusters of hunne afstammelingen, en van nabestaanden, in ieder der beide opgaande liniën, erven des overledenen naaste bloedverwanten in iedere zijdlinie. (uittreksel uit art. 905 B. W.)

Onder deze personen kunnen er evenwel zijn, die bij de verdeeling der erfenis niet in aanmerking kunnen komen, omdat zij door de wet verklaard zijn als onwaardig om erfgenaam te zijn :

Welke personen zijn dat?

Als onwaardig om erfgenaam te zijn, worden beschouwd en als zoodanig van de erfenis uitgesloten:

1. Hij, die veroordeeld is ter zake, die hij den overledene heeft omgebracht of getracht heeft om te brengen.
2. Hij, die bij rechterlijke uitspraak overtuigd is tegen den erflater lasterlijk te hebben ingebracht eene beschuldiging van een misdrijf, waartegen eene ont-eerende straf is bedreigd.
3. Hij, die den overledene door geweld of feitelijkheden belet heeft zijnen uitersten wil te maken of te herroepen
4. Hij, die den uitersten wil van den overledene heeft verduisterd, vernietigd of vervalscht (art. 885 B. W.)

Dusdanigen onwaardigen erfgenaam is bovendien verplicht, zoodra zijne onwaardigheid bij rechterlijk vonnis is uitgesproken, de vruchten en inkomsten terug te geven, waarvan hij sedert het openvallen der erfenis genot heeft gehad. (art. 886 B. W.)

En alhoewel nu de kinderen van een onwaardig verklaarden persoon, door de schuld van hunne ouders, niet zijn uitgesloten, maar uit eigen hoofde tot de erfenis kunnen komen, kunnen zij toch veelal niet als zoodanig erven; — gesteld eens wanneer het de nalatenschap van hun grootvader betref, en deze, behalve hun vader, die er een zoon van was, nog andere kinderen mocht hebben nagelaten, dan zouden zij niet kunnen erven, bijv.

A. sterft en laat na drie kinderen B., C. en D., B. is onwaardig om erfgenaam te zijn, nu kunnen de kinderen van B. niets erven, omdat zij, uit eigen hoofde komende, tot hun grootvader staan in den tweeden graad, en C. en D. hun vader bestaan in den eersten graad. — Waren zelfs C. en D. overleden, dan zouden deze hunne kinderen, de kinderen van B. toch ook uitsluiten, omdat zij hunne ouders zouden kunnen vertegenwoordigen bij plaatsver-

vulling, hetwelk de kinderen van B. niet kunnen, omdat de wet geene plaatsvervulling bij erfenis voor eenen levenden persoon toelaat.

---

*Welk recht geeft plaatsvervulling?*

Plaatsvervulling geeft aan den vertegenwoordigden persoon het recht om te treden in de plaats, in den graad en in de rechten van dengene, die vertegenwoordigd wordt. (art. 888 B. W.)

Plaatsvervulling heeft in de rechte nedergaande wettige linie in het oneindige plaats. Dezelve wordt in alle gevallen toegelaten, hetzij de kinderen van den overledene te zamen tot de erfenis komen met de nakomelingen van een vóóroverleden kind, hetzij alle de kinderen van den overledene vóór hem gestorven zijnde, de nakomelingen dier vóóroverledene kinderen zich onderling in gelijke of ongelijke graden bestaan. (art. 889 B. W.)

»Wettige linie,» dit betreft mitsdien niet de natuurlijke erkende kinderen, want deze kunnen niet bij plaatsvervulling erven; immers art. 919 B. W. zegt: »De wet kent aan een natuurlijk kind geen recht hoegenaamd toe op de goederen der bloedverwanten van zijne ouders,» behalve in het geval zoo als art. 920 B. W. zegt: »Indien een der bloedverwanten kwam te overlijden, zonder nabestaanden in den erfelijken graad, noch langstlevenden echtgenoot achter te laten, is het natuurlijk erkend kind gerechtigd om de nalatenschap te vorderen; met uitsluiting van den Staat.»

Men ziet dus, dat deze altijd moeten kunnen erven uit eigen hoofde en dat zij eerst dan van de bloedverwanten van hunne ouders kunnen erven, wanneer deze komen te

overlijden zonder nabestaanden in den erfelijken graad, noch langstlevenden echtgenoot achter te laten.

---

Er bestaat geene plaatsvervulling ten opzichte van nabestaanden in de opgaande linie. De naaste in ieder der beide liniën sluit ten allen tijde dengenen uit, die in eenen verderen graad is (art. 890 B. W.)

In de zijdlinie wordt de plaatsvervulling toegelaten ten voordeele van kinderen en nakomelingen van des overledenen broeders en zusters, hetzij die gezamenlijk met hunne ooms of moeien tot de nalatenschap komen, hetzij dat, na het vóóroverlijden der broeders en zusters van den overledene, de erfenis overga tot derzelve nakomelingen, aan elkander in gelijke of ongelijke graden bestaande. (art. 891 B. W.)

Plaatsvervulling wordt ook toegelaten in iedere erfopvolging van zijdmagen, wanneer, nevens dengenen, die den erflater het naast in den bloede bestaat, er nog kinderen of nakomelingen aanwezig zijn van vóóroverleden broeders of zusters van eerstgemelden; in welk geval deze bij plaatsvervulling met hunne ooms of moeien, oudooms of oudmoeien, tot de erfenis gerechtigd zijn. (art. 892 B. W.)

---

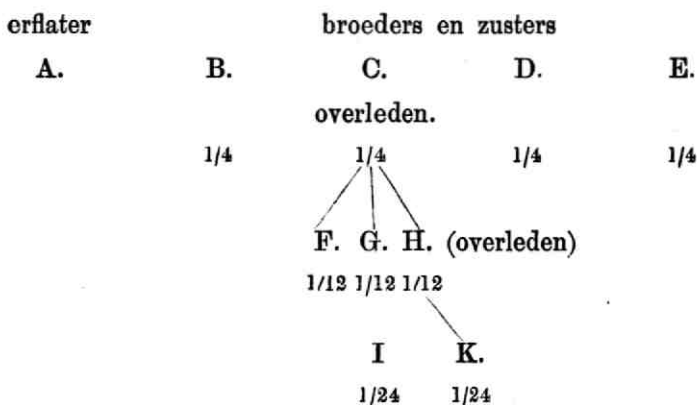
*Van de verdeeling van erfenissen bij plaatsvervulling.*

In alle de gevallen, waar plaatsvervulling wordt toegelaten, heeft de verdeeling bij staken plaats; indien dezelfde taak verscheidene takken heeft voortgebracht, geschiedt de onderverdeeling in iederen tak wederom bij

staken, en onder de personen in denzelfden tak geschiedt de verdeeling bij hoofden (art. 893 B. W.)

Bijv. iemand sterft kinderloos, nalatende vier broeders en zusters, dan erven deze ieder hoofdelijk een vierde gedeelte; maar was nu een der broeders of zusters overleden, nalatende drie kinderen, dan vormen die drie kinderen een staak en erven te zamen slechts een vierde, en wanneer het zou gebeuren, dat er van die kinderen ook reeds één vóóroverleden was, nalatende twee kinderen, dan zouden die twee kinderen slechts erven, ieder een vier en twintigste gedeelte.

Ter verduidelijking een voorbeeld als:



Alle erfenissen welke, hetzij geheelijk, hetzij voor een gedeelte, aan bloedverwanten in de opgaande of zijdlinie te beurt vallen, worden in twee gelijke deelen gekloofd, waarvan het eene aan de nabestaanden in de vaderlijke en het andere aan die in de moederlijke linie te beurt valt. (art. 897 B. W.)

»Wanneer beide ouders van den erflater of een derzelve evenwel nog in leven mochten zijn, dan geschiedt de verdeeling op eene andere wijze, zooals men verder zien zal en bij de artt. 901, 905 en 906 B. W. is aangegeven.»

Eene erfenis kan nimmer uit de eene linie tot de andere overgaan, dan wanneer er in eene der beide liniën noch bloedverwanten in de opgaande linie, noch zijdmaag gevonden wordt. (art. 897 B. W.)

Wel te verstaan, wanneer de bloedverwanten den erflater bestaan in den erfelijken graad, want is dat het geval niet, dan kunnen zij niet erven, omdat, volgens art. 908 B. W., bloedverwanten, welke den overledene verder dan in den twaalfden graad bestaan, niet erven.

Indien mitsdien in de eene linie geene bloedverwanten van den graad, waarin men erven kan, gevonden worden, bekomen de bloedverwanten in de andere linie de geheele erfenis.

---

*Van erfopvolging in de wettige, nederdalende opgaande  
en zijdlinie*

De kinderen of hunne afstammelingen erven van hunne ouders, grootouders of verdere bloedverwanten in de opgaande linie, zonder onderscheid van kunne of eerstgeboorte, en zelfs wanneer zij uit verschillende huwelijken verwekt zijn.

Zij erven voor gelijke deelen bij hoofden, wanneer zij allen in den eersten graad zijn en uit eigen hoofde groepen worden; zij erven bij staken, wanneer zij allen of een gedeelte hunner bij plaatsvervulling opkomen. (art. 899 B. W.)



»Hoedanig plaatsvervulling geschiedt heeft men reeds hierover gezien.»

Indien de overledene noch nakomelingen, noch broeders of zusters of derzelver afstammelingen achtergelaten heeft, wordt de nalatenschap in twee gelijke deelen tusschen de bloedverwanten in de vaderlijke en die in de moederlijke opgaande linie verdeeld, behoudens de bepaling van art. 906 B. W., dat wil zeggen, wanneer althans de beide ouders van den eflater zijn overleden, daar anders deze de geheele nalatenschap zouden erven.

Mochten zij evenwel zijn overleden, dan bekomt de naaste in graad, in de opgaande linie, de helft aan zijne linie behoorende, met uitsluiting van alle anderen.

Bloedverwanten, in de opgaande linie van denzelfden graad erven bij hoofde. (art. 900 B. W.)

Wanneer de vader en de moeder van eenen persoon, welke zonder nakomelingen is overleden, hem overleven, bekomt ieder hunner een derde gedeelte der nalatenschap, indien de verstorvene slechts éenen broeder of ééne zuster heeft achtergelaten, welke het overige derde gedeelte bekomt. (art. 901 B. W.)

Voorbeeld:

A.	B.	C.	D.
vader	moeder	erflater.	broeder of zuster
$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$		$\frac{1}{3}$

---

De vader en de moeder erven ieder voor een vierde gedeelte, indien de overledene meerdere broeders of zusters heeft achtergelaten, en in dat geval, vallen aan den laatstgemelde de twee overige vierden gedeelten te beurt. (art. 901 B. W.)

Voorbeeld:

A.	B.	C.	D.	E.
vader	moeder	erflater	broeder	zuster
$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$		$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$

---

Zijn er nu meer broeders en zusters dan twee, dan behouden de ouders toch hun een vierde gedeelte, terwijl de twee overige vierde gedeelten onder de broeders en zusters moeten worden verdeeld.

Voorbeeld:

A.	B.	C.	D.E.	F.G. enz.
vader	moeder	erflater.	broeders en zusters	
$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$		te zamen	$\frac{2}{4}$

---

Wanneer de vader of de moeder van iemand, zonder nakomelingen overleden, vóór hem gestorven is, zal de langstlevende de helft der nalatenschap bekomen, indien de overledene slechts éénen broeder of ééne zuster achterlaat; een derde, indien hij er twee achtergelaten heeft; en een vierde gedeelte indien er meerdere broeders of zusters achtergebleven zijn. De overige deelen vallen aan de broeders en zusters te beurt. (art 902 B. W.)

Voorbeeld:

1<sup>o</sup> Geval.

A.	B.	C.	D.
vader	moeder	erflater.	broeder of zuster
(overleden)	$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$

---

2<sup>o</sup> Geval.

A.	B.	C.	D.	E.
vader	moeder	erflater	broeder	zuster
(overleden)	$\frac{1}{3}$		$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$

---

3<sup>e</sup> Geval.

A.	B.	C.	D.E.	F.G. enz.
vader	moeder	erflater.	broeders en zusters	
(overleden)	1/4		te zamen 3/4.	

Indien vader en moeder van eenen persoon, welke zonder nakomelingschap gestorven is, vóóroverleden zijn, worden de broeders of zusters of derzelve afstammelingen tot de geheele erfenis geroepen, met uitsluiting der bloedverwanten in de opgaande linie en der overige zijdmagen, (art. 903 B. W.)

De verdeling van al hetgeen, volgens de bepalingen der hierbovenstaande artikelen, aan de broeders en de zusters of derzelve afstammelingen toekomt, geschiedt onder hen in gelijke deelen, indien zij allen van het zelfde bed zijn; doch indien zij uit verschillende huwelijken zijn voortgesproten, wordt hetgeen zij erven in twee gelijke deelen tusschen de vaderlijke en de moederlijke liniën des overledenen verdeeld; de volle broeders en zusters bekomen hun deel in de beide liniën, en die van halven bedde slechts in de linie tot welke zij behooren. Indien er niet dan halve broeders of zusters, van eenen kant slechts, zijn achtergebleven, bekomen zij de geheele nalatenschap, met uitsluiting van alle andere bloedverwanten in de andere linie. (art. 904 B. W.)

Voorbeeld:

Volle broeders met halve broeders.

A.	B. en C.	D. en E.
erflater	volle broeders	halve broeders
	van A.	van A.

De nalatenschap bestaat uit f 1000.—, daaruit genieten nu B. en C. als broeders van A. vooreerst de helft of f 500.—, en komen D. en E. als halve broeders van A. slechts gezamenlijk met B. en C. in de wederhelft, dus voor een vierde in de helft of f 125.— als:

B. geniet uit de eerste helft . . . . .	f 250.—
en uit de tweede helft . . . . .	» 125.—
Zamen. . . . .	f 375.—
C. als hebbende gelijke regten, gelijke som van	» 375.—
D. als halven broeder, slechts een vierde in de helft of . . . . .	» 125.—
E. gelijke som van . . . . .	» 125.—
Uitmakende het voormelde bedrag van . . .	<u>f 1000.—</u>

Bestonden er nu geen volle broeders of zusters of derzelve afstammelingen van A., dan zouden D. en E. al zijn zij slechts halve broeders, toch door de wet tot de geheele erfenis geroepen zijn.

---

Bij gebreke van ouders, van broeders en van zusters of derzelve afstammelingen, en tevens van nabestaanden in eene der beide opgaande liniën, komt de nalatenschap voor de eene helft aan de in leven zijnde bloedverwanten in de opgaande linie en voor de wederhelft aan de zijdmagen in de andere linie. (905 B. W.)

Bijv. A. sterft, zonder kinderen of nakomelingen en zonder broeders of zusters of derzelve afstammelingen na te laten, terwijl ook zijne ouders reeds zijn overleden, doch zijn grootvader van vaders zijde nog in leven is, dan erft deze de helft der nalatenschap, en vervalt de wederhelft aan de zijdmagen, dat zijn ooms en moeien, neven en nichten van den erflater van moeders zijde.

Bij gebreke van broeders of zusters of derzelve afstammelingen en van nabestaanden in de beide opgaande liniën, worden in iedere zijdlinie de naaste bloedverwanten, ieder voor de helft tot de erfenis, geroepen. (art. 905 B. W.)

Verder zegt: (art. 906 B. W.)

»De langstlevende vader of moeder erft alleen de geheele nalatenschap van zijn kind, hetwelk, zonder afkomelingen en zonder broeders of zusters of derzelve afstammelingen na te laten, overleden is.»

---

Laten wij nu eens zien, hoe de verdeeling gaan moet voor wettelijk erkende natuurlijke kinderen, dat zijn zoodanige kinderen, niet waar? zooals men vroeger heeft gezien, die alhoewel erkend, toch niet gewettigd zijn.

Indien de overledene wettelijk erkende natuurlijke kinderen heeft achtergelaten; wordt de nalatenschap gebeurd op de volgende wijze:

Indien de overledene wettige afstammelingen heeft achtergelaten, erven de natuurlijke kinderen een derde van het aandeel, hetwelk zij zouden gehad hebben, indien zij wettig waren geweest; zij erven de helft der nalatenschap, indien de overledene geene afstammelingen, maar wel bloedverwanten in de opgaande linie, of broeders en zusters en derzelve afstammelingen heeft achtergelaten; en drie vierden, indien er slechts nabestaanden in eenen verderen graad zijn overgebleven. (art. 910 B. W.)

#### 1<sup>e</sup> Geval.

Voorbeeld:

A.	B. en C.	D.
erflater.	wettige kinderen	natuurlijk erkend kind.

Stellen wij, dat de nalatenschap bedraagt »f 1000.—» Was D. nu ook een wettig kind, dan zou deze even als B. en C. geërfd hebben een derde der nalatenschap of f 333.33, terwijl hij nu slechts een derde erft van de som van f 333.33; zoodat zijn aandeel in de nalatenschap slechts bedraagt f 111.11 of een negende gedeelte.

#### 2<sup>e</sup> Geval.

Indien de overledene geene afstammelingen (wettige kin-

deren), maar wel ouders of grootouders, of broeders en zusters of derzelve afstammelingen heeft achtergelaten, dan erven zij de helft, dus van  $f1000$  erven zij  $f500$ . Doch men moet dit evenwel goed verstaan, want er is nu meer dan één natuurlijk kind, bijv. twee of meer, dan erven zij toch maar  $f500$  te zamen; — de overige  $f500$  gaan aan de ouders of grootouders, of aan de broeders of zusters of derzelve afstammelingen.

### 3<sup>e</sup> Geval.

En indien er slechts nabestaanden in eenen verderen graad zijn overgebleven (dat zijn ooms en moeien, neven en nichten), dan erven zij drie vierde gedeelten. Dus van  $f1000$  erven zij alsdan  $f750$ , doch alweder te zamen; — het resteerende, een vierde gedeelte of  $f250$ , behoort aan de ooms of moeien, neven of nichten.

Indien de wettige erfgenamen den overledene in ongelijke graden bestaan, bepaalt de naaste in de eene linie, zelfs ten aanzien dergenen, welke zich in de andere linie, bevinden, de hoegrootheid van het aandeel, hetwelk aan het natuurlijk kind verschuldigd is. (art. 910 B. W.)

Zulk geval doet zich voor bijv. wanneer iemand sterft, nalatende een natuurlijk erkend kind, doch geene ouders, noch broeders of zusters of derzelve afstammelingen, maar wel grootouders en ooms of moeien, dan moet in dat geval het erfdeel berekend worden naar den naasten bloedverwant, en dat is hier een grootvader of een grootmoeder, en aangezien deze een bloedverwant is in de opgaande linie, bedraagt het erfdeel voor het natuurlijk kind de helft der nalatenschap.

Indien de overledene geenen bloedverwant in den graad, waarin men erven mag, achtergelaten heeft, bekomen de natuurlijke kinderen de geheele nalatenschap. (art 912 B. W.)

Volgens dit artikel worden zij mitsdien tot de geheele erfenis geroepen, zelfs voor de langstlevende echtgenoot.

Een geval kan zich nochtans voordoen, waarbij dit artikel niet in dien ruimen zin mag worden toegepast, en dat is, wanneer het geval zich heeft voorgedaan, zooals bij art. 340 B. W. is vermeld, dat zegt:

»De erkenning, staande huwelijk, door een der echtgenooten gedaan, ten voordeele van een natuurlijk kind, hetwelk hij, vóór zijn huwelijk, bij eenen anderen persoon dan zijn echtgenoot verwekt heeft, kan noch aan dien echtgenoot, noch aan de kinderen, uit dat huwelijk geboren, schade toebrengen.»

Ingeval een natuurlijk kind vóóroverleden is, zijn deszelfs wettige kinderen en afstammelingen bevoegd, de bij art. 910 en 912 B. W. aan hen toegekende voordeelen te vorderen. (art. 913 B. W.)

Men ziet dus, ofschoon, zooals hiervoren is gezegd dat natuurlijke kinderen niet kunnen erven bij plaatsvervulling, maar altijd moeten erven uit eigen hoofde, zij zelve toch door hunne wettige afstammelingen bij plaatsvervulling kunnen worden vertegenwoordigd.

De hierboven staande bepalingen zijn niet op in overspel, of in bloedschande verwekte kinderen toepasselijk.

De wet verleent die alleenlijk het noodige levensonderhoud. (art. 914 B. W.)

Zien wij nu hoe de nalatenschap van een natuurlijk kind wordt verdeeld.

De nalatenschap van een natuurlijk kind zonder nakomelingschap overleden, vervalt aan den vader of aan de moeder die hetzelfde erkend heeft, of aan ieder hunner voor de helft, indien het door beide is erkend geweest. (art. 917 B. W.)

Hieruit volgt, dat de erkenning kan gedaan worden door ieder afzonderlijk; doch er bestaat nochtans daaromtrent

een opmerkelijk verschil, namelijk dit: de moeder kan die erkenning doen alleen en ten allen tijde zonder toestemming van den vader, maar de vader kan dit niet. Zoolang de moeder in leven is, kan de vader, zonder hare toestemming, een natuurlijk kind niet voor het zijne erkennen. Doch na het overlijden van de moeder kan de vader zulks ook alleen doen, maar in dat geval heeft de erkenning geen ander gevolg, dan alleen met opzicht tot den vader.

Wanneer dus de vader alleen van zijn natuurlijk kind erft, omdat hij zulks alleen erkend heeft, is het een duidelijk bewijs, dat de moeder van dat natuurlijk kind bereids is overleden.

Ingeval van vóóroverlijden der ouders van een natuurlijk kind, hetwelk geene nakomelingschap heeft nagelaten; keeren de goederen, welke hetzelfde uit de nalatenschap der ouders verkregen heeft, indien die goederen nog in nature in den inboedel aanwezig, zijn, tot de wettige afstammelingen van zijnen vader of zijne moeder terug; hetzelfde geldt ten aanzien van actiën tot terugvordering, indien er zoodanige bestaan, en van den koopprijs der goederen, zoo dezelve vervreemd zijn en die koopprijs nog verschuldigd is.

Alle de overige goederen gaan over tot de natuurlijke broeders en zusters of tot hunne wettige nakomelingen. (art. 918 B. W.)

---

Wijders kan hier worden medegedeeld, dat bij de wet op het recht van successie en van overgang van den 13 Mei 1859, 28 Mei 1869 en 9 Juni 1878 (Staatsblad n<sup>o</sup>. 36, 95 en 95), eene belasting is gesteld op de goederen van sommige nalatenschappen en waarvan hier eenige hoofdzakelijke punten zullen worden medegedeeld.

---



Artikel 1 dier wet zegt:

„Er wordt onder den naam van recht van successie eene belasting geheven van de waarde van al, wat geërfd of verkregen wordt uit den boedel van een ingezetenen des Rijks, door zijn overlijden.”

De verklaring van vermoedelijk overlijden wordt, voor de toepassing dezer wet, met werkelijk overlijden in alle opzichten gelijk gesteld, behoudens teruggave van het diens-tengevolge geheven recht met de verhoogingen en boeten, in de gevallen bij de artt. 538, 541, 542 en 543 van het Burgerlijk Wetboek voorzien. De dagteekening der verklaring wordt als de dag van het overlijden beschouwd.

Voor een ingezetenen des Rijks wordt voor de toepassing dezer wet gehouden ieder, die binnen het Rijk in Europa zijne woonplaats heeft.

Dit recht van successie bedraagt:

Wanneer wordt geërfd of verkregen:

1. Door bloedverwanten in de rechte nederdalende linie van bloedverwanten in de rechte opgaande linie, of door den eenen echtgenoot van den anderen, indien kind of kinderen uit hun huwelijk verwekt of afstammelingen daarvan aanwezig zijn één ten honderd.
2. Door bloedverwanten in de rechte opgaande linie van bloedverwanten in de rechte nederdalende linie, drie ten honderd.
3. Door den eenen echtgenoot van den anderen vier ten honderd, (wanneer er althans geene kinderen of afstammelingen uit hun huwelijk aanwezig zijn.)
4. Door broeders en zusters, van broeders en zusters mede vier ten honderd.
5. Door neef en nicht, naneef en nanicht, van oom of moei, oudoom of oudmoei, en omgekeerd zes ten honderd.

Op hetgeen in de gevallen, vermeld onder numero 4 en 5 meer wordt verkregen, dan het aandeel bij versterf zou

hebben beloopen (hetgeen plaats heeft, wanneer men bij testament meer is bevoordeeld, dan waarop men volgens de wet aanspraak zou hebben kunnen maken), mitsgaders in alle andere niet voorziene gevallen tien ten honderd.

Er wordt onder den naam van recht van overgang eene belasting geheven van de waarde:

1. Van door overlijden van een ingezetenen des Rijks in eigendom geërfde of verkregen bewijzen van aandeel in geldleeningen, geldbeleggingen of renten ten laste van den Staat, of van vreemde mogendheden, Staten of vorsten; van provincien, steden, gemeenten, dijk- of polderbesturen; bewijzen van aandeel in zedelijke lichamen, corporatiën, gestichten, genootschappen, banken, reederijen, maatschappijen en vennootschappen; of ondernemingen, wier kapitaal door aandeelen wordt vertegenwoordigd, onder welke benaming deze bewijzen of aandeelen mochten zijn uitgegeven, eindelijk aandeelen in geldleeningen, ten laste van zoodanige zedelijke lichamen, corporatiën, gestichten, genootschappen, banken, reederijen, maatschappijen, vennootschappen of ondernemingen, of ten laste van bijzondere personen, buiten 's lands woonachtig, en in geldleeningen, ten laste van ingezetenen des Rijks, doch gevestigd in of ten laste van goederen buiten 's lands gelegen.

Dit recht wordt bepaald op een vierde ten honderd in de rechte linie en tusschen echtgenooten kind of kinderen uit hun huwelijk verwekt of afstammelingen daarvan nalatende; en in alle andere gevallen op één ten honderd.

2. Van alle onroerende zaken binnen het rijk in Europa gelegen of gevestigd, in vruchtgebruik of eigendom geërfd of verkregen wordende door overlijden van iemand, die geen ingezetenen is van het Rijk.

Dit recht bedraagt één ten honderd in de rechte lijn, en tusschen echtgenooten, kind of kinderen te zamen in huwelijk verwekt of afstammelingen daarvan nalatende; in alle andere gevallen vijf ten honderd.

Behalve dat, geen successierecht verschuldigd is van boedels, waarvan het zuiver saldo, volgens de specifieke aangifte, geen drie honderd gulden te boven gaat; is mede van het recht van successie vrijgesteld:

1. alles wat door iemand in de rechte nederdalende lijn geërfd of verkregen wordt, wanneer het zuiver saldo daarvan, volgens de specifieke aangifte, geen duizend gulden te boven gaat;
2. alles wat de langstlevende echtgenoot van den eerststervende, terwijl kind of kinderen uit hun huwelijk verwekt of afstammelingen van deze aanwezig zijn, erft of verkrijgt, wanneer het zuiver saldo daarvan, volgens de specifieke aangifte, geen duizend gulden te boven gaat;
3. een bedrag van *f* 500: op hetgeen door iemand in de sub 1 en 2 bedoelde gevallen geërfd of verkregen wordt, wanneer het zuiver saldo daarvan, volgens de specifieke aangifte, meer dan *f* 1000: doch niet meer dan *f* 1500: beloopt.

Het recht van overgang blijft nogthans in de gevallen, waar dit noodig is, verschuldigd.

- 
5. Eigendom wordt ook verkregen door opdracht of levering, ten gevolge van eenen rechtstitel van eigendomsovergang, afkomstig van dengene, die gerechtigd was over den eigendom te beschikken.
-

De levering van roerende zaken, onlichamelijke uitgezonderd, geschiedt door de enkele overgave, welke door den eigenaar of in zijnen naam is verricht, of door de sleutels van het gebouw, waarin zich die zaken bevinden, over te geven.

De levering wordt niet vereischt, indien de verkrijger de zaak reeds, uit kracht van eenen anderen titel, in zijne macht heeft. (art. 667 R. W.)

De levering van roerende zaken, ziet men, is zeer eenvoudig; er is, behalve de moeite, weinig of niets voor noodig om die over te dragen, en dat moet ook zoo zijn; immers die goederen gaan zoo spoedig van de eene hand tot de andere, dat er geene mogelijkheid bestaat daaromtrent meerdere formaliteiten tot waarborg in acht te nemen.

Eene uitzondering echter bestaat hieromtrent en dat is ten aanzien van schepen, die alhoewel ook lichamelijke roerende goederen zijnde, nogthans voor de levering en opdracht onderworpen zijn aan de daaromtrent bestaande bepalingen, gemaakt bij de wet van den 21 Juni 1836 (Staatsblad n<sup>o</sup>. 41.)

Art. 1 dier wet zegt:

»De overschrijving van alle akten van eigendoms-overdracht, hetzij geheel, hetzij bij gedeelten, van zeeschepen, van schepen en vaartuigen met zeeschepen gelijk gesteld, en van schepen en vaartuigen, eene grootte hebbende van tien of meerdere lasten, welke uitsluitend tot de vaart binnen 's lands zijn bestemd, zoowel op de stroomen, rivieren, kanalen en vaarten als op de binnenlandsche zeeën en meeren en langs de wadden; zoomede de inschrijvingen, welke op die schepen en vaartuigen volgens den eersten en laatsten titel van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel kunnen genomen worden,

zullen plaats hebben op de kantoren van bewaring van de hypotheken en van het kadaster, in de hoofdplaats van elk arrondissement gevestigd, en op alle zoodanige plaatsen als nader door Ons zullen worden aangewezen”

(Art. 2.) Er zal te 's Gravenhage, onder den titel van hoofdkantoor van bewaring der scheepsbewijzen, een algemeen kantoor, van alle eigendomsbewijzen van zee- en andere schepen en vaartuigen, in art. 1 bedoeld, worden opgericht, bestemd om het verband tusschen de gezamenlijke kantoren in stand te houden, en het vereischte toezicht, ten aanzien van de overschrijvingen en inschrijvingen, in dezelve uit te oefenen.”

(Art. 6.) »Zoodra een schip of vaartuig voor de eerste maal zal zijn te boek gesteld, zal de naam van het kantoor, het nommer van het register van overschrijvingen en het jaartal, op eene in het oog vallende plaats van het schip en op eene onuitwischbare wijze, door eenen beëdigden scheepsmeter, in hetzelfde worden inbrand en van deze inbranding door diens getuigschrift moeten blijken, zonder welks overlegging de bewaarders de ter overschrijving of inschrijving ingeleverde stukken niet zullen vermogen af te geven.”

»De scheepsmeter zal voor iedere inbranding genieten een loon, waarvan het bedrag nader door Ons op voordracht van Onzen Minister van financiën, zal worden bepaald.”

(Art. 7.) »Degeen, die een schip of vaartuig, in art. 1 bedoeld, heeft doen bouwen, zal, vóór hetzelfde in de vaart wordt gebracht, daarvan eene verklaring van eigendom inleveren, ingericht naar het formulier, bij de wet van den 14 Maart 1819 (Staatsblad n<sup>o</sup>. 12) bepaald, welke verkla-

ring op het register der eigendommen van schepen en vaartuigen zal worden overgeschreven.”

- »Indien een schip of vaartuig aan meer dan een persoon toebehoort, zal de overschrijving der bewijzen van eigendom of van de voorzegde verklaring de opgave bevatten van den naam en van de aandelen of portieën van iederen medereeder of mede-eigenaar.”

Het hier boven bedoelde formulier is van den volgenden inhoud:

Ik ondergeteekende . . . . . wonende te . . . . .  
verklare bij deze te zijn de eenige eigenaar  
van het . . . . . schip, genaamd . . . . .  
gebouwd te . . . . . hebbende . . . . . dek-  
ken . . . . . masten, zijnde groot . . . . . las-  
ten of . . . . . zeetonnen, tehuis behoorende  
(of thans liggende) te . . . . . en gevoerd wor-  
dende door schipper . . . . .

(Ondertekening van den eigenaar).”

Ingeval het schip meer dan eenen eigenaar heeft, is het formulier van den volgenden inhoud:

- »Wij ondergeteekenden . . . . . wonende te . . . . .  
en wonende te . . . . . boekhouder en voornamen  
medereeders van het schip, genaamd . . . . .  
en gebouwd te . . . . . hebbende . . . . . dek-  
ken . . . . . masten, zijnde groot . . . . . las-  
ten of . . . . . zeetonnen, te huis behoorende  
(of thans liggende) te . . . . . en gevoerd wor-  
dende door schipper . . . . . verklaren, dat wij  
met en benevens onze hierna te melden mede-  
reeders, zijn de eenige eigenaars van het om-  
schreven schip, en zulks ieder voor zoodanig  
gedeelte, als achter elks naam zal worden uitgedrukt, te weten:

N. N. . . . . wonende te . . . . . boekhouder

N. N. . . . . » » . . . . . »

N. N. . . . . » » . . . . . »

(Art. 8.) »De eigenaars hebben het vermogen om de eigendomsbewijzen hunner schepen en vaartui- gen, al mochten dezelve voor het in werking brengen van het Wetboek van Koophandel zijn gedagteekend: voor de eerste maal te doen over- schrijven op zoodanig kantoor van bewaring als zij zullen goedvinden.

»De volgende overschrijvingen, hetzij voor het ge- heel, hetzij voor een gedeelte, en de inschrijvin- gen zullen alleen kunnen geschieden ten kantore alwaar de eerste teboekstelling is bewerkstelligd.

»Te dien einde zal in de akte van eigendoms-over- dracht, mitsgaders in de pand- of verbandbrieven, de naam en het nommer worden vermeld van het kantoor, alwaar de vorige overschrijving heeft plaats gehad.

»Ingeval zulks niet is geschied, zullen de belang- hebbenden gehouden zijn, daarin door eene ge- teekende en door eenen openbaren ambtenaar ge- legaliseerde verklaring onder aan de akte te voorzien.”

De levering van schuldvorderingen, die niet aan toonder luiden, en andere onlichamelijke zaken, geschiedt door middel van eene authentieke of onderhandsche akte, waarbij de rechten op die voorwerpen aan een ander worden overgedragen.

Die overdracht heeft ten aanzien van den schuldenaar geen gevolg dan van het oogenblik, dat dezelve aan hem is beteekend geworden, of dat hij de overdracht schriftelijk heeft aangenomen of erkend. (art. 668 B. W.)

Deze levering of opdracht, ziet men, geschiedt niet zoo eenvoudig als de vorige. Men is om zijne rechten te kunnen handhaven verplicht daartoe sommige vormen in acht te nemen en na te komen; bijv.: men heeft op iemand eene schuldbekentenis, die niet aan toonder luidt; en aangezien die schuld nog niet opeischbaar is, en men door de eene of andere omstandigheid gelden behoeft, verkoopt men de schuldvordering en draagt men die aan een en ander over. Nu moet vooreerst hiervan opgemaakt worden eene authentieke of eene onderhandsche akte van overdracht, en moet van die overdracht door den schuldenaar eene schriftelijke verklaring worden afgegeven, behelzende dat hij den nieuwen schuldeischer heeft aangenomen of erkend.

Mocht de schuldenaar deze verklaring niet verkiezen te geven, dan moet die overdracht aan hem gerechtelijk, dat is per deurwaarder-exploit, worden beteekend.

---

Ten opzichte van effecten en schuldvorderingen aan toonder wordt de overgave voor levering gehouden. (art. 668 B. W.)

De levering van inschrijving op het Grootboek der Nationaie Schuld, geschiedt ingevolge de voorschriften en verordeningen op dat stuk bestaande.

De levering van op naam staande aandeelen in maatschappijen, geschiedt overeenkomstig derzelve statuten, en bij gebreke van bepalingen daaromtrent, op de wijze als bij het Wetboek van Koophandel op dat stuk is voorgescreven. (art. 669 B. W.)

De bepalingen der twee voorgaande artikelen maken geen inbreuk op de wetten en gebruiken in zaken van koophandel. (art. 670 B. W.)

---



De levering of opdracht van onroerende zaken geschiedt door de overschrijving van de akte in de daartoe bestemde openbare registers (art. 671 B. W.)

---

Alvorens dan onroerende goederen ten name van den nieuwen eigenaar kunnen worden gebracht, moet daarvan opgemaakt worden eene behoorlijke akte, omdat door dusdanig stuk de overschrijving in de daartoe bestemde openbare registers moet plaats hebben.

In de daartoe bestemde openbare registers, dat zijn de zoodanige, die tot dat einde bewaard worden aan de kantoren der hypotheeken van het kadaster.

Den nieuwen eigenaar heeft tevens het recht van den vorigen eigenaar te vorderen alle titels en papieren, welke op de onderwerpelijke goederen betrekking hebben.

---

#### *Een recht van erfgenaamschap.*

Een recht van erfgenaamschap heeft men hiervoren bij de erfopvolging gezien, kan zijn wettelijk of testamentair.

De wettelijke erfopvolging daarbij uiteengezet zijnde, behandelen wij nu de testamentaire.

Wij hebben gezien, dat bij wettelijke erfopvolging overledene personen door hunne wettige afstammelingen, bij plaatsvervulling, kunnen worden vertegenwoordigd; doch dit is bij de testamentaire erfopvolging niet het geval. Wanneer derhalve de testateur wil, dat, indien de bij testament bevoorreechte vóór hem kwam te overlijden, dat alsdan zijne kinderen of deszelfs afstammelingen het in het testament toegekende gedeelte zoude erven, dan moet dit uitdrukkelijk in het testament worden bepaald. — En

daar het, zoo niet in alle dan toch voorzeker in de meeste gevallen, de bedoeling is, ingeval van vóóroverlijden van den begiftigde, deszelfs kinderen in zijne plaats te laten treden, is het zaak hierop bedacht te zijn.

---

Art. 924 B. W. zegt:

„De goederen, welke iemand bij zijn overlijden nalaat, behooren aan zijne wettelijke erfgenamen, voor zooverre hij daarover niet bij uitersten wil wettiglijk mocht hebben beschikt.”

Hiervoren hebben wij gezien, dat er personen zijn, die de vrije beschikking over al hunne goederen niet bezitten, en dat zijn dusdanige personen, die bij overlijden erfgenamen nalaten in de rechte linie, hetzij in de nederdalende, hetzij in de opgaande linie. Immers art. 960 van het B. W. zegt:

»De legitieme portie of het wettelijk erfdeel is een gedeelte der goederen, hetwelk aan de bij de wet geroepene erfgenamen in de rechte linie wordt toegekend, en waarover de overledene noch bij gifte onder de levenden, noch bij uitersten wil, heeft mogen beschikken.”

Dat wettelijk erfdeel bestaat, in de nederdalende linie, indien de erflater slechts één wettig kind nalaat, in de helft der goederen, welke het kind bij versterf zoude hebben geërfd. (art. 961 B. W.)

»Bij versterf nu zou dat kind erfgenaam geweest zijn van al de goederen, bijgevolg heeft de erflater slechts kunnen beschikken over de helft van zijne goederen.”

---

Indien er twee kinderen overblijven, is het wettelijk erfdeel voor ieder kind tweederde gedeelte van hetgeen hetzelfde bij versterf zoude erven. (art. 961 B. W.)

„Bij versterf nu zouden deze twee kinderen de geheele nalatenschap hebben bekomen, dat is ieder de helft, in dit geval heeft de erflater mitsdien de vrije beschikking over een derde gedeelte zijner goederen.”

Voorbeeld:

A. erflater, nalatenschap f 100,—	B. en C. kinderen, erfdeel bij versterf $\frac{1}{2}$ of f 50.— wettelijk erfdeel $\frac{2}{3}$ of f 33.33 <sup>s</sup>
---	--

erfdeel bij versterf  
 $\frac{1}{2}$  of f 50.—  
wettelijk erfdeel  
 $\frac{2}{3}$  of f 33.33<sup>s</sup>

makende te zamen een bedrag van f 66.67, zoodat het restant, waarover de erflater de vrije beschikking had bedraagt, zooals hierboven is gezegd, een derde gedeelte of f 33.33.

---

Ingeval de overledene drie of meer kinderen nalaat, zal het wettelijk erfdeel drie vierde gedeelte bedragen, van hetgeen elk kind bij versterf zoude gehad hebben. (art. 961 B. W.)

Voorbeeld:

A. erflater, nalatenschap f 100.—	B. C. D. of meer kinderen, erfdeel bij versterf te zamen de geheele nalatenschap of f 100.— wettelijk erfdeel te zamen $\frac{3}{4}$ of f 75.—
---	---

zoodat het restant, waarover de erflater de vrije beschikking had, bedraagt het een vierde of f 25.

---

In de opgaande linie bedraagt het wettelijk erfdeel altijd

de helft van hetgeen volgens de wet aan elken bloedverwant in die linie bij versterf toekomt. (art. 962 B. W.)

1<sup>e</sup> voorbeeld :

Wanneer de erflater geene broeders of zusters of derzelve afstammelingen, doch alleen zijne ouders heeft nagelaten.

C. erflater,	A. en B. ouders,
-----------------	---------------------

nalatenschap f 100.— erfdeel bij versterf erfdeel bij versterf  
 $\frac{1}{2}$  of f 50.—  $\frac{1}{2}$  of f 50.—  
 wettelijk erfdeel wettelijk erfdeel  
 $\frac{1}{4}$  of f 25.—  $\frac{1}{4}$  of f 25.—

alzo te zamen voor wettelijk erfdeel de helft of f 50.—  
 zoodat de erflater de vrije beschikking had over de helft zijner goederen.

2<sup>e</sup> voorbeeld :

Wanneer de erflater ook een broeder of eene zuster heeft nagelaten.

A. erflater,	A. en B. ouders,	D. broeders of zusters
-----------------	---------------------	---------------------------

nalatenschap f 100.— erfdeel bij versterf erfdeel bij versterf  
 voor ieder  $\frac{1}{3}$  of  $\frac{1}{3}$  of f 33.33.  
 f 33.33<sup>s</sup>  
 wettelijk erfdeel wettelijk erfdeel  
 voor ieder de helft niets  
 in het  $\frac{1}{3}$  gedeelte  
 of f 16.66<sup>s</sup> en  
 alzo te zamen.  
 f 33.33.

weshalve in dit geval de erflater de vrije beschikking had over  $\frac{2}{3}$  gedeelte of f 66.67, omdat aan broeders of zusters geen wettelijk erfdeel wordt toegekend.

Zijn er meerdere broeders of zusters of derzelver afstammelingen, dan wordt het beschikbare gedeelte steeds grooter, zooals men hiervoren bij de erfopvolging heeft gezien. En laat men geene bloedverwanten in de rechte linie na, dan heeft men de vrije beschikking over al zijne goederen.

Bovendien kan het gebeuren, dat men, ofschoon bloedverwanten in de rechte linie nalatende, toch de vrije beschikking over al zijne goederen heeft; en dat geval bestaat wanneer men geene ouders, maar wel grootouders nalaat, tegelijk met broeders of zusters of derzelver afstammelingen, omdat de grootouders niet erven, wanneer de overledene ook broeders of zusters of derzelver afstammelingen heeft achtergelaten.

---

De hierover staande berekening kan evenwel eenig verschil opleveren, wanneer in eene nalatenschap, nevens wettige kinderen, er ook wettelijke erkende natuurlijke kinderen zijn, — immers art. 963 B. W. zegt:

»Het wettelijke erfdeel van een natuurlijk, doch wettelijk erkend kind, bestaat uit de helft van dat gedeelte, hetwelk de wet aan hetzelfde in de nalatenschap bij versterf toekent.»

---

Het levert nogthans geen verschil op in de gevallen, wanneer er, behalve een wettelijk erkend natuurlijk kind er slechts maar een wettig kind is, en waarom niet?

Laten wij zien.

De nalatenschap bedraagt *f* 100. — Was het natuurlijk erkend kind nu wettig geweest, dan zou deszelfs aandeel bij versterf *f* 50. — hebben bedragen, doch nu geniet het van dat bedrag slechts een derde gedeelte, en een derde

daarvan bedraagt  $f 16.67$ , of een zesde gedeelte der geheele nalatenschap. Dit afgetrokken van de som van  $f 100$ . — blijft restant voor het wettig kind  $\frac{2}{3}$  of  $f 83.33$ ; de helft daarvan bedraagt  $41.66^5$ , en van  $16.67$  de helft is  $f 8.33^5$ , dit zamen gevoegd maakt te zamen tot erfdeel bij versterf  $f 50$ . — of de helft der nalatenschap, zoodat de erfflater de vrije beschikking heeft gehad over de wederhelft zijner goederen, — en alzoo gelijk aan het op bladzijde 110 vermelde, alwaar het wettig kind slechts alleen tot erfge-naam geroepen werd.

Zijn er nu evenwel drie wettige kinderen, dan heeft het eenig verschil, want in dat geval zou het natuurlijk kind slechts bij versterf erven een derde in het vierde gedeelte der nalatenschap of een twaalfde in de geheele nalatenschap, bedragende  $f 8.33$ . Dit afgetrokken van de som van  $f 100$ . —, blijft  $91.67$  voor de drie wettige kinderen. Het een vierde gedeelte nu van  $f 91.67$  bedraagt  $f 22.92$  daarbij gevoegd de helft van  $f 8.33$ , is . . . . » 4.17

Te zamen uitmakende. . . f 27.09

of  $\frac{1}{3}$  van de geheele nalatenschap. Dus  $f 2.09$  meer dan hiervoren op bladzijde 111, waar zich de drie wettige kinderen alleen bevonden. De erfflater heeft mitsdien in dit geval de vrije beschikking gehad over  $\frac{1}{3}$  zijner nalatenschap.

Om derhalve datgene te kunnen genieten, wat bij testament aan ons is toegekend, mag door den erfflater niet beschikt zijn over dat gedeelte, waarover hij de vrije beschikking niet had. — Vandaar, dat dit altijd stipt in het oog moet worden gehouden; immers wat baat het den bevoordeelde, wanneer hij het hem daarbij toegekende toch niet kan bekomen.

---

Behalve het hiervoren gemelde is er nog een geval, waarin van het genoemde beschikbare gedeelte moet worden afgeweken, en dat is voor het geval iemand die een tweede

of volgend huwelijk mocht hebben aangegaan, dien lateren echtgenoot zou willen bevoordeelen.

Wanneer zoo iemand, kinderen uit een vroeger huwelijk hebbende, dat zou willen doen, dan kan aan dien lateren echtgenoot nooit meer worden geschonken dan zoodanig gedeelte, hetwelk een dier wettige kinderen geniet, en in geen geval ooit meer dan een vierde gedeelte, al was er slechts maar één kind; immers art. 949 B. W. zegt:

„De man of de vrouw, die, kinderen uit een vroeger bed hebbende, een tweede of volgend huwelijk aangaat, zal bij uitersten wil aan zijnen lateren echtgenoot niet meer mogen geven dan het minste gedeelte, hetwelk een der wettige kinderen geniet, en zonder dat in eenig geval de beschikking het vierde deel van zijne goederen mag te boven gaan.”

Hieruit ziet men, dat, niettegenstaande er slechts maar één wettig kind uit een vroeger huwelijk bestond, aan den nieuwen echtgenoot toch niet meer mag worden gegeven dan een vierde gedeelte, en indien er meer kinderen waren, bijv. 4, 5, 6, 7 of meer, dan niet meer dan het minste gedeelte, hetwelk een dier wettige kinderen geniet.

---

*Zien wij nu wat een testament is.*

Een testament of uiterste wil is eene akte, houdende verklaring van hetgeen iemand wil, dat na zijn dood zal geschieden, en welke akte door hem kan worden herroepen. (art. 922 B. W.)

Men kan alzoo het testament, dat men van daag gemaakt heeft, morgen veranderen. (Dit is eene wetsbepaling, waardoor het maken van een uitersten wil aanbeveling verdient, om daartoe steeds zoo spoedig mogelijk over te gaan en niet te wachten tot de laatste oogenblikken, aangezien

men toch ten allen tijde het recht heeft daarin verandering te brengen;) — terwijl het anders zoo menigmaal gebeurt, dat men zoo gaarne sommige zaken vóór zijn afsterven zoude hebben willen geregeld of beschikt, doch ten gevolge van plotseling opkomende omstandigheden hiertoe buiten staat is.

---

Tot het maken of herroepen van eenen uitersten wil moet men zijne verstandelijke vermogens bezitten. (art. 942 B. W.)

Minderjarigen, die den vollen ouderdom van achttien jaren niet hebben bereikt, mogen geen uitersten wil maken. (art. 944 B. W.)

Geen uiterste wil kan bij dezelfde akte door twee of meer personen gemaakt worden, hetzij ten voordeele van eenen derde, hetzij onder den titel van eene wederkeerige of onderlinge beschikking. (art. 977 B. W.)

Van ieder persoon moet het testament derhalve bij afzonderlijke akte worden opgemaakt. Het kan dus nooit bij dezelfde akte geschieden, al zou men elkander ook over en weder met hetzelfde begiftigen; — zooals bijv. echtgenooten doen, die geen kinderen of afstammelingen daarvan hebbende, elkander tot erfgenaam maken.

---

De wet onderscheidt drie soorten van testamenten, zooals men ziet bij (art. 978 van het B. W.), dat zegt:

- »Een uiterste wil kan alleen worden gemaakt:
1. of bij eene olographische of eigenhandig geschrevene akte;
  2. of bij eene openbare akte;
  3. of bij eene geheime of geslotene beschikking.»
-



Eene olographische uiterste wil moet met de hand des erflaters geheel geschreven en geteekend zijn.

Het moet door den erflater bij eenen notaris in bewaring worden gesteld. (art. 979 B. W.)

---

Een uitersten wil bij openbare akte moet ten overstaan van eenen notaris en in tegenwoordigheid van twee getuigen worden verleden. (art. 985 B. W.)

---

Wanneer de erflater een besloten of geheim testament wil maken, zal hij verplicht zijn zijne beschikkingen te onderteekenen, hetzij hij die zelf geschreven hebbe, hetzij hij die door eenen anderen hebbe laten schrijven. Het papier, hetwelk zijne beschikkingen bevat of het papier, hetwelk tot een omslag dient, indien er een omslag gebruikt wordt, zal gesloten en verzegeld worden.

De erflater zal hetzelfde zoo gesloten en verzegeld aan den notaris, in tegenwoordigheid van vier getuigen, aanbieden, of hij zal het in hunne tegenwoordigheid moeten doen sluiten en verzegelen, en moeten verklaren, dat in het gemelde papier zijn uiterste wil begrepen is, en dat die uiterste wil, hetzij door hem zelven geschreven en door hem geteekend is, of door een ander geschreven en door hem geteekend is. (art. 987 B. W.)

Ingeval de erflater niet kan spreken, maar wel schrijven, zal hij een besloten uitersten wil kunnen maken, mits dezelve met zijne hand geheel geschreven, gedagteekend, en onderteekend worde, hij dezelve aan den notaris en de getuigen aanbiede, en boven de akte van superscriptie in hunne tegenwoordigheid schrijve en onderteekene, dat het papier, hetwelk hij hun aanbiedt, zijn uiterste wil is. (art. 988 B. W.)

---

De formaliteiten, waaraan de onderscheidene uiterste willen, volgens de bepalingen van deze afdeeling onderworpen zijn moeten worden in acht genomen, op straffe van nietigheid (art. 1000 B. W.)

Bij het lezen van dit artikel is, naar mijne meening, de uiterste wil bij openbare akte de verkieslijkste en voor den testateur de gemakkelijkste, en waarom? Omdat men aan een testament bij openbare akte zelf niets heeft te schrijven, maar volstaat met daarvan aan den notaris opgave te doen; terwijl bij een olographisch of geheim testament niet alleen strikt het hiervoren gemelde moet worden nagekomen, maar bovendien, zooals men daarbij ziet, om geldig te kunnen zijn, toch bij een notaris moet worden gedeponeed, en daarvan door den notaris worden opgemaakt óf eene akte van bewaargeving, zoo het een olographisch, of eene akte van superscriptie zoo het een geheim testament betreft; terwijl, wanneer men zoo iets niet stiptelijk nakomt, het testament daardoor is van nul en geener waarde.

Zijn er evenwel personen, die de voorkeur geven aan een olographisch of geheim testament, omdat zij alsdan gebruik kunnen maken van de daaromtrent vrijgevege bepalingen der wet, door hun laatste wil tot na hunnen dood voor een ieder geheim te kunnen houden, dan verdient het mijns inziens toch altijd aanbeveling, omtrent eene zoo gewichtige aangelegenheid met den notaris, bij wien men het in bewaring wil brengen, bevorens in onderhandeling te treden.

---

Het eenige wat men zoo maar onderhandsch, in zake den uitersten wil, kan maken, is omschreven bij art. 982 B. W., te weten:

»Bij een enkel onderhandsch, door den erflater geheel

geschreven, gedagteekend en onderteekend stuk, kunnen, zonder verdere formaliteiten, beschikkingen na doode worden gemaakt, doch alleen en bij besluiting der aanstelling van executeuren, ter bestelling van begrafenis, tot het maken van legaten van kleederen, van lijfstoebehoorens, van bepaalde lijfsieraden en van bijzondere meubelen."

De herroeping van zoodanig stuk kan op dezelfde wijze onder de hand geschieden.

Na het overlijden van den erflater moet dat stuk worden aangeboden aan den rechter van het kanton, alwaar de erfenis is opengevallen. (art. 983 B. W.)

Bovendien zijn er nog omstandigheden, waarin van de hiervoren gestelde bepalingen, in zake den uitersten wil, mag worden afgeweken, en dat is:

1. In tijd van oorlog voor krijssliden en andere personen, tot de legers behoorende, en zich in het veld of wel in eene belegerde plaats bevindende. (art. 993 B. W.)
2. Voor personen, die zich gedurende den loop eener reis op zee bevinden; art. 994 B. W.) en
3. Voor personen, zich bevindende in plaatsen met welke alle gemeenschap, uithoofde van de pest of andere besmettelijke ziekte, verboden is. (art. 995 B. W.)

Krijgsliden moeten alsdan hunnen uitersten wil maken ten overstaan van eenen officier, welke ten minste den graad van luitenant heeft in tegenwoordigheid van twee getuigen (art. 993 B. W.)

De personen, op eene zeereis, ten overstaan van den kapitein of stuurman van het vaartuig, in tegenwoordigheid van twee getuigen. (art. 994 B. W.)

De personen, in plaatsen met welke alle gemeenschap, uithoofde van pest of andere besmettelijke ziekten, is ver-

boden, voor elk openbaar ambtenaar, in tegenwoordigheid van twee getuigen. (art. 995 B. W.)

De uiterste willen, in de drie voorgaande artikelen vermeld, zullen door den erfflater, alsmede door dengenen, voor wie zij verleden zijn, en ten minste door één der getuigen onderteekend moeten worden.

Indien de erfflater of een der getuigen verklaart, dat hij niet schrijven kan of belet wordt te teekenen, zal van die verklaring, alsmede van de oorzaak van het beletsel, in de akte uitdrukkelijk worden melding gemaakt. (art. 996 B. W.)

Deze uiterste willen zullen krachteloos zijn, indien de erfflater komt te sterven zes maanden nadat de oorzaak, waarom dezelve in dien vorm zijn gemaakt, heeft opgehouden. (art. 997 B. W.)

Men ziet dus, dat de wetgever deze gunstige bepalingen alleen heeft gemaakt, om in tijd van nood (zooals de hiervoren omschreven gevallen werkelijk zijn,) een ieder in de gelegenheid te stellen, zijn uiterste wil alsdan toch ook op wettige wijze te kunnen maken, maar die ook alleen geldig verklaart, zes maanden nadat de oorzaak, waarom dezelve in dien vorm zijn gemaakt, heeft opgehouden te bestaan.

Ze zijn derhalve krachteloos en van geene waarde:

1. Wanneer de oorlog zes maanden heeft opgehouden, of de staat van beleg is opgeheven.
2. Zes maanden na eene zeereis; en
3. Zes maanden nadat de gemeenschap met andere plaatsen zal zijn hersteld.

---

Alvorens dit onderwerp geheel te verlaten, zou hier nog gevoegelijk kunnen worden behandeld de geoorloofde erfstellingen over de hand, ten behoeve van kleinkinderen en

van afstammelingen van broeders en zusters, zooals die bedoeld zijn bij art. 1020 en 1021 B. W.

De goederen, waarvoor ouders het recht van beschikking hebben, kunnen door hen, bij uitersten wil, geheel of gedeeltelijk worden gegeven aan een of meer hunner kinderen, met last om die goederen uit te keeren, zoowel aan derzelver kinderen, die reeds geboren zijn, als aan die, welke nog geboren zullen worden.

Ingeval van vóóroverlijden van een kind, zal dezelfde beschikking kunnen worden gemaakt ten voordeele van een of meer kleinkinderen, met last om de goederen aan hunne kinderen, welke reeds geboren zijn en nog geboren zullen worden, uit te keeren.

Insgelijks zal de uiterste wilsbeschikking bestaanbaar zijn ten voordeele van een of meer broeders of zusters van den erflater, voor het geheel of een gedeelte der goederen, die bij de wet niet buiten beschikking gehouden zijn, onder den last om de goederen uit te keeren, zoowel aan de kinderen van zijne voorzegde broeders en zusters, welke reeds geboren zijn, als aan die, welke nog geboren zullen worden.

Dezelfde beschikking kan worden gemaakt ten voordeele van een of meer kinderen van vóóroverleden broeders of zusters, onder den last om de goederen uit te keeren, zoowel aan derzelver kinderen, die reeds geboren zijn, als aan die, welke nog geboren zullen worden.

En bij art. 1023 B. W.: »Deze beschikkingen zullen niet anders gelden dan voor zooverre de erfstelling over de hand slechts zal zijn gemaakt voor éenen graad, en ten voordeele van al de kinderen van den bezwaarden persoon, die reeds geboren zijn, en nog geboren zullen worden, zonder uitzondering of voorrang van ouderdom of kunne.»

Hieruit volgt:

1. Dat in de eerste plaats het bedrag der erfstellingen over de hand nooit meer kan bedragen dan het be-

schikbare gedeelte, dat is het zoodanig gedeelte, zooals men hiervoren heeft gezien, waarover de erflater de vrije beschikking had.

2. Dat de erfstelling over de hand altijd slechts gemaakt kan worden over éénen graad, en dat die erfstelling dan ten voordeele moet zijn van al de kinderen van den bezwaarden persoon, zelfs van die kinderen, die nog geboren zullen worden.
3. Dat de ouders dien last kunnen opleggen aan een of meer hunner kinderen, met last om de door hen bemaakte goederen uit te keeren aan derzelver kinderen.
4. Dat grootouders dien last kunnen opleggen bij vóór-overlijden van een kind, aan een of meer hunner kleinkinderen, met last om die goederen uit te keeren aan derzelver kinderen.
5. Dat broeders en zusters dien last kunnen opleggen aan een of meer hunner broeders of zusters, met last om de door hen bemaakte goederen uit te keeren aan de kinderen van zijne voorzegde broeders of zusters
6. Dat bij vóóroverlijden van broeders of zusters dien last kan gelegd worden op een of meer hunner kinderen (dat geschiedt alsdan door ooms of moeien), met last om die goederen uit te keeren aan derzelver kinderen.

---

*4. Op zaken kan men ook hebben een recht van vruchtgebruik.*

Vruchtgebruik is een zakelijk recht, om van een anders goed de vruchten te trekken, alsof men zelf eigenaar daarvan ware, mits zorgende, dat de zaak zelve in stand blijve. (art. 803 B. W.)

Men geniet derhalve de vruchten, even alsof men zelf

eigenaar van het goed ware, onder de verplichting evenwel om te zorgen, dat de zaak, (de goederen waarvan men de vruchten trekt) zelve in stand blijve.

Vruchtgebruik kan gevestigd worden ten behoeve van een of meer bepaalde personen, ten einde daarvan het genot te hebben, hetzij gezamenlijk, hetzij bij opvolging, (art. 805 B. W.)

Vruchtgebruik wordt verkregen door de wet of door den wil des eigenaars. (art. 806 B. W.)

»Door de wet;» zooals bijv. ouders die het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen hunner kinderen, (zolang deze den ouderdom van twintig jaren niet hebben vervuld of eerder mochten zijn gehuwd).

»Door den wil des eigenaars;» zooals bij testamenten, bij huwelijksche voorwaarden, bij overeenkomsten enz.

De titel van vruchtgebruik van een onroerend goed moet in de openbare daartoe bestemde registers worden overgeschreven. (art. 807 B. W.)

»Openbare daartoe bestemde registers;» dat zijn de zoodanige, die tot dat einde bewaard worden ten kantore van hypothecken en van het kadaster.

*Waarin bestaan de rechten van den vruchtgebruiker?*

De vruchtgebruiker heeft het recht:

1. Om alle soorten van vruchten te genieten, die van het goed, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, kunnen voortkomen, om het even of de voortbrengselen bestaan in natuurlijke vruchten, in vruchten van nijverheid of in burgerlijke vruchten. (art. 808 B. W.)
2. Om de vruchten te genieten, die bij den aanvang van het vruchtgebruik nog aan boomen of wortels vast zijn, onder gehoudenheid om bij het eindigen

- van het vruchtgebruik de vruchten, die zich alsdan in denzelfden staat bevinden, zonder vergoeding aan den eigenaar te laten. (art. 809 B. W.)
3. De burgerlijke vruchten worden gerekend van dag tot dag verkregen te worden en behooren aan den vruchtgebruiker, naarmate zijn vruchtgebruik duurt, welk ook het tijdstip moge wezen, waarop dezelve betaalbaar zijn gesteld. (art. 810 B. W.)
  4. Om van eene lijfrente gedurende het vruchtgebruik de loopende rente te ontvangen. (art. 811 B. W.)
  5. Om, indien het vruchtgebruik zaken bevat, die zonder dadelijk te niet te gaan, echter langzamerhand door het gebruik verminderen, zooals kleederen, linnen, huisraad en andere soortgelijke, zich daarvan te bedienen tot het gebruik, waartoe die zaken bestemd zijn, zonder evenwel verplicht te zijn, om bij het eindigen des vruchtgebruiks die zaken in eenen anderen staat terug te geven dan in dien, waarin zij zich alsdan bevinden, voor zooverre zij niet door de kwade trouw of schuld van den vruchtgebruiker mochten zijn slechter geworden. (art. 812 B. W.)
  6. Om, indien het vruchtgebruik kaphout bevat, daarvan het genot te hebben, mits in acht nemende de orde en de hoeveelheid van het kappen, overeenkomstig het doorgaand gebruik des eigenaars. (art. 813 B. W.)
  7. Om het genot te hebben van die partijen hout van opgaande boomen, welke regelmatig gehakt worden, mits in acht nemende de vaste tijdstippen en de gewoonten der vorige eigenaars. (art. 814 B. W.)
  8. Om de door toeval uit den grond gerukte of afgebroke ne boomen te gebruiken tot het doen der reparatien, tot welk hij gehouden is. (art. 815 B. W.)
  9. Om uit de bosschen staken te nemen voor de wijn-



- gaarden en hetgeen noodig is om de vruchtboomen te stutten en de tuinen te onderhouden en te be-teelen. (art. 816 B. W.)
10. Om boomen, welke uit eene kweekerij, zonder die te beschadigen, getrokken kunnen worden, daaruit te trekken, mits de vruchtgebruiker zich omtrent de wederaanvulling gedrage naar het plaatselijk gebruik en de gewoonten des eigenaars. (art. 817 B. W.)
  11. Om doode vruchtboomen, gelijk ook die bij toeval zijn uit den grond gerukt of afgebroken, tot zich te nemen, mits hij andere in derzelve plaats stelle. (art. 818 B. W.)
  12. Om zijn recht van vruchtgebruik uit te oefenen, of in persoon, of het goed te verhuren, of te verpachten, of zelfs het vruchtgenot te verkoopen, te bezwaren of om niet af te staan. Doch zich in alle gevallen te gedragen naar het plaatselijk gebruik en de gewoonten der eigenaars, ook ten aanzien van den tijd der verhuring of verpachting, en bij gebreke van zoodanige gebruiken of gewoonten mogen huizen voor geen langeren tijd dan voor vier en landerijen dan voor zeven jaren worden verhuurd. (art. 819 B. W.)
  13. Om het genot te hebben van de vermeerdering, welke aan het goed, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, door aanspoeling is aangekomen. Eveneens van de erfdiensbaarheden en in het algemeen van alle andere rechten, waarvan de eigenaar het genot kan hebben. Alzoo ook van de jacht en visscherij. (art. 821 B. W.)
  14. Om dientengevolge op dezelfde wijze als de eigenaar, het genot te hebben van de mijnen, steen- of kolengroeven en veenderijen; voor zooverre die bij den aanvang van het vruchtgebruik reeds ontgonnen waren. (art. 822 B. W.)
  15. Om spiegels, schilderijen en andere sieraden, welke door hem zijn aangebracht door hem of zijn erfge-

namen terug te nemen, mits de plaatsen in haren vorigen staat worden hersteld. (art. 827 B. W.)

16. Om alle zakelijke rechtsvorderingen uit te oefenen, welke de wet aan den eigenaar toekent. (art. 828 B. W.)

*Waarin bestaan de voornaamste verplichtingen van  
den vruchtgebruiker*

De voornaamste verplichtingen van den vruchtgebruiker bestaan in:

1. Om ten zijnen koste en in tegenwoordigheid van den eigenaar, of deze ten minste behoorlijk oproepen zijnde, eene beschrijving der roerende en eenen staat der onroerende goederen, welke aan het vruchtgebruik onderworpen zijn, te laten opmaken.

Niemand kan van deze verplichting, bij de acte waarbij het vruchtgebruik wordt daargesteld, worden ontheven. De beschrijving en staat kunnen onderhandsch worden opgemaakt, indien de eigenaar tegenwoordig is. (art. 830 B. W.)

Dus niet onderhandsch, wanneer de eigenaar niet tegenwoordig is, men zij hierop wel bedacht."

2. Om persoonlijke of zakelijke gerechtelijke goedgekeurde zekerheid te stellen, dat hij van de zaak, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, als een goed huisvader zal gebruik maken, zonder dezelve te verslimmeren of te verwaarloozen, mitsgaders dat de goederen zullen worden teruggegeven of derzelve waarde, indien onder het vruchtgebruik verbruikbare zaken zijn begrepen. (art. 831 B. W.)

»De vruchtgebruiker kan bij de akte, waarbij het vruchtgebruik wordt daargesteld, van de verplichting, om zekerheid te stellen, worden ontheven." (art. 832 B. W.) »Terwijl gerechtelijke

goedgekeurde zekerheid alleen dan te pas komt, wanneer partijen het omtrent de gestelde zekerheid niet eens kunnen worden."

Wijders zijn van het stellen van zekerheid nog vrijgesteld:

1. Ouders die het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen hunner kinderen;
  2. diegenen welke hun goed onder voorbehoud van vruchtgebruik hebben verkocht of ten geschenke gegeven;
  3. de vruchtgebruiker van zaken, die onder het beheer van andere personen zijn gesteld;
  4. de vruchtgebruiker van roerende goederen, welke door het gebruik verminderen, mits hij onder eede verklare dat hij geene zekerheid heeft kunnen vinden, en belove dat hij de goederen, bij het einde des vruchtgebruiks, zal terug leveren. (art. 832 en 834 B. W.)
3. Om de reparatiën tot onderhoud te doen, ter uitzondering nogthans van de grove reparatiën, deze blijven ten laste van den eigenaar, ten ware dezelve veroorzaakt mochten zijn door verzuim van gewoon onderhoud, sedert den aanvang van het vruchtgebruik, in welk geval de vruchtgebruiker ook daartoe gehouden is. (art. 840 B. W.)

Als grove reparatiën worden aangemerkt:

1. Die van zware muren en gewelven.
2. De herstelling van balken en geheele daken.
3. De geheele herstelling van dijken, van winterkaden, gemetselde waterwerken, mitsgaders die van steun- en scheidsmuren.  
Alle andere reparatiën worden als gewoon onderhoud gerekend. (art. 841 B. W.)
4. Om voor zijne rekening te nemen alle jaarlijksche en gewone lasten van het erf, gelijk grondrenten, belastingen en andere, die gewoonlijk als lasten

der vruchten worden beschouwd. (art. 843 B. W.)

5. Om van de buitengewone lasten, welke door den eigenaar zijn betaald, interessen aan dezen te vergoeden. (art. 844 B. W.)
6. Om, indien hij een algemeen vruchtgebruik of een vruchtgebruik onder eenen algemeenen titel heeft, met en benevens den eigenaar de schulden te betalen, die door het goed moeten worden opgebracht, op de wijze als volgt:

Men begroot de waarde van het goed, hetwelk aan het vruchtgebruik is onderworpen, en bepaalt vervolgens naar evenredigheid van die waarde, hetgeen tot de betaling der schulden door het goed moet worden opgebracht. (art. 845 B. W.)

»Algemeen vruchtgebruik,» beteekend: geheel.

»Vruchtgebruik onder eenen algemeenen titel,» beteekend: een gedeelte.

7. Om de kosten te betalen van rechtsgedingen, welke zijn vruchtgebruik betreffen, en alle overige veroordeelingen, waartoe die gedingen aanleiding kunnen geven.

Indien het geschil tegelijkertijd den eigenaar en den vruchtgebruiker aangaat en zij beiden in het geding betrokken zijn, zullen zij tot de kosten bijdragen in evenredigheid hunner wederzijdsche belangen, door den rechter te bepalen. (art. 848 B. W.)

8. Om, indien een derde persoon zich eene onwettige aanmatiging op het erf veroorlooft of anderzins de rechten van den eigenaar tracht te verkorten, daarvan aan den eigenaar kennis te geven. Bij gebreke hiervan is hij verantwoordelijk voor alle schade, welke daardoor voor den laatstgenoemden zouden mogen ontstaan. (art. 849 B. W.)
9. Om, wanneer het vruchtgebruik in een schip bestaat, hetzelfde, ingeval eener buitenlandsche reis, te laten verzekeren. (art. 853 B. W.) Bij gebreke hiervan is

hij verantwoordelijk voor alle schade, welke daardoor voor den eigenaar zouden mogen ontstaan.

---

Het vruchtgebruik kan ook onder toezicht gesteld worden van een bewindvoerder, die als dan verplicht is:

1. Alvorens het bewind te aanvaarden, persoonlijke of zakelijke, gerechtelijk goedgekeurde zekerheid te stellen. (art. 836 B. W.)
  2. Ieder jaar aan den vruchtgebruiker rekening en verantwoording te doen, mitsgaders het slot van rekening uit te keeren; — en bij het eindigen van zijn beheer, zoowel aan den eigenaar als aan den vruchtgebruiker, rekening en verantwoording af te leggen. (art. 837 B. W.)
  3. Om voor de rechten des eigenaars en die van den vruchtgebruiker te waken. (art. 850 B. W.)
- 

*Hoe eindigt het vruchtgebruik?*

Vruchtgebruik eindigt:

1. Door den dood van den vruchtgebruiker.

Wanneer het vruchtgebruik ten voordeele voor verscheidene personen gezamenlijk is gegeven, houdt hetzelfde eerst op door den dood van den laatste.

En vruchtgebruik ten voordeele van een zedelijk lichaam, houdt op door de ontbinding van hetzelfde. (art. 855 B. W.)

Aan een zedelijk lichaam evenwel kan vruchtgebruik voor geen langeren termijn dan voor dertig jaren worden toegestaan. (art. 857 B. W.)

Na verstrijking van dien tijd houdt hetzelfde altijd op, al heeft er ook geen ontbinding plaats.

2. Wanneer de tijd tot welken, of de voorwaarden waar-

onder hetzelfde is toegestaan, verlopen of vervuld zijn.

3. Door vermenging, wanneer de bloote eigendom en het vruchtgebruik zijn gekomen in dezelfde hand.

(Dit heeft plaats wanneer de vruchtgebruiker eigenaar wordt, hetzij door wettelijke of testamentaire erfopvolging; of wanneer de goederen door hem van den eigenaar worden gekocht.)

4. Door afstand van den vruchtgebruiker, ten behoeve van den eigenaar.
5. Door verjaring, wanneer de vruchtgebruiker gedurende dertig jaren van zijn recht geen gebruik heeft gemaakt.
6. Door den geheelen ondergang der zaak, waarop het vruchtgebruik is gevestigd. (art. 854 B. W.)

---

Indien het vruchtgebruik alleen op een gebouw gevestigd is en dit gebouw door brand of een ander toeval vernield of door ouderdom is ingestort, heeft de vruchtgebruiker geen recht van genot, noch op den grond, noch op de bouwstoffen. — Maar indien het vruchtgebruik gevestigd is op een stuk goed, waarvan het gebouw een gedeelte uitmaakt, blijft de vruchtgebruiker in het genot van den grond, en mag zich van de bouwstoffen bedienen, hetzij om hetgeen vernield is weder op te bouwen, hetzij om andere gebouwen te herstellen, welke een gedeelte van het goed uitmaken. (art. 859 B. W.)

Het vruchtgebruik van een vaartuig gaat te niet, wanneer dit zich buiten staat bevindt om hersteld te kunnen worden. De vruchtgebruiker heeft geen recht op het wrak of de overblijfselen. (art. 860 B. W.)

Het vruchtgebruik kan ook eindigen door het misbruik, hetwelk de vruchtgebruiker van zijn genot maakt; hetzij door het goed te beschadigen, hetzij door hetzelfde, bij gebreke van genoegzame herstelling en onderhoud, te laten vervallen. (art. 862 B. W.)

---

## VAN HET GEBRUIK EN DE BEWONING.

Het recht van gebruik en dat van bewoning zijn zake-lijke rechten, welke verkregen worden en te niet gaan op dezelfde wijze als het vruchtgebruik. (art. 865 B. W.)

Het recht van gebruik en dat van bewoning verschilt hiermede met vruchtgebruik, dat men bij vruchtgebruik de vruchten geniet van de zaak, alsof men zelf daarvan eigenaar was, en bij het recht van gebruik en dat van bewoning niet. Want:

Hij, die het recht van gebruik op een erf heeft, vermag daarvan slechts zoovele vruchten te trekken, als hij voor zich en zijn huisgezin noodig heeft. (art. 868 B. W.)

Hij vermag dus geene vruchten te trekken om te verkoopen, en een vruchtgebruiker wel.

Ten aanzien van beesten, heeft de gebruiker het recht om daarmede zijn werk te doen, en de melk, voor zoverre de behoefte van hem en van zijn huisgezin vordert, alsmede de mest, te gebruiken, doch hij heeft geenszins het genot van de wol of van de jongen der beesten. (art. 871 B. W.)

En een vruchtgebruiker geniet alles.

De gebruiker van een erf heeft mede geen recht op de jacht en visscherij. (art. 872 B. W.) En een vruchtgebruiker wel.

Hij, die het recht van bewoning in een huis heeft, mag daarin met zijn huisgezin wonen en dat recht bepaald zich tot hetgeen noodzakelijk is ter bewoning van den gebruiker en van deszelfs huisgezin. (art. 873 B. W.)

Het gebruik van bosschen en beplantingen, aan eenen bijzonderen persoon toegestaan, geeft aan den gebruiker alleen het recht om zich van het doode hout te bedienen en om van het hakhout te nemen, hetgeen voor hem en zijn huisgezin noodig is. (art. 876 B. W.)

Bovendien mag iemand, die het recht van gebruik of

het recht van bewoning heeft, zijne rechten aan geen ander afstaan of verhuren. (art. 870 en 874 B. W.) En een vruchtgebruiker wel.

Wat evenwel het stellen van zekerheid betreft en het opmaken van den staat en de beschrijving, hiertoe is dengene, die het recht van gebruik of van bewoning heeft, eveneens verplicht als de vruchtgebruiker. (art. 866 B. W.)

5. *Men kan op zaken hebben een recht van pand.*

Pand is een recht, hetwelk de schuldeischer verkrijgt op eene roerende zaak, die hem door den schuldenaar of door een ander in deszelfs naam, tot zekerheid der schuld, is ter hand gesteld en aan den schuldeischer de bevoegdheid geeft om zich bij voorkeur boven de andere schuldeischers uit die zaak te doen betalen, met uitzondering van de kosten van uitwinning en van de onkosten, die na de in-pand-geving tot behoud van de zaak gemaakt zijn en welke den voorrang zullen hebben. (art. 1196 B. W.)

Pandrecht kan dus alleen plaats hebben op roerende zaken.

Pand-overeenkomst wordt bewezen door alle middelen, die voor het bewijs der hoofdovereenkomst zijn toegelaten. (art. 1197 B. W.)

Die bewijsmiddelen zijn vijfderlei, te weten:

- het schriftelijk bewijs,
- het bewijs door getuigen,
- de vermoedens,
- de bekentenis, en
- den eed. (art. 1903 B. W.)

Pandrecht op lichamelijke roerende zaken en op inschulden aan toonder, wordt gevestigd door het brengen van het pand onder de macht van den schuldeischer of van een derde, omtrent wien partijen zijn overeengekomen.

Het is niet bestaanbaar op zaken, die in de macht van



den schuldenaar of den pandgever worden gelaten of met den wil van den schuldeischer terugkeeren.

Het gaat te niet, wanneer het pand uit de macht van den pandhouder geraakt. (art. 1198 B. W.)

Men ziet dus, dat pandrecht op deze zaken nooit kan bestaan, wanneer het in pand gegeven goed in de handen van den schuldenaar zou verblijven, of op eene zoodanige andere plaats, dat hij er de vrije beschikking over had.

Het pand moet zich derhalve altijd bevinden onder de macht van den schuldeischer of van een derde, omtrent wien partijen zijn overeengekomen.

Tot vestiging van pandrecht op papier aan order wordt behalve het endossement, de overgave van het papier gevorderd. (art. 1198 B. W.)

Endossement geschiedt door op den rug van het stuk te plaatsen:

»Voor mij aan . . . . . en zulks te dagteekenen en te onderteekenen.»

Pandrecht op onlichamelijke roerende zaken met uitzondering van papier aan order of aan toonder, wordt gevestigd door kennisgeving der verpanding aan hem, tegen wien het in pand gegeven recht moet worden uitgeoefend.

Door dezen kan van die kennisgeving en van de toestemming des pandgevers een schriftelijk bewijs worden gevorderd. (art. 1199 B. W.)

»Onlichamelijke roerende zaken zijn: bijv. actien en maatschappijen van geldhandel, — schuldbekentenissen, — vorderingen — enz. Wanneer deze in pand worden gegeven, moet daarvan kennis worden gedaan aan den oorspronkelijken schuldenaar, en kan dezen zelfs vorderen, dat hem daarvan een schriftelijk bewijs worde verstrekt.»

De schuldeischer mag, ingeval de schuldenaar of de pandgever niet aan zijne verplichtingen voldoet, zich het pand niet toeëigenen.

Alle hiermede strijdende bepalingen zijn nietig. (art. 1200 B. W.)

Wanneer de schuldenaar derhalve aan zijne verplichtingen niet voldoet, heeft men toch nimmer het recht het pand voor de schuld voor zich te behouden; — doch in dat geval is men gerechtigd, om na het verstrijken van den bepaalden termijn of indien geen vaste termijn is bepaald, na eene sommatie tot voldoening, het pand in het openbaar, naar plaatselijke gewoonte en op de gebruikelijke voorwaarden, te doen verkoopen, ten einde uit de opbrengst het beloop der schuld met de renten en kosten te verhalen.

Bestaat het pand uit ter markt of ter beurze verhandelbare koopmansgoederen of effecten, dan kan de verkoop ook aldaar geschieden, mits door tusschenkomst van twee makelaars in het vak. (art. 1201 B. W.)

De schuldeischer kan ook in rechten vorderen, dat het pand tot verhaal der schuld met de renten en kosten zal worden verkocht, op de wijze door den rechter te bepalen, of wel de rechter op des schuldeischers vordering toestaan, dat het pand aan dezen, voor een bedrag, bij het vonnis te bepalen, tot het beloop der schuld met de renten en kosten in betaling zal verblijven.

Van de vervreemding van het pand, in de gevallen bij dit en het vorig artikel bedoeld, is de schuldeischer verplicht den pandgever uiterlijk den volgenden dag kennis te geven.

Bericht per telegraaf of bij aangeteekenden brief geldt voor behoorlijke kennisgeving. (art. 1202 B. W.)

De schuldeischer is verantwoordelijk voor het verlies of de vermindering van het pand, voor zooverre zulks door zijne nalatigheid mocht hebben plaats gehad.

De schuldenaar is van zijne zijde verplicht aan den schuldeischer te vergoeden de nuttige en noodzakelijke onkosten, die de laatstgemelde tot het behoud van het pand gemaakt heeft. (art. 1203 B. W.)

»Stellen wij eens, dat een rijtuig in pand is gegeven, dan mag degene, die dat rijtuig in pand heeft, hetzelve niet door achteloosheid laten verwaarloozen; door het bijv. op eene plaats te zetten, waar het noodwendig schade moet lijden. En van den anderen kant is de schuldenaar verplicht, aan den pandhouder terug te geven, die kosten van onderhoud, welke hij tot behoorlijke instandhouding van het rijtuig noodzakelijk heeft moeten aanwenden.»

Indien eene inschuld in pand is gegeven en deze inschuld interessen opbrengt, verrekenet de schuldeischer die interessen met degenen, welke hem mochten verschuldigd zijn. (art. 1204 B. W.)

Het pand is ondeelbaar, niettegenstaande de schuld onder de erfgenamen van den schuldenaar of onder die van den schuldeischer mocht deelbaar zijn.

De erfgenaam van den schuldenaar, die zijn gedeelte in de schuld betaald heeft, kan de teruggave van zijn aandeel in het pand niet vorderen, zoolang de schuld niet ten volle is gekweten.

Wederkeerig mag de erfgenaam van den schuldeischer, die zijn aandeel in de schuld ontvangen heeft, het pand niet teruggeven ten nadeele van diegenen zijner medeerfgenamen, die niet betaald zijn. (art. 1206 B. W.)

De hierboven gemaakte bepalingen zijn niet toepasselijk op zaken van koophandel of op banken van leening, welke bij openbaar gezag zijn gevestigd, voor zooverre bij het Wetboek van Koophandel of bij de verordeningen omtrent die instellingen bijzondere bepalingen zijn gemaakt. (art. 1207 B. W.)

Bovendien zijn er nog twee gevallen, waarin pandrecht nietig wordt verklaard, en dat is: wanneer hetzelve is verleend binnen den tijd van veertig dagen vóór den aanvang van het faillissement, door den schuldenaar of van den staat van kennelijk onvermogen, te weten:

1. Indien hetzelfde is verleend tot waarborg van vóór dien tijd aangegane verbindtenissen, of
2. Indien het tot waarborg van binnen voorschreven termijn aangegane verbindtenissen is toegestaan, en niet dadelijk bij de oorspronkelijke overeenkomst is gevestigd. (art. 774 W. v. K. en art. 891 W. v. B. R.)

---

#### 6. *Een recht van hypotheek.*

Men kan ook nog op zaken hebben een recht van hypotheek, te weten:

Onderzetting of hypotheek is een zakelijk recht op onroerende goederen, strekkende om daaraan de voldoening eener verbindtenis te verhalen. (art. 1208 B. W.)

Hypotheek kan derhalve alleen gevestigd worden op onroerende zaken.

Dat recht is uit deszelfs aard even als pandrecht ondeelbaar en gevestigd op alle de verbondene onroerende goederen in hun geheel, op elk van die goederen en op ieder gedeelte van dezelve.

De goederen blijven daarmede belast, in welke handen dezelve ook overgaan. (art. 1209 B. W.)

---

Voor hypotheek zijn alleen vatbaar;

1. Onroerende goederen, welke in den handel zijn, met derzelve toebehooren, voor zoo verre dat laatste als onroerend goed beschouwd wordt.
2. Het vruchtgebruik derzelve goederen en hun toebehooren.
3. De rechten van opstal en erfpacht.
4. De grondrenten, hetzij in geld, hetzij in natura verschuldigd.

5. Het tiendrecht.

6. Het recht van beklemming. (art. 1210 B. W.)

De Hypotheken strekken zich uit tot alle de latere verbeteringen van het bezwaarde goed, ook tot hetgeen door aanwas of opbouw met hetzelfde vereenigd is. (art. 1211 B. W.)

Hypotheek kan niet worden gevestigd dan door hem die de bevoegdheid heeft het bezwaarde goed te vervreemden. (art. 1214 B. W.)

Uitzondering hierop bestaat ten aanzien van den voogd, den curator, den getrouwen man of elk ander, die uit kracht der wet of eener overeenkomst verplicht is hypotheek te geven, deze kunnen daartoe bij vonnis worden genoodzaakt, hetwelk dezelfde kracht zal hebben alsof zij in de hypotheek hadden toegestemd, en bepaaldelijk zal aanduiden de goederen, op welke de inschrijving zal geschieden. (art. 1217 B. W.)

Hypotheek kan alleen bij notariële akte worden verleend, uitgezonderd in de gevallen bij de wet uitdrukkelijk aangewezen. (art. 1217 B. W.)

Dat is bij de akte van benoeming van een voogd of deszelfs eedsaflegging voor den Kantonrechter.

Hypotheek kan ook bij volmacht worden verleend, doch in dit geval moet de volmacht bij authentieke akte zijn verleden. (art. 1217 B. W.)

De akte, waarbij hypotheek wordt gevestigd, moet bevatten eene bijzondere opgave van het bezwaarde goed en van deszelfs aard en ligging, naar aanleiding der kadastrale indeeling. (art. 1219 B. W.)

Eene hypotheek is slechts van waarde, in zooverre de som, waarvoor dezelve is toegestaan, zeker en bij de akte bepaald is.

Indien de schuld voorwaardelijk of derzelve hoegrootheid onbepaald is, zal de vestiging der hypotheek slechts kracht hebben tot het beloop der geschatte waarde, welke partijen gehouden zijn in de akte op te geven. (art. 1221 B. W.)

Alle bedingen, bij welke de schuldeischer gemachtigd zoude worden om zich het gehypothekeerde goed toe te eigenen, zijn nietig.

Het staat echter den eersten hypothekairen schuldeischer vrij, om, bij het vestigen der hypotheek uitdrukkelijk te bedingen, dat, bij gebreke van behoorlijke voldoening der hoofdsom of van de betaling der verschuldigde renten, hij onherroepelijk zal zijn gemachtigd het verbonden perceel in het openbaar te doen verkoopen, ten einde uit de opbrengst te verhalen zoowel de hoofdsom als de renten en de kosten. (art. 1223 B. W.)

Hij zal ook kunnen bedingen, dat bij willige verkooping van het bezwaarde goed geen zuivering van hypotheek zal kunnen plaats hebben. (art. 1254 B. W.)

De inschrijving der hypothekaire verbanden moet geschieden in de daartoe bestemde openbare registers.

Bij gebreke van die inschrijving, heeft de hypotheek geene kracht hoegenaamd, zelfs niet ten opzichte van schuldeischers, die geen hypothekair verband hebben. (art. 1224 B. W.)

De schuldeischer, die eene ingeschrevene hypotheek heeft, vervolgt zijn recht op het verbonden onroerend goed, in welke handen zich dat ook bevindt, om gerangschikt en betaald te worden volgens de orde van inschrijving. (art. 1242 B. W.)

Ingeval eene hypotheek is gevestigd op één onroerend goed en één of meerdere gedeelten daarvan tot derde bezitters mochten zijn overgegaan, behoudt de schuldeischer de bevoegdheid, om zijn recht op het verbonden goed of op zoodanig gedeelte daarvan als hij raadzaam of voldoende acht, voor het geheel te doen gelden, even alsof het verbondene zich nog onverdeeld in het bezit van den schuldenaar bevond. (art. 1245 B. W.)

---

Hypotheek dus, ziet men, strekt tot waarborg van aan gegane schuldbekentenissen, voor het geval dat den schuldenaar niet aan zijne verplichtingen zou voldoen; — en dat recht strekt zich zelfs zoover uit, dat de schuldeischer zijn recht op het verbondene goed behoud, al ware dat goed zelfs door den schuldenaar aan anderen verkocht. Het is derhalve zaak, bij den koop van vast goed, waar omtrent eenigen twijfel kan bestaan, zich wel te overtuigen of dat goed al of niet is bezwaard, ten einde na de betaling der kooppenningen in geene nadeelige moeilijkheden en onaangenaamheden te vervallen, met de door hypotheek op die goederen geworden wettigen schuldeischer. — Immers het zou kunnen gebeuren, dat men zonder onderzoek (bijv. bij het doen van voordeelige koopen onderhandsch) eigenaar van zekere goederen wordt, zonder te vragen of te onderzoeken of die goederen wel vrij, zuiver en onbelast waren. — Stel nu, dat die goederen met hypotheek waren bezwaard, dat de verkooper de koopsom ontvangt en zich hiermede naar een ander werelddeel verwijdert, zonder dat men hem kan achtervolgen. — Nu komt de hypothekaire schuldeischer en eischt het hem te goed komende, men is dus verplicht, wil men het goed behouden, de hypotheek af te betalen, en zoo wordt het gekochte, in plaats van goedkoop, nog duur. Had men nu evenwel de koopsom nog niet betaald, dan was het minder, want door de afbetaling van den hypothekairen schuldeischer treedt men, ingevolge art. 1438, 2<sup>o</sup>, B. W., bij wijze van subrogatie in alle deszelfs rechten, en door dat men in die rechten treedt, kan men het alzoo betaalde van de koopsom aftrekken.

---

Om echter eene hypotheek van waarde te doen zijn, heeft men hiervoren gezien, is noodzakelijk:

1. Dat de hypotheek zij gesteld bij notariëele akte, of

wel, ingeval het den voogd betreft, bij akte van den Kantonrechter, of indien het de hypotheek betreft, die de vrouw heeft gedongen bij huwelijksvoorwaarden, door een vonnis van de rechtbank.

2. Dat het bezwaarde goed nauwkeurig wordt opgegeven, met vermelding der kadastrale indeeling en grootte.
3. De som, waarvoor hypotheek wordt gegeven, bij de akte bepaald zij; en
4. De hypotheek ingeschreven zij in de daartoe bestemde openbare registers.

»Daartoe bestemde openbare registers,» dat zijn de zoodanige, die tot dat einde bewaard worden aan de kantoren van hypotheeken en van het kadaster.

Even als bij pandrecht is hypotheek nietig, wanneer dezelve is verleend binnen veertig dagen vóór den aanvang van het faillissement, door den schuldenaar of van het vonnis van den staat van kennelijk vermogen.

1. Wanneer dezelve verleend is tot waarborg van vóór dien tijd aangegane verbindtenissen; of
2. Indien het tot waarborg van binnen voorschreven termijn aangegane verbindtenissen is toegestaan en niet dadelijk bij de oorspronkelijke overeenkomst is gevestigd.

Bovendien mogen in beslag genomen onroerende goederen niet worden vervreemd, verhypothekerd of verhuurd ten nadeele van den inbeslagnemer. (art. 505 W. v. B. R.)



VAN DE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN  
TUSSCHEN EIGENAARS VAN  
NABURIGE ERVEN.

Er bestaan, tusschen de eigenaars van naburige erven, rechten en verplichtingen, welke voortvloeien hetzij uit de natuurlijke ligging der erven, hetzij uit de bepalingen der wet. (art. 672 B. W.)

Erven die lager liggen zijn, ten behoeve van degene die hooger gelegen zijn, verplicht het water te ontvangen, hetwelk daarvan natuurlijk afloopt, zonder dat zulks door menschen toedoen bevordert wordt.

De eigenaar van het erf, dat lager ligt, mag geen dijk of dam opwerpen, waardoor deze uitwatering belet wordt; daarentegen mag de eigenaar van het hooger gelegen erf niets in het werk stellen, waardoor de toestand van hetgene, dat lager ligt, verzwaard wordt. (art. 673 B. W.)

Ieder eigenaar kan zijnen nabuur noodzaken hunne aan elkander grenzende eigendommen af te scheiden.

De afscheiding moet ten gemeenen koste gedaan worden. (art. 678 B. W.)

Dit is zeer goed en strikt rechtvaardig zelf, want waren daaromtrent geene wettelijke bepalingen, dan zouden sommige personen of uit onverschilligheid, óf doordien zij met hunne naburen in geen goede verstandhouding verkeeren, hetzij uit plagerij of anderszins, hiertoe niet willen medewerken, hetwelk tot gevolg zou leiden, dat óf die eigendommen zouden zonder zichtbare afscheiding zijn, óf wel de kosten van afscheiding zouden door den eigenaar of eigenaars van slechts ééne zijde worden gedragen.

Ieder eigenaar mag zijn erf afsluiten, behoudens de uitzondering bij artikel 715 gemaakt. (art. 679 B. W.)

Dit artikel zegt:

De eigenaar van een stuk lands of erf, hetwelk tusschen andere landen zoodanig ligt ingesloten, dat hetzelfde geenen toegang heeft tot den gemeenen weg of de gemeene vaart, is bevoegd om van de eigenaars der naastgelegen landen te vorderen, dat zij hem eenen uitweg, ten dienste van zijn land of erf aanwijzen, onder verplichting eener vergoeding, geëvenredigd aan de schade daardoor te veroorzaken."

Deze uitweg moet gemeenlijk genomen worden aan de zijde, waar de toegang van dit stuk lands of erf tot den gemeenen weg of de gemeene vaart de kortste is, zóó echter, dat altijd bij voorkeur die richting genomen worde, welke de minste schade veroorzaakt aan het land, waarover die uitweg is verleend. (art. 716 B. W.)

De verleende uitweg houdt op van het oogenblik, dat dezelve door het ophouden der omstandigheden, bij artikel 715 vermeld, niet meer noodzakelijk is, en men kan zich op geene verjaring beroepen, hoe lang de uitweg ook mocht hebben bestaan. (art. 718 B. W.)

Voetpaden, dreven of wegen aan verscheidene geburen gemeen, welke hun tot eenen uitweg dienen, kunnen niet dan met gemeene toestemming worden verlegd, vernietigd of tot een ander gebruik gebezigd, dan waartoe dezelve zijn bestemd geweest. (art. 719 B. W.)

Een ieder kan in de steden en aaneengebouwde voorsteden en dorpen zijnen nabuur noodzaken om bij te dragen tot het maken of het stellen van afsluiting, dienende tot afscheiding van hunne huizen, opene plaatsen en tuinen.

De wijze en de hoogte der afsluiting zullen geregeld

worden volgens de bijzondere verordening en plaatselijke gebruiken. (art. 690 B. W.)

Het gebeurt nogthans niet zelden, dat afscheiding van opene plaatsen of tuinen geschiedt ten koste der eigenaars van slechts eene zijde, doch deze oorzaak komt veelal hieruit voort, doordien een der naburen niet bij machte is daarin bij te dragen; immers dit gebeurt nog al eens, en wanneer dit nu plaats heeft, zorgde men daarvoor de bewijzen te verkrijgen, dat de scheidsmuur of andere afscheiding niet is een gemeene afscheiding, maar het eigendom van dengene, welke die afscheidig heeft daargesteld, ten einde hieromtrent later met opvolgende eigenaren in geene moeilijkheden te vervallen, want deze zouden zich kunnen beroepen op art. 681 B. W., dat zegt:

»Alle muren, dienende tot afscheiding tusschen gebouwen, landerijen, hoven en tuinen, worden gerekend gemeene muren te zijn, ten ware er een titel of teeken, het tegendeel aanduidende, mocht bestaan.»

Heeft men nu geen titel, dan bestaat het teeken, dat een scheidsmuur niet gemeen is, onder anderen daarin:

1. Dat het bovenste van de muur aan den eenen kant opstaande en loodrecht met deszelfs voetstuk is, en aan den anderen kant schuins afloopt.
2. Dat de muur een gebouw of terras steunt of schraagt, zonder dat er van den anderen kant een gebouw of ander werk aanwezig zij.
3. Dat bij het bouwen van den muur slechts aan de eene zijde hetzij een kap, hetzij steenen lijsten en vooruitstekende steenen zijn geplaatst geworden.

In die gevallen wordt de muur gerekend bij uitsluiting toe te behooren aan den eigenaar, aan wiens kant het gebouw, het terras, de lijsten en vooruitstekende steenen of de goot van zoodanige kappen gevonden worden (art. 682 B. W.)

---

Elk mede-eigenaar mag tegen den gemeenen muur aanbouwen en in denzelfden tot op de helft der dikte balken, ribben, ankers of ander ijzer- of houtwerk doen plaatsn, mits de muur daardoor geene schade lijdt. Doch in dit geval kan de mede-eigenaar vorderen, als ook voor het geval dat men den gemeenen scheidsmuur hooger mocht doen optrekken, dat vooraf door deskundigen de noodige middelen worden beraamd, ten einde het nieuwe werk aan zijne rechten geen nadeel toebrengt.

Indien het nieuwe werk aan den eigendom van den nabuur nadeel veroorzaakt heeft, moet hij daarvoor schadeloos worden gesteld.

Bovendien mag geen der mede-eigenaar, zonder toestemming van den anderen, in den gemeenen muur eenige diepte of holte maken, noch tegen denzelfden eenig werk aanbrengen of doen stennen. (art. 684, 685 en 689 B. W.)

Elk der naburen mag ten zijne koste, in de plaats van eene gemeene heining, eenen gemeenen muur zetten, maar geenzins eene heining in plaats van eenen muur. (art. 691 B. W.)

Wanneer derhalve de afscheiding van een tuin of erf zou bestaan in eene heining die gemeen is, dan mag elk dier naburen, die dat zou verkiezen, daarvoor voor zijne eigene rekening eenen muur in de plaats stellen, en welken muur alsdan ook een gemeenen muur blijft, aangezien hij slechts in de plaats treedt van de bestaande gemeene heining; — doch men mag op dezelfde wijze geen muur vervangen door een heining.

Men mag over het afgesloten of onafgesloten erf van zijne naburen geene rechtstreeksche uitzichten hebben, noch vensters, waardoor men op eens anders erf ziet, noch

balkons of andere dergelijke vooruitspringende werken, tenzij er een afstand van twintig decimeter worde gelaten tusschen den muur, waarin men zoodanige werken maakt en het erf. (art. 695 B. W.)

Terzijde of in de schuinte mag men op het erf van zijnen nabuur geen uitzichten hebben, tenzij op eenen afstand van vijf decimeter. (art. 696 B. W.)

De afstand, waarvan in de twee voorgaande artikelen gesproken is, wordt gerekend van den buitenkant van den muur, in welken de opening gemaakt wordt, en indien er balkons of soortgelijke uitstekende werken zijn, van derzelve buitensten rand tot aan de scheidslinie der beide erven. (art. 697 B. W.)

Wanneer het tot reparatie van eenig gebouw noodzakelijk is, om op den grond van den nabuur eenig steigerwerk te plaatsen, of daarover te gaan om bouwstoffen aan te brengen, is de eigenaar van dien grond verplicht zulks te dulden, behouden schadeloosstelling, indien daartoe gronden zijn. (art. 699 B. W.)

Elk eigenaar is verplicht zijne daken zoodanig in te richten, dat het regenwater op zijn erf of op den openbaren weg afloope, indien dit laatste niet bij de wetten of bij verordeningen is verboden; hij mag het water niet op den grond van zijnen nabuur doen uitloopen. (art. 700 B. W.) Niemand vermag water of vuilnis door de goten van eens anders erf te laten loopen, ten ware hij daartoe het recht mocht hebben verkregen. (art. 701 B. W.)

Alle gebouwen, schoorsteenen, muren, heiningen of andere scheidingen, welke, hetzij door ouderdom, hetzij uit anderen hoofde dreigen in te storten, en die het naburig erf in gevaar brengen of over hetzelfde heen hangen moeten afgebroken, opgebouwd en hersteld worden, op de eerste aanmaning van den eigenaar des naburigen erfs. (art. 702 B. W.)

Dit is alzoo eene verplichting, eene verbintenis, die niet alleen uit kracht der wet geboren wordt, maar die ook voortspuit uit de wet ten gevolge van 's menschen toedoen, en waaraan men mitsdien, door vernieuwing of herstelling van het bestaande, dat gevaarlijk wordt geacht, moet beantwoorden, ten einde daardoor een ander voor schade, voortkomende uit eene onrechtmatige daad, te vrijwaren; en elke onrechtmatige daad, waardoor aan een ander schade wordt toegebracht, dengenen, door wiens schuld die schade veroorzaakt is, in de verplichting stelt om dezelve te vergoeden.

Hij, die in de nabijheid van eenen gemeenen of niet gemeenen muur eenen put, een riool, of een sekreet laat graven, die aldaar een schoorsteen of eene stookplaats, een oven of fornuis wil metselen, er een stal of mestbak tegen aan wil bouwen, of tegen dien muur een magazijn of pakhuis van zout, of eene verzamelplaats van bijtende stoffen wil aanleggen, of daartegen andere schadelijke of gevaarlijke werken wil maken, is verplicht de tusschenruimte te laten of te maken, welke bij de bijzondere verordeningen of gebruiken te dien opzichte is voorgeschreven, of al zoodanige werken aan te leggen, als die reglementen en gebruiken voorschrijven, ten einde alle schaden voor de naburige erven te voorkomen. (art. 703 B. W.)

Regenbakken, putten sekreten, riolen, goten en dergelijke, tusschen naburige erven gemeen, moeten ten koste der eigenaars onderhouden, geruimd of gereinigd worden. (art. 704 B. W.)

De ruiming van gemeene sekreten moet beurtelings, dan over het eene en dan over het andere erf geschieden, (art. 705 B. W.)

Alle grachten of slooten tusschen twee erven worden veronderstelt gemeen te zijn, indien er geen titel of teeken van het tegendeel aanwezig is. (art. 706 B. W.)

Het wordt onder anderen, als een teeken dat de gracht

of sloot niet gemeen is, beschouwd, wanneer de kade of opgeworpene aarde alleenlijk aan de eene zijde van de gracht of sloot gevonden wordt.

In dat geval, wordt de gracht of sloot gerekend voor het geheel aan degene toe te behooren, aan wiens kant de opgeworpene aarde zich bevindt. (art 707 B. W.)

„Onder anderen,” deze woorden vindt men ook in art. 682 hiervoren op bladzijde 144, in zake het teeken, dat een scheidsmuur niet gemeen is; uit die woorden volgt alzoo, dat er dus nog meerdere teekenen kunnen zijn en de nabuur daarom, naar mijne meening, de bevoegdheid heeft ook zijn daarop vermeend recht te mogen bewijzen.

Bovendien moet men onderscheid maken tusschen eenen scheidsmuur en eenen grensmuur; immers een scheidsmuur wordt altijd ter helfte op de grenslijn van ieder der aangrenzende erven geplaatst; terwijl een grensmuur wordt of althans dient geplaatst te worden binnen of uiterlijk op den uitersten rand van zijnen afzonderlijken eigendom.

De gemeene grachten of slooten moeten op gezamenlijke kosten worden onderhouden (art. 708 B. W.)

Ieder der aangrenzende eigenaars mag in de gemeene gracht of sloot visschen, varen, zijne beesten drenken en daaruit tot zijn gebruik water scheppen. (art. 709 B. W.)

Iedere hegge, welke twee erven van elkander scheidt, wordt voorondersteld gemeen te zijn, ten ware er titel, bezit of teeken van het tegendeel mocht bestaan.

De boomen, die zich in de gemeene hegge bevinden, zijn gemeen, gelijk de hegge zelve, en ieder der eigenaars heeft het recht om te vorderen, dat die boomen omgehakt worden. (art 710 B. W.)

De eene nabuur kan den anderen noodzaken tot het planten van nieuwe heggen, ten gemeenen koste, indien de vorige, gemeen zijnde geweest, tot aanwijzing der scheidslinie tusschen de beide erven hebben verstrekt. (art. 711 B. W.)

Het wordt, onder anderen, als teeken, dat de hegge niet gemeen is, aangemerkt, wanneer slechts een der erven afgesloten is. (art. 712 B. W.)

Het is niet geoorloofd hoog opschietende boomen of heggen te planten dan op den afstand, welke bij de tegenwoordig bestaande bijzondere reglementen of ten gevolge van vaste en erkende gebruiken bepaald is, en bij ontstentenis van reglementen of gebruiken, op den afstand van twintig decimeters van de scheidslinie der beide erven, voor zooverre de hoogopschietende boomen betreft, en op den afstand van vijf decimeter, ten aanzien der heggen. (art. 713 B. W.)

De nabuur heeft het recht om te vorderen, dat de boomen en heggen, op eenen korteren afstand geplant, worden uitgeroeid.

Hij, op wiens erf de takken der boomen van zijnen nabuur overhangen, kan laatstgenoemden noodzaken die takken af te snijden.

Indien de wortels der boomen op zijn erf doorschieten, heeft hij het recht om die aldaar zelf weg te hakken, ook de takken mag hij zelve afsnijden, indien de nabuur op zijne eerste aanmaning geweigerd heeft zulks te doen, mits hij niet op den eigendom van den nabuur treedt. (art. 714 B. W.)

---

## VAN ERFDIENSTBAARHEDEN.

Erfdienstbaarheid is een last, waarmede een erf, bezwaard is tot gebruik en ten nutte van een erf, hetwelk aan een anderen eigenaar toebehoort.

Dezelve mag noch ten laste, noch ten behoeve van een persoon daargesteld worden. (art. 721 B. W.)

Alle erfdienstbaarheden bestaan in de verplichtingen om iets te dulden of iets niet te doen. (art. 722 B. W.)



De erfdiensbaaaheden zijn voortdurende of niet voortdurende.

Voortdurende erfdiensbaaaheden zijn de zoodanige, welke gebruik voortduurt of kan voortduren, zonder dat daartoe des menschen toedoen noodig zij. Van dien aard zijn de waterloopen, het gootrecht, het uitzicht en andere dergelijke.

Niet voortdurende erfdiensbaaaheden zijn dezulke, welke tot derzelve uitoefening 's menschen toedoen noodig hebben. Als daar zijn: het recht van overgang, van water te halen, beesten te weiden en andere soortgelijke. (art. 724 B. W.)

Onder de erfdiensbaaahed van waterloop en drop verstaat men slechts het recht om schoon water, maar niet om vuilnis te doen uitloopen. (art. 729 B. W.)

De erfdiensbaaahed van gootrecht is het recht om water en vuilnis te kunnen doen uitloopen. (art. 730 B. W.)

De erfdiensbaaaheden zijn zichtbaar of onzichtbaar.

Zichtbare erfdiensbaaaheden zijn de zoodanige, waarvan door uitwendige werken blijkt, gelijk eene deur, een venster, eene waterleiding en soortgelijke.

Onzichtbare zijn dezulke, welke geen uitwendig teeken van bestaan hebben, gelijk het verbod om op een erf te bouwen of om niet dan tot eene bepaalde hoogte te mogen bouwen, het recht om beesten te weiden en anderen, waartoe 's menschen toedoen noodig is. (art. 725 B. W.)

De erfdiensbaaahed van voetpad is het recht om te voet over eens anders land te mogen gaan.

Die van rijpad of dreef is het recht om daarover te paard te rijden of beesten te drijven.

Die van weg is het recht om er met een wagen, een rijtuig, enz. over te rijden.

Indien de breedte van het voetpad, van de dreef of van den weg niet bij den titel is bepaald, wordt die breedte geregeld overeenkomstig de bijzondere verordeningen of plaatselijke gebruiken.

Onder de erfdiensbaaahed van rijpad of dreef is die

van voetpad, onder de erfdienstbaarheid van weg, die van rijpad of dreef en voetpad stiltwijgend begrepen (art. 733 B. W.)

---

Hij, die een recht van erfdienstbaarheid heeft, mag daarvan slechts gebruik maken volgens zijn titel, en bij gebreke van titel, volgens de verordening of plaatselijke gebruiken, en in alle gevallen op de minst bezwarende wijze.

Hij mag, noch op het dienstbare, noch op het heerschende erf, eenige verandering maken, waardoor de toestand van het eerstgemelde zoude verzwaaard worden. (art. 738 B. W.)

De eigenaar van het dienstbare erf mag niets verrigten, hetgeen strekken mocht, om het gebruik der erfdienstbaarheid te verminderen, of hetzelfde ongemakkelijker te maken,

Hij mag noch de gesteldheid der plaats veranderen, noch de uitoefening der erfdienstbaarheid verleggen naar eene plaats, verschillende van die, waarop de erfdienstbaarheid oorspronkelijk is gevestigd, ten ware de verandering mocht kunnen geschieden zonder den eigenaar van de heerschende erfdienstbaarheid te benadeelen. (art. 739 B. W.)

Die een recht van erfdienstbaarheid heeft, wordt geacht al datgene te hebben, hetgeen noodzakelijk is om daarvan, op de minst bezwarende wijze voor den eigenaar van het dienstbare erf gebruik te maken. Alzoo omvat het recht, om uit eens anders bronwater te halen, noodzakelijk het recht van toegang tot de bron over het dienstbare erf. (art. 740 B. W.)

Indien het dienstbare erf verdeeld wordt, blijft ieder gedeelte met de erfdienstbaarheid bezwaard, voor zooveel tot derzelve uitoefening noodzakelijk is. (art. 741 B. W.)

---

Erfdienstbaarheden worden daargesteld of door eenen titel of door verjaring. art. 742 B. W.)

De titel van aankomst van eene erfdienstbaarheid moet in de daartoe bestemde openbare registers worden overgeschreven. (art. 743 B. W.)

De voortdurende en zichtbare erfdienstbaarheden kunnen, zoowel door verjaring als door titel, verkregen worden. (art. 744 B. W.)

Dat zijn derhalve:

Waterloopen; — gootrecht; — uitzicht en andere dergelijke; — alsmede eene deur, — een venster — eene waterleiding en soortgelijke.

De voortdurende en tegelijker tijd onzichtbare erfdienstbaarheden, zooals ook de niet voortdurende, hetzij dezelve zichtbaar of onzichtbaar zijn, kunnen slechts bij eenen titel worden daargesteld. Het genot, zelf sedert onheugelijke jaren, is niet voldoende om dezelve te verkrijgen. (art. 746 B. W.)

Dat zijn alzoo:

Het verbod om op een erf te bouwen of om niet dan tot eene bepaalde hoogte te mogen bouwen; — het recht van overgang; — van water te halen; — van beesten te weiden en andere soortgelijke.

Erfdienstbaarheden gaan te niet:

1. Wanneer de zaken zich in zoodanigen staat bevinden, dat men van dezelve geen gebruik meer kan maken.
2. Wanneer het heerschende en het dienstbare erf in dezelfde hand vereenigd zijn.
3. Wanneer daarvan in dertig achtereenvolgende jaren geen gebruik is gemaakt. (artt. 750, 753 en 754 B. W.)

## VAN HET RECHT VAN OPSTAL.

Het recht van opstal is een zakelijk recht om gebouwen, werken of beplanting op eens anders grond te hebben. (art. 758 B. W.)

Hij, die het recht van opstal heeft, kan hetzelfde vreemden en met hypotheek belasten.

Hij kan de goederen, aan het recht van opstal onderworpen, met erfdienstbaarheden bezwaren, doch alleen voor het tijdvak, gedurende hetwelk hij het genot van dat recht bezit. (art. 759 B. W.)

De titel van aankomst van het recht van opstal moet in de daartoe bestemde openbare registers worden overgeschreven. (art. 760 B. W.)

Zoolang het recht van opstal duurt, kan de grondeigenaar dengene, die dat recht heeft, niet beletten de gebouwen en andere werken te sloopen, of de beplantingen te rooien en een en ander weg te nemen, mits laatstgemelde den prijs daarvan, tijdens het verkrijgen van het recht van opstal hebbe voldaan, of wel de gebouwen, werken en beplantingen door hem zelve gesteld of gemaakt zijn, en voorbehoudens, dat de grond zal moeten worden hersteld in den staat, waarin dezelve zich vóór het opbouwen of beplanten bevond. (art. 761 B. W.)

Bij het eindigen van het recht van opstal treedt de grondeigenaar in den eigendom van de gebouwen, werken en beplantingen, onder gehoudenis, om de waarde daarvan op dien tijd te betalen aan dengene, die het recht van opstal had, welke laatste recht van terughouding zal hebben, tot dat die betaling zal voldaan zijn. (art. 762 B. W.)

Indien het recht van opstal gevestigd is op eenen grond, waarop zich reeds gebouwen, werken en beplantingen bevonden, welker waarde door den verkrijger van dat recht niet voldaan is, zal de grondeigenaar, bij het eindigen van het recht van opstal, alle die voorwerpen terugnemen,

zonder daarvoor tot eenige schadeloosstelling gehouden te zijn. (art. 763 B. W.)

De verordeningen van dezen titel zullen alleen van kracht zijn, voor zooverre daarvan door de overeenkomsten der partijen niet is afgeweken. (art. 764 B. W.)

Het recht van opstal gaat onder anderen, verloren :

1. Door vermenging; (dat wil zeggen, wanneer de opstalhouder van dien grond Eigenaar is geworden.
2. Door het te niet gaan van den grond;
3. Door de verjaring van dertig jaren;
4. Na verloop van den tijd, welke bij de vestiging van het recht, bedongen of bepaald is. (art. 765 B. W.)

Indien geene bijzondere bedingen of bepalingen omtrent het eindigen van het recht van opstal gemaakt zijn, zal de eigenaar van den grond hetzelfde kunnen doen ophouden, doch niet vroeger dan na verloop van dertig jaren; mits ten minste één jaar te voren aan dengene; die het recht van opstal heeft, bij behoorlijk exploit aauzegging doende. (art. 766 B. W.)

#### VAN HET ERFPACHTSRECHT.

Erfpachtsrecht is een zakelijk recht, om het volle genot te hebben van een aan een ander toebehoorend onroerend goed, onder gehoudenis om aan laatstgemelden, als een erkenenis van deszelfs eigendom, eene jaarlijksche pacht te voldoen, hetzij in geld, hetzij in voortbrengselen of vruchten.

De titel van aankomst van het erfpachtsrecht moet in de openbare daartoe bestemde registers worden overgeschreven. (art. 767 B. W.)

»Het erfpachtsrecht, ziet men, verschilt reeds hierin met »het recht van opstal, dat voor erfpacht eene jaarlijksche »pacht moet worden voldaan en voor het recht van »opstal niet.

De erfpachter oefent alle de rechten uit, welke aan den eigendom van het erf verknocht zijn, doch hij vermag niets te verrichten, waardoor de waarde van den grond zoude worden verminderd.

Hij mag alzoo, onder anderen geene af- of uitgravingen doen van steen, steenkolen, turf, klei of andere soortgelijke tot het erf behorende grondspecien, ten ware de ontginning reeds mocht zijn aangevangen, toen zijn recht is geboren. (art. 768 B. W.)

Onder de woorden: »oefent alle de rechten uit,» moet ook begrepen worden het recht van de jacht en visscherij; — alzoo mede een recht dat ook den opstalhebber niet bezit.

De boomen, welke gedurende het erfpachtsrecht sterven of door een toeval worden omgeworpen, komen ten voordeele van den erfpachter, mits hij andere in derzelve plaats stelle.

Hij heeft insgelijks de vrije beschikking over alle beplantingen, door hem aangelegd. (art. 769 B. W.)

De grondeigenaar is tot geenerlei reparatie gehouden.

Daarentegen is de erfpachter verplicht het in erfpacht uitgegeven goed te onderhouden en daaraan de gewone reparaties te doen.

Hij mag door het stellen van gebouwen of door het ontginnen of beplanten van gronden het erf verbeteren. (art. 770 B. W.)

Hij is bevoegd om zijn recht te vervreemden, met hypotheek te belasten, en den grond, in erfpacht uitgegeven, met erfdiensbaarheden te bezwaren, voor het tijdvak van zijn genot. (art. 771 B. W.)

Bij het eindigen van zijn recht kan hij wegnemen alle zoodanige door hem gestelde gebouwen of gemaakte beplantingen, waartoe hij, uit kracht der overeenkomst, niet gehouden was; doch hij is verplicht de schade te vergoeden, welke door dat wegnemen aan den grond mocht veroorzaakt zijn.

Niettemin heeft de grondeigenaar recht van terughouding op die voorwerpen, tot dat de erfpachter hem het verschuldigde volledig voldaan heeft. (art. 772 B. W.)

De erfpachter is onbevoegd om van den grondeigenaar te vorderen, dat hij de waarde betale van de gebouwen, werken, betimmeringen en beplantingen, hoe ook genaamd, welke eerstgemelde heeft gemaakt en die zich bij het eindigen der erfpacht op den grond bevinden. (art. 773 B. W.)

Ook dit verschilt alzoo met het recht van opstal, immers de grondeigenaar moet bij het eindigen van het recht van opstal, aan dengene, die het recht van opstal had, betalen de waarde van de door dezen daargestelde gebouwen, werken en beplantingen.

Hij, (de erfpachter) draagt alle belastingen, welke op het erf zijn gelegd, hetzij gewone, hetzij buitengewone, hetzij jaarlijksche, hetzij dezulke, die slechts eenmaal moeten worden betaald. (art. 774 B. W.)

Alle de bij dezen titel vastgestelde verordeningen, zullen alleen plaats grijpen, voor zooverre daarvan door de overeenkomsten der partijen niet is afgeweken. (art. 782 B. W.)

Erfpachtsrecht gaat op dezelfde wijze te niet als hiervoren, opzigtelijk het recht van opstal, is bepaald. (art. 783 B. W.)

---

## V A N V E R B I N D T E N I S S E N .

Alle verbindtenissen ontstaan of uit overeenkomst of uit de wet (art. 1269 B. W.)

Zij strekken om iets te geven, te doen of niet te doen. (art. 1270 B. W.)

Uit overeenkomst, dat is:

Eene handeling waarbij een of meer personen zich jegens een of meer anderen verbinden. (art. 1349 B. W.)

»Zooals plaats heeft bij het maken van akten, — contracten, — schuldbekentenis.»

Eene overeenkomst wordt aangegaan om niet of onder eenen bezwarenden titel.

De overeenkomst om niet is de zoodanige, waarbij de eene partij aan de andere, zonder eenige baat, een voordeel toekent.

»Zooals bij akte van schenking van het een of ander goed plaats heeft.»

Eene overeenkomst onder eenen bezwarenden titel is zoodanig eene, welke ieder der partijen in de verplichting brengt om iets te geven, te doen of niet te doen. (art. 1350 B. W.)

»Dat is bij het maken van contracten, waarbij partijen zich over en weder verbinden om iets te geven, te doen of niet te doen.»

Tot de bestaanbaarheid der overeenkomsten worden vier voorwaarden vereischt:

1. De toestemming van degenen die zich verbinden.
2. De bekwaamheid om eene verbindtenis aan te gaan.
3. Een bepaald onderwerp; en
4. Eene geoorloofde zaak. (art. 1356 B. W.)

Zonder deze vier voorwaarden dan, kan geene overeenkomst worden aangegaan; derhalve moet in de eerste plaats dezelve zijn aangegaan met toestemming van allen die zich verbinden, bovendien moet die toestemming zuiver, vrijwillig zijn, want:

»Geene toestemming is van waarde, indien dezelve door dwaling is gegeven, door geweld afgeperst of door bedrog verkregen. (art. 1357 B. W.)

In de tweede plaats moet men de bekwaamheid bezitten om eene verbindtenis aan te gaan, zoo zijn bijv. onbekwaam om overeenkomsten te treffen.



1. Minderjarigen.

2. Die onder curateele gesteld zijn.

3. Getrouwde vrouwen, in de gevallen bij de wet voorzien.

En in het algemeen allen, aan wie de wet het aangaan van zekere overeenkomsten verboden heeft. (art. 1366 B. W.)

Ten derde een bepaald onderwerp en dat onderwerp moet eene zoodanige zaak zijn, welke in den handel is, omdat alleenlijk het onderwerp van overeenkomsten kunnen uitmaken de zaken welke in den handel zijn. (art. 1368 B. W.)

Ook toekomstige zaken kunnen het onderwerp eener overeenkomst uitmaken, ter uitzondering nochtans van eene erfenis, die nog niet is opengevallen. (art. 1370 B. W.)

Ten vierde een geoorloofde zaak: de oorzaak, waarover men eene overeenkomst heeft, moet derhalve geoorloofd zijn.

Eene oorzaak is ongeoorloofd, wanneer die bij de wet verboden is, of wanneer dezelve strijdig is met de goede zeden of met de openbare orde. (art. 1373 B. W.)

Alle wettiglijk gemaakte overeenkomsten strekken den- gene, die dezelve hebben aangegaan, tot wet, doch zijn alleen van kracht tusschen de handelende partijen. (art. 1374 en 1376 B. W.)

#### Of uit de wet:

De verbindtenissen, die uit de kracht der wet geboren worden, spruiten voort òf uit de wet alleen, òf uit de wet ten gevolge van 's menschen toedoen. (art. 1388 B. W.)

Uit de wet alleen, dat zijn die verbindtenissen, die door de wet zijn opgelegd, zooals wij hiervoren zagen, in zake voogdij, van erfgenaamschap, eigenaars van naburige erven enz.

Die ten gevolge van 's menschen toedoen vloeien voort òf uit eene rechtmatige, òf uit eene onrechtmatige daad. (art. 1389 B. W.)

Uit eene rechtmatige daad is de zoodanige, wanneer iemand vrijwillig, zonder daartoe last te hebben bekomen, eens anders zaak met of zonder deszelfs weten waarneemt tot dat degene wiens belangen hij waarneemt, in staat zij om in die zaak zelf te voorzien. (art. 1390 B. W.)

Uit eene onrechtmatige daad, dat is de zoodanige, waardoor aan een ander schade wordt toegebracht en den-  
gene door wiens schuld die schade veroorzaakt is, in de verplichting stelt om dezelve te vergoeden. (art. 1401 B. W.) Hetzij dat men die daad zelve heeft bedreven of bedreven zij door diegene voor wiens daden men verantwoordelijk is. Immers art. 1402 B. W. zegt:

»Een ieder is verantwoordelijk niet alleen voor de schade, welke hij door zijne daad, maar ook voor die, welke hij door zijne nalatigheid of onvoorzichtigheid veroorzaakt heeft.»

En bij art. 1403 B. W.:

»Men is niet alleen verantwoordelijk voor de schade, welke men door zijne eigene daad veroorzaakt, maar ook voor die, welke veroorzaakt is door de daad van personen voor welke men aansprakelijk is, of door zaken, welke men onder zijn opzicht heeft.

»De vader en bij gebreke van dien, de moeder, is verantwoordelijk voor de schade, veroorzaakt door hunne minderjarige kinderen, die bij hen inwonen.

»De meester en degenen, die anderen aanstellen tot de waarneming hunner zaken, zijn verantwoordelijk voor de schade, door hunne dienstboden en ondergeschikten veroorzaakt in de werkzaamheden, waartoe zij dezelve gebruikt hebben.

»De schoolonderwijzers en werkmeesters zijn verantwoordelijk voor de schade door hunne leerlingen en knechts veroorzaakt, gedurende den tijd dat dezelve onder hun toezicht staan.

»De hierboven vermelde verantwoordelijkheid houdt op, indien de vader en de moeder, de schoolonderwijzers en werkmeesters bewijzen, dat zij de daad, voor welke zij aansprakelijk zouden zijn, niet hebben kunnen beletten.»

De eigenaar van een dier of degene die zich van hetzelfde bedient, is zoolang het tot zijn gebruik verstrekt, aansprakelijk wegens de schade welke het dier heeft veroorzaakt, hetzij dat onder zijn toezicht en bewaring dan wel verdwaald of ontsnapt is. (art. 1404 B. W.)

De eigenaar van een gebouw is verantwoordelijk voor de schade door deszelfs geheele of gedeeltelijke instorting veroorzaakt, indien deze door verzuim van onderhoud of door een gebrek in de bouwing of inrichting is teweeg gebracht. (art. 1405 B. W.)

Herbergiers en logementhouders zijn als bewaarnemers verantwoordelijk voor de goederen, welke de reizigers, die bij dezelve hunnen intrek nemen, medebrengen. (art. 1746 B. W.)

Ingeval van moedwilligen of onvoorzichtigen doodslag hebben de overblijvenden echtgenoot, de kinderen of de ouders van den verslagene, die door zijn arbeid plegen te worden onderhouden, eene rechtsvordering tot schadevergoeding, te waardeeren naar gelang van den wederzijdschen stand, de fortuin der personen en naar de omstandigheden (art. 1406 B. W.)

Moedwillige of onvoorzichtige kwetsing of verminking van eenig deel des lichaams, geeft aan den gewonde het recht om, behalve de vergoeding der kosten van herstel, ook die der schade, door de kwetsing of de verminking veroorzaakt, te vorderen.

Ook deze worden gewaardeerd naar gelang van den wederzijdschen stand, de fortuin der personen en naar de omstandigheden.

Deze laatste bepaling is in het algemeen toepasselijk bij

de waardeering der schade, ontstaan uit elk misdrijf tegen den persoon gepleegd. (art. 1407 B. W.)

De burgerlijke rechtsvordering ter zake van laster, hoon of belediging strekt tot vergoeding der schade, en tot betering voor het nadeel in eer en goeden naam geleden.

De rechter zal, bij de waardering daarvan letten op het min of meer grove van den laster, den hoon of de belediging, benevens op de hoedanigheid, den stand en de fortuin der wederzijdsche partijen, en op de omstandigheden. (art. 1408 B. W.)

De beledigde kan bovendien eischen dat bij hetzelfde vonnis worde verklaard, dat de gepleegde daad is lasterlijk, honend of beledigend.

Het vonnis zal, indien de beledigde zulks vordert, ten koste des veroordeelden, openbaar worden aangeplakt, bij zoovele exemplaren als, en daar waar de rechter zulks zal bevelen. (art. 1409 B. W.)

Onverminderd hare gehoudenheid tot schadevergoeding, kan de verwerende partij de toewijzing van de vordering, bij het voorgaande artikel vermeld, voorkomen, door het aanbod en de werkelijke aflegging van eene openbare verklaring voor den rechter, houdende dat haar de gepleegde daad leed doet, dat zij deswege versooning vraagt en den beledigde houdt voor een persoon van eer. (art. 1410 B. W.)

De rechtsvorderingen in de drie voorgaande artikelen vermeld, komen ook toe aan echtgenooten, ouders, grootouders, kinderen en kleinkinderen, wegens laster, hoon of belediging hunner echtgenooten, kinderen, kleinkinderen, ouders en grootouders na derzelve overlijden, aangedaan. (art. 1411 B. W.)

De burgerlijke rechtsvordering ter zake van laster, hoon of belediging kan niet worden toegewezen, indien niet blijkt van het oogmerk om te beledigen, maar integendeel noodzakelijke verdediging, rechtmatige aanklacht,

verplichting om getuigenis der waarheid te geven, plichten voor ambt, post, bediening of eenige wettige betrekking, of ook andere rechtmatige of geoorloofde inzichten, tot de daad, welke anders honend of beledigend zoude zijn, billijken grond en aanleiding hebben gegeven. (art. 1412 B. W.)

Ook kan de burgerlijke rechtsvordering niet worden toegewezen indien door rechterlijk gewijsde, of uit eene authentieke akte, blijkt van de waarheid der gedane aantijging.

Hij echter die kennelijk met het eenige doel van belediging, ook dan wanneer de waarheid der aantijging uit een gewijsde, of eene authentieke akte blijkt, iemand deswege met beledigingen vervolgt, is verplicht aan denzelve de schade te vergoeden, welke deze daardoor lijdt. (art. 1413 B. W.)

Alle rechtsvorderingen, waaromtrent bij de voorgaande zes artikelen is gehandeld, vervallen door uitdrukkelijke kwijtschelding, of ook door stilzwijgende, indien, na de gedane en aan den beledigde bekend geworden belediging, door hem zoodanige blijken van verzoening of van vergiffenis zijn gegeven, die met het voornemen om schadevergoeding of betering van eer te vorderen niet kunnen worden overeengebracht. (art. 1414 B. W.)

De rechtsvordering tot schadevergoeding, bij artikel 1408 vermeld, gaat niet verloren noch door den dood van den belediger, noch door dien van den beledigde (art. 1415 B. W.)

De burgerlijke rechtsvordering ter zake van laster, hoon of belediging vervalt door verloop van een jaar, te rekenen van den dag dat de daad gepleegd en aan den aanlegger bekend was.

Alle overige burgerlijke rechtsvorderingen van schadevergoeding wegens daden welke tot strafvordering kunnen aanleiding geven, gaan teniet door de verjaring die ten

opzichte dezer strafvordering is vastgesteld. (art. 1416 B. W.)

En dat zijn de navolgende:

Door verloop van een jaar vervallen alle vervolgingen ter zake van politie overtredingen. (art. 459 W. v. strafv.)

Door verloop van vijf jaren vervallen alle vervolgingen ter zake van misdrijven, waartegen de wet geene lijf- of ootterende straf heeft bedreigd. (art. 460 W. v. strafv.)

Door verloop van twintig jaren vervallen alle vervolgingen ter zake van misdrijven, waartegen de doodstraf is bedreigd; die van alle overige misdrijven, lijf- of ootterende straf tengevolge hebbende, vervallen door verloop van vijftien jaren. (art. 461 W. v. strafv.)

De straffen, bij arrest of vonnis opgelegd, verjaren door het verloop van het dubbel getal jaren, hetwelk tot verjaring der vervolging zoude worden gevorderd, te rekenen van den dag waarop het arrest of vonnis kracht van gewijsde heeft bekomen. (art. 462 W. v. strafv.)

Behalve deze bepalingen zijn er nog misdrijven waartomtrent de verjaring bij bijzondere wetten is vastgesteld, zooals onder anderen in zake van belastingen; bijv. bij de personeele belasting, art. 52 dier wet zegt:

Na afloop van een dienstjaar, zal geen proces-verbaal, bij art. 46 bedoeld, in betrekking tot hetzelfde, meer kunnen worden opgemaakt, en dus te dier zake ook geen regt meer worden gevorderd.

»dat is betrekkelijk overtreding, verzuim of verkeerde aangifte van dienst- of werkboden, en paarden.»

De actien wegens overtredingen der tegenwoordige wet op de Personeele belasting, en het regt tot invordering der boeten, bij vonnis of arrest opgelegd, zullen verjaren, waneer dezelve niet zijn vervolgd of ingevorderd, binnen den tijd van zes maanden na de dagteekening van het proces-verbaal, wegens de overtreding opgemaakt, of na die van het geslagen vonnis.

*Verbindtenissen strekken om iets te geven, te doen of niet te doen.*

In de verbindtenis om iets te geven, is begrepen de verplichting om de zaak te leveren en voor derzelve behoud, tot op het tijdstip der levering, als een goed huisvader te zorgen. (art. 1271 B. W.)

Alle verbindtenissen om iets te doen of niet te doen, worden opgelost in vergoeding van kosten, schaden en interessen, ingeval de schuldenaar niet aan zijne verplichting voldoet. (art. 1275 B. W.)

---

*Verbindtenissen kunnen zijn:*

1. Voorwaardelijk.
2. Met tijdsbepaling.
3. Alternative of die ter keuze van eene der partijen staan,
4. Solidair of hoofdelijk.
5. Deelbaar en ondeelbaar.
6. Onder beding van straf of poenaliteit.

---

1. Voorwaardelijk.

Eene verbindtenis is voorwaardelijk, wanneer men dezelve doet afhangen van eene toekomstige en onzekere gebeurtenis, hetzij door de verbindtenis op te schorten tot dat zoodanige gebeurtenis plaats hebbe, hetzij door de verbindtenis te doen vervallen naarmate de gebeurtenis al of niet voorvalt. (art. 1289 B. W.)

Zoo kan bijv. iemand een testament maken, waarbij gelegateerd wordt aan A. de som van f 1000. — onder voorwaarde daarvoor dit of dat te verrichten; Komt nu A. te overlijden vóór de vervulling der voorwaarde, dan is ook het legaat vervallen en

kunnen zijne erfgenamen dit alzoo niet meer bij plaatsvervulling beuren, hoewel dit overigens in het testament bepaald mogt zijn; immers de erflater liet het legaat afhangen van eene toekomstige en onzekere gebeurtenis, welke alsnu niet meer kan worden vervuld."

Onder eene opschortende voorwaarde is de zoodanige, zooals plaats heeft bij den verkoop van vruchten, die men gewoon is eerst te proeven, van daar het spreekwoord: op de proef, of bij erwten ook wel: op de kook.

## 2. Met tijdsbepaling.

Eene tijdsbepaling schort de verbindtenis niet op, maar slechts hare uitvoering. (art. 1304 B. W.)

Hetgeen op tijd verschuldigd is, kan niet geëischt worden vóór dat de vervaltijd verschenen is, maar hetgeen vooraf betaald is, kan niet worden teruggevorderd. (art. 1305 B. W.)

De schuldenaar kan het voorrecht eener bijgevoegde tijdsbepaling niet meer inroepen, wanneer hij in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen verklaard is, of door zijn toedoen de door hem ten behoeve van den schuldeischer gestelde zekerheid is verminderd. (art. 1307 B. W.)

## 3. Alternative of die ter keuze van eene der partijen staan.

In alternative verbindtenissen wordt de schuldenaar bevrijd door de levering van ééne der beide zaken, welke in de verbindtenis vervat zijn, maar hij kan den schuldeischer niet noodzaken om een gedeelte van de eene en een gedeelte van de andere te ontvangen.

Zoo kan bijv. iemand eene schuldbekentenis hebben aangegaan, met het recht om die te zijner



tijd te betalen óf in vruchten van nijverheid, hetzij bijv. eene zekere hoeveelheid tarwe, óf wel in geld, alsdan kan de schuldenaar volstaan met de noodige hoeveelheid tarwe te leveren, óf hij kan volstaan met de voldoening te doen in geld; maar hij kan den schuldeischer niet noodzaken, om een gedeelte tarwe en een gedeelte geld te ontvangen."

#### 4. Solidaire of hoofdelijke.

Eene hoofdelijke of solidaire verbindtenis heeft tusschen verscheidene schuldeischers plaats, wanneer de titel uitdrukkelijk aan ieder van hen het recht geeft, om de voldoening der geheele schuld te eischen, in dier voege dat de betaling, aan een hunner gedaan, den schuldenaar bevrijdt, ofschoon ook de verbindtenis uit haren aard tusschen de onderscheidene schuldeischers splitsbaar en deelbaar mocht zijn. (art. 1314 B. W.)

Er heeft hoofdelijke verbindtenis van de zijde der schuldenaren plaats, wanneer zij allen verplicht zijn tot ééne en dezelfde zaak, zoodat elk hunner voor het geheel kan worden aangesproken, en de voldoening, door een van hen geschied, de overige schuldenaars ten aanzien van den schuldeischer bevrijdt. (art. 1316 B. W.)

Hieruit volgt, dat, ofschoon de voldoening geschied zijnde, door een der schuldenaren of door een zich daartoe verbonden hebbenden borg, de overige schuldenaren en borgen wel ontslagen zijn van hunne schuld ten aanzien van den oorspronkelijken schuldeischer, doch in de plaats van dien schuldenaar geworden zijn van dengene, welke de schuld betaald heeft."

Geene verbindtenis wordt voorondersteld hoofdelijk te zijn, tenzij zulks uitdrukkelijk bepaald is.

Deze regeling lijdt alleenlijk uitzondering in de gevallen, waarin eene verbindtenis uit kracht eener wetsbepaling voor hoofdelijk gehouden wordt. (art. 1318 B. W.)

»Die gevallen zijn onder anderen ten aanzien van de man, die met eene weduwe getrouwd zijnde, welke minderjarige kinderen had en daardoor van rechtswege medevoogd is geworden. (art. 406 B. W.)

»Ingeval van gewelddadige ontzetting, zoowel degenen, die de gewelddadigheid hebben gepleegd, als die dezelve hebben bevolen. (art. 619 B. W.)

»Schuldenaren, die gezamenlijk tot eene ondeelbare schuld verplicht zijn, al ware het ook, dat de verbintenis niet hoofdelijk mocht zijn aangegaan. (art. 1337 B. W.)

»Of indien verscheidene personen gezamenlijk dezelfde taak ter leen hebben ontvangen, zijn zij ieder voor het geheel jegens den uitleener aansprakelijk." (art. 1786 B. W.)

##### 5. Deelbare en ondeelbare.

Eene verbindtenis is deelbaar of ondeelbaar, naarmate dezelve tot onderwerp heeft, of eene zaak die in de levering of eene daad die in de uitvoering al of niet vatbaar is, hetzij voor lichamelijke, hetzij voor onlichamelijke verdeling. (art. 1332 B. W.)

»Ondeelbaar is bijv. voldoening van erfpachtsrecht." (art. 775 B. W.)

De verbintenis, die voor verdeling vatbaar is, moet tusschen de schuldenaar en den schuldeischer worden ten uitvoer gebracht, even alsof dezelve ondeelbaar was; de deelbaarheid is slechts van toepassing ten opzichte van hunne erfgenamen, die de schuld niet kunnen vorderen of die niet verplicht zijn dezelve te voldoen, dan alleenlijk voor het aandeel, waarvan zij erfgenamen zijn of waartoe zij ge-

houden zijn, als vertegenwoordigende den schuldeischer of den schuldenaar. (art. 1335 B. W.)

Het beginsel, in het vorig artikel (1335) vastgesteld, lijdt uitzondering ten opzichte der erfgenamen van den schuldenaar:

1. In het geval het eene hypothekaire schuld betreft;
2. Wanneer de schuld in een bepaalde zaak bestaat.
3. Ten opzichte van eene alternative schuld van zaken, ter keuze van den schuldeischer, indien eene dier zaken ondeelbaar is.
4. Indien bij den titel een der erfgenamen alleen met de uitvoering der verbindtenis belast is.
5. Indien, hetzij uit den aard der verbindtenis, hetzij van de zaak, die daarvan het onderwerp uitmaakt hetzij uit het oogmerk, hetwelk men zich in de overeenkomst heeft voorgesteld, blijkbaar is, dat het de bedoeling der handelende partijen geweest is, dat de schuld niet bij gedeelten zouden kunnen voldaan worden.

In de drie eerste gevallen kan de erfgenaam, die in het bezit is van de verschuldigde zaak of van het goed, dat voor de schuld met hypotheek belast is, voor het geheel vervolgd worden op de verschuldigde zaak of op het met hypotheek bezwaarde goed; behoudens zijn verhaal op zijn mede erfgenamen.

In het vierde geval kan de erfgenaam, die alleen met de schuld belast is, en in het vijfde geval kan ook ieder erfgenaam voor het geheel worden vervolgd; behoudens het verhaal aan laatstgemelde op zijne mede-erfgenamen. (art. 1336 B. W.)

---

#### 6. Onder beding van straf of poenaliteit.

Het beding van straf is zoodanige bepaling, waarbij iemand tot zekerheid van de uitvoering eener verbintenis, tot iets bepaalds verplicht is, ingeval dezelve niet nagekomen wordt. (art. 1340 B. W.)

De nietigheid der hoofdverbindtenis maakt ook het beding van straf nietig.

De nietigheid van het beding van straf heeft geenszins die der hoofdverbindtenis ten gevolge. (art. 1341 B. W.)

»Wanneer derhalve de hoofdverbindtenis eene ongeoorloofde oorzaak tot onderwerp heeft, is dezelve nietig en daardoor ook het beding van straf nietig.»

De schuldeischer kan, in plaats van de straf te vorderen, tegen den schuldenaar, die in gebreke is, de nakoming der hoofdverbintenis eischen. (art. 1342 B. W.)

---

*Van het te niet gaan der verbintenissen.*

Verbindtenissen gaan te niet.

1. Door betaling.
2. Door aanbod van gereede betaling, gevolgd van consignatie of bewaargeving.
3. Door schuldvernieuwing.
4. Door vergelijking of compensatie.
5. Door schuldvermenging.
6. Door kwijtschelding der schuld.
7. Door het vergaan der verschuldigde zaak.
8. Door de nietigheid of te nietdoening.
9. Door de werking eener ontbindende voorwaarde, waarover hiervoren is gehandeld.
10. Door verjaring. (art. 1417 B. W.)

---

1. Door betaling.

Eene verbindtenis kan gekweten worden door een ieder, die daarbij belang heeft, gelijk een mede-schuldenaar of een borg. (art. 1418 B. W.)

De betaling moet gedaan worden aan den schuldeischer of aan iemand, die volmacht van hem heeft, of die door den rechter of door de wet gemachtigd is om voor denzelfden te ontvangen. (art. 1421 B. W.)

Ten opzichte van huren, pachten, jaarwedden tot onderhoud, altijddurende renten of lijfrenten, interessen van geleende geldsommen en in het algemeen van al wat bij het jaar of bij kortere geregelde termijnen betaalbaar is, wordt door drie kwijtingen, waaruit van de betaling van drie achtereenvolgende termijnen blijkt, het vermoeden geboren, dat ook de vroegere termijnen voldaan zijn, ten ware het tegendeel mocht bewezen worden. (art. 1430 B. W.)

»Men ziet derhalve, wanneer men van dusdanige zaken kwitantiën bezit van drie achtereenvolgende termijnen, daaruit het vermoeden geboren wordt dat ook de vroegere termijnen voldaan zijn; doch men lette wel op de woorden: »het vermoeden geboren;» het wordt mitsdien voor geen zekerheid aangenomen, want de schuldeischer is gerechtigd het tegendeel te bewijzen; het is daarom zaak ook zijne vroegere kwitantiën van dien zoo lang te bewaren, tot dat zij den termijn van verjaring, in zake het instellen eener rechtsvordering, hebben bereikt.»

De kosten, op de betaling vallende, komen ten laste van den schuldenaar. (art. 1431 B. W.)

## 2. Door aanbod van gereede betaling, gevolgd van consignatie of bewaargeving.

Indien de schuldeischer weigert zijne betaling te ontvangen, kan de schuldenaar hem aanbod van gereede betaling van het verschuldigde doen, en bij weigering van den schuldeischer, om hetzelfde aan te nemen, de geldsom of zaak in gerechtelijke bewaring stellen.

Zoodanig aanbod, gevolgd van bewaargeving, bevrijdt den schuldenaar en strekt te zijnen opzichte tot betaling, mits hetzelfde op eene wettige wijze gedaan zij, blijvende

het alzoo in bewaring gebrachte voor rekening van den schuldeischer. (art. 1440 B. W.)

---

Om zoodanig aanbod van waarde te doen zijn, is het noodig:

1. Dat hetzelfde gedaan worde aan eenen schuldeischer, die bevoegd is om te ontvangen of aan dengenen, die de macht heeft om voor hem te ontvangen.
  2. Dat het gedaan word door iemand, die bevoegd is om te betalen.
  3. Dat het loope over de geheele opeischbare som en de interessen, mitsgaders over de kosten die vereffend zijn en over eene som gelds voor de kosten die nog niet vereffend zijn, onder voorbehoud van nadere vereffening.
  4. Dat de tijdsbepaling verschenen zij, indien dezelve ten behoeve van den schuldeischer bedongen is.
  5. Dat de voorwaarde, waaronder de schuld is aangegaan, vervuld zij.
  6. Dat het aanbod worde gedaan op de plaats, alwaar de betaling volgens de overeenkomst zoude moeten geschieden, en indien er geene bijzondere overeenkomst deswege bestaat, hetzij aan den persoon van den schuldeischer, hetzij te zijner werkelijke of gekozene woonplaats.
  7. Dat het aanbod gedaan worde door eenen notaris of door eenen deurwaarder, beide met twee getuigen. (art. 1441 B. W.)
- 

Om eene consignatie van waarde te doen zijn, wordt geene machtiging van den rechter vereischt; het is genoegzaam:

1. Dat dezelve zij voorafgegaan van eene aan den schuldeischer beteekende kennisgeving, houdende aan-

- wijzing van den dag, het uur en de plaats, waarop de aangeboden zaak in bewaring zal gesteld worden.
2. Dat de schuldenaar zich van de aangeboden zaak ontdaan hebbe, door dezelve in bewaring te stellen ter plaatse door de wet tot het ontvangen van consignatiën aangewezen, met de interessen tot den dag der bewaarstelling toe.
  3. Dat er door den notaris of door den deurwaarder, beide met twee getuigen, een proces-verbaal worde opgemaakt, behelzende den aard der aangeboden muntspeciën, de weigering van den schuldeischer om dezelve te ontvangen, of dat hij tot die ontvangst niet verschenen is, en eindelijk het doen van de consignatie zelve.
  4. Dat, bijaldien de schuldeischer tot de ontvangst niet verschenen is, het proces-verbaal der consignatie hem beteekend zij, met aanmaning om het in bewaring gebrachte te lichten. (art. 1442 B. W.)

De onkosten, gevallen op het aanbod van gereede betaling en op de consignatie, zijn voor rekening van den schuldeischer indien dezelve wettiglijk zijn geschied. (art. 1443 B. W.)

### 3. Door schuldvernieuwing.

Schuldvernieuwing wordt op drieërlei wijze teweeg gebracht:

1. Wanneer een schuldenaar ten behoeve van zijnen schuldeischer eene nieuwe schuldverbintenis aangaat, welke in de plaats gesteld wordt van de oude, die daardoor vernietigd wordt.
2. Wanneer een nieuwen schuldenaar wordt gesteld in de plaats van den vorigen, die door den schuldeischer van zijne verbindtenis ontslagen wordt.
3. Wanneer, ten gevolge eener nieuwe overeenkomst, een

nieuwe schuldeischer gesteld wordt in de plaats van den vorigen, te wiens opzichte de schuldenaar van zijne verbindtenis ontslagen wordt. (art. 1449 B. W.)

---

#### 4. Door vergelijking of compensatie.

Twee personen wederkeerig elkanders schuldenaren zijnde, heeft tusschen dezelve vergelijking plaats, door welke de wederzijdsche schulden worden vernietigd, op de wijze en in de gevallen hierna vermeld. (art. 1461 B. W.)

Vergelijking heeft van rechtswege plaats, zelfs buiten weten der schuldenaren, en de beide schulden vernietigen elkander over en weder, op het oogenblik dat zij te gelijk bestaan, ten beloope van derzelver wederkeerig bedrag. (art. 1462 B. W.)

Vergelijking heeft alleen plaats tusschen twee schulden, die beide tot onderwerp hebben eene geldsom of eene zekere hoeveelheid van zaken, die door het gebruik te niet gaan, van dezelfde soort en die wederzijds voor eene dadelijke vereffening en opeisching vatbaar zijn.

Leveringen van granen en levensmiddelen, welke niet betwist worden en waarvan de waarde bij prijscouranten bepaald is, kunnen in vergelijking gebracht worden tegen vereffende en opeisbare geldsommen. (art. 1463 B. W.)

Een borg kan in vergelijking brengen hetgeen de schuldeischer aan den hoofdschuldenaar verschuldigd is, maar de hoofdschuldenaar kan niet in vergelijking brengen hetgeen de schuldeischer aan den borg verschuldigd is.

De hoofdelijke schuldenaar mag insgelijks niet in vergelijking brengen, hetgeen door den schuldeischer aan zijnen mede-schuldenaar verschuldigd is. (art. 1466 B. W.)

---

#### 5. Door schuldvermenging.

Wanneer de hoedanigheden van schuldeischer en schulde-



naar zich in denzelfden persoon vereenigen, heeft van rechtswege eene schuldvermenging plaats, waardoor de schuldvordering vernietigd wordt, (art. 1472 B. W.)

»Dit kan bijv. plaats hebben bij erfenissen.»

---

#### 6. Door kwijtschelding der schuld.

De kwijtschelding eener schuld wordt niet voorondersteld, maar moet bewezen worden. (1474 B. W.)

»Immers de schuldeischer zou den schuldenaar van zijne schuld hebben kunnen ontslaan onder zekere voorwaarde en dat voor het geval aan die voorwaarde niet wordt voldaan, de schuld behouden blijft. — Van daar dat kwijtschelding moet worden bewezen.»

De vrijwillige teruggave van een oorspronkelijk onderhandsch schuldbewijs, door den schuldeischer aan den schuldenaar gedaan, bewijst de kwijtschelding der schuld, zelfs ten aanzien der hoofdelijke mede-schuldenaren. (art. 1475 B. W.)

De teruggave van een in pand gegevene zaak is niet voldoende, om de vrijstelling der schuld te doen vermoeden. (art. 1477 (B. W.)

---

#### 7. Door het vergaan der verschuldigde zaak.

Ingeval de zekere en bepaalde zaak, welke het onderwerp der overeenkomst uitmaakt, vergaat, buiten den handel der menschen geraakt of verloren gaat, zoodanig dat men van derzelver bestaan ten eenenmale onkundig is, vervalt de verbintenis, mits de zaak vergaan of verloren zij buiten de schuld van den schuldenaar en vóór dat hij in de levering daarvan nalatig gebleven was.

Zelfs dan wanneer de schuldenaar in gebreke is om eene zaak te leveren en hij voor geene onvoorziene toevallen heeft ingestaan, is de verbindtenis vernietigd, in-

dien de zaak op gelijke wijze bij den schuldeischer zoude vergaan zijn, ingeval dezelve aan hem ware geleverd geweest.

De schuldenaar is gehouden het onvoorziene toeval, waarop hij zich beroept, te bewijzen.

Op welke wijze ook eene gestolene zaak vergaan of verloren zij, ontslaat dit verlies dengenen, die deze zaak ontvreemd heeft, geenzins van de verplichting om de waarde te vergoeden. (art. 1480 B. W.)

Indien de verschuldigde zaak zonder toedoen van den schuldenaar vergaat, buiten den handel der menschen geraakt of verloren is, is de schuldenaar gehouden, ingeval hij eenige rechten of vorderingen tot schadevergoeding betrekkelijk deze zaak heeft, die aan zijnen schuldeischer af te staan. (art. 1481 B. W.)

#### 8. Door nietigheid of tenietdoening.

Alle verbindtenissen, door minderjarigen of onder curateele gestelde personen aangegaan, zijn van rechtswege nietig, en moeten op eene door hen of van hunnentwege daartoe gedane vordering, worden nietig verklaard, op den enkelen grond der minderjarigheid of der curateele.

De verbindtenissen, aangegaan door getrouwde vrouwen en door minderjarigen, die handlichting hebben bekomen, zijn slechts van rechtswege nietig, voor zooverre die verbindtenissen hunne bevoegdheid te boven gaan. (art. 1482 B. W.)

#### 9. Door de werking eener ontbindende voorwaarde; en

#### 10. Door verjaring.

Zijn beide punten, welke reeds hiervoren zijn behandeld.

## VAN KOOP EN VERKOOP.

Koop en verkoop is eene overeenkomst, waarbij de eene zich verbindt om eene zaak te leveren en de andere om daarvoor den bedongen prijs te betalen. (art. 1493 B. W.)

Zij wordt gehouden tusschen partijen voltrokken te zijn, zoodra deze het eens zijn geworden over de zaak en den prijs, hoewel ook de zaak nog niet mocht geleverd, noch de prijs betaald zijn. (art. 1494 B. W.)

Zoodra deze het eens zijn geworden over de zaak en den prijs, dus van dat oogenblik af, derhalve reeds vóór dat de daarvoor benoodigde akte is opgemaakt en geteekend. Het is echter toch zaak, ja het verdient de grootste aanbeveling, om bij het koopen en verkoopen van zoodanige goederen, waarvan, om den eigendom te verkrijgen, een akte moet worden opgemaakt, hiertoe zoo spoedig mogelijk over te gaan; — immers wanneer een der partijen zich terugtrekt en men zou hem willen dwingen zijn woord gestand te doen, dan zou wanneer de overeenkomst eene grootere som bedraagt dan drie honderd gulden, er niets anders overschieten dan deze den eed op te dragen; terwijl in mijn oog de eed van zoo iemand, (die zijn woord niet houdt), veel van deszelfs waarde verliest.

Is de som evenwel beneden de driehonderd gulden, dan wordt het bewijs door getuigen toegelaten, en ook wanneer het zaken van koophandel betreft, al was dan de som der overeenkomst ook meer dan driehonderd gulden.

Getuigenbewijs, ziet men, wordt alleen toegelaten in de gevallen:

1. Wanneer de som is beneden de driehonderd gulden; of
2. Wanneer het zaken van koophandel betreft.

Als men derhalve een koop of verkoop aangaat, bijv. van een huis of een partij land voor meer dan driehonderd

gulden, en een der partijen ontkent zulks vóór het opmaken der akte, dan kan men er niets aan doen, dan hem den eed opdragen, al waren er ook verscheidene personen, om als getuigen te kunnen dienen, bij tegenwoordig geweest.

---

De eigendom van het verkochte goed gaat niet eer tot den koper over, dan nadat de levering daarvan geschied is, overeenkomstig de art. 667, 668, 671, en 1495 B. W.)

Overeenkomstig art. 667, dat is, zoo als wij hiervoren zagen van roerende goederen, hetwelk geschiedt door de enkele overgave of door de sleutels van het gebouw, waarin zich die zaken bevinden, over te geven.

Volgens art. 668, dat is van schuldvorderingen, die niet aantoonder luiden, en andere onlichamelijke zaken, door middel van eene authentieke- of onderhandsche akte.

Volgens art. 671 van onroerende zaken, door overschrijving van de akte in de daartoe bestemde openbare registers.

Ingeval goederen niet bij den hoop, maar bij het gewicht, het getal of de maat verkocht zijn, blijven dezelve voor rekening van den verkooper, tot dat dezelve gewogen, geteld of gemeten zijn. (art. 1497 B. W.)

Indien daarentegen de goederen bij den hoop verkocht zijn, zijn dezelve voor rekening van den koper alhoewel dezelve nog niet gewogen, geteld of gemeten mochten zijn. (art. 1498 B. W.)

Koop en verkoop op de proef aangegaan, of van goederen die men gewoon is vooraf te proeven, wordt altijd voorondersteld onder eene opschortende voorwaarde te hebben plaats gehad. (art. 1499 B. W.)

Koop en verkoop van een anders goed is nietig, en kan tegen den verkooper grond opleveren, tot vergoeding van kosten, schaden en intresten, indien de koper niet

geweten heeft dat de zaak aan een ander toebehoorde.  
(art. 1507 B. W.)

»Zulk geval doet zich voor op de wijze, zooals hiervoren is omschreven bij het bezit ter goeder trouw.»

---

Indien op het oogenblik der verkooping, het verkochte goed geheelig mocht vergaan zijn, is de koop nietig.

Bijaldien slechts een gedeelte daarvan vergaan is, staat het aan den koper vrij om òf den koop te laten varen, òf het behouden gebleven gedeelte te vorderen, en den koopprijs daarvoor bij vergelijkende waardeering te doen bepalen (art. 1508 B. W.)

---

Koop en verkoop kan geen plaats hebben tusschen echtgenooten, dan alleen in de drie volgende gevallen:

1. Wanneer een der echtgenooten aan den anderen van wien hij gerechtelijk gescheiden is, goederen overdraagt, tot voldoening van hetgeen aan denzelfden naar rechten toekomt;
2. Wanneer de overdracht die de man doet aan zijne vrouw, zelfs van welke hij niet gescheiden is, enige wettige oorzaak heeft, als daar is tot wederlegging van hare vervreemde goederen, of van penningen die haar toebehooren; indien namelijk die goederen of die penningen van de gemeenschap zijn uitgesloten;
3. Ingeval de vrouw aan haren man goederen overdraagt tot betaling eener som, welke zij hem als huwelijksgoed heeft beloofd, voor zoo ver die goederen van de gemeenschap zijn uitgesloten.

Behoudens echter in deze drie gevallen, de rechten der erfgenamen van de handelende partijen, wanneer eene van laatstgemelde alzoo eenig zijdelingsch voordeel mocht hebben bekomen. (art. 1503 B. W.)

---

Bovendien verbiedt de wet het koopen aan:

1. Rechters, leden van het openbaar Ministerie, griffiers, advocaten, procureurs, deurwaarders en notarissen:  
Van rechten en rechtsvorderingen, waarover gedingen aanhangig zijn voor de rechtbank, onder welker rechtsgebied zij hunne bedieningen uitoefenen, op straffe van nietigheid, en vergoeding van kosten, schaden en interessen. (art. 1504 B. W.)
2. Openbare ambtenaren mogen op dezelfde straf, door hen zelven of door tusschenkomende personen, geene zaken koopen, die door hen of te hunnen overstaan verkocht worden. (art. 1505 B. W.)
3. insgelijks mogen op dezelfde straffen, door henzelven of door tusschenkomende personen, bij onderhandschen verkoop geene koopers worden:  
Lasthebbers van zaken met welker verkoop zij belast waren;  
Bewindvoerders van zaken, aan het Rijk, de gewesten, de gemeenten of aan andere openbare instellingen toebehoorende, welke aan hunne zorg en beheer zijn toevertrouwd. Het blijft echter aan den Koning voorbehouden om aan openbare bewindvoerders, vrijstelling van dit verbod te verleenen. (art. 1506 B. W.)

De verkooper heeft twee hoofdverplichtingen, namelijk:

- 1<sup>o</sup>. om de verkochte zaak te leveren;
- 2<sup>o</sup>. dezelve te vrijwaren. (art. 1510 B. W.)

1<sup>o</sup>. Te leveren, dat is:

De levering is eene overdracht van het verkochte goed in de macht en het bezit van den kooper. (art. 1511 B. W.)

De kosten der levering zijn ten laste van den verkooper,

en die der weghaling ten laste van den kooper, zoo niet het tegendeel bedongen is. (art. 1512 B. W.)

De levering moet geschieden ter plaatse, waar het verkochte goed zich op het tijdstip der verkooping bevond, indien daaromtrent geene andere overeenkomst getroffen is. (art. 1513 B. W.)

De verkoper is niet verplicht het goed te leveren, indien de kooper den koopprijs niet betaalt en de verkoper hem geen uitstel van betaling heeft toegestaan. (art. 1514 B. W.)

Insgelijks is hij niet tot de levering gehouden, al ware het ook, dat hij een uitstel van betaling had toegestaan, indien de kooper, na den koop, in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is geraakt, ten ware hij een borg stelde om op den bepaalden tijd te betalen. (art. 1515 B. W.)

Het goed moet geleverd worden in den staat waarin hetzelve zich op het oogenblik van den verkoop bevindt.

Van dien dag af aan behooren alle vruchten aan den kooper. (art. 1517 B. W.)

De verplichting, om eene zaak te leveren, bevat al wat daartoe behoort en tot derzelve bestendig gebruik bestemd is, mitsgaders de bewijzen van eigendom, indien die aanwezig zijn. (art. 1518 B. W.)

De verkoper is verplicht het verkochte te leveren in deszelfs geheelen omvang, zooals het in de overeenkomst uitgedrukt wordt, onder de navolgende wijzigingen. (art. 1519 B. W.)

Die wijzigingen bestaan onder anderen hierin, dat voor het geval de verkoop van een onroerend goed geschied is, met vermelding van deszelfs uitgestrektheid of inhoud, tegen betaling van eenen zekeren prijs voor de maat, en het blijkt later dat er minder is dan opgegeven is moet de verkoper zich met eene evenredige vermindering van prijs vergenoegen; en indien er meer is en dat meerdere

een twintigste gedeelte belooft boven den omvang dan bij de overeenkomst is uitgedrukt, de koper de keus heeft om of den prijs in evenredigheid te verhoogen, of van den koop af te zien. — En zoo die verkoop bestaat in een bepaald voorwerp, bijv. in een huis met deszelfs erve en tuin, — hetzij die verkoop dan begint met de opgave der maat of met de aanduiding van het verkochte goed, gevolgd van de opgave der maat, de vermelding dezer maat, ten behoeve van den verkooper, geen grond oplevert tot eenige vermeerdering van prijs voor het meerdere der maat, noch ten behoeve van den koper tot eenige vermindering van prijs voor het mindere der maat, dan voor zooverre het onderscheid tusschen de werkelijke maat en die, welke in de overeenkomst is uitgedrukt, een twintigste meer of minder bedraagt, berekend naar de waarde van het geheel der verkochte voorwerpen, tenzij het tegendeel mocht bedongen zijn. (artt. 1520, 1521 en 1522 B. W.)

---

2°. En de verkochte zaak te vrijwaren, te weten:

De vrijwaring, waartoe de verkooper jegens den koper gehouden is, heeft twee strekkingen, namelijk: vooreerst, het rustig en vreedzaam bezit van de verkochte zaak; ten tweede, de verborgene gebreken dier zaak of de zoodanige, die aanleiding geven tot vernietiging van den koop. (art. 1527 B. W.)

Hoezeer bij den verkoop geen beding omtrent de vrijwaring gemaakt zij, is de verkooper van rechtswege verplicht den Koper te waarborgen voor de uitwinning, welke deze op het geheel verkochte goed, of op een gedeelte daarvan komt te lijden, of wegens de lasten welke men beweert op dat goed te hebben, en die bij het aangaan van den koop niet opgegeven zijn. (art. 1528 B. W.)

Partijen kunnen, bij bijzondere overeenkomsten, deze



door de wet opgelegde verplichting uitbreiden of inkorten: zij kunnen zelfs overeenkomen, dat de verkooper tot geene vrijwaring hoegenaamd zal gehouden zijn. (art. 1529 B. W.)

Alhoewel bedongen mocht zijn, dat de verkooper tot geene vrijwaring zal gehouden zijn, blijft hij nogthans aansprakelijk voor de zoodanige, welke uit eene daad, door hem zelve verricht, voortspuit; alle hiermede strijdende overeenkomsten zijn nietig. (art. 1530 B. W.)

»Dat is bijv. bij den verkoop eener inschuld of ander onlichamelijk recht, alsdan moet de verkooper instaan voor het aanwezen daarvan, ten tijde van de levering.»

De verkooper is gehouden tot vrijwaring wegens verborgene gebreken van het verkochte goed, die hetzelfde ongeschikt maken tot het gebruik, waartoe het bestemd is, of die dat gebruik in dier voege verminderen, dat bijaldien de kooper de gebreken gekend had, hij het goed òf in het geheel niet, òf niet dan voor eenen minderen prijs zoude gekocht hebben. (art. 1540 B. W.)

De verkooper is niet gehouden in te staan voor zichtbare gebreken, welke de kooper zelf had kunnen ontdekken. (art. 1541 B. W.)

Hij moet voor de verborgene gebreken instaan, al ware hij daarvan ook zelf onkundig geweest, tenzij hij in dat geval bedongen had, dat hij tot geene vrijwaring hoegenaamd zal gehouden zijn. (art. 1542 B. W.)

Voorbeelden, wat soms tot verborgene gebreken gebracht kunnen worden, zijn veelvuldig, maar het oordeel wat eigenlijk tot verborgene gebreken behoort, zeer verschillend; — in ieder geval kan naar mijne meening tot de verborgene gebreken niet gerekend worden datgene, wat men zonder beschadiging van het goed had kunnen ontdekken. — Zoo kan bijv. niet als een verborgen gebrek bij een paard aangemerkt worden, dat het, ten gevolge van slechte tanden, niet in staat is sommig voedsel te

gebruiken, want dat is een gebrek, dat door den koper kan gezien worden; — geheel anders is het gesteld, wanneer het een inwendige ziekte hebben zou, dat gebrek is veelal onzichtbaar en van zoodanigen aard, dat het door den koper niet ontdekt kan worden.

In de gevallen, bij art. 1540 en 1542 vermeld, heeft de koper de keus om of het goed terug te geven en den koopprijs terug te vorderen, of het goed te behouden, en zich zoodanig gedeelte van den koopprijs te doen teruggeven, als de regter, na deskundigen hierop te hebben gehoord, zal bepalen. (art. 1543 B. W.)

Indien de verkooper de gebreken van het goed gekend heeft, is hij, behalve tot teruggave van den daarvoor ontvangen koopprijs, nog jegens den koper tot vergoeding van alle kosten, schaden en interessen gehouden. (art. 1544 B. W.)

Indien de verkooper de gebreken van het goed niet gekend heeft, is hij slechts gehouden tot de teruggave van den koopprijs, alsmede om aan den koper de kosten, op den koop en de levering gevallen, te vergoeden, voor zooverre hij die mocht hebben betaald. (art. 1545 B. W.)

Indien de verkochte zaak, die verborgen gebreken had, tengevolge van dezelve vergaan is, valt het verlies voor rekening van den verkooper, die jegens den koper gehouden zal zijn tot teruggave van den koopprijs en tot de overige schadevergoeding, waarvan in de twee voorgaande artikelen is melding gemaakt. Doch het verlies, door toeval veroorzaakt, is voor rekening van den koper. (art. 1546 B. W.)

Wanneer men dit eens goed beschouwt, moet men toch zeggen, niet waar, dat dit bepalingen zijn, die zeer veel bijdragen tot eene goede orde der maatschappij en schoon in overeenstemming zijn met de wetten der rechtvaardigheid en der zedekunde; want hierdoor worden toch belet alle slechte zaken en bedriegerijen dienaangaande; en zijn

ze bovendien geruststellend voor den koper, doordien ze hem toch altijd tot waarborg strekken.

Men kan echter overeenkomen, dat de koper voor niets moet instaan, derhalve zoo min voor verborgen, doch bij hem onbekende, als voor zichtbare gebreken, in dat geval heeft de koper zich niet te beklagen, wanneer er bij dusdanige overeenkomst aan het gekochte een verborgen gebrek moest zijn; immers, hij heeft er alsdan te voren genoeg mede genomen en mitsdien het nadeel, dat daaruit voortspruit, zichzelf te wijten.

---

De hoofdverplichting van den koper bestaat in het betalen van den koopprijs, ten tijde en ter plaatste bij de overeenkomst bepaald. (art. 1549 B. W.)

Indien er bij het aangaan van den koop niets daaromtrent bepaald is, moet de koper betalen ter plaatse alwaar en op den tijd waarop de levering geschieden moet. (art. 1550 B. W.)

De koper is, zelfs zonder uitdrukkelijk beding, tot het betalen van intresten van den koopprijs verplicht, indien de verkochte en geleverde zaak vruchten of andere inkomsten oplevert (art. 1551 B. W.)

Indien de koper door eene hypothecaire rechtsvordering, of door eene rechtsvordering tot reclame in zijn bezit gestoord is, of gegronde reden heeft om te vreezen dat hij daarin zal gestoord worden, kan hij de betaling van den koopprijs opschorten, totdat de verkooper de stoornis heeft doen ophouden, ten ware deze liever verkoos zekerheid te stellen, of er bedongen mocht zijn, dat de koper, niettegenstaande alle stoornis, tot de betaling verplicht is. (art. 1552 B. W.)

Indien de koper den koopprijs niet betaalt, kan de verkooper de vernietiging van den koop vorderen (art. 1553 B. W.)

Niettemin zal, in geval van verkoop van waren en meubelen,

de vernietiging van den koop, ten behoeve van den verkooper, van rechtswege en zonder aanmaning plaats hebben, na het verloopen van den tijd, tot afhaling van het verkochte bepaald. (art. 1554 B. W.)

»Onder »waren» moeten slechts levensmiddelen worden verstaan, en dan nog wel op zoodanige wijze, dat zij maar in zulke geringe hoeveelheden zijn aangekocht, dat zij niet als daden van koop-handel zijn aan te merken.»

### VAN HET RECHT VAN WEDERINKOOP.

Het vermogen, om het verkochte weder in te koopen, spruit voort uit een beding, waarbij de verkooper zich het recht voorbehoudt om het verkochte terug te nemen, tegen teruggave van den oorspronkelijken koopprijs en de vergoeding waarvan in artikel 1568 gesproken wordt. (art. 1555 B. W.)

Dat artikel luidt aldus:

- »De verkooper, die van het beding van wederinkoop gebruik maakt, is niet alleen verplicht den geheelen oorspronkelijken koopprijs terug te geven, maar ook te vergoeden alle rechtmatige kosten, op en ter zake van den koop en de levering gevallen, mitsgaders de noodzakelijke kosten van reparatiën en die, waardoor het verkochte goed in waarde vermeerderd is, ten beloope van deze vermeerdering.
- »Hij kan niet in het bezit van het wederingekochte treden, dan na aan al deze verplichtingen te hebben voldaan.
- »Wanneer de verkooper, ten gevolge van beding van wederinkoop, zijn goed terug bekomt, moet hetzelfde vrij van alle lasten en hypothecken, door

den kooper daarop gelegd, tot hem overgaan: hij is echter verplicht de huurovereenkomsten, welke de kooper te goeder trouw mocht hebben aangegaan, gestand te doen.

»Het recht van wederinkoop mag voor geen langeren tijd dan voor vijf jaren worden bedongen.»

Indien hetzelfde voor een langer tijdvak bedongen is, wordt die tijd tot de gemelde vijf jaren ingekort. (art. 1556 B. W.)

Het bepaalde tijdvak moet naar scherpte van rechten worden opgevat; hetzelfde mag door den rechter niet verlengd worden, en wanneer de verkooper verzuimt om zijne rechtsvordering tot wederinkoop binnen den voorschreven termijn te doen gelden, blijft de kooper onherroepelijk eigenaar van het gekochte. (art. 1557 B. W.)

Dit tijdvak loopt ten nadeele van een ieder, zelfs van minderjarigen, behoudens hun verhaal op die het aangaan, indien daartoe gronden bestaan. (art. 1558 B. W.)

---

*Bijzondere bepalingen betreffende den koop en verkoop van inschulden en andere onlichamelijke rechten.*

De verkoop van eene inschuld bevat al wat daartoe behoort, als borgtochten, voorrechten en hypotheeken. (art. 1569 B. W.)

Hij, die eene inschuld of een ander onlichamelijk recht verkoopt, moet instaan voor het aanwezig daarvan ten tijde van de levering, hoewel ook de verkoop zonder belofte van vrijwaring geschied zij. (art. 1570 B. W.)

Hij is voor de genoegzame gegoedheid van den schuldenaar niet verantwoordelijk, tenzij hij zich daartoe verbonden hebbe, en slechts ten beloope van den koopprijs, welken hij voor de inschuld ontvangen heeft. (art. 1571 B. W.)

Indien hij beloofd heeft te zullen instaan voor genoegzame

gegoedheid van den schuldenaar, moet deze belofte verstaan worden van deszelfs tegenwoordige goeodheid en strekt zich niet uit tot het toekomstige, ten ware het tegendeel uitdrukkelijk bedongen is. (art. 1572 B. W.)

Die eene erfenis verkoopt, zonder dat hij stuk voor stuk opgeeft, waarin dezelve bestaat, is niet verder gehouden dan tot vrijwaring van zijne hoedanigheid van erfgenaam. (art. 1573 B. W.)

»De erfenis, hier bedoeld, moet in ieder geval zijn opengevallen; het mag geene toekomstige erfenis zijn, want daaromtrent mag men geene bedingen maken.»

Indien hij reeds de vruchten van eenig stuk goed genoten of het beloop van eenige inschuld, tot die erfenis behoorende, ontvangen of eenige goederen uit die nalatenschap verkocht mocht hebben, is hij verplicht dezelve aan den kooper te vergoeden, indien niet uitdrukkelijk anders is bedongen. (art. 1574 B. W.)

De kooper is van zijnen kant verplicht aan den verkooper te vergoeden al hetgeen deze wegens de schulden en lasten der nalatenschap mocht hebben betaald, en datgene te voldoen, hetwelk de verkooper als schuldeischer van de erfenis te vorderen had, ten ware het tegendeel mocht bedongen zijn. (art. 1575 B. W.)

Indien voor de levering voor eene verkochte inschuld, of van eenig ander onligchamelijk recht, de schuldenaar aan den verkooper de schuld voldaan heeft, is hij op eene voldoende wijze bevrijd. (art. 1576 B. W.)

---

## VAN RUILING.

Ruiling is eene overeenkomst, waarbij partijen zich verbinden om aan elkander wederkeerig eene zaak in de plaats voor eene andere te geven. (art. 1577 B. W.)

Al hetgeen voor verkoop vatbaar is, kan ook het onderwerp van ruiling uitmaken. (art. 1578 B. W.)

Indien de eene partij de zaak, welke haar in ruiling gegeven wordt, reeds ontvangen heeft, en naderhand bewijst dat de andere daarvan geen eigenaar was, kan zij niet genoodzaakt worden tot levering van de zaak, welke zij van haren kant heeft beloofd, doch alleenlijk om die, welke zij ontvangen heeft, terug te geven. (art. 1579 B. W.)

Hij, die door uitwinning gesteld is uit het bezit der zaak, welke hij in ruiling heeft ontvangen, heeft de keus om van de wederpartij vergoeding van kosten, schaden en interessen, of de teruggave der door hem gegevene zaak, te vorderen. (art. 1580 B. W.)

Indien eene zekere en bepaalde zaak, welke men beloofd had in ruiling te geven, buiten schuld van den eigenaar is verloren gegaan, wordt de overeenkomst voor vervallen gehouden, en kan degene die van zijne zijde aan de overeenkomst voldaan heeft, de teruggave van het in ruiling gegeven goed vorderen. (art. 1581 B. W.)

Voor het overige zijn de regelen van de overeenkomst van koop en verkoop op die van ruiling toepasselijk. (art. 1582 B. W.)

»Ook de hiervan opgemaakte akten voor zoo verre die onroerend goed bevatten, moeten even als alle andere akten van overgang van onroerend goed worden overgeschreven ten kantore van hypothecken en van het kadaster, waaronder die goederen gelegen zijn.»

---

## VAN HUUR EN VERHUUR.

Er bestaan tweeërlei soorten van overeenkomsten van huur en verhuur; huur van goederen en huur van diensten, werk en nijverheid. (art. 1583 B. W.)

Huur van goederen is eene overeenkomst, waarbij de eene partij zich verbindt om de andere het genot eener zaak te geven, gedurende eenen bepaalden tijd en tegen eenen bepaalden prijs, welke de laatstgemelde aanneemt te betalen.

Men kan alle soort van goederen, hetzij onroerende of roerende, verhuren. (art. 1584 B. W.)

Huur van diensten, van werk en nijverheid is eene overeenkomst, waarbij de eene partij zich verbindt om iets voor de andere, tegen betaling van eenen tusschen hen bepaalden prijs of loon, te verrichten. (art. 1585 B. W.)

---

De verhuurder is door den aard van de overeenkomst en zonder dat daartoe eenig bijzonder beding vereischt wordt, verplicht:

1. Om het verhuurde aan den huurder te leveren.
2. Om hetzelfde te onderhouden in zoodanigen staat, dat het tot het gebruik waartoe het verhuurd is dienen kan.
3. Om den huurder het rustig genot daarvan te doen hebben, zoolang de huur duurt. (art. 1586 B. W.)

De verhuurder is gehouden het verhuurde goed, in alle opzichten in goeden staat van onderhoud te leveren.

Hij moet daaraan, gedurende den huurtijd, alle reparatiën laten doen; welke noodzakelijk mochten worden, met uitzondering van degene, tot welke de huurder verplicht is. (art. 1587 B. W.)

»Die uitzonderingen zijn de geringe en dagelijksche reparatiën; en als daaromtrent geene overeenkomst is aangegaan, worden als zoodanig aangemerkt: reparatiën van winkelkasten, de sluiting der luiken of blinden, de binnensloten, de vensterglazen zoo binnen als buiten 's huis en al hetgeen verder door het plaatselijk gebruik daaronder begrepen wordt.



»Deze reparatiën kunnen niettemin ten laste van den verhuurder komen, indien zij door den vervallen toestand van het verhuurde of door overmacht zijn noodzakelijk geworden.» (art. 1619 B. W.)

De verhuurder moet den huurder instaan voor alle gebreken van het verhuurde goed, welke het gebruik daarvan verhinderen, al mocht ook de verhuurder dezelve tijdens het doen der verhuring niet gekend hebben.

Indien door die gebreken eenig nadeel voor den huurder ontstaat, is de verhuurder gehouden hem deswege schadeloos te stellen. (art. 1588 B. W.)

Indien, gedurende den huurtijd, het verhuurde goed door eenig toeval geheel en al vergaan is, vervalt de huurovereenkomst van rechtswege. Indien het goed slechts ten deele vergaan is, heeft de huurder de keus, om naar gelang der omstandigheden, of eene vermindering van den huurprijs, of zelfs de vernietiging van de huurovereenkomst te vorderen; doch hij kan, in geen dier beide gevallen, aanspraak op de schadevergoeding maken (art. 1589 B. W.)

De verhuurder mag, gedurende den huurtijd, de gedaante of inrichting van het verhuurde goed niet veranderen. (art. 1590 B. W.)

Indien, gedurende den huurtijd, het verhuurde goed dringende reparatiën noodig heeft, welke niet tot na het eindigen der huur kunnen worden uitgesteld, moet de huurder dezelve gedoogen, welke ongemakken hem ook hierdoor worden veroorzaakt, en hoewel hij ook, gedurende het doen der reparatiën van een gedeelte van het verhuurde goed verstoken zij.

Doch indien deze reparatiën langer dan veertig dagen duren, zal de huurprijs verminderd worden naar evenredigheid van den tijd, en van het gedeelte van het verhuurde goed, waarvan de huurder zal zijn verstoken geweest.

Indien de reparatiën van dien aard zijn; dat daardoor

het gehuurde, hetgeen een huurder en zijn huisgezin ter bewoning noodzakelijk is, onbewoonbaar wordt, kan de zelve de huur doen verbreken. (art. 1591 B. W.)

De huurder mag, indien hem dit vermogen niet is toe gestaan, het goed niet weder verhuren, nog zijne huur aan een ander afstaan, op straf van vernietiging der huurovereenkomst en vergoeding van kosten, schaden en interessen, zonder dat de verhuurder, na die vernietiging, verplicht zij de onderhuur gestand te doen. (art. 1595 B. W.)

»Een huurder mag alzoo het gehuurde goed niet aan een ander verhuren zonder toestemming van den verhuurder; en voor het geval de huurder dit mocht gedaan hebben, dan zou de verhuurder niet alleen het recht hebben de huur te verbreken, maar ook om die onderverhuring te vernietigen.

»Maar wat een huurder doen mag, doch altijd echter maar, wanneer hem dat vermogen niet bij de huurovereenkomst is ontzegd geworden; dat is, wanneer het gehuurde in een huis of in eene woning bestaat, welke de huurder zelf bewoont, alsdan kan hij een gedeelte daarvan onder zijne verantwoordelijkheid aan een ander verhuren.»

De huurder is tot twee hoofd verplichtingen gehouden:

1. Om het gehuurde als een goed huisvader te gebruiken, en overeenkomstig de bestemming, welke daaraan bij de huurovereenkomst gegeven is, of volgens die, welke bij gebreke van overeenkomst daaromtrent, naar gelang der omstandigheden, verondersteld wordt.
2. Om den huurprijs op de bepaalde termijnen te voldoen. (art. 1596 B. W.)

Indien de huurder het gehuurde tot een ander gebruik bezigt dan waartoe het bestemd is, of tot een zoodanig

gebruik, waardoor aan den verhuurder eenig nadeel kan veroorzaakt worden; kan deze, naar gelang der omstandigheden, de huur doen vernietigen. (art. 1597 B. W.)

De huurder is aansprakelijk voor alle schaden, gedurende den huurtijd aan het verhuurde toegebracht, ten ware hij bewees, dat dezelve buiten zijne schuld hebben plaats gehad. (art. 1600 B. W.)

De huurder is verantwoordelijk voor alle schaden of verliezen door zijne huisgenooten, of door degenen aan wie hij de huur mocht hebben overgedaan, aan het gehuurde toegebracht. (art. 1602 B. W.)

De huurder mag, bij ontruiming van het gehuurde goed, afbreken en naar zich nemen al hetgeen hij daaraan op zijne kosten heeft doen maken, mits zulks gedaan worde zonder beschadiging van het goed. (art. 1603 B. W.)

»Doch de verhuurder heeft daaromtrent recht van terughouding, totdat de huurder hem de verschuldigde huur volledig voldaan heeft.»

Indien de huur zonder geschrift aangegaan, noch op geenerlei wijze is ten uitvoer gebracht en eene der partijen dezelve ontkent, kan geen bewijs door getuigen worden aangenomen, hoe gering de huurprijs ook zij, en ofschoon men zich ook op het geven van eenen godspenning mocht beroepen; alleenlijk kan de beslissende eed worden gevorderd van degene, die het aangaan der huur ontkent. (art. 1604 B. W.)

»Dus ook hier verdient het in het belang der partijen aanbeveling, van dergelijke overeenkomsten zoo spoedig mogelijk een akte te laten opmaken; ten einde daardoor, voor het geval eene der partijen de overeenkomst ontkent, vele moeilijkheden en daaruit alsdan voortvloeiende noodzakelijke kosten voor te komen.»

Indien de huur bij geschrift is aangegaan, houdt dezelve van rechtswege op, wanneer de bepaalde tijd ver-

streken is, zonder dat daartoe eene opzegging vereischt wordt. (art. 1606 B. W.)

»Dit is ook het geval wanneer gedurende den huur-tijd het verhuurde goed door eenig toeval geheel en al vergaan is.»

Indien de huur zonder geschrift is aangegaan, houdt dezelve op den bepaalden tijd niet op, dan voor zooverre de eene partij aan de andere de huur heeft opgezegd, met inachtneming der termijnen, welke het plaatselijk gebruik medebrenkt. (art. 1607 B. W.)

De huurovereenkomst gaat geenszins te niet door den dood van den verhuurder, noch door dien van den huurder. (art. 1611 B. W.)

Een kooper die gebruik wil maken van de bevoegdheid bij de huurovereenkomst voorbehouden, om ingeval van verkoop den huurder tot de ontruiming van het gehuurde te noodzaken, is verplicht den huurder zoodanigen tijd te voren te waarschuwen, als het plaatselijk gebruik tot het doen van opzeggingen medebrenkt.

Bij huur van landerijen moet de waarschuwing ten minste één jaar aan de ontruiming voorafgaan. (art. 1614 B. W.)

»Dat wil zeggen: wanneer bijv. iemand een huis of eenige landerijen mocht hebben verhuurd, met de bepaling, dat bij verkoop de huur alsdan onmiddelijk eindigt, — den nieuwen eigenaar toch niet in het bezit kan treden, alvorens den huurder behoorlijke opzegging te hebben gedaan; dat is voor huizen zoodanigen tijd als het plaatselijk gebruik tot het doen van opzegging medebrenkt en voor landerijen minstens één jaar te voren.»

Indien de huurder van een huis of vertrek, na het eindigen van den huurtijd, bij schriftelijke overeenkomst bepaald in het bezit van het gehuurde blijft, zonder dat

zich de verhuurder daartegen verzet, wordt hij geacht het verhuurde op dezelfde voorwaarden te blijven behouden, voor den tijd welken het plaatselijk gebruik medebrenge, en kan hij het verhuurde niet verlaten, noch daaruit gezet worden, dan na tijdige opzegging, overeenkomstig het plaatselijk gebruik gedaan. (art. 1623 B. W.)

Indien bij eene huurovereenkomst van landerijen eene kleinere of grootere uitgestrektheid wordt opgegeven, dan dezelve werkelijk hebben, geeft zulks geen grond tot vermeerdering of vermindering van den huurprijs, dan alleen in de gevallen en volgens de bepalingen, bij den vijfden titel van het derde boek van het Burgerlijk Wetboek, vastgesteld. (art. 1624 B. W.)

»Die gevallen zijn van denzelfden aard, zooals wij hiervoren bij koop en verkoop zagen, wanneer namelijk het onderscheid, tusschen de werkelijke maat en die in de overeenkomst uitgedrukt, een twintigste meer of minder bedraagt, tenzij het tegendeel mocht bedongen zijn.»

De verhuurder van landerijen kan vernietiging van huur vorderen, met vergoeding van kosten, schade en interessen, indien de huurder dezelve niet van de tot beweiding of bebouwing noodzakelijke beesten en bouwgereedschappen voorziet; indien hij met de beweiding of bebouwing opzichthoudt, of te dien opzichte niet als een goed huisvader handelt; indien hij het gehuurde tot een ander einde gebruikt dan waartoe hetzelfde bestemd is, of indien hij in het algemeen de bedingen, bij de huurovereenkomst gemaakt, niet nakomt en daardoor eenig nadeel voor den verhuurder ontstaat. (art. 1625 B. W.)

Alle huurders van landerijen zijn gehouden de vruchten in de daartoe bestemde bergplaatsen te bergen. (art. 1626 B. W.)

De huurder van landerijen is, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interessen, gehouden den eigenaar van alle feitelijkheden te doen kennis dragen, welke op de

gehuurde erven mochten gepleegd worden. (art. 1627 B. W.)

Indien bij eene huur voor verscheidene jaren, gedurende den huurtijd, de geheele of de halve oogst van een jaar door onvermijdelijke toevallen is verloren gegaan, kan de huurder eene vermindering der huurpenningen vorderen, ten ware hij door den oogst der vorige jaren reeds mocht zijn schadeloos gesteld.

Indien hij niet schadeloos gesteld is, kan de begrooting der vermindering van de huurpenningen niet geschieden, dan op het einde van de huur, wanneer het genot van alle de jaren tegen elkander wordt in vergelijking gebragt.

De rechter kan niettemin den huurder toestaan om voorloopig, naarmate van het geleden verlies, een gedeelte der huurpenningen in te houden. (art. 1628 B. W.)

Indien de huur slechts voor één jaar is aengegaan, en de oogst voor het geheel of voor de helft is verloren, is de huurder ontheven van de betaling van den geheelen huurprijs of van een evenredig gedeelte van dezelve.

Wanneer het verlies minder dan de helft bedraagt, heeft hij geene aanspraak op eenige korting. (art. 1629 B. W.)

De huurder kan, bij een uitdrukkelijk beding, voor de onvoorziene toevallen worden aansprakelijk gesteld. (art. 1631 B. W.)

Zoodanig beding wordt echter alleen verstaan, gemaakt te zijn ten aanzien van de gewone onvoorziene toevallen, als daar zijn: hagel, bliksem, vorst of het ontijdig afvallen der bloesems van den boom of wijngaard.

Hetzelve strekt zich niet uit tot buitengewone toevallen, al daar zijn: verwoestingen van den oorlog of overstromingen, waaraan het land niet gewoonlijk onderworpen is: ten ware de huurder alle, zoowel voorziene als onvoorziene toevallen, heeft op zich genomen. (art. 1632 B. W.)

De huurder wiens huur eindigt en hij welke hem in de huur opvolgt, zijn verplicht elkander over en weder met al datgene te gerieven, dat vereischt wordt om het ver-

laten en het betrekken van het goed gemakkelijk te maken, zoo wat betreft de bebouwing van het volgende jaar, het inoogsten der nog te velde staande vruchten als anderszins, alles overeenkomstig het plaatselijk gebruik. (art. 1635 B. W.)

De huurder moest insgelijks bij zijn vertrek het stroo en de mest van het afgeloopen jaar achterlaten, indien hij dezelve bij den aanvang van zijne huur ontvangen heeft, en al had hij die zelfs niet ontvangen, kan de eigenaar die, volgens eene te maken begrooting, aan zich houden. (art. 1636 B. W.)

---

#### VAN HUUR, VAN DIENSTBODEN EN VAN WERKLIEDEN.

Men kan zijne diensten slechts voor eenen tijd of voor eene bepaalde onderneming verbinden. (art. 1637 B. W.)

De meester wordt op zijn woord, desgevorderd met eede gesterkt, geloofd:

1. Ten aanzien van de hoegrootheid van het bedongen loon.
2. Ten aanzien van de betaling van het loon over het verschenen jaar.
3. Ten opzichte van hetgeen op rekening gegeven is van het loon over het loopend jaar; en
4. Ten opzichte der tijdsbepaling voor welke de huur is aangegaan. (art. 1638 B. W.)

---

Betrekkelijk deze vier punten dan wordt de meester op zijn woord, desgevorderd met eede gesterkt, geloofd velen zeggen nu: de meester heeft dus meer recht dan de dienstbode; doch wanneer men dit eens goed beschouwt,

is zulks nogthans het geval niet, want waarom heeft de algemeene wetgever die bepaling aldus gesteld, niet zoo als sommigen meenen om den meester te bevoorrechten boven de dienstboden, volstrekt niet; maar omdat zulks aangelegenheden zijn, die hoe spoediger beslist, des te beter en voordeeliger voor beide partijen zijn. En aangezien de dienstboden aan den meester als hoofd des gezins onderdanigheid en gehoorzaamheid verschuldigd zijn en de meester tevens verantwoordelijk is voor de schade, door zijne dienstboden en ondergeschikten aan anderen veroorzaakt, in de werkzaamheden, waartoe hij dezelve gebruikt heeft, ligt daarin van zelf opgesloten, dat de beslissende stem in die gevallen moest worden overgelaten aan het hoofd; — terwijl de wetgever daarentegen toch aan de dienstboden het recht in handen geeft, te vorderen dat de meester zijne bewering voor den rechter met eede staaft.

Men moet dus zeggen, niet waar dat ook de rechten van dienstboden in deze aangelegenheid behoorlijk zijn gehandhaafd.

---

Dienst- en werkboden mogen, indien zij voor eenen bepaalden tijd gehuurd zijn, zonder wettige redenen hunnen dienst niet verlaten, noch uit dezelve worden weggezonden, vóór dat de tijd verstreken is.

Indien zij binnen den bepaalden of gewonen huurtijd den dienst zonder wettige redenen verlaten, verbeuren zij het verdiende loon.

De meester is echter bevoegd om hen ten allen tijde, zonder het aanvoeren van redenen, weg te zenden, doch hij is in dat geval verplicht aan hen, behalve het verschenen loon, tot schadeloosstelling te betalen zes weken, te rekenen van den dag, waarop zij uit den dienst zijn weggezonden.

Indien de huur voor een korteren tijd dan zes weken



is aangegaan of minder dan zes weken te loopen heeft, hebben zij in dat geval, recht op het volle loon. (art. 1639 B. W.)

Ook deze bepaling kan niet anders dan rechtvaardig en billijk genoemd worden en bij aandachtige overweging zullen de dienstboden moeten bekennen, dat dit een maatregel is, waarover zij zich in geen geval hebben te beklagen; immers wanneer zij binnen den bepaalden tijd zonder wettige redenen hunnen dienst verlaten, is het niet meer dan rechtvaardig en billijk, dat zij alsdan het hun te goed hebbende loon verbeuren; want doordien zij als zoodanig onverwachts uit hunnen dienst vertrekken, kan soms de meester in groote kosten vervallen, door alsdan andere te moeten nemen, die in oogenblikken van nood veelal dubbel loon vragen; — zoo als kan plaats hebben bij een landbouwer in het midden van den oogst, of bij een schipper, wiens vaartuig geladen zijnde, op het punt staat daarmede te vertrekken, om die lading ter zijner bestemming te brengen.

Nu wordt hiertegen wel aangevoerd, dat, aangezien de meester wel het recht heeft om de dienstboden ten alle tijde zonder het aanvoeren van redenen weg te zenden, mits hen tot schadeloosstelling zes weken huur betalende, waarom zij (de dienstboden) dat ook niet mogen doen, zonder daardoor meer dan hun verdiende loon over een tijdvak van zes weken te verbeuren; maar bij aandachtige overweging van het nadeel, dat daaruit voor den meester in de hiervoren genoemde gevallen kan voortvloeien, zal men die bepaling toch niet anders dan billijk kunnen noemen; immers de zonder het aanvoeren van redenen weggezondene dienstboden genieten tot schadeloosstelling het loon van zes weken huur, hiermede kunnen zij in den tusschentijd, dat zij zich van eenen anderen dienst voorzien, behelpen; terwijl het nadeel dat de meester in de hierboven genoemde gevallen kan ondervinden, (voor

het geval hij niet dadelijk van andere hulp is voorzien), soms onberekenbaar is.

En voor het wegzenden, zonder het aanvoeren van redenen, pleit er nog eene reden en dat is namelijk deze: Het kan toch gebeuren, niet waar? dat iemand die dienstboden houdt, somtijds door de eene of andere omstandigheid zulk een gevoeligen slag in zijn financiëelen toestand ondervindt, dat hij om geen schulden te moeten maken en om in den stand waarin hij zich bevindt alsnog staande te kunnen blijven, noodzakelijk alles uitsparen moet, wat maar eenigszins mogelijk is; hij ziet zich derhalve gedwongen uit noodzakelijkheid des middels zijne dienstboden weg te zenden. — En nu zou men toch niet kunnen vergen, dat de reden van wegzending daarbij werden opgegeven, want dat kan, dat mag men immers niet doen, deed men het, dan was de zaak ten volle ruchtbaar en had men veel kans zijn crediet te verliezen.

»Wat eigenlijk overigens de wederzijdsche verplichtingen in het maatschappelijke leven betreft tusschen werkgever en werklieden, hieromtrent zijn mijne beschouwingen te vinden in mijne brochure in 1872 daaromtrent geschreven over kapitaal en werk.»

---

#### VAN AANNEMING VAN WERK.

Bij het laten maken van werk, kan men overeenkomen dat de werkman alleen zijnen arbeid of zijne nijverheid, of wel dat hij ook de stof leveren zal. (art. 1640 B. W.)

Ingeval de werkman de stof moet leveren, en het werk, op welke wijze ook, vergaat, alvorens het geleverd is, komt het verlies voor zijne rekening, ten ware hij die het werk besteld heeft nalatig zij geweest om hetzelfde te ontvangen (art 1641 B. W.)

Indien de werkmán alleen zijnen arbeid of zijne nijverheid moet leveren, en het werk vergaat, is hij slechts voor zijne schuld aansprakelijk. (art. 1642 B. W.)

Indien het werk, in het geval bij het voorgaande artikel vermeld, buiten eenig plichtverzuim van den werkmán is verloren gegaan, voordat de levering geschied is, en zonder dat hij die het werk besteld heeft nalatig is geweest om hetzelfde op te nemen en goed te keuren, heeft de werkmán geene aanspraak op zijn loon, ten ware de zaak door een gebrek in de stof zelve verloren ware gegaan. (art. 1643 B. W.)

Indien een werk bij het stuk of bij de maat bearbeid wordt, kan hetzelfde bij gedeelten worden opgenomen; die opneming wordt geacht geschied te zijn voor alle de betaalde gedeelten, wanneer de aanbesteder den werkmán telkens betaalt naar evenredigheid van hetgeen afgewerkt is. (art. 1644 B. W.)

Indien een gebouw, voor een bepaalden prijs aangenomen en afgemaakt, geheel of gedeeltelijk vergaat door een gebrek in de zamenstelling, of zelfs uithoofde van de ongeschiktheid van den grond, zijn de bouwmeesters en aannemers daarvoor, gedurende tien jaren, aansprakelijk. (art. 1645 B. W.)

Indien een bouwmeester of aannemer op zich genomen heeft om een gebouw bij aanneming te maken, volgens een bestek, met den eigenaar van den grond beraamd en vastgesteld, kan hij geene vermeerdering van den prijs vorderen, noch onder voorwendsel van vermeerdering der dagloonen of bouwstoffen, noch onder dat van gemaakte veranderingen of bijvoegselen, die niet in het bestek begrepen zijn, indien die veranderingen of begrootingen niet schriftelijk zijn ingewilligd, en over derzelve prijs met den eigenaar geene overeenkomst is getroffen. (art. 1646 B. W.)

De aanbesteder kan, desgoedvindende; de aanneming opzeggen, ofschoon het werk reeds begonnen zij, mits hij

den aannemer, wegens alle deszelfs gemaakte kosten, arbeid en winstderving volkomen schadeloos stelle. (art. 1647 B. W.)

Huur van werk houdt op door den dood van den werkmán, bouwmeester of aannemer.

Maar de eigenaar is gehouden aan de erfgenamen, naar evenredigheid van den bij de overeenkomst bedongen prijs, te betalen de waarde van het gedane werk en die der in gereedheid gebrachte bouwstoffen, mits dat werk of die bouwstoffen hem tot eenig nut kunnen verstrekken. (art. 1648 B. W.)

De aannemer is verantwoordelijk voor de daden van degenen die hij in het werk stelt. (art. 1649 B. W.)

Metselaars, timmerlieden, smids en andere ambachtslieden, welke tot het zetten van een gebouw of het maken van eenig ander aangenomen werk gebezigd zijn, hebben geene rechtsvordering tegen degenen te wiens behoefte de werken gemaakt zijn, dan ten beloope van hetgene deze aan den aannemer schuldig is op het oogenblik waarop zij hunne rechtsvordering aanleggen. (art. 1650 B. W.)

Metselaars, timmerlieden, smids en andere ambachtslieden, die zelve onmiddellijk en voor eenen bepaalden prijs een werk op zich nemen, zijn gehouden aan de regelen in deze afdeeling voorgeschreven.

Zij zijn aannemers in het vak waarin zij werkzaam zijn. (art. 1651 B. W.)

Arbeidlieden die eenig goed van een ander onder zich hebben, om daaraan eenig werk te verrichten, zijn gerechtigd om dat goed onder zich te houden, tot de volle voldoening van de kosten en arbeidsloonen daaraan besteed, tenzij de eigenaar voor die kosten en arbeidsloonen genoegzame zekerheid hebbe gesteld. (art. 1625 B. W.)

De rechten en verplichtingen van voerlieden en schippers zijn in het Wetboek van Koophandel vastgesteld. (art. 1653 B. W.)

---

## VAN BORGTOCHT.

Borgtocht is eene overeenkomst, waarbij een derde zich, ten behoeve van den schuldeischer, verbindt om aan de verbindtenis van den schuldenaar te voldoen, indien deze niet zelf daaraan voldoet. (art. 1857 B. W.)

De verbindtenissen der borgen gaan over op hunne erfgenamen. (art. 1863 B. W.)

De borg is jegens den schuldeischer niet tot betaling gehouden, dan bij gebreke van den schuldenaar, wiens goederen vooraf moeten uitgewonnen worden. (art. 1868 B. W.)

De borg kan alzoo vorderen, dat, alvorens hij de schuld betaalt van den schuldenaar, eerst diens goederen worden uitgewonnen, dat eerst alles, wat voor inbeslagneming vatbaar is, worde verkocht. — Doch dit kan niet door iederen borg worden gedaan en ook niet ten alle tijde, bijv.:

De borg kan niet vorderen, dat des schuldenaars goederen vooraf uitgewonnen worden:

1. Wanneer hij van het voorrecht van uitwinning heeft afstand gedaan.
2. Wanneer hij zich hoofdelijk met den hoofdschuldenaar verbonden heeft, in welk geval de gevolgen van deszelfs verbindtenis geregeld worden naar de beginselen, welke ten opzichte van hoofdelijke schulden zijn vastgesteld.
3. Indien de schuldenaar eene exceptie kan in het midden brengen, welke hem alleen en persoonlijk betreft.
4. Indien de schuldenaar zich in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen bevindt.
5. Ingeval van gerechtelijke borgtocht. (art. 1868 B. W.)

Zoo ook kunnen de borgen niet vorderen, wanneer bij meer dan een persoon zich tot borg heeft gesteld, dat de schuldeischer de schuld splitst en het aandeel van iederen borg bepale, wanneer zij (de borgen) van het voorrecht van schuldsplitsing hebben afstand gedaan. De schuld-

eischer kan in dat geval zelfs aanspreken diegene der hoofdelijke borgen, welke hij verkiest; doch daarentegen treedt alsdan de borg, die de schuld betaald heeft, van rechtswege in alle de rechten, welke de schuldeischer tegen den schuldenaar gehad heeft.

De verbindtenis uit borgtocht voortspruitende gaat te niet door dezelfde oorzaken, waardoor de overige verbindtenissen eindigen. (art. 1882 B. W.)

### VAN SCHRIFTELIJK BEWIJS.

Schriftelijk bewijs geschiedt door authentieke of door onderhandsche geschriften. (art. 1904 B. W.)

Eene authentieke akte is de zoodanige, welke in den wettelijken vorm is verleden door of ten overstaan van openbare ambtenaren, die daartoe bevoegd zijn, ter plaatse alwaar zulks is geschied. (art. 1905 B. W.)

Die openbare ambtenaren zijn: Notarissen, Kantonrechters, Leden der Rechtbank, Ambtenaren van den Burgerlijken Stand.

Als onderhandsche geschriften worden aangemerkt: onderhands geteekende akten, brieven, registers, huiselijke papieren en andere schriften, welke zonder tusschenkomst van eenen openbaren ambtenaar zijn opgemaakt. (art. 1911 B. W.)

Onderhandsche akten hebben, ten aanzien harer dagteekening, tegen derden geene kracht, dan van den dag dat dezelve zijn geregistreed, of van den dag waarop degenen of een van degenen, die dezelve onderteekend hebben, overleden zijn, of van dien waarop derzelve bestaan bewezen wordt bij akten, door openbare ambtenaren opgemaakt, of wel van den dag waarop de derde tegen wien men zich van de akte bedient, derzelve bestaan schriftelijk heeft erkend. (art 1917 B. W.)

Onderhandsche eenzijdige schuldverbindtenissen tot voldoening van gereed geld of van eene zaak, welke op eene bepaalde waarde kan worden gesteld, moeten geheel geschreven worden met de hand van degene, die dezelve onderteekend heeft, of ten minste moet daaronder, behalve de handteekening, met de hand des onderteekenaars geschreven worden eene goedkeuring, houdende in voluit geschrevene letters de som of de hoegrootheid, of de hoeveelheid der verschuldigde zaak.

Bij gebreke hiervan kan de geteekende akte, indien de verbindtenis wordt ontkend, slechts als een begin van schriftelijk bewijs worden aangenomen.

De bepalingen van dit artikel zijn niet toepasselijk op zaken van koophandel. (art. 1915 B. W.)

Dat is bij wissels, — orderbriefjes, — assignatiën; — kassiers- en ander papier aan toonder, deze vallen onder de bepaling van het Wetboek van Koophandel.

Bij het opmaken dus van onderhandsche eenzijdige schuldbekentenissen, zorge men dat de schuldenaar, voor het geval deze de schuldbekentenis niet zelve heeft geschreven, boven zijne handteekening in schrijffletters eigenhandig voege de woorden: »goed voor de som van . . . . .» en lette men bovendien op, dat die som overeenkomt met die in de schuldbekentenis uitgedrukt, omdat voor het geval die sommen verschillen, die verbindtenis gerekend wordt voor de minste som te zijn aangegaan.

---

Koopmansboeken leveren een bewijs op tegen personen die geen handel drijven, ten aanzien der hoedanigheid en der hoeveelheid van de leveranciën; welke daarop gebracht zijn, mits het van elders bewezen zij, dat de koopman gewoon was aan de tegenpartij dergelijke leveringen op

crediet te doen, mitsgaders dat de boeken overeenkomstig de bij het Wetboek van Koophandel voorgeschrevene formaliteiten gehouden zijn en eindelijk dat de koopman de echtheid zijner vordering onder eede bevestige.

Indien de koopman overleden is, moeten zijne erfgenamen onder eede verklaren, dat zij te goeder trouw gelooven, dat de schuld bestaat en onvoldaan is.

Koopmansboeken, niet richtig gehouden, kunnen echter tot bewijs strekken tegen den koopman. (art. 1919 B. W.)

»Overeenkomstig de bij het Wetboek van Koophandel voorgeschrevene formaliteiten, dat is:

Elke koopman is verplicht dagboek te houden, waarin van dag tot dag, naar orde des tijds, zonder witte vakken, tusschenregels of kanteekeningen, moeten worden aangeteekend zijne inschulden en schulden, de ondernemingen in zijnen handel, de trekkingen, acceptatiën, of endossementen van wissels en andere handelspapieren, zijne verbindtenissen en in het algemeen alles, wat hij ontvangt en uitgeeft, van welken aard het ook zij, alles onverminderd zoodanige verdere boeken als in den koophandel gebruikelijk zijn, doch waarvan het houden door de wet niet geboden wordt. (art. 6 W. v. K.)

Hij is verplicht de brieven, welke hij ontvangt, te bewaren, en van diegene, welke hij afzendt, een kopieboek te houden. (art. 7 W. v. K.)

Hij is verplicht alle jaren, binnen de zes eerste maanden van elk jaar, eenen staat en balans op te maken, in een afzonderlijk daartoe bestemd register in te schrijven en eigenhandig te onderteekenen. (art. 8 W. v. K.)

De kooplieden zijn gehouden hunne boeken dertig jaren lang te bewaren. (art. 9 W. v. K.)

---

Aanteekeningen, door eenen schuldeischer gesteld op eenen titel die altijd in deszelfs bezit is gebleven, verdie-



nen geloof, alhoewel dezelve door hem noch onderteekend, noch gedagteekend zijn, wanneer het geschrevene strekt tot bevrijding van den schuldenaar.

Hetzelfde geldt omtrent aantekeningen welke de schuldeischer op het dubbel van eenen titel of op eene kwijting gesteld heeft, mits dit dubbel of deze kwijting in het bezit van den schuldenaar zij. (art. 1920 B. W.)

De eigenaar van eenen titel kan daarvan, te zijne kosten, de vernieuwing vorderen, indien het schrift wegens ouderdom of eenige anderen reden onleesbaar wordt. (art. 1921 B. W.)

Indien een titel gemeen is tusschen verscheidene personen, is ieder derzelve bevoegd te vorderen, dat die op eene derde plaats in bewaring worde gebracht; mitsgaders om daarvan te zijnen koste een afschrift of uittreksel te laten maken. (art. 1922 B. W.)

---

Kerfstokken, met hun dubbel overeenkomende, verdienen geloof tusschen degenen die gewoon zijn om de leverantiën, welke zij in het klein doen of ontvangen, op dusdanige manier te bewijzen. (art. 1924 B. W.)

---

### VAN BEURZEN VAN KOOPHANDEL, MAKELAARS, KASSIERS, COMMISSIONAIRES, EXPEDITEURS, ENZ.

De beurs van koophandel is de zamenkomst van kooplieden, schippers, makelaars, kassiers en andere personen tot den koophandel in betrekking staande. Zij heeft plaats op gezag van het plaatselijk bestuur. (art. 59 W. v. K.)

»Het woord beurs dagteekend reeds uit de oude tijden, toen de kooplieden voor zaken, den handel betreffende, daarvoor in een afzonderlijk

huis bijeenkwamen, en welk huis, om van de overige huizen te kunnen worden onderscheiden, in den gevel eene beurs was afgebeeld.”

Uit de handelingen en afspraken, ter beurze gesloten, worden opgemaakt de bepaling van den wisselkoers, de prijs der koopmanschappen, der assurantiën, der zeevrachten, der kosten van vervoer te water en te land, der binnen- en buitenlandsche obligatiën, fondsen en andere papieren, die voor bepaling van koers vatbaar zijn.

Deze onderscheidene koersen op prijzen worden volgens plaatselijke reglementen of gebruiken opgemaakt. (art. 60 W. v. K.)

Het uur van het aangaan en afloopen der beurs, en alles wat de goede orde aldaar betreft, wordt door plaatselijke reglementen bepaald. (art. 61 W. v. K.)

---

## VAN MAKELAARS.

Makelaars zijn door het plaatselijk bestuur aangestelde tusschenhandelaars.

Alvorens tot de uitoefening van hun beroep te worden toegelaten, moeten zij bij de Arrondissements-Rechtbank den eed afleggen, dat zij de aan hen opgelegde plichten getrouwelijk zullen waarnemen. (art. 62 W. v. K.)

De werkzaamheden der makelaars bestaan in het voor hunne meesters koopen en verkoopen van waren en koopmanschappen, schepen, openbare fondsen en andere effecten en obligatiën, wisselbrieven, orderbriefjes en andere handelspapieren, het bezorgen van discompten, assurantiën, bodemerijen en bevrachtingen van schepen, van gelden op beleening of anderszins. (art. 64 W. v. K.)

In het vak of de vakken, waarin zij makelaars zijn, mogen zij voor eigen rekening noch zelve, noch door tusschenkomst van anderen, noch gemeenschappelijk met

anderen, noch in commissie handel drijven, noch zich tot borg stellen voor de handelingen, door hunne tuschenkomst gesloten. (art. 65 W. v. K.)

De makelaars zijn gehouden, onmiddelijk na het sluiten van elke handeling, dezelve in hun zakboekje op te teekenen en vervolgens dagelijks in hun dagboek over te brengen, zonder witte vakken, tuschenregels of kantteekeningen, met duidelijke vermelding van de namen der partijen, den tijd der handeling, en der levering, de hoedanigheid, hoeveelheid en den prijs der goederen en alle de voorwaarden der geslotene handeling. (art. 66 W. v. K.)

»Het hierin bedoelde dagboek is zoodanig dagboek, hetwelk hiervoren is omschreven en dat ieder koopman verplicht is te houden.»

De makelaars zijn verplicht aan partijen ten allen tijde en zoodra deze zulks begeeren, uittreksel uit hun boek te geven, bevattende al hetgeen zij daarin, betrekkelijk de handeling, die hen aangaat, hebben aangeteekend (art. 67 W. v. K.)

Wanneer nu partijen aan de echtheid dier uittreksels zouden twijfelen, dan kan de rechter aan de makelaars de openlegging hunner boeken in rechten bevelen, ten einde de afgegevene uittreksels met de oorspronkelijke aantekeningen te vergelijken, en kan hij daaromtrent hunne toelichting vorderen.

De makelaars moeten, indien zij daarvan door partijen niet zijn ontslagen, van elke door hunne tuschenkomst op monster verkochte partij goederen het monster tot den tijd der volbrachte levering bewaren, voorzien van eene behoorlijke aantekening, ter herkenning van hetzelfde. (art. 69 W. v. K.)

De makelaar, die den koop en verkoop van eenen wisselbrief of van een ander dergelijk verhandelbaar effect gesloten hebbende, hetzelfde aan den kooper ter hand

stelt, is verantwoordelijk voor de echtheid der zich daarop bevindende handteekening van den verkooper. (art. 70 W. v. K.)

---

### VAN KASSIERS.

Kassiers zijn personen aan wie, tegen het genot van zeker loon of provisie, gelden ter bewaring en uitbetaling worden toevertrouwd. (art. 74 W. v. K.)

Een kassier zijne betaling schortende of faillierende, wordt vermoed het verval zijner zaken door eigen schuld te hebben veroorzaakt. (art. 75 W. v. K.)

»Wordt vermoed het verval zijner zaken door eigen schuld te hebben veroorzaakt.» Dit volgt hieruit omdat een Kassier die de gelden slechts ter bewaring ontvangt om ze daarna weêr terug te geven, niet gelijk kan gesteld worden met een handelaar die, of door te groote inkoop, vermindering van prijzen, tegenspoed in zaken, en tal van andere omstandigheden van zijn wil onafhankelijk, buiten de mogelijkheid geraakt zijne schuldeischers te kunnen betalen.

---

### VAN COMMISSIONAIRS.

Een commissionair is iemand, die op zijn eigen naam of firma en tegen het genot van zeker loon of provisie, op order en voor rekening van een ander zaken van koop-handel verrigt. (art. 76 W. v. K.)

De commissionair is jegens dengenen met wien hij handelt, niet gehouden den persoon op te geven, voor wiens rekening hij de handeling verricht heeft.

Hij is, even als ware het zijne eigene zaak, rechtstreeks jegens zijne mede-contractant verbonden. (art. 77 W. v. K.)

De commissiegever heeft geen recht van vordering tegen hem, met wien de commissionair gehandeld heeft, evenmin als hij, die met den commissionair heeft gehandeld, den commissiegever kan aanspreken. (art. 78 W. v. K.)

Bijv. A., commissionair voor den commissiegever B. heeft gekocht van C. 100 hectoliters tarwe; door opkomende omstandigheden weigert C. de tarwe te leveren; de commissiegever B., voor wien de tarwe bestemd was, kan C. niet tot de levering dwingen, dit kan alleen A. als commissionair, en omgekeerd heeft C. geen verhaal op de commissiegever B., voor het geval de commissionair, met wien hij gehandeld heeft, zijn woord niet gestand doet.

Een verschil kan dit echter opleveren en dat is, wanneer een commissionair heeft gehandeld als lasthebber, in naam van zijn lastgever, alsdan worden de rechten en verplichtingen ook ten aanzien van derden geregeld, door de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, onder den titel van lastgeving; want:

Lastgeving is eene overeenkomst, waarbij iemand aan een ander de macht geeft en deze aanneemt, om eene zaak voor den lastgever in deszelfs naam te verrichten; (art. 1829 B. W.) en

De lastgever is verplicht na te komen de verbintenissen, door den lasthebber, overeenkomstig de macht, welke hij hem heeft verleend, aangegeven. (art. 1844 B. W.)

Derhalve dient wel in het oog te worden gehouden het verschil der handeling als lasthebber of als commissionair; bij den onderhandschen geringen verkoop van granen, zaden en vee zal de hoedanigheid als lasthebber zich wel zeer zelden voordoen, maar als het ware altijd geschieden als commissionair.

---

## VAN EXPEDITEURS.

De expediteur is iemand, die zich met het doen vervoeren van koopmanschappen en goederen te land of te water bezig houdt.

Hij is verplicht in een dagregister onderscheidenlijk aan te teekenen den aard en de hoeveelheid der te vervoeren goederen of koopmanschappen, alsmede, zulks gevorderd wordende, derzelve waarde. (art. 86 W. v. K.)

Hij moet instaan voor de behoorlijke, zoo spoedig mogelijke verzending van de bij hem tot dat einde ontvangen koopmanschappen en goederen, met inachtneming van alle die middelen van zekerheid, welke hij tot eene goede bezorging kan bij de hand nemen. (art. 87 W. v. K.)

Hij moet ook na de verzending instaan voor de beschadiging of voor het verlies van koopmanschappen en goederen, welke aan zijne schuld of onvoorzichtigheid kunnen worden toegeschreven. (art. 88 W. v. K.)

Hij staat ook in voor de tusschen-expediteurs, door hem gebruikt. (art. 89 W. v. K.)

De vrachtbrief maakt de overeenkomst uit tusschen den afzender of den expediteur en den voerman of den schipper; en behelst, behalve hetgeen tusschen partijen mocht zijn overeengekomen, zoo omtrent den tijd binnen welken de vervoering moet volbracht zijn, en de schadeloosstelling, in geval van vertraging, als anderszins:

1. De benaming en het gewicht of de maat der te vervoeren goederen, benevens derzelve merken en getallen.
2. Den naam van dengenen, aan wien het goed gezonden wordt.
3. Den naam en de woonplaats van den voerman of den schipper.
4. Het bedrag van het vrachtlon.
5. De dagteekening.

6. De onderteekening van den afzender of van den expediteur.

De vrachtbrief moet door den expediteur in zijn dagregister worden ingeschreven. (art. 90 W. v. K.)

---

## VAN VOERLIEDEN EN VAN SCHIPPERS.

*rivieren en binnenwateren bevarende.*

De voerlieden en schippers moeten instaan voor alle schaden aan de ter vervoering overgenomene koopmanschappen of goederen overkomen, uitgezonderd dezulke, die uit een gebrek van het goed zelf, door overmacht of door schuld of nalatigheid van den afzender of expediteur, veroorzaakt zijn. (art. 91 W. v. K.)

De voerman of de schipper is niet ter zake van vertraging aansprakelijk, indien dezelye door overmacht is veroorzaakt. (art. 92 W. v. K.)

Heeft de algemeene wetgever alzoo wettelijke bepalingen vastgesteld, waardoor eene verplichting op voerlieden en schippers drukt, die hen verantwoordelijk stelt voor alle schaden, welke aan het goed, hetwelk zij vervoeren, mocht overkomen, hij heeft tevens van den anderen kant gezorgd te bepalen, dat zij van die verantwoordelijkheid zullen zijn ontslagen, zoodra zij het bewijs kunnen leveren, dat de toegebrachte schade niet aan hunne nalatigheid of onvoorzichtigheid is te wijten, maar de schuld is van den expediteur of afzender, of wel dat het is ten gevolge van overmacht.

---

De vervoerde koopmanschappen of goederen besteld en aangenomen en het vrachtloon betaald zijnde, is daardoor alle rechtsvervolging, ter zake van beschadiging of vermin-

dering, tegen den voerman of den schipper vernietigd, indien het gebrek uiterlijk zichtbaar was.

De beschadiging of vermindering niet uiterlijk zichtbaar zijnde, kan de gerechtelijke bezigtiging gedaan worden nadat de goederen zijn aangenomen, om het even of de vracht al dan niet voldaan zij, mits die bezigtiging gevraagd worde binnen tweemaal vier en twintig uren na de ontvangst en van de eenzelvigheid der goederen blijke (art. 93 W. v. K.)

Zoodra de goederen dan zijn besteld ter plaatse en aan wien het behoort, en het verschuldigde vrachtlon is betaald, wordt het beschouwd in goeden staat te zijn overhandigd.

Mocht er evenwel eene beschadiging aan zijn, welke van buiten niet zichtbaar was, dan kan men nog, al ware het goed reeds aangenomen en de vracht betaald, schadevergoeding vragen, doch moet men zorgen, dat men van die goederen als dan binnen tweemaal vier en twintig uren na de ontvangst gerechtelijke bezigtiging vrage.

---

## VAN WISSELBRIEVEN.

Een wisselbrief is een geschrift, uit eene plaats gedagteekend, waarbij de ondertekenaar iemand last geeft om eene daarin uitgedrukte geldsom, in eene andere plaats, op of na zicht, of op eenen bepaalden tijd, aan een aangewezen persoon of aan deszelfs order te betalen, met erkenning van ontvangene waarde of van waarde in rekening. (art. 100 W. v. K.)

Een wisselbrief moet bij de vertooning, immers uiterlijk binnen vier en twintig uren daarna, zonder onderscheid van zon- of andere dagen, worden geaccepteerd.

Indien de wisselbrief na dien termijn niet met of zonder



acceptatie is teruggegeven, is degene, die denzelven heeft teruggehouden, jegens den houder verplicht tot vergoeding van kosten, schaden en interessen. (art. 112 W. v. K.)

De acceptatie mag niet onder eene voorwaarde gedaan worden, maar wel met eenige bepaling ten aanzien van de som. In het eerste geval moet de wisselbrief van non-acceptatie worden geprotesteerd; in het laatste geval is de houder verplicht de gedeeltelijke acceptatie aan te nemen en voor het meerdere te laten protesteeren. (art. 120 W. v. K.)

De eigendom van wisselbrieven, betaalbaar aan order, kan zoolang dezelve niet vervallen zijn, aan anderen door middel van endossement, worden overgedragen. (art. 133 W. v. K.)

Het endossement wordt op den wisselbrief of deszelfs secunda, tertia enz. gesteld, en moet zijn gedagteekend en onderteekend. Hetzelve behelst den naam van den persoon aan wien of aan wiens order de betaling moet geschieden, met bijvoeging van: genotene waarde, of van: waarde in rekening.

Indien de waarde van eenen derde afkomstig was, wordt daarvan, met aanduiding van dien derde, melding gemaakt. (art. 134 W. v. K.)

»Het endossement een dezer vereischen missende, wordt hetzelve voor eene volmacht gehouden, strekkende om den inhoud des wisselbriefs zelfs in rechten in te vorderen.» (art. 135 W. v. K.)

Het endossement kan ook in blanco geschieden, door de bloote naamteekening van den endossant op den wisselbrief gesteld. Zoodanig endossement wordt gerekend de erkenning van genotene waarde te bevatten en draagt den eigendom des wisselbriefs aan den houder over. (art. 136 W. v. K.)

Ofschoon deze manier van endosseeren voorzeker de gemakkelijkste is, verdient ze mijn inziens toch geene aanbeveling; immers bij het te loor gaan van dusdanigen wisselbrief, kan daarvan door

den vinder misbruik worden gemaakt, door boven de handteekening zijn eigen naam in te vullen en zich daardoor te stellen, alhoewel onrechtmatig, als de bevoegde persoon tot het ontvangen van de daarin uitgedrukte som."

Het is verboden bij de endossementen een vroegere dagteekening dan die, waarop men dezelve werkelijk onderteekent, uit te drukken, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en intressen; onverminderd de openbare actie, indien daartoe gronden zijn. (art. 138 W. v. K.)

De trekker van eenen wisselbrief is verplicht aan den betrokkene tijdig kennis of advies te geven van den door hem getrokken wisselbrief, en, bij nalatigheid daarvan, gehouden tot vergoeding van de kosten, door weigering van acceptie of betaling uit dien hoofde gevallen. (art. 142 W. v. K.)

Wisselbrieven worden gehouden voor vervallen, zoodra de betrokkene is gefailleerd, en kunnen door den houder, desverkiezende, dadelijk voor non-betaling worden geprotesteerd. (art. 155 W. v. K.)

Een wisselbrief moet betaald worden in het geld, daarbij uitgedrukt. Indien nochtans dat geld geen wettelijken koers in het koninkrijk had, zal, wanneer de koers niet bij den wisselbrief is geregeld, de betaling geschieden in Nederlandsch geld, volgens den wisselkoers van den vervaltijd en van de plaats der betaling, en zoo daar geen wisselkoers bestaat, als dan volgens dien van de handelaarsplaats, het naast gelegen bij die waar de wisselbrief moet worden betaald. (art. 156 W. v. K.)

De houder van eenen wisselbrief de acceptatie van denzelfden van den betrokkene hebben afgevraagd en die niet bekomende, is verplicht een protest te laten opmaken. (art. 175 W. v. K.)

De betrokkene bereid zijnde tot eene gedeeltelijke betaling van den inhoud van den wisselbrief, is de houder

verplicht die gedeeltelijke betaling, waardoor de trekker en de endossanten in zooverre ontlast worden, aan te nemen en wegens het overige protest te laten doen. (art. 168 W. v. K.)

De protesten, zoo van non-acceptatie als van non-betaling, worden gedaan door eenen notaris of den griffier van den Kantonrechter, of door eenen deurwaarder. Zij moeten vergezeld zijn van twee getuigen, doch mogen nimmer op eenen Zondag gedaan worden, want indien de dag, waarop het protest moet worden gedaan, op eenen Zondag invalt, moet het protest op den volgenden dag geschieden. (art. 182 en 179 W. v. K.)

Den alzo geprotesteerden wisselbrief kan, bij wijze van herwissel, worden hertrokken, en kan die hertrekking vergezeld gaan van eene retourrekening, en welke retourrekening, behalve de hoofdsom van den geprotesteerden wisselbrief, kan bevatten de protestkosten en alle andere wettige onkosten, als de provisie van den bankier en makelaar, de zegels en briefporten. (art. 187, 191 en 192 W. v. K.)

*Rechtsmiddelen in zake de manier van procedeeeren.*

Elke rechtsingang vangt aan met een dagvaarding door eenen deurwaarder, die tot het exploiteeren in de plaats bevoegd is; hij is verplicht afschrift van het exploit te laten aan den persoon of aan de woonplaats van den gedaagde. (art. 1 W. v. B. R.)

»Het woord »dagvaarding» geeft te kennen, dat zulks bij »dag» moet gebeuren, vandaar dat bij art. 15 W. v. B. R. is voorgeschreven:

»Geenerlei exploit of ten uitvoerlegging van vonnissen zal kunnen geschieden in de maanden October, November, December Januari, Februari,

en Maart, vóór acht uren des morgens en ná vijf uren des namiddags, en in de overige maanden van het jaar vóór zes uren des morgens en ná acht uren des avonds, ten ware de Kantonrechter of voorzitter van het collegie, in zaken welken buitengewonen spoed vereischen, daartoe verlof mocht hebben verleend.

»Tenzij in zaken »welke buitengewonen spoed vereischen, na bekomen verlof van den rechter; en deze bepaling is goed, immers men kan in de noodzakelijkheid gebracht worden, bij het ten uitvoerleggen van vonnissen, dit in het belang des schuldeischers te moeten doen bij nacht; bijv. bij lijfswang, daar anders de schuldenaar voor zonsopgang het hazenpad zou hebben kunnen kiezen.»

De gewone termijn van dagvaarding voor den Kantonrechter is voor degenen, die in het koninkrijk wonen of hun verblijf houden, van ten minste vijf dagen, echter zal hij in spoed vereischende zaken, op mondeling verzoek van den eischer, kunnen toestaan om dien termijn te verkorten; zullende hij, in dat geval, zijne bewilliging aan het hoofd van het exploit moeten stellen.

De gewone termijn van dagvaarding voor de arrondissements-rechtbanken en voor de hoven is voor degenen, die in het koninkrijk woonachtig zijn of verblijf houden, van ten minste acht dagen.

In gevallen die spoed vereischen, zal de president van het hof of de rechtbank, bij een op het request gegeven bevelschrift, kunnen vergunnen om op eenen korteren termijn te dagvaarden. (art. 7 W. v. B. R.)

De dag van het exploit en de dag van verschijning worden niet mede gerekend onder den algemeenen termijn, bepaald voor dagvaarding, aanzeggingen en beteekening.

Deze termijn zal met ten minste acht dagen verlengd

worden, wanneer de gedaagde in eene andere provincie woont, dan waarin de rechter, welke van den eisch moet kennis nemen, zitting houdt. (art. 8 W. v. B. R.)

»De termijn van dagvaarding wordt evenwel verlengd ten aanzien van hen, die geene of geene bekende woonplaats binnen het koninkrijk hebben, — en verkort wanneer het zaken van koop-handel betreft, alsmede van die der getuigen.»

Indien een exploit aan iemand, buiten het koninkrijk woonachtig, aan zijnen persoon binnen het koninkrijk gedaan wordt, of indien deze eene bepaalde zaak woonplaats binnen hetzelfde heeft gekozen, gelden de termijnen, voor ingezetenen vastgesteld, naar gelang van den afstand der plaats, waar het exploit aan hem gedaan word. (art. 11 W. v. B. R.)

---

## VAN DE TERECHTZITTINGEN.

De terechtzittingen worden in het openbaar gehouden, op den voet van de voorschriften van artikel 20 der wet op de rechterlijke organisatie en het beleid der justitie (art. 18 W. v. B. R.)

De partijen mogen haar eigene zaak bepleiten, echter zal de rechtbank of het hof de macht hebben haar dit te ontzeggen, ingeval dezelve bevinden, dat zij door drift of door onbedrevenheid buiten staat zijn hare zaak met de vereischte betamelijkheid en met die duidelijkheid die tot des rechters onderricht noodig is voor te dragen. (art. 20 W. v. B. R.)

»Hieruit volgt, dat, ofschoon ook voor de arrondissementen-rechtbank en voor het hof partijen hare eigene zaak mogen bepleiten, die bepleiting alsdan toch persoonlijk moet gebeuren en niet

geschieden kan door een gemachtigde, die noch in de rechten gegradueerd, noch als procureur voor de rechtbank is geadmitteerd, zooals bij de verschijning voor het kantongerecht wel is toegelaten; immers aldaar kunnen partijen zich tot bepleiting harer zaak bedienen van een gemachtigde, onverschillig of die al of niet in de rechten gegradueerd is, zooals men verder bij de behandeling van dien zien zal.

In zaken, welke volgens de wet op de rechtelijke organisatie en het beleid der justitie tot de bevoegdheid der arrondissements-rechtbanken in het hoogste ressort behoren, staat het aan partijen vrij hare zaak door eenen voor de rechtbank geadmitteerden procureur te doen bepleiten.

In zaken, welke tot de bevoegdheid der arrondissements-rechtbanken, volgens evengemelde wet, slechts in het eerste ressort behooren, staat het aan partijen vrij insgelijks hare zaak door eenen procureur te doen bepleiten, mits dezelve in rechten gegradueerd zij; anders moeten zij daartoe den bijstand van een advokaat gebruiken.

In zaken voor de hoven en voor den hoogen raad worden wel de dingtalen door eenen procureur gevoerd, maar het bepleiten der zaak moet aan eenen advokaat worden opgedragen. (art. 21 W. v. B. R.)

---

## VAN VONNISSEN BIJ VERSTEK EN VERZET

Indien de eischer ten beteekenden rechte dage niet verschijnt, zal er verstek tegen hem verleend worden en de verweerder zal voor de instantie worden ontslagen, met verwijzing van den eischer in de kosten. In dit geval zal er geen verzet mogen plaats hebben, maar zal den eischer den aanleg op nieuw kunnen beginnen, na voor-

afgaande betaling dier kosten van het verstek. (art. 75 W. v. B. R.)

Indien de gedaagde niet verschijnt, en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht genomen zijn, zal er tegen hem verstek verleend worden, en de conclusiën van den eischer zullen toegewezen worden, ten ware zij den rechter onrechtmatig of ongegrond voorkomen. (art. 76 W. v. B. R.)

»Het is dus, zoowel voor den eischer als voor den gedaagde, van het grootste belang steeds ter terechtzitting tegenwoordig of volgens de hiervoren gemelde bepalingen vertegenwoordigd te zijn; en voor het geval men hiertoe door omstandigheden, onafhankelijk van zijnen wil, buiten de mogelijkheid zou zijn, alsdan te zorgen, dat zulks in tijds ter kennis van de rechtbank of den rechter gebracht zij.

---

*Wijze van procederen voor den Kantonrechter.*

In zaken, die zuiver personeel zijn, of tot roerende goederen betrekking hebben, zal de dagvaarding geschieden voor den rechter, in wiens kanton de gedaagde woonachtig is.

Indien er meer gedaagden zijn voor den rechter, in wiens kanton een hunner woonachtig is, ter keuze van den eischer.

Indien de gedaagde geene woonplaats heeft, zal hij dagvaard worden voor den rechter van het kanton van zijn werkelijk verblijf; indien hij geen werkelijk verblijf in het koninkrijk heeft, voor den Kantonrechter van den eischer.

Indien de gedaagde openbaar ambtenaar is, doch zijne vorige woonplaats heeft behouden, voor den Kantonrechter

van die woonplaats of voor dien van de plaats in welke hij zijne ambsverrichtingen uitoefent, ter keuze van den aanlegger. Indien er meer eischers zijn, die in verschillende kantons woonachtig zijn, voor den Kantonrechter der woonplaats van een hunner, te hunner keuze. (art. 97 W. v. B. R.)

De dagvaarding moet geschieden voor den rechter van het kanton, waarin het goed gelegen is, indien de rechtsvordering strekt:

1. Tot vergoeding van schade, hetzij door menschen, hetzij door dieren toegebracht aan land, houtgewas, boom-, tuin- of veldvruchten.
2. Tot zoodanig herstel aan huizen, woningen, gebouwen en pachthoeven, hetwelk volgens de wet ten laste van den huurder komt.
3. Tot vergoeding van schade, door den huurder aan het verhuurde goed toegebracht.
4. Tot ontruiming van huizen, gebouwen, woningen, pakhuizen, stallen, zolders, kelders, pachthoeven, landerijen, tuin- en andere gronden, mitsgaders tot ontbinding van huur, in de gevallen waarin de Kantonrechter, volgens artikel 41 en 42 der wet op de rechterlijke organisatie en het beleid der justitie, bevoegd is.

Indien onroerende goederen, te welken aanzien de rechtsvordering plaats heeft, in verschillende kantons gelegen zijn, geschiedt de dagvaarding voor den rechter van het kanton, onder welks gebied de hoofdplaats der bebouwing behoort, en bij gebreke van zulk een hoofdplaats voor een der rechters, binnen wiens kanton een of ander gedeelte der goederen gelegen is, ter keuze van den aanlegger. (art. 98 W. v. B. R.)

Ten dage en uur, bij de dagvaarding bepaald of tus-



schen partijen bestemd, zullen zij in persoon of bij gemachtigde voor den Kantonrechter verschijnen. De aanlegger zal zijnen eisch en de gedaagde zijne verdediging voordragen, zonder beteekening van eenige schriftelijke dingtalen. (art. 99 W. v. B. R.)

»Hieruit volgt mitsdien, zooals hiervoren is gezegd, dat, èn eischer èn gedaagde zich door een gemachtigde ter terechtzitting voor den Kantonrechter kunnen laten vertegenwoordigen, onverschillig of die gemachtigde al of niet in de rechten is gegradueerd.»

Behalve de werkzaamheden, aan de Kantonrechters bij de wet opgedragen, nemen zij kennis zoo in burgerlijke als in handelszaken, zonder hooger beroep, indien de vordering niet meer beloopt dan f 50.— »en behoudens hooger beroep, indien dezelve niet meer beloopt dan f 200.»

Van alle louter personeele rechtsvorderingen.

Van alle rechtsvorderingen tot betaling van renten, huren en pachten, mitsgaders van interessen of gedeelten van inschulden, zelfs ingeval de rente, de huur, de pacht of de hoofdsom der inschuld meer dan f 200 bedraagt, mits de rechtstitel niet worde betwist. (art. 38 W. R. O.)

Zij zullen, insgelijks zonder hooger beroep, indien de vordering niet meer dan f 50.— beloopt en behoudens hooger beroep, tot welke som de vordering zich mocht uitstrekken, kennis nemen:

1. Van burgerlijke rechtsvorderingen tot vergoeding van schaden, hetzij door menschen, hetzij door dieren toegebracht aan land, houtgewas, boom-, tuin- of veldvruchten.
2. Van zoodanig herstel aan huizen, woningen, gebouwen en pachthoeven, hetwelk volgens de wet ten laste van den huurder valt.
3. Van betaling van arbeidsloonen aan werklieden, huren

van dienstboden en het volbrengen van wederzijdsche overeenkomsten van meesters en hunne dienstboden of arbeidslieden. (art. 39 W. R. O.)

Zij nemen kennis van burgerlijke rechtsvorderingen ter zake van mondelingen hoon, zonder hooger beroep, indien de gevraagde betering zich blootelijk bepaald tot eene geldsom, geen vijftig gulden te boven gaande, en behoudens hooger beroep, tot welke hoogere som de gevraagde betering moge loopen, of ook in alle gevallen, waarin nevens of in de plaats van eenige geldsom, een verdere eisch tot verbetering mocht gedaan zijn. (art. 40 W. R. O.)

Zij nemen insgelijks, behoudens hooger beroep, kennis van de rechtsvordering tot ontruiming van huizen, gebouwen, woningen, pakhuizen, stallen, zolders en kelders, zonder onderscheid van het bedrag der huur; indien de huurder geen schriftelijk bewijs van bestaande, vernieuwde of verlengde huur te berde brengt en in gebreke blijft het perceel te ontruimen.

Bovenstaande bepaling is ook toepasselijk op pachthoeven, landerijen, tuin en andere gronden, mits de huur over het jaar berekend of de waarde van dien niet meer dan f 200.— bedraagt.

In beide gevallen kunnen de vonnissen bij voorraad worden ten uitvoer gelegd, niettegenstaande verzet of hooger beroep, behoudens de bevoegdheid van den Kantonrechter, om het stellen van borgtocht te bevelen. (art. 41 W. R. O.)

Zij nemen mede kennis van de rechtsvordering tot ontbinding van huur van huizen, gebouwen, woningen, pakhuizen, stallen, zolders en kelders, mitsgaders van pachthoeven, landerijen, tuin en andere gronden, en dien ten gevolge van derzelver ontruiming, ter zake van wanbetaling der huurpenningen, zonder hooger beroep, indien de huur over het jaar berekend niet meer dan f 50.— en behoudens hooger beroep, indien dezelve niet meer dan f 200.— bedraagt.

Het vonnis kan bij voorraad worden ten uitvoer gelegd, niettegenstaande verzet of hooger beroep, behoudens de bevoegdheid van den Kantonrechter om het stellen van borgtocht te bevelen. (art. 42 W. R. O.)

In alle geschillen, welke voor dading of cromptomis vatbaar zijn, en in welke partijen zich voor eenen Kantonrechter te hunner keuze, doch binnen het arrondissement aanmelden en zijne beslissing inroepen, zal deze van derzelve verschil moeten kennis nemen, welke ook de aard van het geschil en de waarde van het betwiste voorwerp zij.

In dat geval zal de Kantonrechter altijd wijzen in het hoogste ressort, ten ware partijen, in zaken aan hooger beroep onderworpen, dat beroep hadden voorbehouden. (art. 43 W. R. O.)

De Kantonrechters vonnissen over alle overtredingen, op welke geene hoogere straf is gesteld dan eene gevangenisstraf van zeven dagen of eene geldboete van *f* 75.— te zamen of afzonderlijk, zonder aanzien of die straf al dan niet gepaard gaat men de verbeurd-verklaring van eenige voorwerpen.

Hunne vonnissen zijn aan hooger beroep onderworpen, met uitzonderingen van het geval, dat tegen de overtreding geene hoogere of andere straf is bedreigd dan eene geldboete, de som van *f* 20.— niet te boven gaande.

De bovenstaande bepalingen zijn niet toepasselijk op overtredingen ter zake van belastingen, welke alle door de arrondissements-rechtbanken worden berecht, voor zoover bij de wet niet een hooger rechter is aangewezen.

Zij nemen insgelijks kennis van de vordering tot vergoeding van kosten en schaden, ten behoeve der beleedigde partij, wanneer die vordering geen *f* 50 — te boven gaat, en wanneer die vordering *f* 50.— te boven gaat, moet dezelve bij eene afzonderlijke acte bij den daartoe bevoegden burgerlijken rechter vervolgd worden. (art. 44 W. R. O.)

---

*Voor de Arrondissements-Rechtbanken, Hoven en Hoogen Raad.*

De verweerder zal in zuiver persoonlijke zaken of in die, welke roerend goed betreffen, worden gedagvaard voor den rechter van zijne woonplaats.

Indien hij geen bekende woonplaats in het koninkrijk heeft, voor den rechter van zijn werkelijk verblijf.

Indien hij mede geen erkend verblijf in het koninkrijk heeft, voor den rechter van de woonplaats des eischers.

Indien worden opgeroepen houders van aandeele in geldleeningen of maatschappijen, welke niet op naam staan en waarvan de eigenaren uit dien hoofde onbekend zijn, zullen zij insgelijks voor den rechter van de woonplaats des eischers worden gedagvaard.

Indien er in de bovengemelde gevallen meer eischers zijn, voor den rechter van de woonplaats van één hunner, ter hunner keuze.

Indien de verweerder openbaar ambtenaar is, doch zijne vorige woonplaats heeft behouden, voor den rechter van die woonplaats of voor dien van de plaats, waarin hij zijne ambtsverrichtingen uitoefent, ter keuze van den aanlegger.

Bijaldien er meer verweerdere zijn, voor den rechter van de woonplaats van een hunner, ter keuze van den aanlegger.

In zaken van aanspraak op een onroerend goed zelf, voor den rechter onder wiens rechtsgebied het goed, waarover het geschil loopt, gelegen is.

Indien de onroerende goederen in verscheidene arrondissementen gelegen zijn, zullen de voorschriften worden gevolgd van de laatste zinsnede van artikel 98.

In zaken van gemengden aard, behoudens hetgeen in dit artikel volgt ten aanzien van zaken van erfenis, voor den rechter onder wiens rechtsgebied het onroerend goed gelegen is, of voor dien waar de verweerder zijne woonplaats heeft, ter keuze van den aanlegger.

In zaken van maatschap of vennootschap, zoolang zij duurt, voor den rechter der plaats alwaar zij gevestigd is, en na de ontbinding, hetzij voor denzelfden rechter, hetzij voor dien van de woonplaats van een der ver-effenaars.

In zaken van erfenis:

1. Wegens onderlinge vorderingen der erfgenamen tot aan de boedelscheiding ingesloten en wegens vernietiging eener gemaakte boedelscheiding.
2. Wegens vorderingen, die door des overledenens schuldeischers, vóór de boedelscheiding, gedaan zouden mogen worden; en
3. Wegens vorderingen betrekkelijk tot de uitvoering van beschikkingen ter zake van overlijden, tot aan het eindvonnis toe, voor den rechter, binnen wiens rechtsgebied de erfenis is opengevallen.

In zaken van faillissement of verklaard kennelijk onvermogen, voor den rechter in wiens rechtsgebied de woonplaats van den gefailleerde of onvermogende zich bevindt.

In zaken van vrijwaring, voor den rechter voor wien de oorspronkelijke vordering aanhangig is.

In zaken van het doen van rekening, ten aanzien der van rechtswege aangestelde rekenplichtigen, voor de rechters, welke dezelve hebben benoemd, en ten aanzien van voogden en curators, voor de rechtbank, binnen welker rechtsgebied de voogdij of curateele is opgedragen; of in beide gevallen voor de rechtbank van de woonplaats des verweerders, ter keuze van den aanlegger.

Indien er woonplaats is gekozen, voor den rechter dier gekozen woonplaats, of voor den rechter van de werkelijke woonplaats des verweerders, ter keuze van den aanlegger.

In zaken wegens kosten en verdiensten door practizijns of deurwaarders gevorderd wordende, voor den rechter waar de kosten gemaakt zijn. (art. 126 W. v. B. R.)

Een vreemdeling kan, zelfs wanneer hij in Nederland zijn verblijf niet houdt, voor den Nederlandschen rechter worden gedagvaard ter zake van verbindtenissen, door hem jegens eenen Nederlander, hetzij in Nederland of in een vreemd land aangegaan.

Deze bepaling is ook op dagvaardingen voor de kanton-gerechten toepasselijk. (art. 127 W. v. B. R.)

In zakelijke rechtsvorderingen of in rechtsvorderingen van eenen gemengden aard, zal het vaste goed in de dagvaarding bij deszelfs ligging, en zooveel mogelijk bij deszelfs aard en naam worden omschreven. (art. 128 W. v. B. R.)

*Hoe worden de rechtsvorderingen onderscheid?*

De rechtsvorderingen worden onderscheiden in drie soorten, te weten in:

1. Persoonlijke.
2. Zakelijke; en
3. Gemengde.

*Wat is persoonlijke rechtsvordering?*

Persoonlijke rechtsvordering is de zoodanige, welke tot onderwerp heeft de vervulling eener persoonlijke verbindtenis, uit overeenkomst of uit de wet voortvloeiende.

*Wat is zakelijke rechtsvordering?*

De zakelijke rechtsvordering is de zoodanige, waarbij de eigendom van eene zekere bepaalde zaak of wel eenig ander zakelijk recht geëischt worden.

*Wat is gemengde rechtsvordering?*

Gemengde rechtsvordering is de zoodanige, welke tegelijk persoonlijk en zakelijk is, te weten:

1. De vordering tot verkrijging eener erfenis.
  2. Die tot boedelscheiding.
  3. Die tot deeling van de gemeenschap.
  4. Die tot afpaling van bij elkander gelegene erven.
- (art. 129 W. v. B. R.)

---

De aanlegger is gehouden bij het exploit van dagvaarding procureur te stellen, op straffe van nietigheid. (art. 133 W. v. B. R.)

Is de aanlegger alzoo op straffe van nietigheid gehouden procureur te stellen, ook de verweerder is daartoe eveneens verplicht, want artikel 135 W. v. B. R. zegt:

- »De verweerder is verplicht binnen het tijdverloop, tusschen de dagvaarding en den dag op welken hij verschijnen moet, procureur te stellen. Dit geschiedt bij eene eenvoudige akte, van wege den gestelden procureur aan dien des eischers beteekend.
- »De verweerder wordt geacht zijne woonplaats te hebben gekozen bij dien procureur.
- »Tegen den verweerden, die verzuimd heeft procureur te stellen of wiens gestelde procureur ten dage dienende niet verschijnt, wordt verstek verleend en verder gehandeld, zooals bij de artikelen 75 en 76 hiervoren is bepaald, in zake vonnissen bij verstek.»

Partijen kunnen hunnen gestelden procureur niet herroepen zonder tevens een anderen te stellen; zoolang zulks niet geschiedt is, blijft het rechtsgeding voortgaan op naam des eerstgemelden. (art. 136 W. v. B. R.)

---

De arrondissements-rechtbanken zullen in eersten aanleg kennis nemen van alle persoonlijke, zakelijke en gemengde rechtsverordeningen van allerlei aard, uitgezonderd die, welke bij de wet verklaard zijn tot de bevoegdheid van den kantongerechten, of van de hoven en den hoogen raad te behooren. (art. 53 W. v. B. R.)

Zij nemen in het hoogste ressort kennis:

1. Van alle jurisdictie geschillen tusschen de kantongerechten van hun rechtsgebied.
2. Van alle personeele rechtsvorderingen, de waarde van f 400.— in hoofdsom niet te boven gaande.
3. Van alle zakelijke rechtsvorderingen, indien de waarde van het onderwerp, hetzij in hoofdsom, hetzij in inkomsten, tegen vijf ten honderd berekend, niet meer beloopt dan f 400.
4. Van alle rechtsgedingen betrekkelijk verplaatsingen van scheidteekenen, aanmatiging van gronden, boomen, heggen, slooten, van afleidingen, belemmering van waterloopen, alle binnen 's jaars gepleegd en van alle rechtsvorderingen wegens bezitrecht.
5. Van alle aan hooger beroep onderworpen vonnissen, door de Kantonrechters gewezen. (art. 54 W. R. O.)

Zij wijzen in het hoogste ressort in alle personeele zakelijke en gemengde rechtsvorderingen aan hooger beroep onderworpen, in geval partijen verklaard hebben van het hooger beroep af te zien.

Deze bepaling is niet toepasselijk, in zaken die niet voor dading of compromis vatbaar zijn. (art. 55 W. R. O.)

Zij wijzen in correctioneele zaken; hunne vonnissen zijn aan hooger beroep onderworpen, met uitzondering van het geval, dat tegen het misdrijf geene hoogere straf is bedreigd dan eene geldboete van f 200; zonder gevangenis



of verbeurdverklaring van eenige voorwerpen, te zamen of afzonderlijk.

Zij nemen ook kennis van de vordering tot vergoeding van kosten en schaden ten behoeve van de beleedigde partij, wanneer de vorderingen geen f 150.— te boven gaan. Wanneer die vorderingen f 150.— te boven gaan, moeten dezelve bij eene afzonderlijke burgerlijke actie vervolgd worden. (art. 56 W. R. O.)

De arrondissements-rechtbanken nemen in hooger beroep kennis van de vonnissen, door de Kantonrechters in eersten aanleg ter zake van overtredingen gewezen (art. 58 W. R. O.)

»Dat zijn die vonnissen, hiervoren bij artikel 44 W. R. O. genoemd.»

De hoven oordeelen in eersten aanleg:

1. Over alle rechtsvorderingen, waarin de provincie (binnen het rechtsgebied) betrokken is, met uitzondering der zakelijke rechten.

Indien de vordering in hoofdsom geen vier honderd gulden te boven gaat, wijzen zij daarin zonder hooger beroep.

2. Over jurisdictie geschillen tusschen arrondissements-rechtbanken of tusschen kantongerechten, in verschillende arrondissementen, binnen hun rechtsgebied voorvallende.
3. Over alle correctioneele vervolgingen binnen het rechtsgebied, tegen Kantonrechters en hunne plaatsvervangers, rechters-plaatsvervangers en leden van het Openbaar Ministerie en griffiers, wegens misdrijven, gedurende den tijd hunner bediening begaan, mitsgaders over de daaruit voortspruitende vordering tot vergoeding van kosten, schade en interessen, overeenkomstig de bepalingen van het tweede lid van artikel 56 (art. 65 W. R. O.)

Zij oordeelen in eersten aanleg en in het hoogste ressort, behoudens de voorziening in cassatie, over alle burgerlijke en aan hooger beroep aan het hof onderworpen geschillen, binnen het rechtsgebied voorvallende, wanneer partijen de rechtsmacht van het gerechtshof rauwelijks te dien einde inroepen. (art. 66 W. R. O.)

Zij oordeelen in hooger beroep over de daarvoor vatbare vonnissen, in correctioneële zaken bij de arrondissementsrechtbanken, binnen hun rechtsgebied in eersten aanleg geweest, behoudens de bepalingen ten aanzien der rechtsmacht van de crimineële rechtbank. (art. 68 W. R. O.)

Zij oordeelen in hooger beroep van de daaraan onderworpen vonnissen, door de arrondissementsrechtbanken, binnen hun rechtsgebied in eersten aanleg, in burgerlijke zaken geweest. (art. 69 W. R. O.)

---

De hooge raad oordeelt ter eerster instantie:

1. Over alle rechtsvorderingen, waarin de Koning of de leden van het koninklijk huis als gedaagde worden aangesproken.
2. Over alle rechtsvorderingen, in welke de Staat als gedaagde wordt aangesproken, uitgezonderd die, welke 's Rijks belastingen betreffen.

Niettemin moeten de zakelijke rechtsvorderingen voor den gewonen rechter worden gebracht. (art. 87 W. R. O.)

---

De hooge raad oordeelt insgelijks ter eerster instantie over alle jurisdictie geschillen:

1. Tusschen alle rechtelijke autoriteiten, welke niet behooren onder hetzelfde gerechtshof.
2. Tusschen de gerechtshoven, de crimineële rechtbank daaronder begrepen.
3. Tusschen eenig gerechtshof ter eerste instantie recht-

doende en eenige rechtbank of gerecht onder hetzelfde ressorteerende.

4. Tusschen een gerechtshof of eene rechtbank ter eener en een der bijzondere collegiën, bij art. 1 vermeld, ter andere zijde. (art. 88 W. R. O.)

---

De hooge raad neemt insgelijks ter eerster instantie kennis van alle geschillen in zaken van prijzen en buit, die door de schepen van oorlog van den Staat, of door schepen bij particulieren uitgerust, en van commissie of van letters de marque voorzien, worden achterhaald en opgebracht, mitsgaders van alle geschillen, welke tusschen de nemers onderling deswege zouden mogen ontstaan. (art. 89 W. R. O.)

De arresten door den hoogen raad ter eerster instantie in burgerlijke zaken gewezen, zullen onderhevig zijn aan revisie, overeenkomstig de bepalingen van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. (art. 90 W. R. O.)

---

De hooge raad oordeelt bij wege van hooger beroep in burgerlijke zaken:

1. Over de aan hooger beroep onderworpen vonnissen door de gerechtshoven in eersten aanleg gewezen.
2. Over de vonnissen, gewezen bij de hoven van justitie in de koloniën of bezittingen van het rijk in andere werelddeelen, overeenkomstig de bepalingen, deswege door den koning te maken. (art. 91 W. R. O.)

---

De hooge raad neemt kennis van den eisch tot cassatie, gedaan tegen de handelingen der hoven, de crimineele rechtbank, de arrondissements-rechtbanken en kantongerechten, en tegen derzelve arresten en vonnissen, in het hoogste ressort gewezen. (art. 95 W. R. O.)

---

De partijen kunnen in hooger beroep komen van vonnissen, gewezen bij Kantonrechters, rechtbanken en hoven, in zaken waarin deze allen niet anders dan in het eerste ressort kunnen oordeelen. (art. 332 W. v. B. R.)

De termijn van beroep zal zijn van drie maanden, te rekenen van den dag der beteekening van het vonnis, hetzij aan den persoon, hetzij aan deszelfs woonplaats. (art. 339 W. v. B. R.)

Ook het beroep in cassatie moet worden ingesteld binnen drie maanden, te rekenen van den dag waarop het arrest of vonnis, waartegen wordt opgekomen, aan den persoon of te zijner woonplaats zal zijn beteekend, op straffe van verval.

In de gevallen, waarin de wet voor het hooger beroep eenen korteren termijn heeft voorgeschreven, wordt ook de termijn voor het beroep in cassatie verkort en gesteld op het dubbel van den termijn, in die gevallen voor het hooger beroep bepaald. (398 W. v. B. R.)

---

Van de vonnissen, die niet in het hoogste ressort zijn uitgesproken, ziet men, is hooger beroep toegelaten, dat wil zeggen, dat men alsdan van zoodanig vonnis beroep kan laten aantekenen daartegen in verzet kan komen, appèl of beroep in cassatie om nader te worden beslist, of bij de rechtbank, of bij het gerechtshof, of bij den hoogen raad, doch zorgen moet dat men die aantekening doet binnen de daarvoor door de wet gestelde termijnen, en welke termijn, zooals wij hiervoren zagen, is bepaald op drie maanden, ten ware die termijn moest zijn verkort, en zulk geval doet zich onder anderen voor »in alle zaken, waarin, uithoofde van onverwijlden spoed, eene onmiddellijke voorziening wordt vereischt.» (art. 289 W. v. B. R.) Men houde dit dus wel in het oog, terwijl, wanneer men die tijd laat voorbijgaan, het vonnis

kracht van gewijsde erlangt, en een vonnis, dat in kracht van gewijsde is gegaan, niet meer aan hooger beroep kan worden onderworpen, omdat het gewijsde de waarheid is en daarom moet worden geëerbiedigd. Immers men hoort wel eens spreken of men leest wel eens, het vonnis is gegaan in kracht van gewijsde, zonder dat men de beteekenis daarvan begrijpt; welnu, dit beteekent, dat er tegen het vonnis niet meer kan worden opgekomen, de wetgever heeft dit aldus geregeld, opdat er ook aan deze, zoowel als aan alle andere zaken een eind zou zijn.

»Men zal begrepen hebben, dat in deze behandeling (ter uitzondering van een enkel geval) alleen sprake is van burgerlijke zaken en niet van strafzaken.»

---

#### VAN DE TEN UITVOERLEGGING VAN VONNISSEN.

De grossen van de vonnissen in de Nederlanden ge-  
wezen, zullen kunnen worden ten uitvoer gelegd in het  
geheele rijk.

Zij moeten aan het hoofd voeren de woorden:

»IN NAAM DES KONINGS.»

Zij zullen moeten worden beteekend aan den persoon  
zelf of te zijner woonplaats, of op de wijze bij artikel 4  
van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voor-  
geschreven. (art. 430 W. v. B. R.)

Geen vonnis, waarvan de voorloopige ten uitvoerlegging  
niet is bevolen, kan tegen eenen derde worden ten  
uitvoer gelegd, noch daaraan door dien derde worden  
voldaan, dan acht dagen na deszelfs beteekening aan de  
partij, die in het ongelijk is gesteld, en met overlegging  
van de verklaring der griffiers, dat er op zijne registers

geen hooger beroep of cassatie tegen het vonnis is aange-  
teekend. (art. 432 W. v. B. R.)

»Waarvan de voorloopige ten uitvoerlegging niet  
is bevolen.» Er zijn dus vonnissen, waarvan de  
voorloopige ten uitvoerlegging kan worden be-  
volen, niettegenstaande verzet of hooger beroep,  
en deze zijn die, betreffende:

1. Verzegeling en ontzegeling of boedelbeschrijving.
2. Dringende reparatiën.
3. Ontruiming van het gehuurde, wanneer er geen  
schriftelijk bewijs van bestaande, vernieuwde of ver-  
lengde huur aanwezig is, of wanneer de huur is  
geëindigd.
4. De benoeming van sequesters, commissarissen en be-  
waarders.
5. Het aannemen van borgen en achterborgens.
6. De benoeming van voogden, curators en andere be-  
windvoerders en het doen van derzelve rekening.
7. Jaargelden of uitkeeringen tot levensonderhoud.
8. Bezitrecht.
9. Alle provisioneele toewijzigingen.

En verder in alle die bijzondere gevallen, in welke de  
wet zulks heeft toegelaten of voorgeschreven. (art. 53 W.  
v. B. R.)

De overhandiging van het vonnis, welks uitvoering  
men begeert, aan den deurwaarder, machtigt denzelfden  
in die zaak tot het doen van de geheele executie, uit  
dat vonnis voortvloeiende, met uitzondering alleen van  
die bij lijfswang, waartoe eene bijzondere volmacht  
vereischt wordt. (art. 434 W. v. B. R.)

Het staat aan den executant van een vonnis of akte  
vrij, te gelijker tijd, beslag op de roerende en onroerende  
goederen van de veroordeelde of verbondene partij te  
leggen. (art. 437 W. v. B. R.)

---

Geen executoriaal beslag op roerende goederen zal mogen worden gelegd, dan uit kracht van een vonnis of van eene authentieke akte in executorialen vorm.

Hetzelve moet zijn voorafgegaan van een exploit van eenen deurwaarder, houdende bevel om binnen twee dagen aan het vonnis of aan de akte te voldoen.

Indien bij het beteekenen van een vonnis of van de akte tevens het voorgeschrevene bevel is gedaan, wordt geen afzonderlijk bevel vereischt.

Bij het bevel of de beteekening moet de woonplaats worden gekozen door den executant, tot aan het einde der executie, binnen de gemeente waar de executie moet plaats hebben, ten ware hij binnen die gemeente mocht woonachtig zijn, en zulks op straffe van nietigheid van het exploit.

De schuldenaar kan aan deze gekozen woonplaats alle beteekeningen laten doen, zelfs van werkelijk aanbod, van verzet en van hooger beroep. (art. 439 W. v. B. R.)

---

Geen beslag zal op onroerende goederen gedaan mogen worden dan dertig dagen na het bevel, indien de schuldeischer een jaar na het bevel laat verlopen, zal hij, gehouden zijn het bevel te hernieuwen. (art. 503 W. v. B. R.)

---

Geen beslag op roerende goederen mag, uit welken hoofde ook, gedaan worden :

1. Op zaken welke de wet verklaart voor onroerend goed door bestemming.
2. Op het noodige bed en beddengoed van de personen tegen welke beslag gedaan wordt, of van hunne bij hen inwonende kinderen, noch op de kleederen, waarmede de eerstgenoemden en hunne kinderen gekleed en gedekt zijn.

3. Op de toerusting van personen in krijgsdienst, volgens hunne dienst en graad.
  4. Op de gereedschappen van ambachtslieden en werklieden, tot hun persoonlijk bedrijf behoorende.
  5. Op den in het huis voorhanden zijnden voorraad van spijs en drank, dienende tot de behoefte van het huisgezin, gedurende eene maand. (art. 447 W. v. B. R.)
- 

Insgelijks kan er geen beslag gelegd worden :

1. Op de boeken, betrekkelijk tot het beroep van den persoon, tegen wien het beslag gedaan wordt, tot de som van twee honderd gulden, te zijner keuze.
  2. Op de werktuigen en gereedschappen, dienende tot eenig onderwijs of beoefening van kunsten en wetenschappen, ten bedrage van dezelfde som en te zijner keuze.
  3. Eindelijk op eene koe of twee zwijnen, op twee geiten, of vier schapen, ter keuze van degene, tegen wien het beslag gedaan wordt, met het benoodigde stroo en voeder voor dat vee gedurende eene maand.
- Echter zullen de zaken, in dit artikel genoemd, kunnen worden in beslag genomen :
1. Wegens levensbehoeften, verstrekt aan den persoon tegen wien het beslag gedaan is.
  2. Wegens gelden, verschuldigd aan personen, welke die voorwerpen vervaardigd, hersteld of verkocht hebben.
  3. Wegens huren en pachten van onroerende goederen, waarin of waarop gemelde zaken voorhanden zijn. (art. 448 W. v. B. R.)
- 

Dat de rechten van schuldeischers steeds volkomen moeten kunnen worden gehandhaafd en ten uitvoer ge-



bracht; dat de schuldlige, die misbruik heeft gemaakt van het in hem gestelde vertrouwen, moet worden gestraft; hieromtrent zal wel een ieder het met mij eens zijn; en dat bovendien de schuldeischer toch, al is het niet ten gevolge van het door den schuldenaar maken van misbruik, wanneer eenmaal de tijd is gekomen, dat hij, ten gevolge eener verbindtenis, hetzij die ontstaat uit overeenkomst of uit de wet, aanspraak op het hem te goed komende kan maken, zich langs wettelijken weg daarvan in het bezit te stellen, voor het geval de schuldenaar hieraan niet zou kunnen of willen voldoen zal evenmin betoog behoeven; van daar dat de algemeene wetgever den schuldeischer de bevoegdheid heeft gegeven, om na verkregen rechterlijk vonnis de goederen van den schuldenaar aan te spreken, — en dat de schuldeischer dit recht heeft is niet alleen noodzakelijk volgens de regelen der orde, maar het is vooral noodzakelijk om den schuldenaar tot spoorslag te strekken, zich steeds te beijveren het verschuldigde te betalen en de op hem drukkende verplichtingen na te komen.

Wanneer men bovendien de hiervoren genoemde artikelen, waarbij datgene is opgegeven, wat niet voor inbeslagneming vatbaar is, eens ernstig overweegt en nadenkt, dan toch voorzeker moet men vervuld worden van eerbied en achting, én voor de wet én voor den algemeenen wetgever, die niettegenstaande de gegevene bevoegdheid aan den schuldeischer, medelijden hebbende met den ongelukkigen schuldenaar, die, hetzij door of zonder zijne schuld, zich in eene zoo ongelukkige positie bevindt, gezorgd heeft, dat hij, ofschoon door de inbeslagneming van have en goed beroofd, door uitsluiting van eenige goederen van dien, toch niet in eenen zoodanigen staat zou zijn gebracht, dat hij geheel en al van alles beroofd zou zijn maar toch nog iets kan overhouden, om in zijn eerste noodzakelijke behoeften te voorzien.

---

## VAN DE VERZEGELING NA OVERLIJDEN.

In de gevallen, waarin na overlijden verzegeling moet plaats hebben, geschied zulks door den Kantonrechter van de plaats, waarin verzegeld moet worden, in tegenwoordigheid van den griffier. (art. 658 W. v. B. R.)

De verzegeling kan worden gevorderd :

1. Door de overgebleven echtgenoot en door alle degenen, welke mochten beweren eenig regt te hebben op de nalatenschap of de gemeenschap.
2. Door de schuldeischers der nalatenschap, voorzien van een executorialen titel, of anders na summier onderzoek van de gegrondheid hunner vordering en van hun belang bij een verzegeling, op een verlot van den president der arrondissements-rechtbank.
3. Ingeval de personen, onder n°. 1 vermeld, niet tegenwoordig mochten zijn, door diegenen die in dienst waren van den overledene of met hem te zamen woonden.
4. Door de uitvoerders van den uitersten wil.
5. Door de nabestaanden van belanghebbende minderjarigen of onder curateelen gestelden, indien deze van geene voogden of curators voorzien, of hunne voogden of curators niet tegenwoordig zijn. (art. 659 W. v. B. R.)

---

De verzegeling heeft ambtshalve plaats, ingeval de minderjarige of onder curateele gestelde, in eene nalatenschap belang of medebelang hebbende, geenen voogd of curator heeft; indien de voogd, curator, echtgenoot van den overledene of een der erfgenamen niet tegenwoordig is, of indien de overledene is openbaar bewaarder van eenige zaken.

In dit laatste geval zal de verzegeling geen plaats hebben dan ten aanzien der voorwerpen in deze bewaardhouding begrepen.

De verzegeling, uithoofde van niet tegenwoordigheid, zal echter geen plaats hebben, indien de niet tegenwoordige bij schriftelijke volmacht eenen gemachtigde heeft aangesteld, ten einde hem in de nalatenschap of nalatenschappen, welke hem mochten te beurt vallen; te vertegenwoordigen en deze zich tegen de verzegeling verzet. (art. 660 W. v. B. R.)

»Wanneer men derhalve bedenkt, door welke personen verzegeling bij overlijden kan worden gevorderd, en in welke gevallen er eene ambts-halve verzegeling moet plaats hebben, dan komt men ongetwijfeld tot de overtuiging, dat, ofschoon de wetgever gewild heeft, dat personen, die met den overledene zamen woonden, of bij hem in dienst waren, of door uitvoerders van eenen uitersten wil verzegeling zoude kunnen worden gevorderd, om te strekken ter hunner verantwoording, en zich daardoor te vrijwaren van kwade trouw, de algemeene wetgever het doen dier verzegeling vooral heeft ingesteld, om de belangen van minderjarigen, onder curateele gestelden en van afwezigen, voor zooverre zij niet door een voogd, curator of gemachtigde zijn vertegenwoordigd, toch getrouw zouden worden behartigd en nagekomen. — En dit gevoegd bij de hiervoren vermelde verplichtingen, de voogden, de curators en de bewindvoerders opgelegd, moet men zeggen, dat de wet met ouderlijke bezorgdheid voor de minderjarigen, onder curateele gestelden en afwezigen waakt.»

---

## VAN ONTZEGLING.

Het zegel mag niet worden opgeheven, behalve in het geval van dringende noodzakelijkheid, waaromtrent de Kantonrechter beslist, dan na drie volle dagen sedert de begrafenis, indien hetzelfde vóór de begrafenis gelegd is, of sedert dat het zegel gelegd is, indien dit eerst na de begrafenis heeft plaats gevonden. (art. 669 W. v. B. R.)

Indien de erfgenamen of eenigen van hen minderjarig en zonder voogden zijn, zal er tot de ontzegeling niet mogen worden overgegaan, alvorens in derzelve voogdij is voorzien geworden. (art. 670 W. v. B. R.)

»Alle de hiervoren genoemde personen, welke recht hebben om verzegeling te laten doen, kunnen ook de ontzegeling vorderen, uitgezonderd de personen, die in dienst waren van den overledene of met hem te zamen woonden.

De formaliteiten, om tot ontzegeling te kunnen overgaan, zijn:

1. De vordering daarvan, op het verbaal van verzegeling aangeteekend, met keuze van woonplaats in de gemeente, waar de verzegeling gedaan is, indien de verzoeker aldaar niet woont en indien zulks niet reeds geschied is.
2. Een bevel van den Kantonrechter, den dag en het uur van de ontzegeling bepalende.
3. Eene aanmaning om bij de ontzegeling tegenwoordig te zijn, welke ten minste vier en twintig uren voor de ontzegeling gedaan moet worden aan den overgebleven echtgenoot, aan de vermoedelijke erfgenamen, voor zooverre die bekend zijn, aan de uitvoerders van den uitersten wil, aan de schuldeischers op wier vordering de verzegeling gedaan is, en aan

allen, welke tegen eene ontzegeling buiten hunne tegenwoordigheid zijn opgekomen.

De aanmaning zal gedaan worden aan de gekozene woonplaats voor de laatstgenoemde schuldeischers en opposanten en het zal overigens niet noodig zijn dezelve te laten doen aan de overige opgenoemde personen, indien zij buiten het arrondissement woonachtig zijn, doch de Kantonrechter zal voor hen te hunne koste eenen notaris of ander vertrouwd persoon stellen, om hen, bij hunne afwezigheid, bij de opheffing der zegels en de beschrijving des boedels te vertegenwoordigen. (art. 672 W. v. B. R.)

---

#### VAN INVENTARISATIE OF BOEDEL- BESCHRIJVING.

Boedelbeschrijving zal na de opheffing der zegels, indien daaromtrent de belanghebbenden eenstemmig zijn, onderhandsch kunnen worden opgemaakt in alle de gevallen, waarin de wet niet uitdrukkelijk het tegendeel mocht hebben bepaald. (art. 679 W. v. B. R.)

---

De gevallen, waarin de wet het tegendeel bepaalt, en dezelve alzoo notarieel moet geschieden, zijn:

1. Ingeval het betreft eene boedelbeschrijving, die tegelijkertijd met de ontzegeling wordt opgemaakt, of tengevolge van een vonnis, waarvan de voorloopige tenuitvoerlegging van ontzegeling is bevolen. (art. 53 W. v. B. R. en 675, § 7.)
2. Ingeval het de beschrijving betreft van goederen, aan vruchtgebruik onderhevig en de eigenaar niet tegenwoordig is. (art. 830 B. W.)

3. Ingeval het eene boedelbeschrijving betreft van een onbeheerde nalatenschap. (art. 1174 B. W.)
4. Ingeval van faillissement, tenzij de rechter-commissaris uithoofde van de bijzondere omstandigheden des boedels, de curators mocht toestaan dit bij onderhandsche akte te doen. (art. 800 W. v. K.)
5. Wanneer slechts een der partijen dezelve niet mocht kunnen onderteekenen. (art. 678 W. v. B. R.)
6. Indien een of meer der belanghebbenden zich met de onderhandsche opmaking niet kunnen vereenigen. (art. 678 W. v. B. R.)
7. Indien het betreft eene geoorloofde erfstelling over de hand, wanneer alsdan den benoemden bewindvoerder en andere belanghebbenden niet tegenwoordig zijn. art. 1028 B. W.)
8. Wanneer het de goederen betreft van een afwezige, welke door de vermoedelijke erfgenamen worden in bezit genomen. (art. 533 B. W.)

---

De akte van boedelbeschrijving, door partijen ondertekend (wel te verstaan de onderhandsche akte van boedelbeschrijving), moet ter griffie van het kantongerecht, waar het sterfhuis gevallen is, na door de partijen voor den Kantongerechter beëdigd te zijn worden overgebracht, op dezelfde wijze als dit ten aanzien van minderjarigen bij art. 444 van het Burgerlijk Wetboek is vastgesteld. (art. 678 W. v. B. R.)

---

Al degenen, welke het recht hebben om verzegeling te laten doen; hebben het recht om bij ontzegeling de inventarisatie of boedelbeschrijving te vorderen, uitgezonderd alleen zij, welke het zegel hebben doen leggen, krachtens n<sup>o</sup>. 3 van art. 659 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvorderingen. (art. 679 W. v. B. R.)

»Die uitgezonderde personen zijn diegene, die in dienst waren van den overledene of met hem te zamen woonden.

Indien bij de opheffing der zegels tot eene boedelbeschrijving wordt overgegaan, zal dit in tegenwoordigheid geschieden van de personen, opgenoemd bij n°. 3 van artikel 672 en op den voet gelijk dat aldaar voor de ontzegeling is bepaald. (art. 680 W. v. B. R.)

Die personen zijn:

1. Den overgebleven echtgenoot;
2. de vermoedelijke erfgenamen;
3. de uitvoerders van den uitersten wil;
4. de schuldeischers, op wier vordering de verzegeling gedaan is; en
5. al degene welke tegen eene ontzegeling buiten hunne tegenwoordigheid zijn opgekomen.

In de gevallen, waarin ook buiten de verzegeling eene boedelbeschrijving in de wet wordt voorgeschreven, of waarin eene boedelbeschrijving op eene ontzegeling volgt, zal de boedelbeschrijving, behalve de formaliteiten van alle openbare onderhandsche akte moeten bevatten:

1. De voornamen namen en woonplaatsen van de tegenwoordige of vertegenwoordigde personen en van hunne vertegenwoordigers; van de niet tegenwoordige, indien zij bekend en daartoe opgeroepen zijn, en van de schatters.
2. de opgave der plaats waar de beschrijving gedaan is en de goederen zijn gevonden.
3. De korte beschrijving der goederen, met vermelding der waardeering van de roerende goederen.
4. De opgave van de muntspeciën, alsmede van de hoedanigheden, het gewicht en de keur van het goud-en zilverwerk.

5. De opgave van aantekeningboeken of registers, zoo die er zijn. Indien de beschrijving notariëel wordt opgemaakt, zullen deze op de eerste en laatste bladzijde door de notaris worden gewaarmerkt, en indien de boedelbeschrijving onderhands is, zal dit door een der belanghebbende, bij overeenkomst daartoe te kiezen worden gedaan.
6. De vermelding der gevondene titels en schriftelijke verbintenissen, ten laste of bate des boedels.
7. De vermelding van den eed bij het sluiten der boedelbeschrijving, hetzij in handen van den notaris, hetzij in handen van den Kantonrechter afgelegd, door hen die voor dezelve in het bezit der goederen zijn geweest of het huis bewoond hebben, waarin dezelve zich bevinden, dat zij niets hebben verduisterd; en eindelijk:
8. noch gezien hebben, noch weten dat iets verduisterd is; dat gehandeld is met in den boedel gevondene testamenten en met papieren, niet tot de nalatenschap behoorende, overeenkomstig het voorschrift van artt. 662, 663 en 664, en de vermelding aan wien de effecten en papieren des boedels zijn overgegeven, hetzij krachtens de wet, hetzij volgens overeenkomst der belanghebbenden. (art. 681 W. v. B. R.)

---

#### VAN HET RECHT VAN BERAAD EN HET VOORRECHT VAN BOEDELBESCHRIJVING.

Alle personen, aan welke eene erfenis is opgekomen en die verkiezen mochten om de gesteldheid der nalatenschap te onderzoeken teneinde te kunnen beoordeelen of het van hun belang is dezelve, hetzij zuiver, hetzij onder het voorrecht van boedelbeschrijving, te aanvaarden of wel te verwerpen, zullen het recht hebben om zich te beraden,



en daarvan eene verklaring moeten afleggen ter griffie van de rechtbank van het arrondissement, binnen hetwelk de erfenis is opengevallen, zullende die verklaring in het daartoe bestemde register worden ingeschreven. (art. 1070 B. W.)

»De wet bepaald geen termijn binnen welken die aangifte moet worden ingeleverd, doch ik geloof het er wel voor te mogen houden, dat het de bedoeling van den wetgever wel zal geweest zijn om dit zoo spoedig mogelijk na het overlijden, als wanneer men daarvan kennis zal hebben gedragen, te doen; te meer ook omdat men dit recht zou verliezen en het alzoo niet meer zou kunnen doen, zoodra men zich als zuiver erfgenaam zoude hebben gedragen.»

Aan den erfgenaam wordt, te rekenen van den dag der afgelegde verklaring, een tijdvak van vier maanden vergund, teneinde den boedel te doen beschrijven en zich te beraden.

Niettemin is de arrondissements-rechtbank bevoegd om, wanneer de erfgenaam in rechten vervolgd wordt uit hoofde van dringende redenen, den hierboven bepaalden termijn te verlengen. (art. 1071 B. W.)

Gedurende den voorschreven termijn kan de erfgenaam, die zich beraadt, niet worden genoodzaakt de hoedanigheid van erfgenaam aan te nemen. Geene rechterlijke veroordeeling kan tegen hem worden verkregen, en de uitvoering van de vonnissen, die ten laste van den overledenen zijn uitgesproken, blijft opgeschort.

Hij is verplicht evenals een goed huisvader, voor het behoud der goederen van de nalatenschap zorg te dragen. (art. 1072 B. W.)

De erfgenaam, die zich beraadt, is bevoegd om aan den rechter verlot te vragen, teneinde al zoodanige voorwerpen te verkoopen, welke niet behoeven of niet kunnen

worden bewaard, mitsgaders om al zulke daden te verrichten, die geen uitstel dulden.

De wijze van verkoop zal bij het rechterlijk verlot worden bepaald. (art. 1073 B. W.)

Na het verloop van den termijn, bij art. 1071 bepaald, kan de erfgenaam worden genoodzaakt de nalatenschap te verwerpen of dezelve te aanvaarden, hetzij zuiver, hetzij onder het voorrecht van boedelbeschrijving. In het laatste geval moet daarvan eene verklaring worden afgelegd op dezelfde wijze, als bij art. 1070 is vastgesteld. (art. 1075 B. W.)

»Men kan eene erfenis ook onder het voorrecht van boedelbeschrijving aanvaarden, zonder zich van het recht van beraad te hebben bediend, door de verklaring af te leggen, aan het slot van dit artikel genoemd.»

Zelfs na verloop van den termijn, behoudt de erfgenaam het vermogen om den boedel te doen beschrijven en denzelfden onder het voorrecht van boedelbeschrijving te aanvaarden, tenzij hij zich als zuiver erfgenaam hebbe gedragen. (art. 1076 B. W.)

De erfgenaam verliest het voorrecht van boedelbeschrijving en wordt als zuiver erfgenaam beschouwd:

1. Indien hij willens en wetens en te kwader trouw eenige goederen, tot de nalatenschap behorende, niet op de boedelbeschrijving heeft gebracht.
2. Indien hij zich aan verduistering van goederen, tot de erfenis behorende heeft schuldig gemaakt. (art. 1077 B. W.)

Het voorrecht van boedelbeschrijving heeft ten gevolge:

1. Dat de erfgenaam niet verder tot de betaling der

schulden en lasten der nalatenschap gehouden is, dan ten beloope der waarde van de goederen, welke dezelve bevat, en zelfs dat hij zich van die betaling kan ontslaan door alle goederen tot de nalatenschap behorende, aan de beschikking der schuldeischers en legatarissen overlatende.

2. Dat de eigen goederen van den erfgenaam niet met die der nalatenschap worden gemengd en dat hij het recht behoudt om zijn eigene inschulden tegen de nalatenschap te doen gelden. (art. 1078 B. W.)

---

De erfgenaam, die de nalatenschap onder het voorrecht van boedelbeschrijving heeft aanvaard, is verplicht de daartoe behorende goederen als een goed huisvader te besturen en de nalatenschap zoodra mogelijk tot effenheid te brengen; hij is aan de schuldeischers en legatarissen verantwoording verschuldigd. (art. 1079 B. W.)

Hij vermag de roerende en onroerende goederen der nalatenschap op geen andere wijze te verkoopen dan in het openbaar en volgens de gebruiken der plaats, of door makelaars, indien er koopmansgoederen in den boedel aanwezig zijn.

Hij is gehouden om, ingeval van verkoop van onroerende goederen welke met hypotheek belast zijn, de opgekomen hypothekaire schuldeischers te voldoen, door middel van eene overwijzing op den kooper van het onroerend goed, ten bedrage van hetgeen die schuldeischers te vorderen hebben. (art. 1080 B. W.)

Hij is verplicht, indien de schuldeischers of andere belanghebbende zulks vorderen, voldoende zekerheid te stellen voor de waarde der roerende goederen, in de boedelbeschrijving begrepen, en voor dat gedeelte van de waarde der onroerende goederen, hetwelk niet aan de hypothekaire schuldeischers is overgewezen. Indien hij in gebreke

blijft deze zekerheid te stellen, zullen de roerende goederen worden te gelde gemaakt, en zoowel de opbrengst daarvan als het niet overgewezen gedeelte der onroerende goederen, in handen van eenen daartoe door den rechter te benoemen persoon worden gesteld, om daaruit de schulden en lasten der nalatenschap te voldoen, voor zooverre het bedrag derzelve nalatenschap toereikende zal zijn. (art. 1081 B. W.)

Binnen den tijd van drie maanden, te rekenen van het verloop des termijns, bij artikel 1071 bepaald, zal de erfgenaam verplicht zijn om, door middel van eene aankondiging in een der officiële dagbladen, mitsgaders in een nieuwspapier van de provincie, indien dat bestaat, de onbekende schuldeischers op te roepen, ten einde zoowel aan deze als aan hen die bekend zijn en aan de legatarissen dadelijk rekening en verantwoording van zijn beheer af te leggen, en hunne schuldvorderingen en legaten te voldoen, voor zooverre het bedrag der nalatenschap toereikende zal zijn. (art. 1082 B. W.)

De erfgenaam, die de nalatenschap onder het voorrecht van boedelbeschrijving heeft aanvaard, kan niet vroeger in zijne eigene goederen worden aangesproken, dan nadat hij, tot het afleggen zijner rekening zijnde aangemaand, mocht zijn in gebreke gebleven aan die verplichting te voldoen.

Na het aanzuiveren der rekening zijn zijne eigene goederen alleen aansprakelijk voor de voldoening der geldsommen, welke van de nalatenschap afkomstig in zijne handen zijn gekomen. (art. 1086 B. W.)

De kosten van verzegeling, van boedelbeschrijving, van het opmaken der rekening, mitsgaders alle andere, die op eene wettige wijze gemaakt zijn, komen ten laste der nalatenschap. (art. 1087 B. W.)

Eene bepaling, waarbij de erflater zoude hebben verboden om van het recht van beraad en van het voorrecht

van boedelbeschrijving gebruik te maken, is nietig en van onwaarde. (art. 1089 B. W.)

---

## VAN HET AANVAARDEN EN VERWERPEN VAN ERFENISSEN.

Eene erfenis kan, of zuiver of onder het voorrecht van boedelbeschrijving worden aanvaard. (art. 1090 B. W.)

Niemand is gehouden eene hem opgekomen erfenis te aanvaarden. (art. 1091 B. W.)

De aanvaarding eener erfenis geschiedt uitdrukkelijk of stilzwijgend; dezelve geschiedt uitdrukkelijk, wanneer men in een authentiek of onderhandsch geschrift den titel of de hoedanigheid van erfgenaam aanneemt; de aanvaarding geschiedt stilzwijgend, wanneer de erfgenaam eene daad verricht, welke zijne meening om de erfenis te aanvaarden, noodzakelijk aan den dag legt, en waartoe hij slechts in zijne hoedanigheid als erfgenaam zoude zijn bevoegd geweest. (art. 1094 B. W.)

Al hetgeen tot de begrafenis betrekking heeft, de daden, dienende alleen tot bewaring, alsook die welke strekken om op de nalatenschap toezicht te hebben of dezelve bij voorraad te beheeren, worden niet gerekend daden te zijn, welke de stilzwijgende aanvaarding eener erfenis kenschetsen. (art. 1095 B. W.)

Indien erfgenamen verschillen omtrent het al of niet aanvaarden eener erfenis, kan de een dezelve aanvaarden en de anderen die verwerpen.

Indien erfgenamen verschillen omtrent de wijze van aanvaarding eener erfenis, wordt dezelve onder voorrecht van boedelbeschrijving aanvaard. (art. 1096 B. W.)

---

Het verwerpen eener erfenis moet uitdrukkelijk geschieden en moet plaats hebben door middel eener verklaring, afgelegd ter griffie van de arrondissements-rechtbank, onder welks ressort de erfenis opengevalLEN is. (art. 1103 B. W.)

De erfgenaam, die de nalatenschap verwerpt, wordt geacht nooit erfgenaam geweest te zijn. (art. 1104 B. W.)

Het erfdeel van degenen, die de erfenis verworpen heeft, wordt door recht van aanwas door zijne mede-erfgenamen verkregen. Indien hij alleen erfgenaam is, vervalt hetzelfde aan de nabestaanden in den volgenden graad, of indien er geene bloedverwanten in den graad, waarin men erven kan, aanwezig zijn, aan den overgebleven echtgenoot.

Indien deze allen de nalatenschap verwerpen, kan de Staat dezelve vorderen. (art. 1105 B. W.)

Hij die een erfenis verworpen heeft, kan nimmer bij plaatsvervulling vertegenwoordigd worden; indien hij de eenige erfgenaam in zijnen graad is of indien alle de erfgenamen de erfenis verwerpen, komen de kinderen uit eigen hoofde en erven bij gelijke deelen. (art. 1106 B. W.)

De schuldeischers van degene, die ten nadeele hunner rechten eene erfenis heeft verworpen, kunnen zich door den rechter doen machtigen, om de nalatenschap, in naam van hunnen schuldenaar, in zijne plaats en voor hem te aanvaarden.

In dat geval wordt de verwerping der erfenis niet verder dan ten voordeele der schuldeischers en ten beloope van hunne schuldvorderingen vernietigd, dezelve is geenszins nietig ten voordeele van den erfgenaam, die de erfenis heeft verworpen. (art. 1107 B. W.)

»Wanneer derhalve iemand, die schulden heeft eene erfenis zou verwerpen, aangezien hij bijv. met het aandeel, dat hij uit de nalatenschap kon verkrijgen, nog tekort zou komen om zijne schuldeischers te voldoen, en mitsdien door die ver-

werping zijne andere bloedverwanten bevoordeelt, dan kunnen in zulke gevallen de schuldeischers zich door den rechter doen machtigen, om in de plaats van den schuldenaar voor zooverre als erfgenaam te treden, totdat zij daaruit het beloop hunner schuldvorderingen kunnen verhalen.”

Men kan, zelfs bij huwelijksche voorwaarden, geen afstand doen van de erfenis van iemand, die nog in leven is, noch de rechten vervreemden, welke men bij vervolg van tijd op zoodanige erfenis mocht kunnen verkrijgen. (art. 1109 B. W.)

Hiervoren ook gesproken zijnde bij overeenkomsten, heeft men daar reeds gezien, dat, ofschoon toekomstige zaken het onderwerp eener overeenkomst kunnen uitmaken, men echter geen afstand kan doen van eene erfenis, die nog niet is opengevallen, noch over zoodanig eene nalatenschap eenig beding aangaan, zelfs niet met toestemming van dengenen over wiens nalatenschap wordt gehandeld. (art. 1370 B. W.)

En even gelijk erfgenamen het voorrecht van boedelbeschrijving verliezen, zoodra zij zich als zuiver erfgenaam hebben gedragen, zoo verliezen zij de bevoegdheid om eene erfenis te verwerpen, wanneer zij goederen, tot de nalatenschap behorende, hebben zoek gemaakt of verborgen gehouden. (art. 1110 B. W.)

---

## VAN INBRENG.

Onverminderd de verplichting van alle erfgenamen: tot voldoening aan of verrekening met hunne mede-erfgena-

men van alles wat zij aan de nalatenschap schuldig zijn, moeten alle schenkingen onder de levenden, welke zij van den erflater hebben genoten, worden ingebracht:

1. Door de erfgenamen in de nederdalende linie, wettige of natuurlijke, hetzij dezelve de nalatenschap zuiver of onder het voorrecht van boedelbeschrijving hebben aanvaard, en hetzij dezelve slechts tot het wettelijk erfdeel of tot meerder zijn geroepen, ten ware de giften met uitdrukkelijke vrijstelling van inbreng zijn gedaan of de begiftigden bij eene authentieke akte of bij uitersten wil van de verplichting tot inbreng zijn ontheven.
2. Door alle andere erfgenamen, hetzij bij versterf, hetzij bij uitersten wil, doch alleen in het geval, dat de erflater of schenker den inbreng uitdrukkelijk heeft bevolen of bedongen. (art. 1132 B. W.)

»Hieruit ziet men, dat deze laatsten eerst dan aan inbreng zijn onderworpen, voor het geval, dat de erflater of schenker zulks uitdrukkelijk mocht hebben bevolen of bedongen.»

De erfgenaam, die de erfenis verwerpt, is niet gehouden in te brengen hetgeen aan hem geschonken is, dan ter aanvulling van zoodanig gedeelte, als waardoor het wettelijk erfdeel zijner mede-erfgenamen mocht verkort zijn. (art. 1132 B. W.)

»Het wettelijk erfdeel, zooals men hiervoren heeft gezien, nimmer verkort mogende worden, heeft de wetgever uitdrukkelijk bepaald, dat voor het geval een der mede-erfgenamen reeds bij voorraad zooveel uit de nalatenschap mocht hebben genoten, dat daardoor het wettelijk erfdeel, toekomende aan zijne mede-erfgenamen, zou worden verkort, deze alsdan verplicht is dat te kort komende in te brengen, al ware het ook, dat hij de erfenis mocht hebben verworpen.»



Bijv. A. erfflater laat na een zuiver saldo van . . . f 40.—  
en 4 kinderen, B., C., D. en E.

B., de erfenis verwerpende, heeft reeds  
genoten f 60.— en dit gevoegd bij het  
saldo . . . . . » 60.—

Maakt te zamen . . . . f 100.—

Het erfdeel bij versterf bedroeg dus voor ieder kind  
 $\frac{1}{4}$  of f 25.— en het wettelijk erfdeel daarvan  
voor ieder kind f 18.75.

Aangezien er nu slechts f 40,— is te verdeelen,  
en ieder kind gerechtigd is tot het wettelijk erf-  
deel van 18.75, uitmakende voor drie kinderen  
C., D. en E. f 56.25, volgt hieruit, dat B.  
verplicht is in te brengen eene som van f 16.25,  
niettegenstaande hij de erfenis heeft verworpen.

De ouders behoeven de giften niet in te brengen, die  
aan hun kind door deszelfs grootouders gedaan zijn.

Op gelijke wijze behoeft een kind, dat uit eigen hoofde  
de erfenis zijner grootouders beurt, niet in te brengen de  
door deze aan de ouders gedane gift.

Daarentegen moet het kind, dat slechts bij plaatsver-  
vulling die erfenis beurt, de giften inbrengen, welke aan  
zijne ouders gedaan zijn, zelfs indien het kind de nalaten-  
schap zijner ouders mocht hebben verworpen.

Het kind is echter, in geval van zoodanige verwerping,  
niet jegens zijne mede-erfgenamen in de grootouderlijke  
nalatenschap aansprakelijk voor de schulden zijner ouders.  
(art. 1135 B. W.)

»Het geval, dat een kind uit eigen hoofde de  
erfenis zijner grootouders beurt, heeft plaats,  
zooals men hiervoren heeft gezien, wanneer het  
kinderen betreft van iemand, die uithoofde van  
onwaardigheid van de erfenis is uitgesloten; in  
dat geval behoeven kinderen de aan hunne ouders

door grootouders gedane gift niet in te brengen, maar wel wanneer zij erven bij plaatsvervulling, omdat men door plaatsvervulling treedt in de rechten van dengenen, die men vertegenwoordigt, en door dat men in die rechten treedt, als van zelfs verplicht is, zoowel de nadeelige als de voordeelige gevolgen op zich te nemen.”

---

Ingeval van verwerping bestaat er evenwel verschil tusschen giften en gewone schulden, uit leeningen voortgesproten, omdat er onderscheid gemaakt wordt tusschen giften en leeningen, dat is hetgeen de ouders aan hunne kinderen geven of ter hand stellen, of zulks als leening of als gift beschouwd worde. Achtbare rechtsgeleerden zeggen daaromtrent, dat indien de ouders geld gevende, eene behoorlijke akte van leening maken, hetzelfde alsdan door de kleinkinderen, die bij plaatsvervulling in de grootouderlijke nalatenschap opkomen, niet moet worden ingebracht, wanneer zij eerst de ouderlijke nalatenschap verworpen hebben; maar wel wanneer dit niet geschied zijnde bij akte van leening, maar bij akte van schenking of van gifte, alsdan moeten de kleinkinderen hetzelfde wel inbrengen. Het is dus van belang hierop te letten.

Ofschoon nu bij de wet voor inbreng alleen zijn genoemd »schenkingen of giften,» moeten toch ook de andere schulden, voortgesproten uit leeningen enz., met de erfgenamen worden verrekend.

---

Giftten, welke aan den eenen echtgenoot door een der ouders van den anderen echtgenoot gedaan zijn, zijn zelfs voor de helft niet aan inbreng onderworpen, al ware het ook, dat de geschonken voorwerpen in de gemeenschap vielen.

Voorbeeld:

A. en B.

Echtgenooten.

B. heeft eene gift ontvangen van den vader of de moeder van A., dan is deze gift bij overlijden van dien vader of die moeder, welke die gift gedaan heeft, niet aan inbreng onderworpen.

Indien de giften gezamenlijk aan de beide echtgenooten door den vader of de moeder van een hunner gedaan zijn, moet de inbreng voor de helft plaats hebben.

Voorbeeld:

A. en B.

Echtgenooten.

De vader of de moeder van A. heeft eene gift geschonken aan de beide echtgenooten; — wanneer nu de vader of de moeder van A., die de gift geschonken heeft, sterft, dan moet die gift voor de helft, dat is het aandeel van A., worden ingebracht.

Wanneer de giften aan den echtgenoot door zijnen eigen vader of zijne eigene moeder gedaan zijn, moet hij dezelve voor het geheel inbrengen. (art. 1136 B. W.)

Voorbeeld:

A. en B.

Echtgenooten.

De vader of moeder van A. heeft eene gift geschonken aan A.; — in dat geval moet, bij overlijden van dien vader of die moeder, de gift voor het geheel worden ingebracht.

De inbreng geschiedt alleen in de nalatenschap des schenkers, dezelve is slechts door den eenen erfgenaam ten behoeve van den anderen verschuldigd.

Ten behoeve van legatarissen of van schuldeischers van den boedel heeft geen inbreng plaats. (art. 1137 B. W.)

Inbreng geschiedt, hetzij door het genotene in natura in den boedel terug te brengen, hetzij door zooveel minder dan de andere deelgenooten te ontvangen. (art. 1138 B. W.)

Behalve de schenkingen, in artikel 1132 aan inbreng onderworpen, moet ook worden ingebracht al hetgeen is verstrekt om aan den erfgenaam een stand, een beroep of bedrijf te verschaffen, of ter betaling van deszelfs schulden en al hetgeen ten huwelijk is gegeven. (art. 1142 B. W.)

Aan inbreng zijn niet onderworpen:

1. De kosten van onderhoud en opvoeding.
2. De uitkeeringen tot noodzakelijk levensonderhoud.
3. De uitgaven tot het aanleeren van eenigen tak van koophandel, kunst, handwerk of bedrijf.
4. De kosten van studie.
5. De kosten tot plaatsvervangende of nummervervisseling in 's lands gewapende dienst.
6. De bruilofskosten, kleederen en kleinooden, tot huwelijks-uitzet gegeven. (art. 1143 B. W.)

»De voor deze zaken verstrekte gelden zijn niet aan inbreng onderworpen, en dat volgt ook hieruit, omdat op de ouders de dure verplichting rust, hunne kinderen te onderhouden en op te voeden, — en zij het vruchtgenot hebben van de goederen hunner kinderen, op de wijze en tot het tijdstip zooals wij hiervoren zagen.

»En omdat wederkeerig op de kinderen de verplich-

ting rust hunne ouders, wanneer zij behoeftig zijn, te onderhouden."

---

## VAN DE BETALING DER SCHULDEN.

De erfgenamen, die eene erfenis hebben aanvaard, moeten in de betaling der schulden, legaten en andere lasten zooveel dragen, als in evenredigheid staat met hetgeen ieder uit de nalatenschap ontvangt. (art. 1146 B. W.)

Zij zijn tot die betaling persoonlijk en ieder naar mate van de hoegrootheid van zijn erfdeel gehouden, onverminderd de rechten der schuldeischers op de geheele nalatenschap, zolang die nog is onverdeeld, mitsgaders die der hypotheekaire schuldeischers. (art. 1147 B. W.)

Indien onroerende en tot de nalatenschap behorende goederen met hypotheeken bezwaard zijn, heeft ieder der mede-erfgenamen het recht om te vorderen, dat die lasten uit den boedel worden gekweten, en de goederen van het verband bevrijd, alvorens er tot het vorme der kavelingen worde overgegaan.

Wanneer de erfgenamen de nalatenschap verdeelen in den staat waarin zij zich bevindt, moet het bezwaarde onroerend goed worden geschat op denzelfden voet als de overige onroerende goederen; alsdan wordt de hoofdsom der lasten van den geheelen prijs des goeds afgetrokken, en de erfgenaam, aanwien het onroerend goed te beurt is gevallen, blijft alsdan alleen ten aanzien zijner mede-erfgenamen met de voldoening der schuld belast en moet hen daarvoor vrijwaren.

Indien de lasten alleen op het onroerend goed gevestigd zijn, zonder dat daarbij een personeel verband bestaat, kan geen der mede-erfgenamen vorderen dat de

last worde afbetaald, en alsdan wordt het onroerend goed onder de verdeeling begrepen, onder aftrek van de hoofdsom dier lasten. (art. 1148 B. W.)

Indien een der mede-erfgenamen in verval van zaken geraakt, wordt zijn aandeel in de hypotheekaire schuld over de overigen omgeslagen, naar evenredigheid van ieders erfdeel. (art. 1150 B. W.)

---

## VAN DE BEVOORRECHTE SCHULDEN.

Alle de roerende en onroerende goederen van den schuldenaar, zoowel tegenwoordige als toekomstige, zijn voor deszelfs persoonlijke verbintenissen aansprakelijk. (art. 1177 B. W.)

Die goederen strekken tot gemeenschappelijken waarborg voor zijne schuldeischers; derzelver opbrengst wordt onder hen, pondsponds gelijke, naar evenredigheid van eens ieders inschuld, verdeeld, ten ware er tusschen de schuldeischers wettige reden van voorrang mochten bestaan. (art. 1178 B. W.)

---

De voorrang tusschen schuldeischers spruit voort:

1. uit privilegie.
2. uit pand; en
3. uit onderzetting of hypotheek. (art. 1179 B. W.)

---

Privilegie is een recht door de wet toegekent aan den eenen schuldeischer boven den anderen, alleen uithoofde van den aard der schuld.

Pand en hypotheek gaan boven privilegie, behalve in de gevallen, waarin de wet uitdrukkelijk het tegendeel bepaalt (art. 1180 B. W.)

De bevoorrechte schulden op zekere bepaalde goederen zijn:

1. De gerechtskosten, uitsluitend veroorzaakt door de uitwinning van eene roerende of onroerende zaak. Deze worden uit de opbrengst van het uitgewonnen goed, boven alle andere bevoorrechte schulden en zelfs boven pand en hypotheek, gekweten.
2. De huurpenningen van onroerende goederen: de kosten van reparatie, waartoe de huurder verplicht is, mitsgaders alles wat tot de nakoming van de huurovereenkomst betrekking heeft.
3. De nog onbetaalde koop prijs van roerende goederen.
4. De kosten tot behoud eener zaak gemaakt.
5. De kosten tot bearbeiding eener zaak aan den werkmans verschuldigd.
6. Hetgeen door eenen herbergier als zoodanig aan eenen reiziger is geleverd.
7. De vrachtloon en bijkomende onkosten.
8. Hetgeen aan metselaars, timmerlieden en andere werkbazen is verschuldigd, wegens den opbouw, aanbouw en de reparatiën van onroerende goederen, mits de schuldvordering niet ouder zij dan drie jaren en de eigendom van het perceel aan den schuldenaar zij verbleven.
9. De vergoedingen en betalingen, waartoe openbare ambtenaren, uithoofde van verzuim, misslagen en misdrijven, in de uitoefening hunner bediening gepleegd, gehouden zijn. (art. 1185 B. W.)

---

De voorrechten, hiervoren vermeld bij n<sup>o</sup>. 4, 5, 6, 7, 8, en 9, worden uitgeoefend als volgt:

Die van n<sup>o</sup>. 4 op de zaak tot welker behoud de kosten zijn gemaakt.

Die van n<sup>o</sup>. 5 op de zaak die bearbeid is.

Die van n<sup>o</sup>. 6 op de goederen die door den reiziger in de herberg zijn gebracht.

Die van n<sup>o</sup>. 7 op het vervoerde goed.

Die van n<sup>o</sup>. 8 op de opbrengst voor het opgebouwde, aangebouwde of herstelde perceel.

Die van n<sup>o</sup>. 9 op het bedrag van de door de ambtenaren gestelde zekerheid en de daarop verschuldigde renten (art. 1193 B. W.)

De verhuurder kan zijn voorrecht doen gelden op de vruchten, welke door takken aan de boomen of door wortels in den grond nog zijn vastgehecht; voorts op de ingeogste en nog niet ingeogste vruchten, die zich op den bodem bevinden en op al hetgeen op den bodem is, zoo tot stoffeering van het gehuurde huis of der landhoeve als tot bebouwing of gebruik van het land, zooals het vee, de bouwgereedschappen en dergelijken, onverschillig of de hierboven gemelde voorwerpen al dan niet aan den huurder toebehooren.

Indien de huurder een gedeelte van het verhuurde goed aan een ander wettig in huur heeft afgestaan, kan de verhuurder zijn voorrecht op de voorwerpen, die zich in of op dat gedeelte bevinden, niet verder doen gelden, dan alleen in evenredigheid van het door den tweeden huurder overgenomen gedeelte en voor zooverre de laatstgemelde niet mocht kunnen aantoonen zijne huurpenningen volgens de overeenkomst te hebben voldaan. (art. 1186 B. W.)

Niettemin wordt de nog verschuldigde koop prijs van gekochte zaden en de nog verschuldigde kosten van den oogst van het loopende jaar, bij voorrang boven den verhuurder betaald, uit de opbrengst van den oogst en de nog niet betaalde koop prijs van gereedschappen uit de opbrengst van die gereedschappen. (art. 1187 B. W.)

De verhuurder kan de roerende goederen, waarop hem



bij artikel 1186 voorrecht is toegekend, in beslag nemen, indien dezelve buiten zijne toestemming verhuurd zijn, en hij behoudt daarop zijn voorrecht, al ware dezelve ook aan eenen derde, door in pandgeving of op eene andere wijze verbonden, mits hij die voorwerpen gerechtelijk hebbe opgeëischt binnen den tijd van veertig dagen na het vervoeren der roerende goederen, tot eene landhoeve behorende, en binnen den tijd van veertien dagen indien het zaken betreft, welke tot stoffeering van een huis hebben verstrekt: (art. 1188 B. W.)

De verhuurders der gebouwen en landelijke eigendommen, hetzij daarvan een huurcedul is opgemaakt of niet, kunnen éenen dag na gedaan bevel, zonder verlof van den president der arrondissements-rechtbank, of ook dadelijk zonder voorafgaand bevel, met zoodanig verlof, voor verschenen huren, in beslag doen nemen de goederen, welke bij artikel 1186 en 1188 van het Burgerlijk Wetboek voor de huurpenningen verbonden zijn verklaard. (art. 758 W. v. B. R.)

De in pand beslag genomene goederen kunnen niet worden verkocht, dan nadat het beslag bij vonnis van de arrondissements-rechtbank en na oproeping van degenen, tegenwien hetzelve is gelegd, zal zijn van waarde verklaard.

Indien het beslag, overeenkomstig art. 1188 van het Burgerlijk Wetboek, onder eenen derde is gedaan, zal ook deze geroepen worden om hetzelve van waarde te hooren verklaren. (art. 763 W. v. B. R.)

Het voorrecht van den verhuurder strekt zich uit tot de vervallen huur en pachtpenningen, gedurende de laatste drie jaren en het loopende jaar. (art. 1189 B. W.)

De verkooper van roerende en nog onbetaalde goederen kan zijn voorrecht doen gelden op den koopprijs van die goederen, indien zij zich nog in handen van den schuldenaar bevinden, zonder onderscheid of hij die goederen op tijd of zonder tijdsbepaling verkocht heeft. (art. 1190 B. W.)

Indien de verkoop zonder tijdsbepaling gedaan is: heeft de verkoper zelfs de bevoegdheid om de goederen terug te eischen, zolang deze zich in handen van den koper bevinden, en het weder verkoopen daarvan te beletten, mits de terugeisiging geschiede binnen dertig dagen na de levering en de goederen zich nog bevinden in denzelfden staat, waarin zij zijn geleverd geworden. (art. 1191 B. W.)

De verkoper kan evenwel zijn recht niet uitoefenen, dan na den verhuurder van het huis of van de landhoeve, ten ware bewezen zij, dat de verhuurder kennis droeg, dat de meubelen en verdere goederen, voor het huis of de landhoeve dienende, door den huurder niet waren betaald. (art. 1192 B. W.)

---

De bevoorrechte inschulden op alle de roerende en onroerende goederen in het algemeen, zijn de hierna vermelde en worden in de volgende orde verhaald:

1. De gerechtskosten, uitsluitend veroorzaakt door uitwinning en boedelredding, deze hebben voorrang boven pand en hypotheek.
2. De begrafeniskosten, behoudens de bevoegdheid des rechters om dezelve te verminderen, indien zij bovenmatig zijn.
3. Alle kosten van de laatste ziekte.
4. Het loon van dienst- en werkboden over het verschenen jaar en hetgeen over het loopende jaar verschuldigd is.
5. De schuldvorderingen wegens levering van levensmiddelen, gedaan aan den schuldenaar en deszelfs huisgezin, gedurende de laatste zes maanden.
6. De schuldvorderingen van kostschoolhouders voor het laatste jaar.
7. De schuldvorderingen van minderjarigen of onder

curateele gestelden, ten laste van hunne voogden en curators, ter zake van derzelve beheer, voor zooverre dezelve niet kunnen worden verhaald uit de hypotheken of andere zekerheid, welke naar aanleiding van den zestienden titel van het eerste boek van het Burgerlijk Wetboek, mocht gesteld zijn. (art 1195 B. W.)

»Wijders genieten nog voorrang 's rijks schatkist, wegens daaraan verschuldigde belasting, benevens die van de besturen, — gewesten, — gemeenten, — dijk, — polders — en wateringten, en andere dergelijke gemeenschappen, wegens de door deze te heffen lasten.»

---

Wanneer wij dan op het hiervorenstaande een diepen blik werpen, de wijze orde en regelmaat nagaan, waarin de verschillende wetten door den wetgever zijn tot stand gebracht, zoo geheel overeenkomstig en in overeenstemming met de natuurrechten van den mensch, met de wetten der rechtvaardigheid en zedekunde, dan krijgt ongetwijfeld ieder Nederlander (of hij zou moeten behooren tot de verstokte onverschilligen), niet alleen liefde, eerbied en achting èn voor de wet, èn voor den algemeenen wetgever, voor zijn vaderland en zijn geboortegrond, maar dat land wordt hem alsdan zoo lief, zoo dierbaar, dat het hem als het ware onmogelijk wordt hetzelfde te verlaten.

De mensch toch van nature gehechtheid aan zijn geboortegrond aangeboren zijnde, wordt die gehechtheid des te sterker, naarmate de wetten, die aldaar bestaan, in meerdere overeenstemming met zijne belangen en behoeften zijn; dat ze daarmede een nauwen band vormen, in alle maatschappelijke behoeften voorzien en aan iederen geoorloofden eisch ten volle beantwoorden.

Zij voorzien in alle maatschappelijke behoeften; immers

men behoeft slechts na te gaan de hiervoren genoemde verplichtingen der ouders tot hunne kinderen en wederkeerig die der kinderen tot hunne ouders, die van de voorgden, curators en bewindvoerders, de rechten van eigendom, de voorziening van aangegane verbindtenissen en overeenkomsten enz., om overtuigd te zijn, dat de wetgever alles heeft aangewend wat tot dat einde nuttig en dienstig zou kunnen zijn; terwijl zij bovendien zoodanig zijn ingericht, om aan iederen geoorloofden eisch te kunnen beantwoorden. Men bedenke hiertoe slechts het nadeel, dat men in zijn persoon of goederen door anderen kan worden aangedaan, hetzij door beleedigende woorden, hetzij door diefstal, hetzij door eigenaars van naburige erven of anderszins; de schade welke er soms voor den eenen kan uit voortvloeien, wanneer een ander zijne aangegane verbindtenis niet nakomt, enz. En voor de voldoening van dit alles toch, niet waar? zijn bij de wet regelen gesteld, waardoor ieder datgene, wat hem rechtmatig toekomt, kan erlangen.

Men zou te wijdloopig worden, wanneer men alle deze dingen, tot in de kleinste bijzonderheden, moest aanhalen: immers alsdan zou men een boekdeel kunnen vormen, zoo lijvig, dat er krachten zouden voor noodig zijn het op te tillen; — het is genoeg, hetwelk ik hoop en vertrouwen bij iedereen de overtuiging gevestigd te mogen hebben, dat de hiervoren genoemde wetten, door den Nederlandschen wetgever vervaardigd van zoodanig gehalte zijn, dat ze strekken tot eer en roem van Nederland, en tot steun en geruststelling dienen van het Nederlandsche volk; — zoodat in waarheid mag gezegd worden, dat de Nederlandsche wetgever eene wijze orde en regelmaat in de hiervoren genoemde wetten heeft betracht.

---

## VERKORTINGEN.

---

Art. artikel.

Enz. enzoovoorts.

Bijv. bijvoorbeeld.

B. W. Burgerlijk Wetboek.

W. v. K. Wetboek van Koophandel.

W. v. B. R. Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

W. R. O. Wet op de Rechtelijke Organisatie.

W. v. Strafv. Wetboek van Strafvordering.

C. P. Code Penal.

---

# INHOUD.

---

	Bladzijde.
Voorwoord . . . . .	5
Inleiding . . . . .	7
Burgelijke rechten genot en verlies . . . . .	11
Nederlanders, verkrijging en verlies der hoedanigheid . . . . .	13
Geboorten (aangiften van) . . . . .	15
Overlijden ( „ „ ) . . . . .	16
Huwelijk, personen wier toestemming wordt vereischt . . . . .	18
Wettiging en erkennig . . . . .	21
Huwelijksche voorwaarden . . . . .	25
Huwelijk en deszelfs gevolgen . . . . .	28
Bloedverwantschap of zwagerschap . . . . .	35
Minderjarigheid . . . . .	39
Schade, verzuim, boedelbeschrijving . . . . .	39
Voogdij. . . . .	42
Vruchtgenot . . . . .	46
Handlichting . . . . .	53
Curateele en afwezigheid . . . . .	56
Zaken . . . . .	56
Vruchten . . . . .	64
Bezit . . . . .	66
Eigendomsrecht . . . . .	72
Verjaring . . . . .	78
Erfopvolging (wettelijke) . . . . .	85
Successie (recht van) . . . . .	101

I N H O U D.

	Bladzijde.
Overgang (recht van) . . . . .	103
Erfopvolging (testamentaire) . . . . .	110
Testament (soorten van) . . . . .	116
Vruchtgebruik . . . . .	123
Gebruik en bewoning . . . . .	132
Pandrecht . . . . .	133
Hypotheekrecht . . . . .	137
Naburige erven, rechten en verplichtingen . . . . .	142
Erfdienstbaarheden . . . . .	149
Recht van opstal . . . . .	153
Erfpachtsrecht . . . . .	154
Verbintenissen . . . . .	156
Id. van het te niet gaan derzelve . . . . .	169
Koop en verkoop . . . . .	176
Recht van wederinkoop . . . . .	185
Van Ruiling . . . . .	187
Huur en verhuur . . . . .	188
„ van dienst- en werkboden . . . . .	196
„ van aanneming van werk . . . . .	199
Borgtocht . . . . .	202
Schriftelijk bewijs . . . . .	203
Handelswetgeving, beurzen van koophandel . . . . .	206
Makelaars . . . . .	207
Kassiers . . . . .	209
Commissionaris . . . . .	209
Expediteurs . . . . .	211
Voerlieden en Schipper . . . . .	212
Wisselbrieven . . . . .	213
Rechtsmiddelen in zake de manier van procedeeen . . . . .	216
Terechtingszittingen . . . . .	218
Vonnissen bij verstek en verzet. . . . .	219
Wijze van procedeeen voor den Kantonrechter . . . . .	220
Id. voor de Arrondissements-Rechtbanken, Hoven en Hoogen Raad . . . . .	225

## I N H O U D.

	Bladzijde.
Termijn van beroep . . . . .	233
Tenuitvoerlegging van vonnissen . . . . .	234
Verzegeling na overlijden . . . . .	239
Ontzegeling . . . . .	241
Inventarisatie of boedelbeschrijving . . . . .	242
Recht van beraad en voorrecht van boedelbeschrijving . . . . .	245
Aanvaarden en verwerpen van erfenissen . . . . .	250
Inbreng . . . . .	252
Betaling der schulden . . . . .	258
Bevoorrechte schulden . . . . .	259
Slot . . . . .	264

---